

Paimion kaupungin
tilinpäätös 2024

TILINPÄÄTÖS

1. TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa vuonna 2024	4
1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	10
1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	16
1.1.5. Henkilöstö.....	20
1.1.6. Ympäristö- ja ilmastönäkökulmat tilinpäätöksessä	22
1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	23
1.2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	24
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	27
1.4. Toiminnan rahoitus.....	29
1.5. Rahoitusasema ja sen muutokset.....	32
1.6. Kokonaistulot ja -menot.....	36
1.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	37
1.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	44
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	46
2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen	46
2.1.1. Tarkastuslautakunta.....	47
2.1.2. Keskusvaalilautakunta	50
2.1.3. Kaupunginhallitus	53
2.1.4. Koulutuslautakunta	74
2.1.5. Hyvinvointilautakunta	98
2.1.6. Tekninen lautakunta.....	125
2.1.7. Ympäristölautakunta	139
2.2. Yhteenveto käyttötalouden toteutumisesta	153
2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	155
2.4. Investointien toteutuminen.....	158
2.5. Rahoitusosan toteutuminen.....	162
2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	163
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	164
3.1. Tuloslaskelma	164
3.2. Rahoituslaskelma	165
3.3. Tase	166

3.4. Konsernilaskelmat	168
4. LIITETIEDOT	172
4.1. Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	172
4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	173
4.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	174
4.4. Taseen liitetiedot	178
4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	184
4.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	186
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	188
6. LUETTELOT JA SELVITYKSET	189

Kansikuva: Vuonna 2025 vietettävän Paimio 700-juhlavuoden avajaisia vietettiin uudenvuodenaattona Jokipuistossa: Avajaistapahtuma päättyi komeaan pyromusikaaliin. Kuva: Kenneth Strömberg

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa vuonna 2024

1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä pelastuspalveluita koskeva ns. sote-uudistus astui voimaan 1.1.2023. Uudistuksen myötä kaikki aikaisemmin kaupungin järjestämisvastuulla olleet sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja oppilashuollon palvelut siirtyivät perustetun Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan järjestämisvastuulle. Samalla näitä palveluita koskeva kaupungin rahoitus otettiin pois ja siirrettiin hyvinvointialueelle ja näitä palveluita tuottava henkilöstö siirtyi kaupungin palveluksesta Varhan palvelukseen. Lisäksi mm. Paimio-Sauvo kansanterveystyön kuntayhtymä oli lakkautettava ja sen lopputilitys tehtiin Paimion kaupungin ja Sauvon kunnan kesken. Edellä kerrottu kuvaa erittäin tiivistetysti sen historiallisen suuren uudistuksen ja muutoksen, jonka keskellä edelleen mitä suurimmassa määrin olemme.

Me voimme kuvata tätä muutosta myös vertaamalla kaupungin vuosien 2022 - 2024 tilinpäätösten muutamia €-määräisiä avainlukuja:

1 000 €	Tp 2022	Tp 2023	Tp 2024
toimintakulut	74 785	37 365	39 314
verotulot	48 983	26 685	25 537
valtionosuudet	20 450	10 177	9 929

Kaupungin toiminnan tehostamiseksi ja talouden parantamiseksi on tehty työtä pitkäjänteisesti. Kaupungin talouden ongelma eivät ole suuret menot tai tuhlaileva resurssien käyttö, vaan ongelma on rakenteellisesti pienet tulot – ainoastaan kunnallisveron tuotto on hyvällä tasolla. Suurin ongelma tuloissa ovat alhaiset yhteisöveron ja kiinteistöveron tuotot.

Viimeisten vuosien aikana on oltu senkin tosiasian edessä, että liian niukaksi osoittautunutta resursseja on pitänyt lisätä; mitoitusvaatimusten täyttämisen ohella on huolehdittu palveluiden toimintavarmuutta turvaavista rekrytoinneista sekä kasvavan kaupungin tuomista palveluiden lisästarpeista erityisesti perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Kaupungin toimintakulut ja niiden kasvu ovat olleet hallinnassa, mutta siitä huolimatta toimintakulut ovat kasvaneet liikaa. Siten toimintamenojen kasvun hillitseminen on jatkossa välttämätöntä.

Investointien vuosi 2024

Vuotta 2024 voi perustellusti kutsua isojen investointien vuodeksi. Vuoden alussa otettiin käyttöön toista vuotta kestäneessä saneerauksessa ollut uimahalli Solina. Uuden päiväkodin rakentaminen Oinilaan oli käynnistynyt vuoden 2023 puolella ja sitä rakennettiin koko vuosi 2024 niin, että se valmistui ja voitiin ottaa käyttöön 7.1.2025. Vuoden 2024 aikana alkoivat liikuntahallin ja Kriivarin koulun laajennusosan rakentamiset. Näistä Kriivarin koulun laajennusosa valmistuu kesällä 2025 ja otetaan käyttöön elokuussa kouluvuoden alkaessa. Sitten alkaa nykyisten Kriivarin koulun tilojen saneeraus ja se valmistuu kesällä 2026. Rakenteilla oleva liikuntahalli valmistuu ja otetaan käyttöön tulevan syksyn aikana. Yhteensä nämä em. investoinnit vuosien 2023-2026 aikana tulevat maksamaan kaupungille noin 23 M€. Lisäksi kaupunki on näinä vuosina investoinut muutenkin ja näistä muista kohteista merkittävimmäksi voi nostaa Koivulinnan alueen kunnallistekniikan rakentamisen kaupungin ja Paimion Vesihuolto Oy:n toimesta.

Omin varoin kaupunki on noista talonrakennuskohteista toteuttanut Oinilan päiväkodin rakentamisen. Muilta osin rakentaminen on toteutettu ja toteutetaan lainavaroin. Tämä merkitsee sitä, että kaupungin lainamäärä vuonna 2026 nousee arviolta noin 72 milj. euroon, mikä on valitettavan korkea miten tahansa tarkasteltuna. Kun nämä investoinnit valmistuvat, onkin kaupungin huolehdittava lainamääränsä hallitusta pienentämisestä. Tähän myös avautuu tilaisuus, koska kaupungin iso investointipaine tulee näiden myötä ratkaistua ja jatkossa investoinnit on mahdollista sopeuttaa pois-tojen tasolle ja jopa niiden alle. Todettakoon, että ennen kuin kaupunki lähti näitä investointeja toteuttamaan se muutaman vuoden aikana vähensi lainojaan noin 10 M€:lla.

Kaupunginjohtajana 20 vuotta

Aloitin työt Paimion kaupunginjohtajana 10.1.2005, joten tammikuussa tuli 20 vuotta täyteen. Jokainen voi omalta osaltaan miettiä, että mitä kaikkea viimeisten 20 vuoden aikana on tapahtunut ja on tullut tehtyä. Silloin parhaiten ymmärtää, että edes isompia tapahtumia on vaikea muistaa puhumattakaan, että voisi tarkemmin luetella tapahtuneita tai tehtyjä asioita. Niinpä minäkään en käy yksittäisiä asioita tässä muistelemaan.

Sen voi todeta, että tämä kuljettu matka on perin vaiherikas ollut. Kaupungin talouden kannalta vuodet ovat vaihdelleet ihan hyvien ja ylijäämäisten sekä vähemmän hyvien ja alijäämäisten vuosien välillä. Tiukimpaan aikaan 2010-luvun alussa veroprosenttia jouduttiin korottamaan neljänä vuotena peräkkäin. Elinvoiman osalta joinakin vuosina syliin tuli todella ikäviä uutisia toimintojen siirtämisistä pois Paimiosta sellaisienkin toimintojen osalta, jotka olivat vuosikymmenten ajan olleet osa paimiolaisuutta, kuten sähköyhtiö, puhelinyhtiö ja sairaala. Lukuisia myönteisiäkin sijoittumisia yrityspuolelle saatiin, mutta ei samassa mittaluokassa. Maailmanlaajuinen Covid-pandemia ja raaka sota Euroopassa leimaavat kuluvaan vuosikymmeneä.

Samaan aikaan kaupunki sitkeästi piti huolta palvelujensa laadusta ja tilojensa kunnosta siten, että palvelut tuotettiin tiloissa, jotka olivat terveelliset sekä asiakkaille että henkilökunnalle. Peruskorjattiin kouluja ja rakennettiin uutta, hankittiin yksityistä päiväkotihoidoa ja rakennettiin omia tiloja ja pystyttiin näin vastaamaan koko ajan kasvaneeseen kysyntään. Maata ostettiin, kaavoitettiin ja rakennettiin uusia asuinalueita ihmisille muuttaa ja asettua Paimioon asumaan. Niinpä kaupungin asukasmäärä on tänä aikana kasvanut noin 1 500 asukkaalla ja on nyt yli 11 200.

Tätä kaikkea ovat olleet tekemässä osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö ja päättämässä taitavat, yhteistyökykyiset luottamushenkilöt. Teidän kaikkien kanssa on ollut hienoa saada tehdä työtä - olen ylpeä Teistä kaikista.

Työ Paimion kaupunginjohtajana on omalla työurallani pisin ja ylivoimaisesti merkittävin osa sitä. Jään eläkkeelle 1.6.2025 alkaen tyytyväisenä ja hyvillä mielin. Tiedän jo nyt, että ikävä ja haikeus odottavat edessä.

Haluan lämpimästi kiittää Teitä kaikkia – luottamushenkilöitä ja henkilökuntaa – siitä yhteistyöstä, jota olen saanut kanssanne näiden vuosien aikana tehdä ja kaikesta siitä luottamuksesta, jota olen saanut tuntea.

Lopuksi

Lausun vuoden 2024 osalta parhaimmat kiitokset kaupungin hyväksi tehdystä työstä niin kaupungin henkilökunnalle kuin luottamushenkilöille.

Jari Jussinmäki

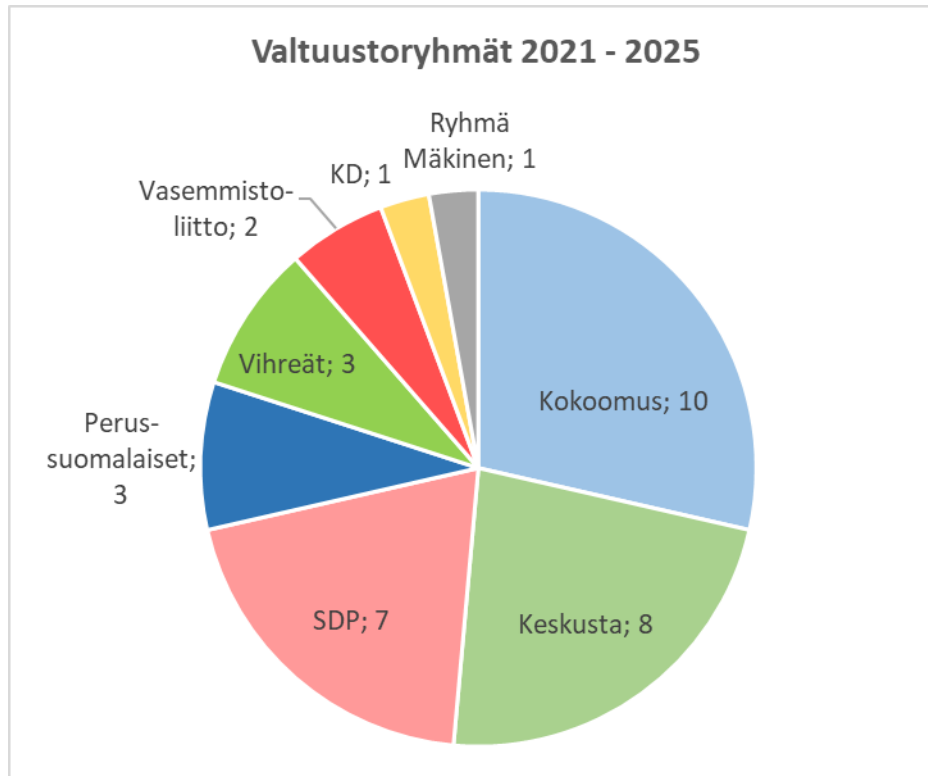
1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset
KAUPUNGINVALTUUSTO

Kokoonpano	- kokouksia 6	
Nimi	Puolue	Läsnäolokerrat
Puheenjohtaja:		
Lindberg Mikko	Kesk.	6
I varapuheenjohtaja:		
Samu Salminen	Kok	6
II varapuheenjohtaja:		
Seppo Laitinen	SDP	4
III varapuheenjohtaja:		
Kimmo Jalonen	KD	5
Valtuutetut:		
Ansio Sanna-Maija	Kok.	6
Berg Rauno	Kok.	5
Haanpää Klaus	Kok.	6
Heino Sini	Vih.	4
Hemmilä Markus	Kok.	5
Hyssälä Tuomas	Kesk.	6
Ilola Timo	Kok.	5
Kaarlela Markus	Kok.	6
Kallio Nina	Kok.	6
Karlsson Kristina	Kesk.	6
Kerola Saara	Vih.	5
Koivukangas Olli	SDP	6
Korhonen Toni	PS	6
Koriseva Piia	Kesk.	6
Lehto Sami (14.2.2024 alkaen)	PS	5
Mulari Marika	Vih.	6
Murto Sari	SDP	4
Mäkelä Timo	Kok.	3
Mäkinen Martti	Ryhmä Mäkinen	6
Määttänen Markku	Kesk.	5
Nieminen Tomi	Vas.	4
Olander Jouko	SDP	6
Pirhonen Henna	Kesk.	5
Rannikko Sari	SDP	5
Rautio Rauno (14.2.2024 alkaen)	Vas.	4
Reponen Terhi	Kesk.	6

Simola Lauri (14.2.2024 asti)	Vas.	0
Särvä Joonas	Kok.	6
Taipaleenmäki Joonas (14.2.2024 asti)	PS	1
Tukia Ismo	Kesk.	6
Tuominen Annica	PS	6
Virta Timo	SDP	5
Virtanen Melina	SDP	5
Kokouksiin osallistuneet varavaltuutetut:		
Alander Eira	Kesk.	2
Hermonen Aleksi	Vihr.	1
Heurlin Eeva	KD	1
Jätinvuoti Marita	Kok.	1
Kuusela Mervi	SDP	2
Rantanen Riitta-Kaarina	SDP	2
Rautio Rauno	Vas.	1
Ristilä Pasi	SDP	4
Tiittanen Katja	Kok.	6
Tuovinen Nanna	Vas.	3
Wikman Joonas	Kok.	1
Tranberg Pinja	NuVa:n ed.	5
Rinne Tuuli	NuVa:n ved.	-
Jussinmäki Jari, kaupunginjohtaja		6
Hölsö Jaana, pöytäkirjanpitäjä		6
Laine Heidi, tekninen sihteeri		5
Kalliomäki Satu, tekninen sihteeri		1

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Vuoden 2021 kuntavaaleissa valittiin kaupunginvaltuustoon ajalle 1.8.2021-31.5.2025 yhteensä 35 valtuutettua, jotka jakaantuivat puolueittain seuraavasti: Kansallinen Kokoomus 10 valtuutettua, Suomen Keskusta 8 valtuutettua, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 7 valtuutettua, Vasemmistoliitto 2 valtuutettua, Vihreä liitto 3 valtuutettua, Suomen Kristillisdemokraatit 1 valtuutettu ja Perussuomalaiset 4 valtuutettua.

Valtuutettu Mäkinen ilmoitti 18.8.2021 kokouksessa eroavansa Perussuomalaisten valtuustoryhmästä ja perustavansa oman valtuustoryhmän: ryhmä Mäkinen.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Valtuusto käsitteli vuoden aikana mm. seuraavat asiat:

14.2.

- Hyväksyttiin Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueen yhteistoimintasopimus
- Nimettiin edustajat Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakuntaan
- Päätettiin asettaa myyntiin huutokaupalla kiinteistöt Rauta-alhonkujalta
- Hyväksyttiin kiinteistöjen 577-433-1-11 ja 577-469-1-42 ostaminen Hiekkahelmen ulkoilualueelta
- Perustettiin viisi erityisopettajan virkaa.

17.4.

- Hyväksyttiin Keskusta-alueen (Jokipuisto, Kauppatie) kerrostalotonttien luovutusehtojen vahvistaminen
- Hyväksyttiin Turun Seudun Vesi Oy:n F-sarjan osakkeiden suunnattua maksutonta osakeantia koskeva päivitetty osakeallokointi ja merkintälista
- Hyväksyttiin Takauksen myöntäminen Turun Seudun Vesi Oy:lle

5.6.

- Hyväksyttiin Paimion kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2023.
- Talouden sopeuttamistoimenpiteiden ja talousarvion muutoksien hyväksyminen
- Paimio 700 -juhlavuoden julkisen taiteen hankinnan hyväksyminen

18.9.

- Kaupunginjohtajan irtisanoutuminen, kaupunginjohtajan viran julistaminen haettavaksi ja hyväksyttiin viran kelpoisuusehdot
- Perustettiin työllisyyspalveluihin viisi virkaa TE-uudistuksen johdosta
- Nimettiin Turun itäisten kuntien edustajat Turun työllisyysalueen lautakuntaan

13.11.

- Hyväksyttiin vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2026 - 2027 taloussuunnitelma
- Vahvistettiin vuoden 2025 tuloveroprosentiksi 8,20%.
- Vahvistettiin kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025
- Hyväksyttiin tiettyjen kaupungin omistamien kiinteistöjen ja huoneistojen asettaminen myyntiin
- Hyväksyttiin maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) vuosille 2024-2035
- Keskustan rata-alueen asemakaavan muutoksen hyväksyminen
- Turun työllisyysalueen yhteistoimintasopimusta täydentävä sopimus hyväksyttiin poikkeus- ja häiriötilanteiden osalta
- Sopimus kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta (TE-25)
- Hyväksyttiin sopimus lähipalveluiden tuottamisesta Turun työllisyysalueen toiminta-alueella

18.12.

- Kaupunginjohtajan viran täyttäminen
- Hyväksyttiin omavelkaisen takauksen myöntäminen Paimion Palvelukeskussäätiön lainalle
- Hallintosäännön muutoksien hyväksyminen mm. maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen johdosta

KUNTAYHTYMÄT, JOIHIN PAIMION KAUPUNKI KUULUU JA KAUPUNGIN EDUSTAJAT TOIMIELIMISSÄ:

Kokoonpanot

Peimarin koulutusyhtymän yhtymävaltuusto

Murto Sari	jäsen
Virtanen Melina	varajäsen
Vairinen-Salmela Johanna	jäsen
Särvä Joonas	varajäsen
Toivonen Jarmo	jäsen
Sami Lehto	varajäsen
Ylitalo Jouni	jäsen
Heurlin Eeva	varajäsen

Salon seudun koulutuskuntayhtymän valtuusto

Hermonen Aleksi jäsen
Kronbäck Pirkko-Liisa varajäsen

Jätinvuori Marita jäsen
Haanpää Klaus varajäsen

Koriseva Piia jäsen
Reponen Terhi varajäsen

Varsinais-Suomen maakuntavaltuusto

Ansio Sanna-Majja jäsen
Kaarlela Markus varajäsen

Koriseva Piia jäsen
Reponen Terhi varajäsen

Murto Sari jäsen
Virta Timo varajäsen

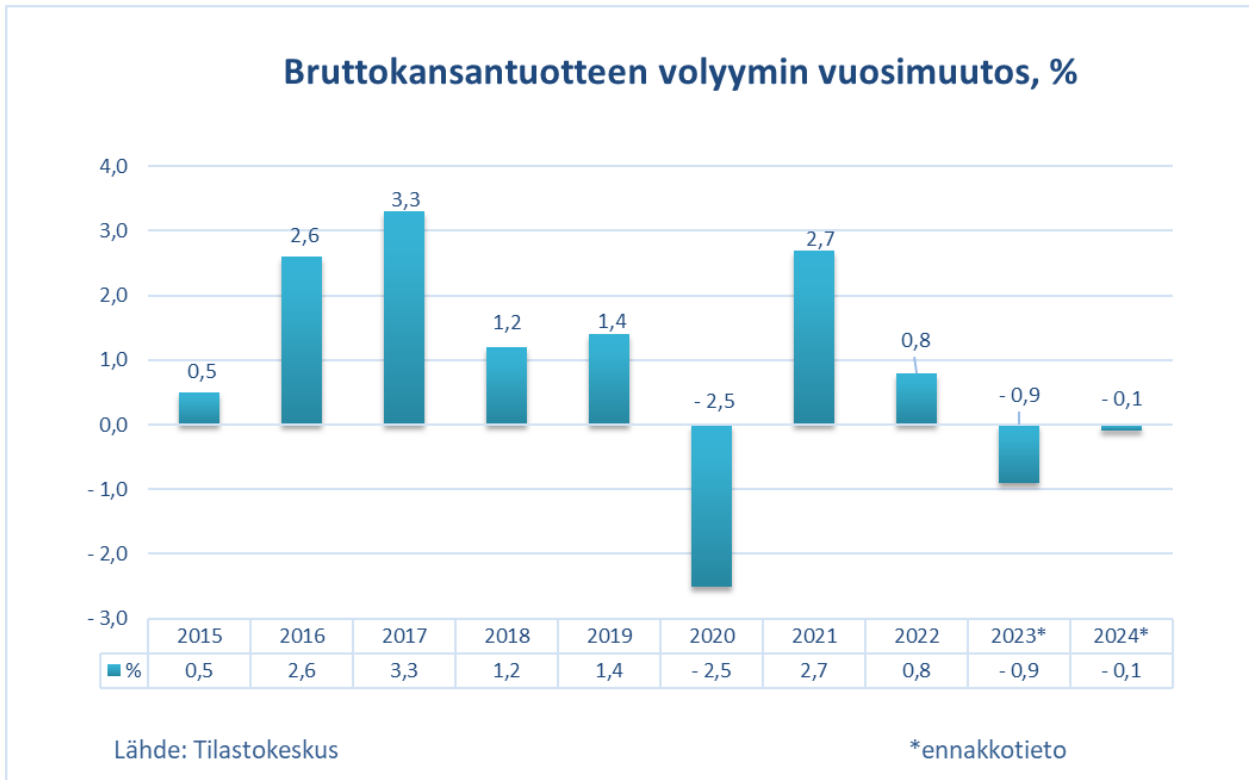
Varsinais-Suomen kiinteistö kuntayhtymän yhtymähallitus

Vuorela Heli jäsen
Sari Rannikko varajäsen

1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

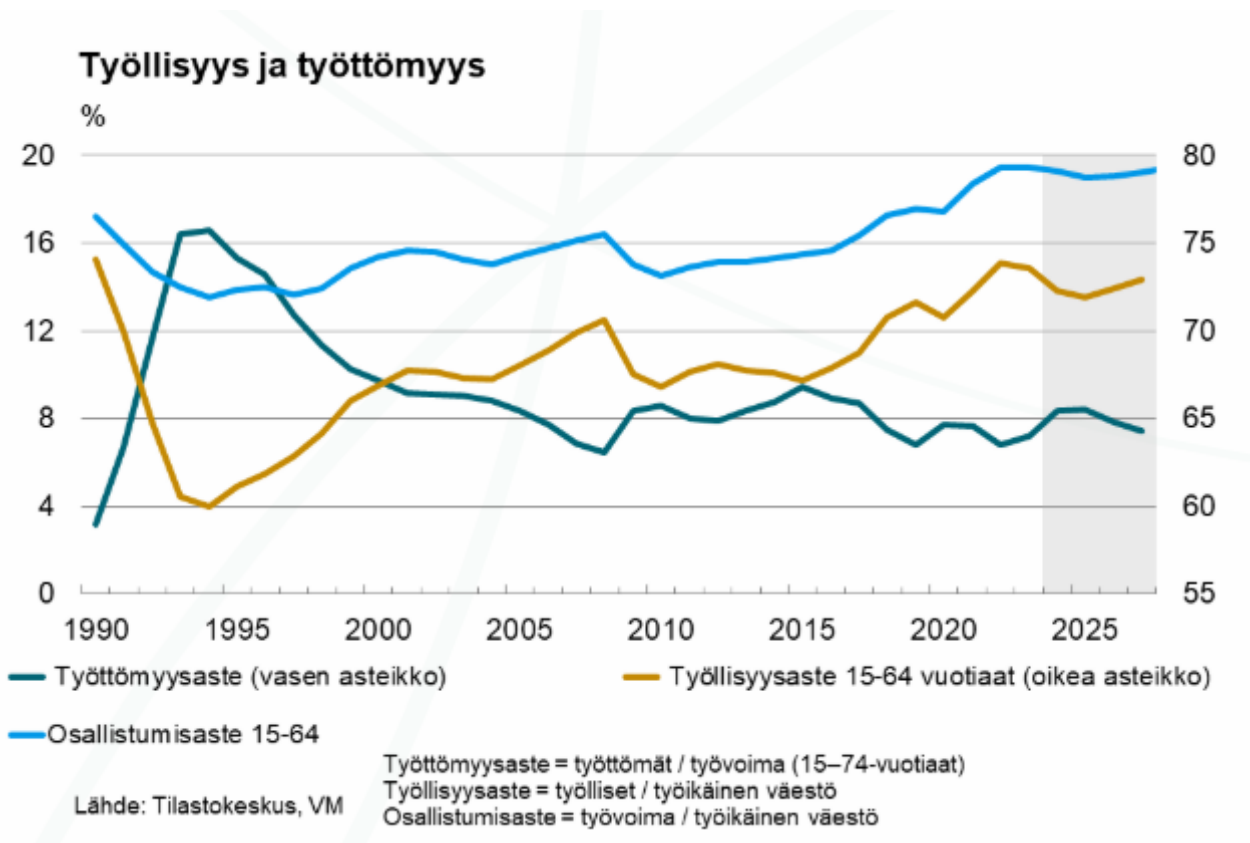
Maailmantalouden kasvu pysytteli vuoden 2024 aikana melko vahvana monista epävarmuustekijöistä huolimatta. Euroalueen talous elpyi kasvuun inflaation hidastuttua ja reaalityulojen kasvaessa, vaikka näkymät olivat hyvin haastavat. Yhdysvaltojen talouden vahva veto jatkui yksityisen kulutuksen kannattelemana. Kiinan kasvu hidasti viennin elpymisestä huolimatta. Trumpin voitettua Yhdysvaltain presidentin vaalit marraskuussa, alkoi pelonsekainen odotus Yhdysvaltain tulevan presidentin vaalilupausten täytäntöönpanosta. Tätä kirjoitettaessa Trump on ollut virassa kaksi kuukautta ja sääntömääräisen maailmanjärjestyksen noudattaminen on heitetty romukoppaan.

Suomen talouden tuotannon kasvu käynnistyi alkuvuonna 2024 viime vuoden loppupuoliskon taantumien jälkeen. Kokonaistuotanto on lisääntynyt vuoden jokaisella vuosineljänneksellä, joskin kapea-alaisesti. Kasvua ovat toistaiseksi tukeneet lähinnä nettovienti sekä julkiset investoinnit. Sen sijaan kotimaiset yksityiset kysyntätekijät olivat heikoissa kantimissa. Viime vuosina koetulla elinkustannusten ja korkotason nousulla on ollut ennakoitua pidempi varjo. Vaikka ostovoima alkoi kohentua ja korot laskea, niin työllisyyden heikkeneminen, etuusleikkaukset sekä yleisen arvonlisäverokannan korotus ovat pitkittäneet kulutustaantumaa. Vuonna 2024 Suomen bruttokansatuotteen vuosimuutos oli -0,1%.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaita työllisiä oli keskimäärin 2,6 milj. ja työttömiä 238 000 vuonna 2024. Työllisten naisten määrä väheni 20 000 henkilöllä, eniten nuorten 15-24-vuotiaiden ryhmässä. Työllisten miesten määrä väheni kokonaisuutena, mutta kasvoi hieman vanhimmassa 65-74 vuotiaiden ikäryhmässä. 20-64 vuotiaiden työllisyysaste oli 76,7 % vuonna 2024, mikä on 1,22%-yksikköä vähemmän kuin 2023. Työttömyysaste oli keskimäärin 8,4%, mikä on 1,2%-yksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä on 35 000 vähemmän kuin 2023. Nuorten (15-24-vuotiaiden) työttömyysaste oli 18,8%, kun se oli vuotta aiemmin 16,2%.

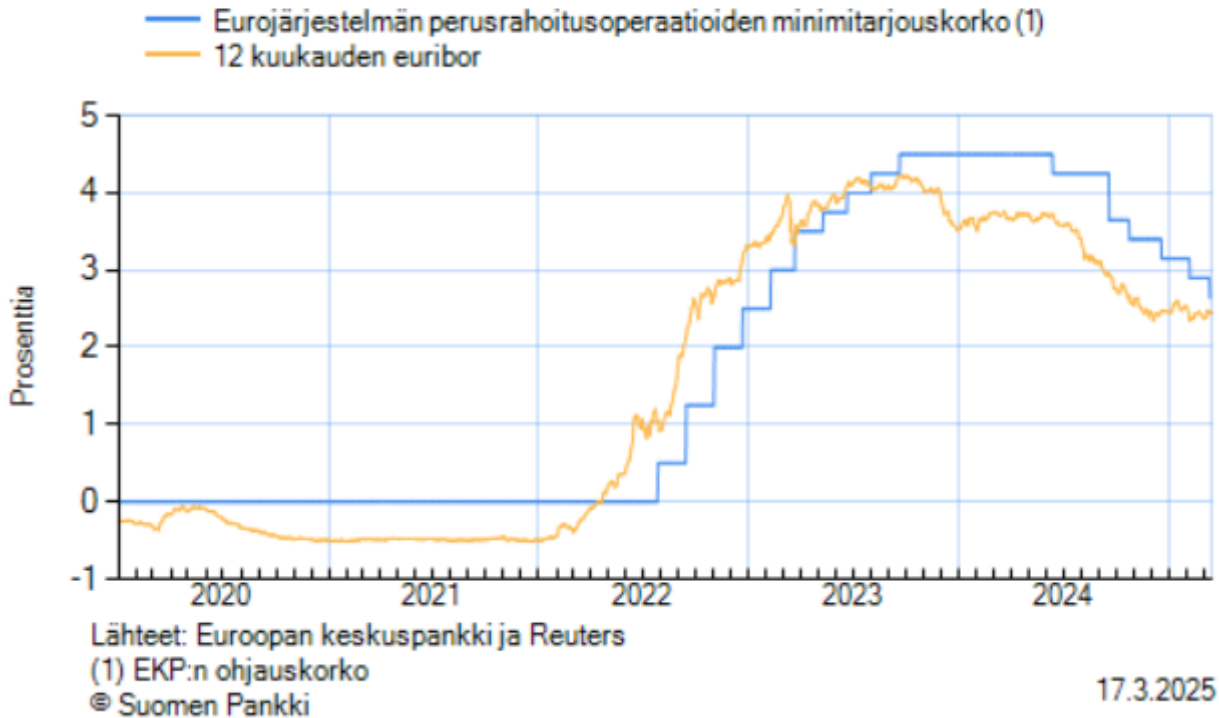
Vuonna 2024 työllisten määrä kasvoi eniten terveys- ja sosiaalipalveluissa, mutta myös majoitus- ja ravitsemisalalla, mutta väheni ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa (teollisuus, rakentaminen). Palkansaajien kaikista työsuhteista 84 % oli jatkuvia ja 16 % määräaikaista, kun vuotta aiemmin määräaikaisten osuus oli 17 %. Määräaikaiset työsuhteet ovat olleet yleisempiä naisilla kuin miehillä. Vuonna 2024 miespalkansaajista 14 % ja naispalkansaajista 19 % työskenteli määräaikaisessa työsuhteessa. Yrittäjiä oli 2024 keskimäärin 305 000, mikä oli 15 000 vähemmän kuin 2023. Maatalousyrittäjien määrä pysyi samana.

Kuluttajahintojen keskimääräinen vuosimuutos (inflaatio) oli 1,6% vuonna 2024. Vuoden 2023 vastaava luku oli 6,2%. Inflaatio jatkoi laskuaan toista vuotta perättäin. Vuoden 2025 helmikuussa inflaatio oli 0,5%.

Keskuspankit aloittivat ohjaukorkojen nostamisen kesällä 2022 hillitäkseen inflaatiota. Korkojen nousu jatkui syksyyn 2023 asti. Loppuvuodesta 2023 korkojen nousu kääntyi laskuun, joka jatkui koko vuoden 2024: asuntolainojen yleinen viitekorko oli 2,46% vuoden 2024 lopulla (2023: 3,513, 2022: 3,291%). EKP:n ohjaukorko oli 0% maaliskuusta 2016 heinäkuuhun 2022, sen jälkeen EKP on nostanut ohjaukorkoa 10, ylimmillään se oli 4,5%:iin. Vuoden 2024 aikana ohjaukorkoa laskettiin viisi kertaa ja viimeisin lasku oli maaliskuussa 2025, jonka jälkeen ohjaukorko on 2,5%.

Euroopan keskuspankin ohjaukorko ja 12 kuukauden euribor

Kunnallistalouden kehitys

Valtiovarainministeriön keräämien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalouden tila heikkeni 2024 aikana, mutta oli odotettua parempi. Manner-Suomen kuntien kuntatalous oli toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna alijäämäinen. Se tarkoittaa, että menoja jouduttiin kattamaan joko kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Vuosikate ei riittänyt kattamaan kuntien poistonlaisia investointeja. Alijäämäisten kuntien (taseessa alijäämä) määrä pysyi ennallaan, niitä on 15. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä 80 kunnan tilikauden tulos oli alijäämäinen, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 53.

Kuntien verorahoitus väheni edellisestä vuodesta. Verotulot laskivat 3,4% edelliseen vuoteen verrattuna. Laskua oli kunnallisveroissa (-3,3%) ja yhteisöverossa (-14%), sen sijaan kiinteistöverotilitykset kasvoivat 6,7%. Valtionosuuksien lasku oli 6,6%.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta kääntyi kasvuun vuoden 2024 aikana ja oli 20,6 mrd. euroa (2023: 18,45 mrd.€). Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 3380 euroa, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 3365 euroa.

Vuonna 2024 kuntien keskimääräinen verotuloilla painotettu tuloveroprosentti oli 7,46% (2023: 7,37%). Efektiivinen veroaste oli 5,84% (2023:5,69%). Efektiivinen veroaste tarkoittaa ”todellista” veroastetta eli maksuunpantujen verojen suhdetta tuloihin. Kun tuloista tehdään vähennykset kuten matka- ja tulonhankkimiskustannukset sekä ansiotulo- ja perusvähennykset ja verosta vähennetään esim. työtulo- ja kotitalousvähennykset, jää jäljelle maksuunpannut verot (efektiivinen veroaste).

Korkein veroprosentti on Halsualla: 10,8 ja Manner-Suomen matalin on Kauniaisten 4,4. Yleisin veroprosentti 8,9 on 37 kunnassa.

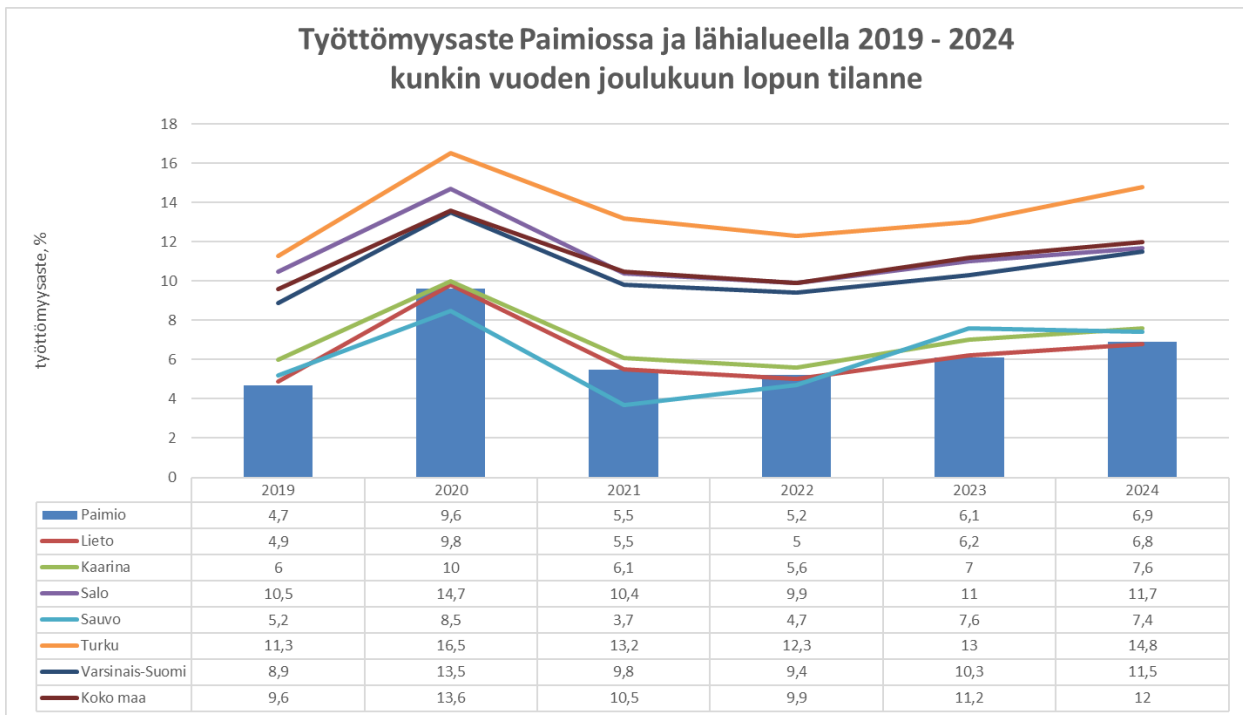
Oman talousalueen työllisyyden kehitys

Loppuvuodesta 2024 varsinais-suomalaisille yrittäjähdistysten jäsenille tehdyn kyselyn pohjalta laaditun maakuntaennusteen tulokset kertovat, että varsinais-suomalaiset yrittäjät odottavat vuodesta 2025 vain joiltakin osin edellisvuotista parempaa. Talouden kasvuodotukset muistuttavat hyvin paljon ensimmäisen kokonaisen pandemiavuoden eli vuoden 2021 talousodotuksia. Vain liikevaihdon ja kannattavuuden kasvuodotuksissa on varovaista kasvua jo toisena peräkkäisenä vuonna. Sen sijaan henkilöstömäärän odotukset laskevat jo kolmatta vuotta peräkkäin ja investointi-aikeet ovat kääntyneet uuteen laskuun viimevuotisen pienen pirstymisen jälkeen. Kasvua voidaan Maakuntaennusteen tulosten perusteella odottaa yritysten liikevaihdossa ja henkilöstön määrässä, kun saldoluvut ovat edelleen positiivisia. Kannattavuuden negatiiviset kasvuodotukset ennakoivat kannattavuuskehityksen laskua yrityksissä. Investointi-aikeet ovat pohjalukemissa eli vuoden 2023 ennätysalhaisella tasolla

Varsinais-Suomen työttömyys kasvoi vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 lopulla työttömiä työnhakijoita oli 26 900, se on 3 100 (+13%) enemmän kuin vuotta aiemmin. Varsinais-Suomessa työttömyyden kasvuvauhti oli nopeampaa kuin koko maassa keskimäärin (8%). Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 11,5 % (10,3% 12/2023). Varsinais-Suomen työttömyysaste oli vuoden 2024 lopulla hieman pienempi kuin koko maan vastaava (12,0%). Varsinais-Suomessa työttömyys kasvoi kaikissa seutukunnissa. Alin työttömyysaste oli Turunmaan saaristossa (6,6 %) ja korkein Turun seudulla (11,9%). Pitkäaikaistyöttömyys oli kohonnut 28% ja nuorten kokonaistyöttömyys 23 % edellisestä vuodesta.

Verrattuna koko maan tasoon (12,0%) on työttömyysaste sitä alempi kaikissa varsinais-suomalaisissa kunnissa, Turku lukuun ottamatta. Työttömyysasteet olivat vuoden lopussa korkeimmat Turussa 14,8% (13,0 %), Loimaalla 11,7 % (11,5%) ja Salossa 11,7% (11,0%). Alhaisimmat työttömyysasteet olivat Ruskolla 5,5% (4,8%) ja Maskussa 6,0% (5,6%).

Vuoden 2024 alkupuolella alkanut työvoiman kysynnän hiipuminen näkyy tilastoissa karusti ja esimerkiksi joulukuun 2023 lukemista pudottiin käytännössä reilusti alle puoleen. 2024 määrällisesti eniten työpaikkoja oli auki hoitoalalla, vaikka paikkamäärät olivatkin puolittuneet (-51%) edellisestä vuodesta, johtuen pitkälti hyvinvointialueen huolestuttavasta rahoitustilanteesta. Työpaikkoja oli määrällisesti seuraavaksi eniten auki metalliteollisuudessa ja MARA-alalla. Pahimmin paikkojen määrä notkahti vuoteen 2023 verrattuna kaupanalalla (pl. puhtaat myyntitehtävät) (-78%) ja teollisuudessa (pl. metalli) (-60%). Aallon pohjalta ponnistavassa rakennusteollisuudessa paikkamäärät supistuivat lähes puoleen (-46%) vuoden 2023 lopulta. Opetusalalla paikkamäärän pudotus oli toimialoista pienintä (-13%).

Paimion kaupungin talouden kehitys

Kaupungin asukasluku oli vuoden lopussa 11 227 henkilöä. Laskua edelliseen vuoteen 11 asukasta. Vuonna 2024 Paimion luonnollinen väestömuutos oli negatiivinen, eli vuoden aikana syntyneitä oli 15 vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välinen muuttoliike on -48 asukasta. Asukasmäärän laskua hillitsi maahanmuutto: nettomuutos +53, josta suurin osa ukrainalaisia. Kaupungin väkiluku on kasvanut kymmenessä vuodessa yhteensä 597 asukkaalla eli keskimäärin noin 0,6 % vuodessa.

Paimion työvoiman määrä oli vuoden 2024 lopulla 5241 henkilöä, kun se vuotta aiemmin oli 5157 henkilöä. Avoimien työpaikkojen määrä puolittui vuoden takaisesta: vuoden 2024 lopussa avoimia työpaikkoja oli 22 (2023: 43). Vuoden 2024 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 360, kun heitä oli vuotta aiemmin 314. Työttömyysaste oli vuoden lopussa 6,9 % (2023: 6,1 %), se on maakunnan viidenneksi alhaisin (2023: 3.alhaisin).

Paimion on panostanut elinkeinotoimintaan palkkaamalla elinkeinojohtajan. Yhteistyö paikallisten yritysten ja yrittäjien kanssa on vakiintunutta ja monipuolista. Marraskuussa 2024 tehdyssä Yrittäjien maakuntakyselyssä Paimio sijoittui eri luokissa kärkipäähän, sijoitukset olivat parantuneet edellisvuoteen verrattuna. Yrittäjyysilmapiirissä Paimio nousi kolmanneksi edellisvuoden neljänneltä tilalta. Yrittäjien arvioissa oman kunnan ja yritysten välisestä yhteistyöstä Paimio sijoittui edelleen kolmanneksi, edellä edelleen Lieto ja Naantali.

Paimion elinkeinotoiminnassa on panostettu kiertotalousliiketoiminnan saamiseen YksYkkösen teollisuusalueelle. Marraskuussa 2021 toiminnan aloitti poistotekstiilien kiertotalouslaitos Jukantiellä. Laitoksessa on toiminut saman katon alla yritysten poistotekstiiliä käsittelevä Rester Oy ja kotitalouksien poistotekstiiliä käsittelevä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH). Vuoden 2024 aikana luovutettiin kolme yritystonttia.

Pääosa Paimion yrityksistä on pieniä alle 10 henkilöä työllistäviä. Sivulla 19 näkyvässä Paimion suurimpien yksityisten yritysten epävirallisessa taulukossa on mukana 32 yritystä, vuoden 2024 työntekijämäärä oli 918, se on yhden vähemmän kuin ko. yrityksillä vuotta aiemmin.

Vuoden 2024 aikana valmistui yhteensä kahdeksan omakotitaloa, kaksi paritaloa ja kaksi rivitaloa. Kerrostaloasuntoja ei valmistunut. Alkuvuodesta tuli Koivulinnan uuden alueen tontit luovutukseen, alue vilkastutti omakotitonttien kysyntää. Kaupunki myi seitsemän omakotitonttia ja vuokrasi 14 (2023:1+4 tonttia), lisäksi myytiin yksi rivitalotontti. Vuoden 2024 lopussa kaupungilla oli myyntivalmiita pientalorakentamisen tontteja 46 kpl (2023: 37).

1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset muutokset toiminnassa

Vuoden 2024 aikana toiminnassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia, se oli välivuosi suurten muutosten välillä. Vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaneen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Varhan toiminta alkoi vakiintua. Vuoden 2024 aikana valmistauduttiin 1.1.2025 voimaan tuleviin TE- ja KOTO-uudistuksiin, jonka myötä vastuu työllisyys- ja kotoutumispalveluista siirtyy kunnille. Selvästi suurempi vaikutus on TE-uudistuksella. Vuoden aikana valmisteltiin Turun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksia. Paimio tuottaa lähipalveluja Paimion ja Sauvon alueelle.

Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan ajoi miljoonia kansalaisia pakoon maastaan. Vuoden 2024 lopussa kotikunnan saaneita ukrainalaisia asui Paimiossa 150, heistä 34 oli saanut kotikuntaoikeuden 2024 aikana.

Olennaiset tuloperusteiden muutokset

Merkittäviä muutoksia tuloperusteissa ei tapahtunut.

Vuoden 2023 kunnallisveroprosentti oli 8,11, joka määräytyi suoraan vuoden 2022 veroprosentin perusteella, josta vähennettiin 12,64%-yksikkö hyvinvointialueuudistuksen. Vuoden 2024 veroprosenttiin tehtiin pieni 0,09%-yksikön korotus, joten 2024 veroprosentti oli 8,20. Korotuksesta huolimatta vuoden 2024 verotilitykset (21,5milj.€) vähenivät 1,55% yksiköllä, koska vuoden 2023 tilityksiin (21,9milj.€) sisältyi vuoden 2022 verohäntiä. Yhteisöverot romahtivat 2,3milj. eurosta 1,3,ilj. euroon (-41%). Vähennys oli valtakunnallista vähennystä (-38%) hieman suurempi.

Vuoden 2024 valtionosuudet olivat 9,9 milj.€, se on 2,5%-yksikköä edellisvuotta vähemmän.

Investoinnit

Vuoden 2024 nettoinvestoinnit ovat ennätyskellisen suuret: noin 12,3 milj. euroa, kun ne vuosi sitten olivat 6,0 milj. euroa. Investointeista yli 10milj.euroa on talonrakennuksessa: suurimmat hankkeet Oinilan päiväkotia (4,0milj.€), sisäliikuntahalli (3,2milj. €) ja Kriivarin koulun uudisrakennus (2,4milj.€), joista kaksi jälkimmäistä jatkuvat vielä 2025. Julkisen käyttöomaisuuden investoinnit olivat vajaan 1,9milj. euroa, suurimpina hankkeina Koivulinnan alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja Jägerhornintien saneeraus.

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.

Vuoden 2024 talousarvio laadittiin 0,7milj. euroa alijäämäiseksi ja talousarviomuutosten jälkeen ta-

lousarvio oli 1,4 milj. euroa alijäämäinen. Tilinpäätöksessä alijäämä on 0,4milj. euroa. Kaupungin-hallitus antoi maaliskuussa toimialoille ohjeen talouden sopeuttamistoimien aloittamisesta. Toimien tavoitteena oli lisätä tuloja ja karsia menoja, vähimmäistavoitteena kustannusten kasvun hillintä, ta-voitteessa onnistuttiin, kun tilinpäätös toteutui talousarviota paremmin. Kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 15,6 milj. euroa.

Vuoden 2025 talousarvio laadittiin 2,0 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2025 alussa päivittyneet veroennusteet ovat lähes talousarviossa arvioidun mukaiset (26,1milj.€). Yleisen taloudellisen tilan ja työllisyyden kehitys vaikuttavat verotulojen kertymään. Huomioiden talousarvion alijäämä on toi-vottavaa, että verorahoitus (verot ja valtionosuudet) toteutuu vähintään talousarvion mukaisesti ja että toimintakulut pysyvät talousarviossa tai jäävät alle. Tulevien vuosien valtionosuuksiin sisältyy epävarmuustekijöitä, johtuen meneillään olevasta valtionosuusuudistuksesta, joka voimaantulo siir-tyi vuoden 2025 alusta vuoden 2026 alkuun.

Yleistä

Vuosi, josta Paimion ikä lasketaan	1 325
Väkiluku 31.12.2024	11 227
Pinta-ala	240,2 km ²
- maapinta-ala	239,4 km ²
- vesipinta-ala	0,8 km ²
Veroprosentti 2024	8,20 %

Hallinnollinen asema

Aluehallintovirasto	Lounais-Suomen
Käräjäoikeus	Varsinais-Suomen
Kansaneläkelaitos	Läntinen vakuutuspiiri
Metsäkeskus	Varsinais-Suomi
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Varsinais-Suomen
Hyvinvointialue	Varsinais-Suomen
Puolustusvoimat	Lounais-Suomen aluetoimisto

Väestö

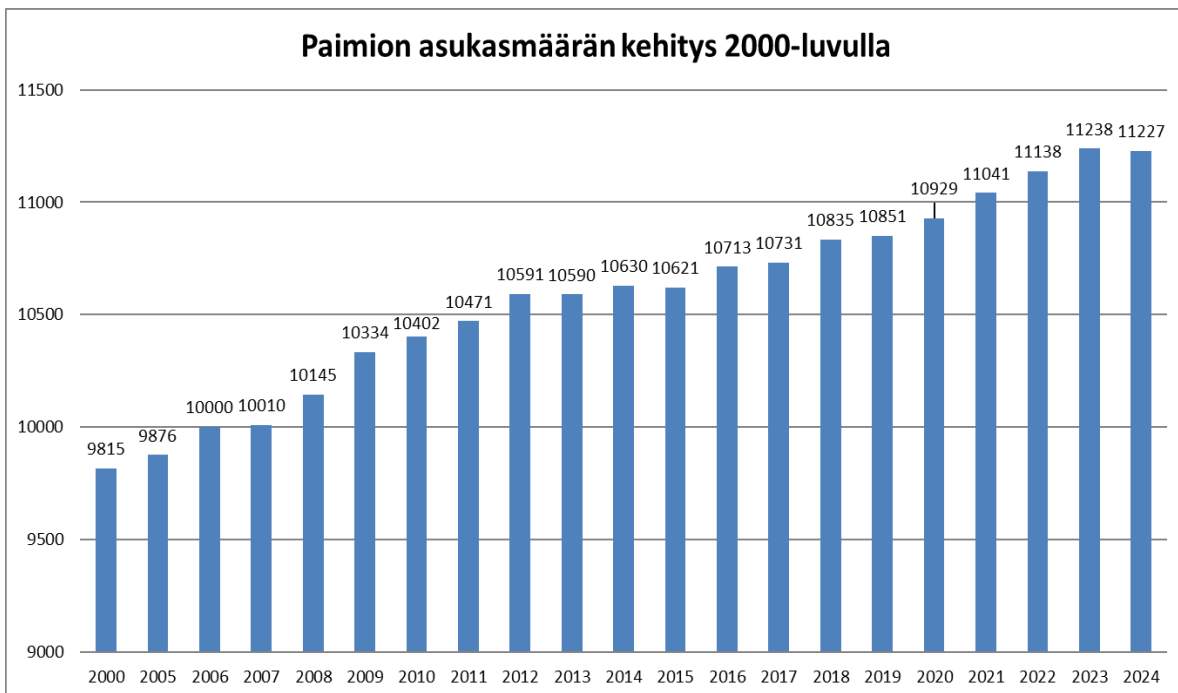
Väkiluku vuoden 2024 lopulla oli 11 227 kun se vuotta aiemmin oli 11 238 asukasta.

Väestön ikärakenne 31.12.:

Ikäryhmä	2023		2024	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
0-14	2094	18,6	2037	18,1
15-64	6561	58,4	6566	58,5
65-	2583	23,0	2624	23,4
Yhteensä	11 238	100,0	11 227	100,0

Väestömuutokset vuodesta 2014 alkaen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Luonnolliset väestömuutokset											
Syntyneet	119	106	114	107	100	95	95	120	96	99	83
Kuolleet	81	99	100	93	86	80	104	93	108	105	98
Netto	38	7	14	14	14	15	-9	27	-12	-6	-15
Kuntien välinen muuttoliike											
Kuntaan	514	535	547	559	637	553	636	634	606	516	490
Kunnasta	521	538	469	572	564	557	574	563	544	531	538
Netto	-7	-2	78	-13	73	-4	62	71	62	-15	-48
Maahan- ja maastamuutto											
Kuntaan	17	15	27	29	38	27	24	29	60	135	60
Kunnasta	10	28	26	15	21	20	0	18	16	14	7
Netto	7	-13	1	14	17	7	24	11	44	121	53
Väestönlisäys yhteensä											
Henkilöä	38	-8	93	18	104	18	77	109	94	103	-11
%	0,4	-0,1	0,9	0,2	1,0	0,1	0,7	1,0	0,9	0,9	0,9
Korjaus						-2	1	3	3	-3	1
VÄKILUKU	10 628	10 620	10 713	10 731	10 835	10 851	10 929	11 041	11 138	11 238	11 227

Elinkeinoelämä

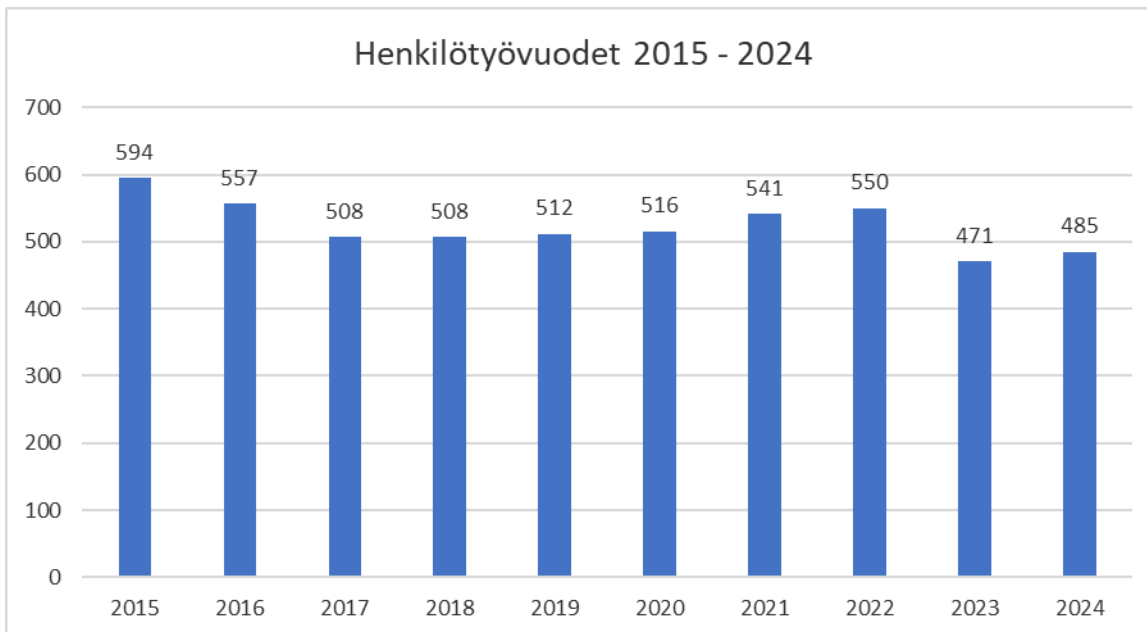
JULKISET TYÖNANTAJAT	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	Paimion työpaikkakunnakseen ilmoittaneet työntekijät 518							496
<i>KTO Kehitysvamma-alan tuki -ja osaamiskeskus V-S erityishuoltopiiri</i>	650	604	630	665	596	705		
<i>Paimion-Sauvon Terveyskeskus</i>	84	88	91	94	99	106		
Paimion kaupunki (teoreettinen htv)	508	508	512	516	541	550	471	485
Paimion seurakunta	25	24	29	30	30	27	26	25
Maaseutuopisto Livia Paimio	21	22	22	22	24	24	21	21
Posti (jakeluhenkilöstö)	15	14	14	14	11	11	11	11
Yhteensä	1303	1260	1298	1341	1301	1422	1047	553
Yhteisöjä, kpl	6	6	6	6	6	6	5	4

YKSITYISET TYÖNANTAJAT	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
SteraTechnologies Oy	100	84	88	84	107	101	104	96
Ansion Sementtivalimo Oy	142	142	142	125	125	102	90	107
ISS Palvelut Oy					55	61	57	60
Esperi Care Oy	28	29	29	36	46	46	48	47
S-Market Paimio	30	30	31	30	32	39	41	45
Verkanappulat Oy, Paimio	18	35	35	33	32	36	38	32
Lounais-Suomen Osuuspankki + Op koti Lounais-Suomi	14	13	14	18	13	33	36	44
Paimion Teurastamo Oy	40	37	40	35	37	37	35	22
Amomatic Oy	53	60	60	60	60	54	30	20
Mesera Cranes Finland Oy	25	29	37	32	35	31	30	26
Jonator Oy	27	22	26	29	30	31	30	30
Vilomix Finland Oy	23	25	25	27	27	29	29	30
Kramp Oy	20	23	21	20	21	25	26	26
Navix Oy	37	40	40	34	25	25	25	30
Vahasilta Oy	21	22	24	25	26	21	24	21
Neste Motorest	24	20	19	20	20	20	20	20
Onnikoti Armas (Mehiläinen)	17	15	14	20	20	20	20	20
Humana Finland Oy (Paimionmarkki)					20	20	20	21
Kiinteistöhuolto 3J Oy	23	15	17	17	17	19	20	20
Vistan Pesula Oy	25	22	23	18	16	18	20	18
K-Supermarket Paimio & Hannu Viitanen Oy	20	20	20	19	20	19	19	22

Familiar Oy, Veikkari	17	16	18	19	19	19	19	19
Maanrakennusliike Kivelä Oy	18	17	17	17	17	18	18	18
Paimion Kuljetus Oy	14	14	14	14	15	16	16	15
Kotileipomo Tanniset Oy	15	15	15	15	13	16	16	17
Lidl Suomi ky		15	15	16	19	16	15	14
Electric Power Finland Oy	55	12	11	10	10	15	15	16
Tokmanni Group Oy	13	13	12	12	14	15	14	15
Alitalon Vihannes Oy	10	10	10	10	12	15	13	15
Kuljetus Pertti J Leino Oy	14	14	14	14	15	14	11	10
Peimarin Rakennuspalvelu Oy				9	12	10	10	12
Kasvihuonerakennus J&P Kurki Oy	10	11	10	10	10	10	10	10
Eltel Networks Oy	18	18	18	20	23	20	0	
Yhteensä	871	838	859	848	963	971	919	918
Yrityksiä, kpl	29	30	30	31	33	33	33	32

1.1.5. Henkilöstö

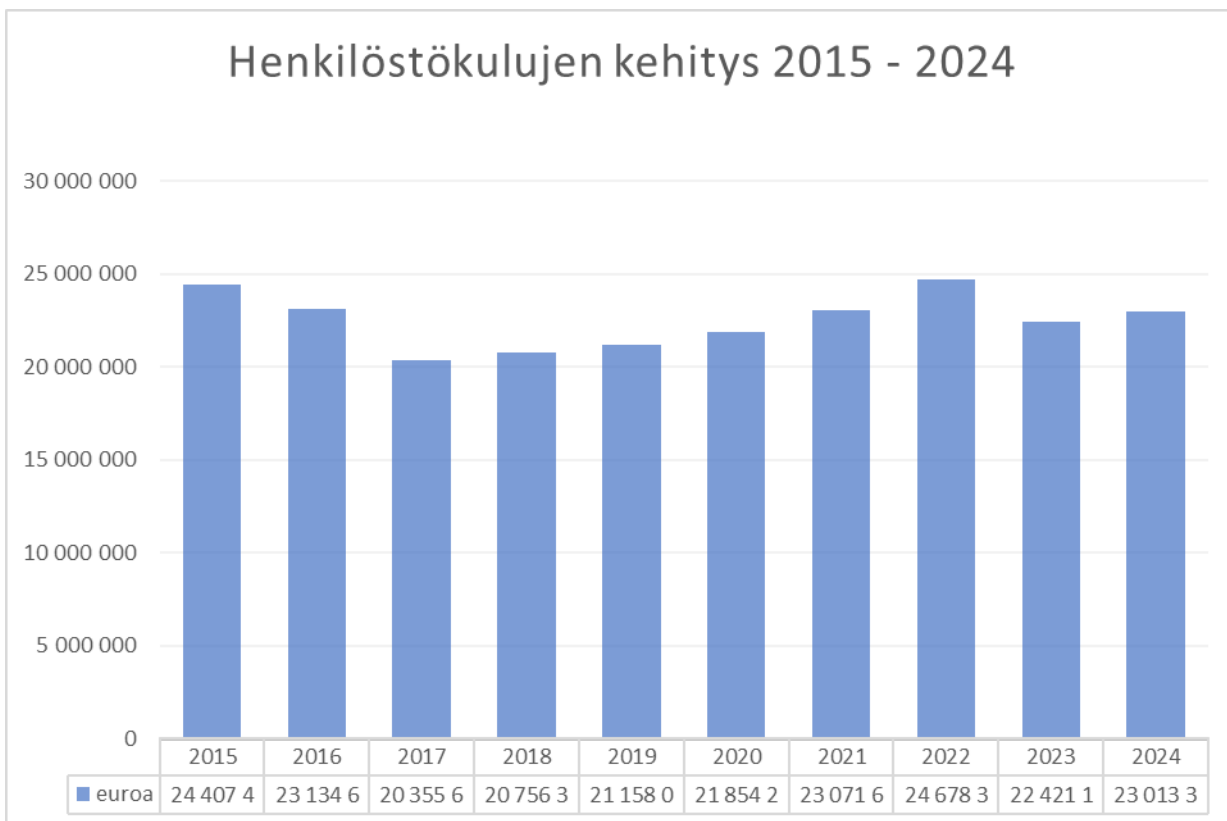
Paimion kaupungin henkilökunnan tekemää työmäärää kuvataan henkilötyövuosina. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän koko vuoden työskentelyä. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä. Yksi henkilötyövuosi on työaika, jonka yksi kokopäiväinen työntekijä tekee vuodessa. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti. Paimion kaupungin teorettinen henkilötyövuosien määrä vuonna 2024 oli 485 htv (2023: 471).

	HTV1, henkilötyövuodet		
	2023	2024	muutos
Hallintopalvelut	45	45	0,00 %
Sivistyspalvelut	384	399	3,91 %
Tekninen ja ympäristöpalvelut	42	41	-2,38 %
YHTEENSÄ	471	485	2,97 %

Työvoimavaltaisella kunta-alalla työvoimakustannukset muodostavat merkittävän osan kunnan taloudesta. Tilinpäätösvuoden palkat (kuvattu alla olevassa taulukossa) olivat 18,7 milj. euroa ja henkilösivukulut 4,3 milj. euroa, yhteensä henkilöstökulut olivat 23,0 milj. €. Kaupungin henkilöstökulut nousivat 2,8 % vuodesta 2023. Henkilötyövuodet nousivat 14 htv:llä (+2,29 %). Henkilöstökulujen toteutuma talousarvioon nähden oli 96,6 %.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukseen sisältyi 1.6.2024 lukien 2,27 % yleiskorotus, 0,73 % paikallinen järjestely erä ja 1 % paikallinen kehittämissuunnitelmaerä. Edellisenä vuonna 2023 palkkoja korotettiin 2,2 % yleiskorotuksella, 0,7 % paikallisella järjestelyerällä ja 1,2 % paikallisella kehittämissuunnitelmaerällä sekä maksettiin koko henkilökunnalle kertaerä kesäkuussa 2023.

Laajemmin kaupungin henkilöstön tilannetta kuvataan vuoden 2024 henkilöstöraportissa.

1.1.6. Ympäristö- ja ilmastonäkökulmat tilinpäätöksessä

Paimion kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma 2024-2027 toimii yleistason viitekehyksenä kaupungin ilmasto- ja ympäristöasioille. Ohjelman kautta toteutetaan osaprojekteja ympäristövastuullisuuden edistämiseksi niin kaupungin omassa toiminnassa, kuin myös asukkaiden arjessa. Ohjelma asettaa tavoitteita kaupungin eri toimialoille viisaan liikkumisen, kestävien hankintojen, resurssiviisauden ja materiaalikierron, luonnon monimuotoisuuden sekä toimintakulttuurin teemojen alla. Kestävän kehityksen työryhmä seurasi ohjelman toteutumista ja kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa.

Hinkukuntana Paimion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan 80 % hiilidioksidipäästö-vähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2007 verrattuna. Tavoite on myös kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman päästövähennystavoitteena. Tällä hetkellä vähennys on -43 % (vuodesta 2007 vuoden 2023 ennakkotietoon verrattuna). Vähennystä edellisvuoteen 2023 tulisi olemaan 5 %-yksikköä.

Ilmasto- ja ympäristötavoitteita resurssiviisauden ja materiaalikierron osalta on toteutettu kiinteistöpalvelujen tulosalueella, jossa energiansäästötoimet kaupungin kiinteistöissä ovat oleellinen osa toimintaa. Kaupungintalon, Yläkoulun, Toimintakeskus Apilan, Tapiolan päiväkodin ja Oinilan päiväkodin katoilla olevat aurinkopaneelit tuottivat sähköä vuoden aikana noin 158,5 MWh. Kuluneen vuoden aikana KETS toimenpiteenä suoritettiin Paimion Lukion valaistuksen muuttaminen pääosin led-valaistukseen.

Paimion kaupunki on jatkanut aktiivisia toimiaan kiertotalouden edistämiseksi ja siihen liittyvän yritystoiminnan houkuttelemiseksi alueelle tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vuonna 2023 ensimmäistä kertaa järjestetty menestyksekkäs muotiviikko, joka kokoaa yhteen muotialasta kiinnostuneita ja alan asiantuntijoita tekstiilikerrätyksen pariin, järjestettiin myös vuonna 2024.

Viisaan ja vähäpäästöisen liikkumisen edistämiseksi kaupunki pääsi mukaan Turun seudun joukko-liikenteeseen eli Föliin, jonka toiminta alkoi 1.7.2024. Samoihin aikoihin työntekijät saivat käyttöönsä kauan odotetun mahdollisuuden hankkia työsuohdepolkupyörän. Kaupungin teknisellä puolella on edelleen käytössä leasingsähköauto.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Paimion kaupunki on jatkanut vieraslajien torjuntaa. Vie-Kas-LIFE hanke jättiputken torjuntaan päättyi 2023, ja seurantatyö jatkuu Paimion kaupungin omana työnä. Vuonna 2021 havaitun haitallisen vieraslajin kiehkuravesiruton torjuntaa jatkettiin hankkeen puitteissa sukeltajatyönä Hiekkahelmessä. Muutamasta muustakin alueen lammesta löytyi vieraslajia, joka torjuttiin. Hanke päättyi vuonna 2024. Ankkalammen kiehkuravesiruton torjuntahanke saatiin työosuuden osalta päätökseen. Kiehkuravesirutto maamassoineen kaivettiin pois, ja pohja kunnostettiin. Lampi alkoi syksyllä täytyä hiljalleen vedestä.

Kaupunki oli mukana Valonian koordinoimassa seitsemän varsinaissuomalaisen kunnan yhteisessä perinnebiotooppien kunnostamis- ja ennallistamishankkeessa (Kunta-Helmi), johon haettiin jatkoa edelliseen päättyneeseen hankkeeseen. Paimion sai hankkeen päätyttyä avustusta noin 80 % toteutuneista kuluista eli noin 27 300 €. Paimiossa em. yhteishankkeeseen kuuluvat Vähäjoki-Karhunojan varsien perinnebiotooppikohteet, joihin rakennettiin vuonna 2024 laidunnusta varten aitaukset (Jokelan koulu ja Vähäjokipolun varsi). Vuonna 2024 toiselle laidunalueelle saatiin nautoja laiduntaamaan.

Vuoden 2023 aikana kaupungin kiinteistöjen pakkausjätteiden keräysastiat siirtyivät vaiheittain Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kilpailuttamiksi. Heinäkuusta 2024 alkaen LSJH Oy vastaa myös biojätteen erilliskeräyksen kilpailutuksesta.

Entisen jätevedenpuhdistamon alueelle on tehty suunnitelma lintulavasta, ja hankkeelle haettiin vuonna 2024 avustusta lavan rakentamiseksi, päätöstä ei saatu vielä 2024 puolella.

1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston edellyttämän ohjeen mukaan kaupunginhallitus esittää arvionsa merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Lautakunnat ovat arvioineet oman toiminnan osalta olennaisia riskitekijöitä ja ne on selostettu ko. lautakunnan kohdalla kohdassa 2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen.

Talouden epävakauden vaikutukset

Gloaalissa taloudessa valitsee poikkeuksellisen epävarmat ajat. Pelot Yhdysvaltain uuden hallinnon kauppapolitiikasta ja diplomatiasta ovat realisoituneet presidentti Trumpin toisen virkakauden alettua 20.1.2025: sääntömääräinen maailmanpolitiikalla on pyyhitty pöytää ja diplomatia on heitetty romukoppaan, aiempia periaatteita ja sopimuksia ei noudateta. Kauppasodan riskit ovat konkretisoitumassa, Trumpin asettamien tullimaksujen myötä.

Korkojen lasku, inflaation hidastuminen ja palkankorotukset lisäsivät kotitalouksien ostovoimaa, mutta se ei ole realisoitunut kulutukseksi. Kotimainen kulutus on vaisua. Työllisyyden heikkenemisen jatkuminen huonontaa talouden kasvua. Korkotason aleneminen on Suomen talouden toipumisen kannalta tärkeä tukipilari.

Kuntahallinnon alijäämä syvenee vuosina 2025–2027 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä johtuu mm. kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista. Kuntahallinnon kasvava menojen ja tulojen epätasapaino lisää sopeutustoimien tarvetta.

Kuntasektorin toimintaan vaikuttavia uudistuksia

Vuoden 2024 aikana valmisteltiin 1.1.2025 voimaantullutta työllisyyspalveluiden uudistusta, jossa vastuu työvoimapalveluista siirtyi valtiolta kunnille. Paimio on mukana Turun työllisyysalueessa, jossa Turku on vastuukunta ja lisäksi mukana on 22 Varsinais-Suomen kuntaa. Paimiossa on oma toimipiste, joka tuottaa lähipalveluja paimiolaisille ja sauvolaisille asiakkaille.

Vuoden 2025 alusta, yhtä aikaa TE-palvelujen uudistuksen kanssa, tuli voimaan uudistettu kotoutumislaki, jossa on huomioitu muuttunut toimintaympäristö (mm. hyvinvointialue- ja TE-uudistus). Kotoutumislain uudistuksen tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Lisäksi valmisteilla on peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistaminen, siten että uusi järjestelmä olisi voimassa vuoden 2026 alusta.

Henkilöstöriskit

Joillakin toimialoilla, erityisesti varhaiskasvatuksessa, pätevän ja ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus on ollut vaikeaa. Monet organisaation tehtävistä ovat henkilöriippuvaisia ja pitkäaikaiset poissaolot heikentävät toiminnan laatua, huolimatta sijaistoimintojen kehittamisestä. Monin paikoin tiukka henkilöstöresurssointi vaarantaa organisaation kehittämiseen liittyvien prosessien läpiviemisen ja vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen.

Rahoitusriskit

Kaupungin korollinen lainamäärä vuodenvaihteessa oli 60,9 milj. euroa, nettovelkaa on 58,9 milj. euroa. Ennätysuurista investoinneista johtuen lainamäärä kasvoi 7,4 milj. eurolla. Lainamäärästä pitkäaikaisten velkakirjalainojen osuus oli 32,4 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen (kuntatodistus) määrä on 28,5 milj. euroa. Vuoden lopulla kiinteäkorkkoisten lainojen osuus on 20,0 milj. euroa eli noin 32,8% (2023: 49%). Kaupunki on tehnyt koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata lainasalkkua koronmuutosten vaihteluilta. Suojausaste vuoden 2024 lopulla oli noin 70%.

Poikkeukselliset tilanteet saattavat aiheuttaa rahamarkkinoilla häiriötilanteita, joilla on vaikutusta rahan hintaan tai saatavuuteen. Kuntasektorille häiriöiden vaikutus on kuntien luottoluokituksesta johtuen vähäisempi kuin yrityksille ja yksityisasiakkaille.

Takausvastuut

Kaupungin omavelkaisten takausten pääoma samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä (Paimion Yrityskiinteistöt Oy) oli 2024 lopussa 3,4 milj. euroa (2023 3,6 milj.€). Paimion Yrityskiinteistöt Oy:n lainoilla on rahoitettu yhtiön omistamien teollisuusrakennusten rakentamista. Yhtiö vuokraa teollisuusrakennuksia yrityksille. Stera Technologies Oy:n kanssa maksusuoritukset ovat toteutuneet sovittusti. Toisen vuokralaisen maksuvaikeuksista johtuen kaupunki on antanut yhtiölle konsernilainaa v. 2012 - 2017 yhteensä 588 553 euroa, jotta yhtiö on pystynyt hoitamaan lainojen lyhennykset rahoituslaitoksille suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2024 lopulla konsernilainojen pääoma oli 267t.euroa, josta 100 000 euron laina on oman pääoman ehtoista (Kvalt 14.12.2016 § 68) (2023: 267t€). Takauksiin sisältyy markkinariskiä, joka osittain realisoituikin 2010-luvulla.

Kaupungin vastuusitoumukset muille kuin konserniyhtiölle olivat 2024 lopussa 5,6 milj. euroa (2023: 5,4 milj.€) sisältäen seudulliset takausvastuut. Paimion Palvelukeskuksen lainoilla 2,4 milj.€, (2022: 2,5 milj€) on rahoitettu säätiön tilojen laajennusta ja peruskorjausta sekä uuden senioritalossa sijaitsevien kotihoidon toimistotilojen osuus, johon ei ollut mahdollista saada ARAn korkotukilainaa. Kaupunginvaltuusto myönsi 18.12.2024 kokouksessaan omavelkaisen takauksen Palvelukeskussäätiön 0,7milj. euron rakentamisaikaisellelainalle. Lainaa ei ole vielä nostettu Vuoden 2023 alusta alkaen tilat on vuokrattu Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle, joten takaukseen ei sisälly markkina- tai ulkopuolista riskiä.

Seudullisten takausvastuiden suuruus on 2,6 milj. euroa. Suurimmat takausvastuut on Turun Seudun Puhdistamo Oy:lle: 2,4 milj euroa. KAS Kodit Oy:n lainan takausvastuu on 486t€ (2023: 540t€). Takausvastuut paikallisille vesi- ja jätevesiosuuskunnille myönnettyistä lainoista olivat vuoden lopussa 9t. euroa.

Oikeudenkäynnit

Kaupunginjohtajan valintapäätöksestä (kvalt 18.12.2024 §81) tehtiin kunnallisvalitus Turun hallinto-oikeuteen. Kaupunginhallitus antoi 19.3.2025 kokouksessaan lausunnon hallinto-oikeudelle.

1.2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntien tulee pystyä hoitamaan tehtävänsä ja turvata asukkaiden hyvinvointi ulkoisen tai sisäisen toimintaympäristön häiriöistä, uhkista ja riskeistä huolimatta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista, työn toteuttamista ja toiminnan jatkuvuuden varmistamista. Kuntalain säännökset velvoittavat kunnat järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raportoimaan niiden tuloksellisuudesta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa 2015 kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Periaatteet koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja johtoa sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden veloitteiden myötä. Hallintosäännössä on puolestaan tarpeelliset määräykset asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia on toteutettu osana talousarvion ja tilinpäätöksen laadintaprosessia ja merkittävimpien päätösten valmistelun yhteydessä.

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Tilinpäätöskirjassa riskien arvioinnit löytyvät jokaisen lautakunnan kohdalta kappaleesta 2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen.

Olennaisimmat riskitekijät

Lautakuntien tekemien arvioiden perusteella neljässä pääryhmässä keskeisimpinä asioina nousivat esille:

Strategiset riskit

- Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kaupunkilaisten tarvetta
- Maankäytön suunnittelun hidas eteneminen
- Valtakunnallisen ja paikallisen poliittisen päätöksenteon ennakoimattomuus

Taloudelliset riskit

- Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu
- Verorahoituksen (erityisesti valtionosuuksien) väheneminen
- Kaupungin lainamäärä ja korkoriski

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstöriski: pätevän ja ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys, saatavuus ja osaamisen turvaaminen, työssäjaksaminen, sijaisten saatavuus, kun sijaiset ovat ”lakisääteisiä” ja sijaisten puute tai varahenkilöiden vähäisyys, kun sijaiset eivät ole ”lakisääteisiä”, sekä ohut organisaatio
- Tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyvät riskit (järjestelmien toimintahäiriöt, käytettävyyden, ohjeistus)

Vahinkoriskit

- Ulkopuolisen aiheuttamat vaaratilanteet ja vahingonteot työpisteissä, kiinteistöissä tai kriittisissä kohteissa, esim. pohjavesialueilla.
- Työtilojen tai työolojen turvallisuus

- Onnettomuudet, luonnonilmiöt, keskeytysriskit (tulipalot, myrskyt, sähkö-, vesi-, tietoverkko- ja katuverkkokatkot)

Toteutetut ja suunnitellut kehittämistoimet

Valtuusto hyväksyi helmikuussa 2015 sisäisen valvonnan perusteet ja samalla hyväksyttiin vastaavat päivitykset hallintosääntöön.

Kattavamman ja yhdenmukaisemman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin saamiseksi kaikilla toimielimillä on talousarviossa yhdenmukaisesti arvioidut olennaiset riskitekijät jaoteltuna neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Riskien arviointia toteutetaan talousarviota laadittaessa, merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Vuoden 2016 loppupuolella toimintansa aloitti kaupunginjohtajan nimeämä tietoturvaryhmä, jossa kaikki toimialat ovat edustettuina. Kesällä 2018 tietoturvyryhmää laajennettiin ja siihen sisällytettiin myös tietosuoja-asiat. EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR) edellyttämät toimenpiteet ja rekisteriselosteet valmisteltiin ja laadittiin. Vuoden 2020 alusta tuli voimaan tiedonhallintalaki, joka on uusi julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskeva yleislaki, jossa säädetään siitä, miten tietoja tulisi käsitellä ja kuvata viranhaltijaorganisaatioissa. Kaupunginjohtaja asetti marraskuussa 2020 ohjausryhmän tiedonhallintalain toimeenpanoa varten. Ohjausryhmän tehtävänä on koordinoita tiedonhallintalain edellyttämien suunnittelu- ja kuvausvelvoitteiden laatimista ja näistä aiheutuvia hankkeita. Tiedonhallintamallin rakentaminen edistyi niin, että malli hyväksyttiin kesäkuun hallituksessa. Tarvittavaa dokumentaatiota on kuitenkin runsaasti vielä tehtävänä ja kaikki olemassa oleva dokumentointi edellyttää säännöllistä tarkastelua ja päivittämistä.

Tammikuussa 2020 asianhallintaohjelmiston käyttöönoton yhteydessä myös tiedonohjaussuunnitelma (tos) tuli saumattomasti uuden järjestelmän kanssa käyttöönotetuksi. Uuden asianhallintaohjelman myötä uudistui myös viranhaltijapäätösten ja kuulutusten julkaisu, vuoden 2020 aikana otettiin käyttöön sähköinen sopimushallinta. Asianhallintaohjelman uudistus edesauttaa arkistolain, tiedonhallintalain ym. ohjeistusten ja määräysten aiempaa parempaa noudattamista. Vuoden 2022 aikana hankittiin sähköinen arkistojärjestelmä, jonka käyttöönotto työ jatkui 2023 - 2024 aikana.

Keväällä 2024 Kaarina palkkasi Turun itäisten kuntien (Kaarina, Lieto, Paimio ja Sauvo) yhteisen varautumissuunnittelijan kahden vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen. Varautumissuunnittelijan päätehtävänä oli tutustua kuntien nykyisiin varautumissuunnitelmiin ja käynnistää suunnitelmien päivitystyö kuntien nimeämien avainhenkilöiden kanssa. Varautumissuunnittelija laatii uudet päivitetyt suunnitelmat yhteistyössä kuntien edustajien kanssa ja järjestää tarvittavia koulutuksia ja harjoituksia. Jos varautumissuunnitelmat edellyttävät etukäteistoimenpiteitä ja etukäteishankintoja, niin varautumissuunnittelija johtaa, koordinoi ja osallistuu etukäteisvalmistelujen toteuttamiseen. Varautumissuunnittelija on osallistunut myös alueellisten varautumisharjoitusten suunnitteluun, koordinointiin ja jälkipurkuun.

Riskienhallintaa ja varautumista on ylläpidetty ja kehitetty johtoryhmän työpajoissa, osallistumalla alueellisiin harjoituksiin, toimialakohtaisissa harjoituksissa ja työpajoissa, kiinteistökohtaisissa harjoituksissa ja henkilöstöä kouluttamalla.

Kaupunginhallitus hyväksyi 15.3.2017 tietoturvapoliitikan.
Kaupunginhallitus hyväksyi tietosuojapolitiikan 20.6.2018.
Kaupunginhallitus hyväksyi 16.12.2020 Paimion kaupungin saatavien laskutus ja perintäohjeet, jotka tulivat voimaan 1.1.2021.
Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.2.2022 rahoitus-, sijoitus ja takaustoiminnan periaatteet.
Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1.2.2023 valmiussuunnitelman yleisen osan.
Kaupunginhallitus hyväksyi 1.2.2023 Paimion kaupungin kriisiviestintäohjeen.
Kaupunginhallitus hyväksyi 7.2.2024 hankintaohjeiden päivityksen, jotka tulivat voimaan 1.3.2024.
Kaupunginhallitus hyväksyi 4.12.2024 Paimion kaupungin saatavien laskutus ja perintäohjeet, jotka tulivat voimaan 1.1.2025.
Kaupunginhallitus hyväksyi 11.12.2024 viestintäsuunnitelman ja viestintäohjeen.

Selvitys sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Paimion kaupungin koko huomioiden ei ole katsottu tarpeelliseksi perustaa erillistä sisäisen valvonnan yksikköä. Tarvittaessa kaupunginjohto on antanut tilintarkastusyhteisölle erillisiä toimeksiantoja.

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta on kokonaisuutena käsiteltynä tyydyttävällä tasolla. Sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation tavoitteiden arviointiin ja hallintaan.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta puhuttaessa tulee muistaa, että se on osa jokapäiväistä toimintaa.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakertomuksessa esitettävästä tuloslaskelmasta on eliminoitu kaupungin sisäinen laskutus ja luvut lasketaan näistä ulkoisista luvuista.

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin välitulosten eli toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoiset tuotot ja kulut, kaupunki	2024	2023
Toimintatuotot	6 556	6 181
Toimintakulut	- 39 314	- 37 365
Toimintakate/ jäämä	- 32 759	- 31 184
Verotulot	25 537	26 635
Muut valtionosuudet	9 929	10 180
Rahoitustuotot ja -kulut	- 136	- 238
Korkotuotot	453	560
Muut rahoitustuotot	427	424
Korkokulut	- 1 010	- 1 217
Muut rahoituskulut	- 5	- 5
Vuosikate	2 572	5 393
Poistot ja arvonalennukset	- 3 064	- 2 883
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		- 157
Tilikauden tulos	- 493	2 352
Poistoeron lisäys	84	84
Tilikauden yli-/alijäämä	- 409	2 437

Tuloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista = 100 x Toimintatuotot/toimintakulut	16,7	16,5
Vuosikate prosenttia poistoista = 100 x Vuosikate/Poistot	83,9	187,0
Vuosikate €/asukas	229,1	479,8
Asukasluku	11 227	11 238

Toimintakate on toimintatuottojen ja –kulujen erotus, joka ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

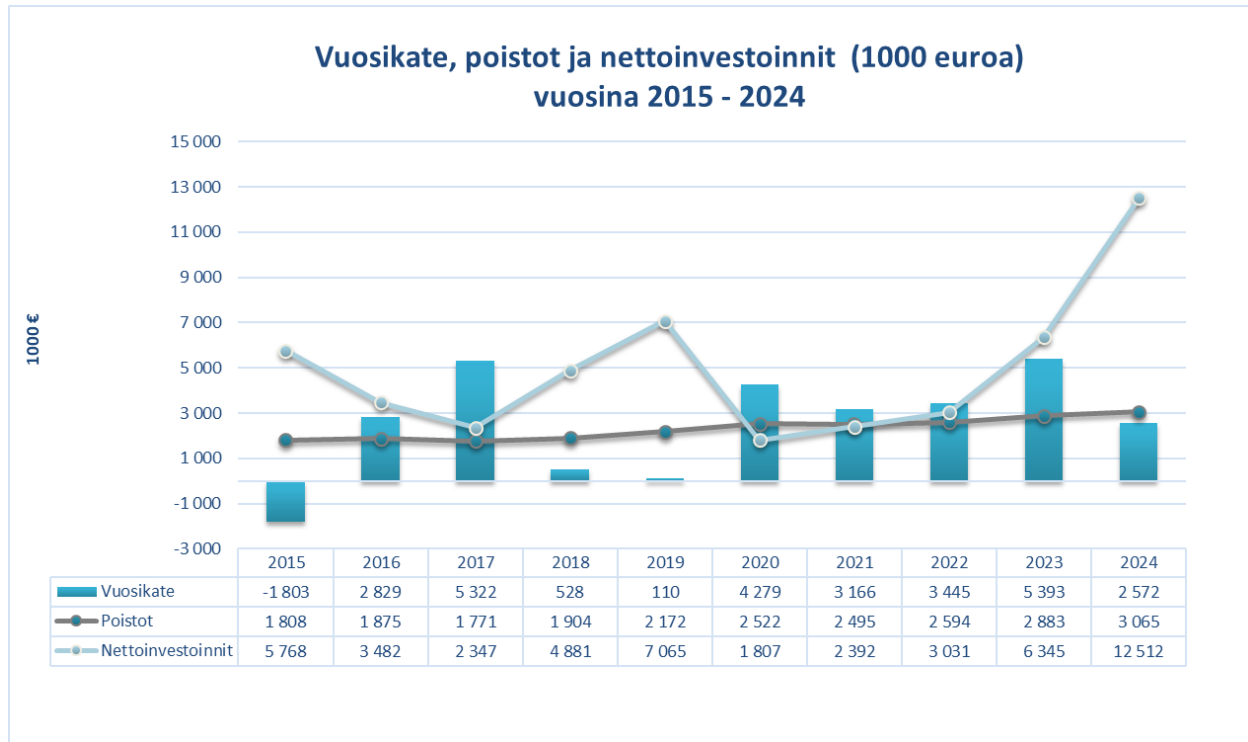
Tunnusluku osoittaa paljonko toimintakuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.

Vuosikate prosenttia poistoista

=100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistojen alaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

1.4. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikaudella tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 571,7	5 392,5
Satunnaiset erät netto	0,0	-156,9
Tulorahoituksen korjauserät	-325,4	-18,7
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-13 272,7	-6 799,8
Rahoitusosuudet investointeihin	478,6	427,0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	533,5	1 631,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 014,3	475,1

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	2 071,9	1 571,9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	705,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 378,2	-3 578,2
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 500,0	5 000,0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomienmuutokset	38,7	-2,4
Saamisten muutos	-1 061,4	685,0
Korottomien velkojen muutos	1 656,3	-5 825,0
Rahoituksen rahavirta	10 827,2	-1 443,6

Rahavarojen muutos **812,9**   **-968,6**

Rahavarojen muutos	812,9	-968,6
Rahavarat 31.12.	2 015,9	1 203,1
Rahavarat 1.1.	1 203,1	2 171,7

Rahoituslaskelman tunnusluvut **2023**

Toiminnan ja investointien rahavirrankertymä **-5 878,3**   **-2 458,4**
5 vuodelta, 1000 €

Investointien tulo-rahoitus, % **20,1**   **84,6**
 =100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate **0,8**   **1,4**
 =(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate **0,4**   **0,8**
 =(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv **13**   **9**
 = 365 pv x rahavarat 31.12./ kassasta maksut tilikaudella

Asukasluku **11 227**   **11 238**

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Jos rahoituslaskelman välitulospäättely toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen, ilmaisee se, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamalla joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus -%

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella (=vuosikate). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Tunnuslukua on syytä tarkastella useamman vuoden jaksolla.

Lainanhoitokate (todellinen)

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa rahavaroilla.

1.5. Rahoitusasema ja sen muutokset
Tase ja sen tunnusluvut

	2024	2023
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1 Aineettomat oikeudet	28,5	111,4
2 Muut pitkävaikutteiset menot	359,9	151,3
	388,4	262,6
II Aineelliset hyödykkeet		
1 Maa- ja vesialueet	8 488,4	8 572,7
2 Rakennukset	36 323,7	33 191,4
3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 594,0	8 388,8
4 Koneet ja kalusto	331,8	325,6
5 Muut aineelliset hyödykkeet	309,4	299,4
6 Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 344,6	1 138,2
	61 392,0	51 916,2
III Sijoitukset		
1 Osakkeet ja osuudet	20 754,8	20 834,8
3 Muut lainasaamiset	13 838,8	15 838,8
4 Muut saamiset	104,7	104,7
	34 698,3	36 778,2
A PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	96 478,6	88 957,0
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1 Valtion toimeksiannot	3,4	8,7
2 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	203,9	206,5
	207,3	215,2
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2 Lainasaamiset	95,4	167,3
3 Muut saamiset	25,4	25,4
Lyhytaikaiset saamiset		
1 Myyntisaamiset	872,0	1 145,0
2 Lainasaamiset	0,0	0,0
3 Muut saamiset	1 177,7	551,3
4 Siirtosaamiset	805,5	97,5
	2 976,1	1 986,5
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 015,9	1 203,1
C VAIHTUVAT VASTAAVAT, YHTEENSÄ	4 992,0	3 189,6

VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 678,0	92 361,8
	2024	2023
VASTATTAVAA	1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	15 945,8	15 945,8
V Edellisten tilikausien yli/alijäämä	16 005,4	13 568,8
VI Tilikauden ylijäämä	-408,6	2 436,5
A OMA PÄÄOMA, YHTEENSÄ	31 542,5	31 951,2
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1 Poistoero	758,7	842,8
	758,7	842,8
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1 Valtion toimeksiannot	3,4	8,7
2 Lahjoitusrahastojen pääomat	558,0	567,4
3 Muut toimeksiantojen pääomat	83,1	37,7
	644,6	613,8
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 945,5	23 123,7
	29 945,5	23 123,7
II Lyhytaikainen		
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 678,2	30 378,2
5 Saadut ennakot	205,1	248,2
6 Ostovelat	3 438,9	1 893,3
7 Muut velat	405,8	435,3
8 Siirtovelat	3 058,6	2 875,3
	38 786,6	35 830,3
E VIERAS PÄÄOMA, YHTEENSÄ	68 732,1	58 954,1
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 678,0	92 361,8
Taseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	31,8	35,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	163,1	136,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €	15 596 753	16 005 393

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	1 389	1 424
Lainakanta €/as	5 489	4 761
Lainakanta 31.12, 1000 €	61 624	53 502
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	13 839	15 839
Asukasmäärä	11 227	11 238
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000€	62 327	54 180
Lainat ja vuokravastuut, €/as	5 552	4 821

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot} (= \text{toimintatuotot} + \text{verotulot} + \text{valtionosuudet})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

= $(\text{Joukkovelkakirjalainat} + \text{Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta} + \text{Lainat julkisyhteisöiltä} + \text{Lainat muilta luotonantajilta}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

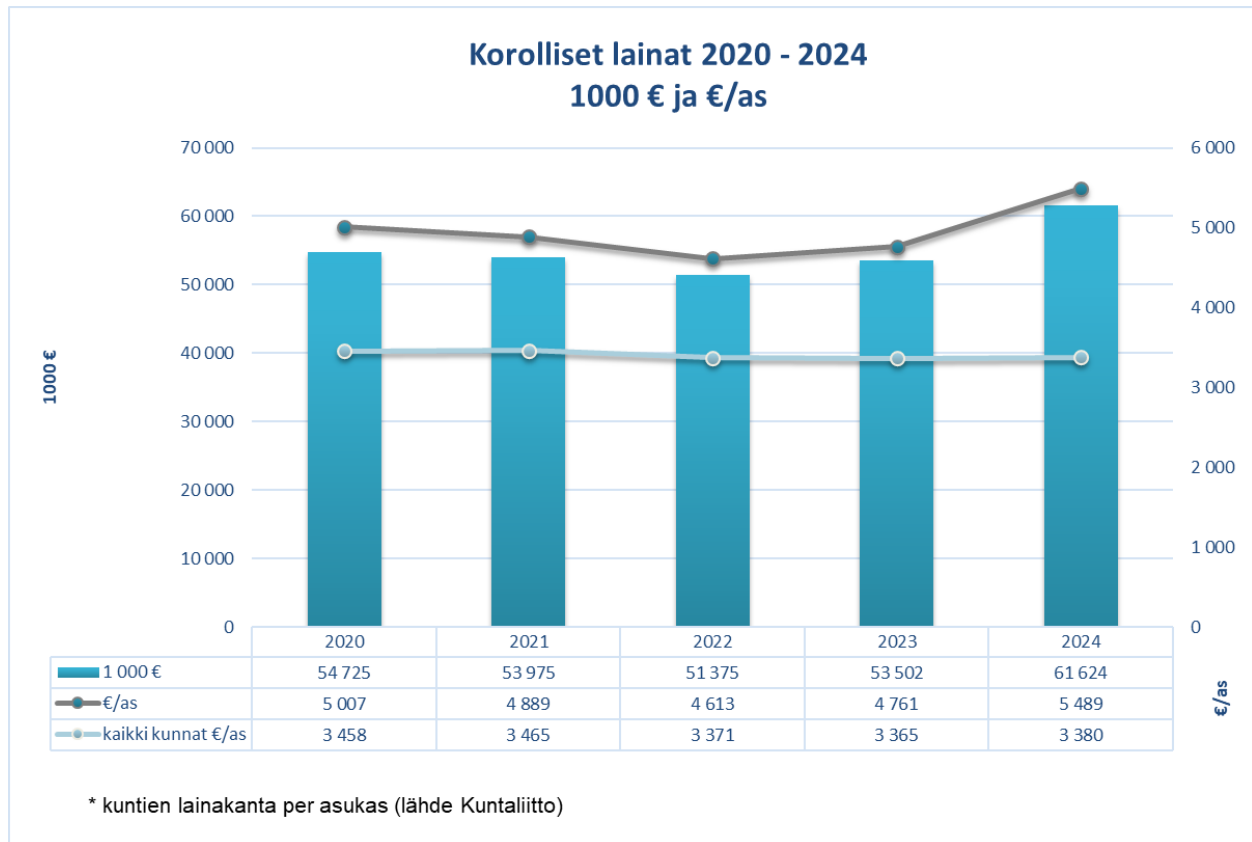
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut/Asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6. Kokonaistulot ja -menot

Kaupungin ulkoiset kokonaistulot ja -menot vuonna 2024

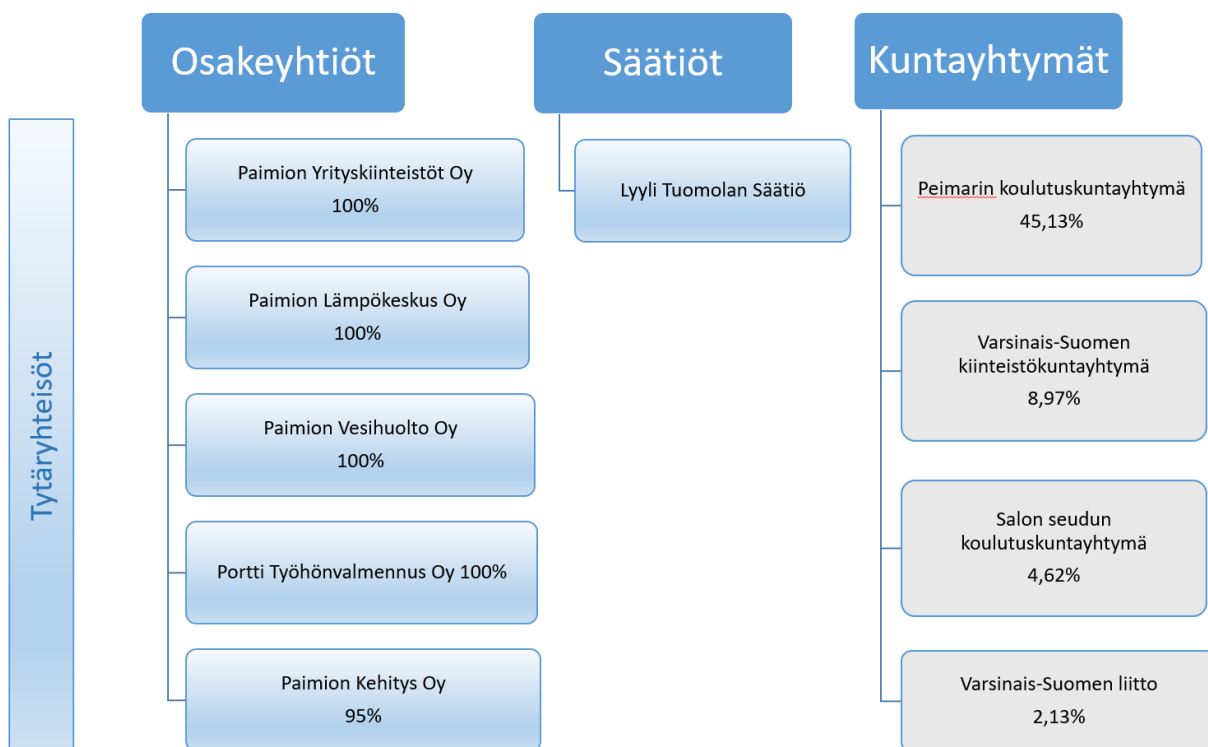
TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	6 555,7	11,5	Toimintakulut	39 314,3	69,0
Verotulot	25 537,4	44,7	Korkokulut	1 010,2	1,8
Valtionosuudet	9 929,0	17,4	Muut rahoituskulut	5,3	0,0
Korkotuotot	452,8	0,8	Satunnaiset kulut	0,0	0,0
Muut rahoitustuotot	426,6	0,7			
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
			-Pakollisten varausten muutos	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät			-Pysyvien vast. hyöd. luovutusvoitot	0,0	0,0
-Pysyvien vast. hyöd. luovutusvoitot	-325,4	0,6			
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	478,6	0,8	Investointimenot	13 272,7	23,3
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	533,5	0,9			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	2 071,9	3,6	Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	17,5	Pitkäaik. lainojen vähennys	3 378,2	5,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 500,0	2,6	Lyhytaikaisten lainojen vähenn.	0,0	0,0
Kokonaistulot	57 160,1	100,0	Kokonaismenot	56 980,7	100,0

1.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Paimion kaupungin konsernirakenne 31.12.2024

(% osakepääomasta tai äänivallasta)

PAIMION KAUPUNGIN KONSERNI

Konsernin toiminnan ohjaus

Vuoden 2024 lopulla tytäryhteisöasemassa konserniin kuuluvat Paimion Lämpöyhtiö Oy, Paimion Vesihuolto Oy, Paimion Yrityskiinteistöt Oy, Paimion Kehitys Oy, Portti työhönvalmennus Oy ja Lyyli Tuomolan säätiö.

Kaupunginvaltuuston 29.9.2011 hyväksymillä konserniohjeilla on luotu puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Paimion Lämpökeskus Oy tuottaa kaukolämpöä Paimion kaupungin alueella. Yhtiön tuottama lämpöenergia tuotetaan suurimmaksi osaksi biopolttoaineilla (kokopuu- ja metsätähdehake) sekä sahanpurulla lämpökeskuksessa, jonka yhteydessä on lämpöpumppusavukaasupesuri. Yhtiöllä on myös pellettilämpökeskus sekä varalaitoksena raskasta polttoainetta käyttävä öljylämpökeskus. Yhtiön toimitusjohtaja on Pekka Vihervuori ja yhtiön palveluksessa on hänen lisäkseen kolme työntekijää.

Paimion Vesihuolto Oy hoitaa Paimion kaupungin alueella vesihuollon ja vastaa puhdasvesi-, jätevesi ja hulevesiverkostojen suunnittelusta, rakennuttamisesta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Yhtiö

aloitti toimintansa 1.1.2014. Yhtiö osti Mäntykankareen Vesi Oy:n koko osakekannan Paimion kaupungilta ja Sauvon kunnalta vuoden 2019 lopulla. Mäntykankareen Vesi Oy fuusioitiin 2021 ja se lakkasi olemasta itsenäisenä yhtiönä. Yhtiön toimitusjohtaja on tekninen johtaja Juha Saarinen. Yhtiön palveluksessa on kuusi työntekijää. Lisäksi yhtiö ostaa työaika kaupungin tekniseltä toimelta.

Paimion Yrityskiinteistöt Oy omistaa teollisuus- ja tehdaskiinteistöjä, jotka on vuokrattu edelleen yrityksille. Yhtiön toimitusjohtaja on Timo Piispa. Yhtiön palveluksessa ei ole yhtään henkilöä.

Paimion Kehitys Oy aloitti toimintansa 2019. Yhtiön päätehtävänä on Paimion seudun elinvoiman eli käytännössä kilpailukyvyyn kehittäminen parantamalla Paimion kaupungin veto- ja pitovoimaa. Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 95 % ja Paimion yrittäjät ry:n osuus on 5 %. Yrittäjäyhdistyksellä on oikeus nimetä yksi hallituksen viidestä jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja on elinkeinojohtaja Jani Penttilä. Yhtiön palveluksessa ei ole henkilökuntaa.

Portti Työhönvalmennus Oy perustettiin 2019 maakunnallisiin tarjouskilpailutuksiin osallistumista varten. Yhtiön toimiala on työllistymistä edistävien yksilö- ja ryhmämuotoisten koulutus- ja valmennuspalveluiden tuottaminen, henkilöstön rekrytointipalvelut ja työvoiman vuokrauspalvelu, sosiaali- ja hyvinvointipalveluiden tuottaminen ja palveluohjaus sekä työ- ja päivätoiminnan tuottaminen. Paimion kaupunki omistaa yhtiön 100 %:sti. Yhtiön toimitusjohtaja on työvoimapolkujen päällikkö Johannes Joutsenlahti. Yhtiöllä ei ollut toimintaa vuoden 2024 aikana, eikä sen palveluksessa ole yhtään henkilöä.

Lyyli Tuomolan säätiön tarkoituksena on Paimion kaupungille testamentilla tulleiden Lyyli Tuomolan suvun käsitöiden säilyttäminen ja näyttelytoiminta sekä siihen liittyvän käsityö- ja taidemuseon ylläpitäminen. Kaupunginhallitus nimeää kaikki säätiön hallituksen jäsenet, joten säätiön on kaupungin määräysvallassa ja kuuluu kaupunkikonserniin tytäryhteisön asemassa. Säätiön toiminnanjohtaja on viestintäsuunnittelija Jouni Lehtiranta. Säätiön palveluksessa ei ole yhtään työntekijää.

Osakkuusyhteisöt

Paimion Palvelukeskussäätiön toiminta keskittyy omistamiensa rakennusten ylläpitoon. Kaupungilla on oikeus nimittää viisijäseniseen hallitukseen kaksi jäsentä. Koska kaupungilla on oikeus nimittää 2/5 säätiön hallituksen jäsenistä, sen voidaan katsoa olevan toiminnallisesti kaupunkikonsernissa osakkuusyhteisön asemassa. Kirjanpidollisesti sitä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen. Vuoden 2023 alusta Varsinais-Suomen hyvinvointialue vuokrasi säätiön tilat käyttöönsä. Säätiön toimitusjohtaja on Taisto Nuutinen.

Konsernia koskevia olennaisia tapahtumia 2024

Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy järjesti tieliikennelain tarkoittamaa liukkaan kelin ajoharjoittelua Varsinais-Suomen alueella. Ajokorttiuudistus 2018 vähensi liukkaan kelin harjoitteluvaihtoehtoja ja yhtiön liiketoiminnan edellytykset loppuivat. Vuoden 2022 aikana yhtiö myi kiinteistönsä Paimion kaupungille. Yhtiö asetettiin selvitystilaan 30.3.2023. Yhtiön lopetuskokous, jossa hyväksyttiin selvitysmiehen kertomus ja lopputilitys, oli 8.3.2024. Osakeyhtiön osakkeista 74,17 % omisti alueen kunnat (Paimion osuus vuoden lopulla 62,91 %), muita omistajia mm Suomen Autokoululiitto, V-S Autokouluyhdistys r.y. ja Autoliitto. Yhtiö ei ole mukana vuoden 2024 konsernitilinpäätöksessä.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.9.2011 ”Paimion kaupungin konserniohjeet”. Konserniohjeilla luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeiden etuna on yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen, toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen ja kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Konsernijohto (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) ohjeistavat yhtiökokous- ja yhtymäkokousedustajia. Annetut ohjeet ovat olleet riittäviä ja annettuja ohjeita on noudatettu.

Konserniyhtiöiden edustajat raportoivat 6.3.2024 vuoden 2023 tilinpäätöksestä ja ajankohtaisista asioista kaupunginhallitukselle seuraavasti:

- Lyyli Tuomolan säätiö, toiminnanjohtaja Jouni Lehtiranta
- Paimion Lämpökeskus Oy, toimitusjohtaja Pekka Vihervuori
- Paimion Kehitys Oy, toimitusjohtaja Jani Penttilä
- Paimion Vesihuolto Oy, toimitusjohtaja Juha Saarinen
- Paimion Yrityskiinteistöt Oy, toimitusjohtaja Timo Piispa
- Portti Työhönvalmennus Oy, toimitusjohtaja Johannes Joutsenlahti

Lisäksi tytäryhteisöasemassa olevat yhteisöt toimittivat kaupunginhallitukselle osavuosikatsaukset kahdeksan kuukauden toiminnasta. Osavuosikatsauksiin kuuluivat tuloslaskelma, tase sekä toimitusjohtajan/kuntayhtymäjohtajan/asiamiehen lyhyt katsaus yhteisön toiminnan olennaisista tapahtumista ja arvio loppuvuoden merkittävistä tapahtumista. Ne käsiteltiin kaupunginhallituksen 23.10.2024 kokouksessa.

Kaupungin tietohallintoyksikkö huolehtii kaupungin, Paimion Vesihuolto Oy:n, Paimion Kehitys Oy:n ja Lyyli Tuomolan säätiön tietohallinnosta. Muilta osin ei ole keskitettyjä konsernitoimintoja.

Tiedossa olevia muutoksia konsernirakenteessa

Tiedossa ei ole muutoksia konsernirakenteessa.

Konsernin tuloslaskelma

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	14 130	14 443
Toimintakulut	-51 031	-48 296
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-36 901	-33 853
Verotulot	25 537	26 635
Valtionosuudet	16 166	16 083
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	96	284
Muut rahoitustuotot	430	100
Korkokulut	-1 185	-1 370
Muut rahoituskulut	-5	-11
Vuosikate	4 139	7 867
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 145	-5 009
Omistuksen eliminointierot		
Tilikauden yli- ja alipariarviot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		-157
Tilikauden tulos	-1 006	2 701
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot	-9	-87
Laskennalliset verot	-47	-44
Vähemmistöosuudet		1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 062	2 572
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista		
= 100*Toimintatuotot/toimintakulut	28	30
Vuosikate prosenttia poistoista		
= 100*Vuosikate/(Poistot+Arvonalentumiset)	80	157
Vuosikate €/as	369	700
Asukasluku	11 227	11 238

Konsernin rahoituslaskelma

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 139	7 867
Satunnaiset erät		-157
Tilikauden verot	-9	2
Tulorahoituksen korjauserä	-343	24
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 787	7 736
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 945	-8 329
Rahoitusosuudet investointi menoihin	479	427
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	534	1 716
Investointien rahavirta yhteensä	-13 933	-6 186
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 146	1 550
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset		
Antolainojen vähennykset		1 575
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	705
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 661	-5 759
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 500	4 100
Oman pääoman muutokset (korjaukset)		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	39	-15
Vaihtomaisuuden muutos	-307	-163
Saamisten muutos	-685	1 305
Korottomien velkojen muutos	782	-4 610
Rahoituksen rahavirta yhteensä	7 667	-2 862
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 479	-1 312
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	7 044	9 346
Rahavarat 1.1.	9 523	10 657
	-2 479	-1 312
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirrankertymä 5 vuodelta, 1000 €	-5 319	-1 326
Investointien tulorahoitus, %	28,6	99,6
Lainanhoitokate	1,1	1,3
Kassan riittävyys, pv	36,3	53,5

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 000 €	1 000 €
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	29	112
Muut pitkävaikutteiset menot	804	668
Ennakkomaksut		
	833	781
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 796	10 881
Rakennukset	72 373	69 545
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 714	-5 866
Koneet ja kalusto	1 224	1 370
Muut aineelliset hyödykkeet	501	480
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 416	1 423
	86 595	77 833
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöt		
Osakkeet ja osuudet	4 210	5 860
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	78	78
	4 288	5 938
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	91 717	84 552
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	110	138
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	206	209
Muut toimeksiantojen varat	216	297
	532	644
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	700	400
Valmiit tuotteet/tavarat	36	29
	736	429
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset		
Muut saamiset	25	25
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 248	2 542
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 349	768
Siirtosaamiset	978	212
	4 601	3 547

Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	12	12
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 685	2 583
Muut arvopaperit	164	174
	2 862	2 769
Rahat ja pankkisaamiset	4 181	7 007
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 380	13 752
VASTAAVAA YHTEENSÄ	104 629	98 948
VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 946	15 946
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1 145	1 145
Arvonkorotusrahasto	1 255	1 255
Muut omat rahastot	251	694
Edell tilikausien yli-/alijäämä	2 754	1 805
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 297	2 572
	20 054	23 417
VÄHEMMISTÖOSUUDET		91
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	120	149
Lahjoitusrahastojen pääomat	560	570
Muut toimeksiantojen pääomat	290	324
	969	1 042
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	33 181	26 648
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	9 631	8 810
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	31 966	30 666
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 827	8 273
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	83 606	74 398
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	104 629	98 948

Tunnusluvut 1000€

Omavaraisuusaste, %	19,5	24,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	146,1	126,4
Velat ja vastuut % käyttötuloista	147,8	128,3
Kertynyt ylijäämä	1 457	4 377
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	130	389
Konsernin lainakanta 31.12.	65 148	65 020
Konsernin lainat €/as	5 803	5 786
Konsernin lainasaamiset 31.12.	0	0
Konsernin henkilöstömäärä	496	484
Asukasmäärä 31.12.	11 227	11 238
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.	66 125	65 021
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/as	5 890	5 786

1.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet
Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden tulosta voidaan käsitellä poistoeron ja varausten muutoksilla ja rahastosiirroilla. Poistoerokirjauksia tehdään niiden investointien osalta, joiden kattamiseen on käytetty investointivarausta. Poistoeroa puretaan hankkeen poistoa vastaavasti.

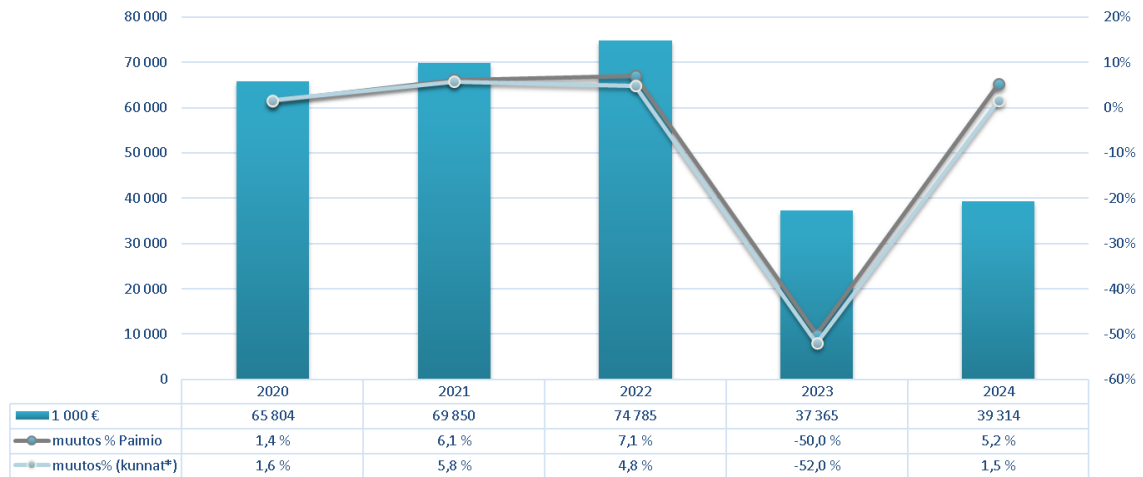
Tilikauden tulos on -492 701,00 euroa, vastaava vuoden 2023 tulos oli 2 436 546,53 euroa. Tilikauden vuosikate on 2 571 695,42 euroa.

Tilikauden tulokseen on kirjattu poistoeron vähennystä + 84 060,79 euroa. Edellä esitettyjen tuloksen käsittelyerien jälkeen syntyvä kaupungin tilikauden alijäämä on 408 640,21 euroa.

Kaupunginhallitukselle ehdotetaan 26.3.2025 kokouksessa, että kaupunginhallitus päättää

- tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:
  - o tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaisesti 84 060,79 euroa
  - o kirjataan tilikauden alijäämä, 408 640,21 euroa, taseen tilikauden yli-/alijäämä tilille.
- hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen vuodelta 2024.
- valtuuttaa kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja kaupunginjohtajan allekirjoittamaan kaupunginhallituksen puolesta "vahvistusilmoituskirjeen tilintarkastajalle".
- esittää valtuuston hyväksyttäväksi talousarvion poikkeamat osana tilinpäätöksen hyväksymistä ja
- lähettää tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle valmisteltavaksi ja edelleen valtuustolle käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi.

Ulkoiset toimintakulut sekä niiden kasvuprosentit Paimiossa ja kunnissa keskimäärin vuosina 2020 - 2024

* kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit (lähde: Kuntaliitto)

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion sitovuus määritellään hallintosäännön 60 pykälässä.

Käyttötalousosa

Valtuusto hyväksyy määrärahat kullekin tulosalueelle. Niille lautakunnille, joilla on useita tulosalueita, on talousarvio sitova tulosaluetasolla. Kaupunginhallitus voi lautakunnan esityksestä suorittaa tulosalueiden välisiä määrärahamuutoksia edellyttäen, että se ei aiheuta muutoksia lautakunnan saamien määrärahojen kokonaissummaan. Määrärahaan liittyvät meno- ja tuloerät ovat sitovia.

Poikkeuksena edellä mainitusta sitovuusperiaatteesta on myönnetty nettomääräraha hyvinvointilautakunnalle. Lisäksi nettositovuus koskee kaupunginhallituksen alaista työllisyydenhoidon tulosaluetta ja tietohallinnon kustannuspaikkaa.

Investointiosa

Investointien määrärahat ovat sitovia kustannuspaikkatasolla. Talousarviokirjassa kustannuspaikkatason alapuolella esitetyt yksityiskohtaisemmat erittelyt ovat luonteeltaan perusteluita ja alustavia käyttösuunnitelmia.

Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

Tuloslaskelmaosassa valtuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin, korkotuotoihin, korkokuluihin, muihin rahoitustuottoihin ja muihin rahoituskuluihin. Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovia erät ovat antolainasaamisten lisäys ja lainakannan muutokset. Lainakannan muutos asettaa ylärajan lisälainanottoon.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tehtäväalueista ja investoinneista vastaavat toimielimet ja viranhaltijat ovat laatineet toteutumisvertailut, joissa on arvioitu myös toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Talousarvion toteutuminen käy selville jäljempänä olevista toimielinten toimintakertomuksista sekä niiden yhteenvedosta.

2.1.1. Tarkastuslautakunta

Tulosalue **Tilintarkastus**
 Vastuuhenkilö Lautakunnan puheenjohtaja Sini Heino

TARKASTUSLAUTAKUNTA			
Kokoonpano			
- Kokouksia 7		Puolue	Läsnäolokerrat
Heino Sini	puheenjohtaja	Vihr.	7
Tuominen Outi	varajäsen 18.12.2024 asti	Vihr.	-
Oinonen Terhi	varajäsen 19.12.2024 lähtien	Vihr.	-
Taipaleenmäki Joonas	varapuheenjohtaja 14.2.2024 asti	PS	1
Korhonen Toni	varapuheenjohtaja 15.2.2024 lähtien	PS	6
Mäkelä Matti	varajäsen	PS	-
Heurlin Eeva	jäsen	KD	6
Ylitalo Jouni	varajäsen	KD	-
Salo Tapani	jäsen	SDP	7
Kuisma Petri	varajäsen 18.9.2024 asti	SDP	-
Koivukangas Olli	varajäsen 19.9.2024 lähtien	SDP	-
Tommila Liisa	jäsen	Kok.	7
Launto Tommi	varajäsen	Kok.	-
Pöri Pasi	jäsen	Kesk.	7
Vesamo Johanna	varajäsen 5.6.2024 asti	Kesk.	-
Laine Merja	varajäsen 6.6.2024 lähtien	Kesk.	-
Tuovinen Nanna	jäsen	Vas.	5
Klemola Anu	varajäsen	Vas.	-
Ehrlund Kirsi	tilintarkastaja		7
Tahvanainen Pirkko	taloussuunnittelija, pöytäkirjanpitäjä		5
Laine Heidi	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä		2

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama toimielin, joka valmistelee valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

ovat toteutuneet ja arvioi hallinnon ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta arvioi kaupunkikonsernin toimintaa ja koordinoi konsernin sisäistä ja ulkoista valvontaa ja huolehtii, että sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan osoitetaan riittävät resurssit. Valtuusto valitsee tilintarkastusyhteisön tarkastuslautakunnan suorittaman valmistelun pohjalta.

Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Keväällä tarkastuslautakunta kuuli teknistä johtajaa teknisen toimialan nykytilasta. Kaupunginjohtaja kertoi Paimion parantolan toiminnasta ja kehittämissuunnitelmasta. Paimion kaupungin riskien hallinnasta kertoi hallintojohtaja ja hankintojen tekemisestä tekninen johtaja, keskittyen erityisesti pienhankintoihin. Keväällä laadittiin arviointikertomus tilikaudesta 2023 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Syksyllä kuultiin liikunta- ja hyvinvointikoordinaattoria hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen nykytilasta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Syyskuussa käytiin seuraamassa Oinilan päiväkodin rakennushankkeen edistymistä ja lokakuussa laadittiin työohjelma jäljellä olevaksi kaudeksi. Joulukuussa kuultiin toimialojen 2025 talousarviokatsaukset.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Valtuusto voi valita tilintarkastusyhteisön enintään kuuden tilikauden tarkastamista varten. Kaupungin tilintarkastuksesta on tehty sopimus BDO Audiator Oy:n kanssa vuosille 2023-2026, sopimukseen sisältyy kaksi optiovuotta. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHT, HT Kirsi Ehrlund. Tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa.

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Toiminnalliset tavoitteet

- Arviointikertomuksen laatiminen
- Sidonnaisuusrekisterin ylläpito ja ajantasaisuuden valvonta

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 37		- 37	- 38	- 1	101,8 %	- 34	10,7 %
Toimintakate/jäämä	- 37		- 37	- 38	- 1	101,8 %	- 34	10,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 37		- 37	- 38	- 1	101,8 %	- 34	10,7 %
(1 000 €) ulkoiset								
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 35		- 35	- 36	- 1	102,1 %	- 33	10,3 %
Toimintakate/jäämä	- 35		- 35	- 36	- 1	102,1 %	- 33	10,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 35		- 35	- 36	- 1	102,1 %	- 33	10,3 %
(1 000 €) sisäiset								
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 2		- 2	- 2		96,4 %	- 1	19,0 %
Toimintakate/jäämä	- 2		- 2	- 2		96,4 %	- 1	19,0 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2		- 2	- 2		96,4 %	- 1	19,0 %

2.1.2. Keskusvaalilautakunta

Tulosalue **Vaalit**
 Vastuhenkilö Lautakunnan puheenjohtaja

KESKUSVAALILAUTAKUNTA			
Kokoonpano			
		Puolue	Läsnäolokerrat
- Kokouksia 14			
Mäkelä Matti	puheenjohtaja	PS	14
Jätinvuori Marita	varapuheenjohtaja	Kok.	14
Heimo Jarmo	jäsen	Kesk.	12
Laitinen Seppo	jäsen	SDP	13
Tuominen Outi	jäsen	Vihr.	10
Klemola Anu	varajäsen	Vas.	3
Rainio-Karppi Minna	varajäsen	KD	3
Valkonen Kimmo	varajäsen	Kok.	1
Vuontela Tarja	varajäsen	Kesk.	-
Niemi Mikko	varajäsen	SDP	-
Taipaleenmäki Joonas (14.2.2024 asti)	varajäsen	PS	-
Kyynäräinen Ulla (14.2.2024 alkaen)	varajäsen	PS	-
Vihervirta Armi	sihteeri		14
Kalliomäki Satu	2. sihteeri		-

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta vastaa voimassa olevien lakien mukaisesti valtiollisten ja kunnallisten vaalien sekä erikseen päätettävien kansanäänestysten toimitamisesta kunnassa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Seuraavat järjestettävät vaalit:

- 2025 Alue- ja kuntavaalit huhtikuussa
- 2026 ei säännönmukaisia vaaleja

Paimio on ollut vuoden 2012 kuntavaaleista lähtien yksi äänestysalue ja äänestyspaikkana on ollut kaupungintalo (vuoden 2021 kuntavaaleja lukuunottamatta, jolloin vaalipäivän vaalipaikkana toimi Vistan koulun aula). Vaaleissa käytetään sähköistä äänioikeustietojärjestelmää.

Vaalipäivän äänestys tapahtuu valitun vaalilautakunnan valvonnassa. Ennen vaalipäivää on viikon mittainen ennakoäänestysjakso, jolloin äänestyspaikalla voivat äänestää myös muut kuin oman kunnan äänioikeutetut. Vaalitoimikunta järjestää laitosäänestykset sekä tarvittaessa myös kotiäänestykset henkilöille, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut niin, että heille tuottaa kohtuuttomia vaikeuksia päästä äänestyspaikalle.

Toiminnalliset tavoitteet

Vaalien sujuva ja asiakasystävällinen järjestäminen.

Toteutuminen

Kertomusvuonna toimitettiin presidentinvaali 28.1. ja 11.2.2024 sekä europarlamenttivaalit 9.6.2024.

Presidentinvaalin 1. kierroksen äänestysprosentti oli 76,8. Annetut äänet jakaantuivat ehdokkaiden kesken seuraavasti:

Stubb Alexander (KOK) 1755 ääntä (27,1 %), Haavisto Pekka (VIHR) 1461 ääntä (22,6 %), Halla-aho Jussi (PS) 1332 ääntä (20,6 %), Rehn Olli (KESK) 1116 ääntä (17,2 %), Urpilainen Jutta (SDP) 291 ääntä (4,5 %), Andersson Li (VAS) 288 ääntä (4,4 %), Essayah Sari (KD) 122 ääntä (1,9 %), Aaltola Mika (Valitsijayhd.) 84 ääntä (1,3 %) ja Harkimo Harry (Liike Nyt) 29 ääntä (0,4 %).

Lisäksi annettiin 14 mitätöntä ääntä (0,2 %), eli äänet yhteensä 6492.

Presidentinvaalin 2. kierroksen äänestysprosentti oli 72,6. Annetut äänet jakaantuivat seuraavasti:

Stubb Alexander (KOK) 3216 ääntä (52,7 %) ja Haavisto Pekka (VIHR) 2883 ääntä (47,3 %).

Lisäksi annettiin 41 mitätöntä ääntä (0,7 %), eli äänet yhteensä 6140.

Europarlamenttivaaleissa äänestysprosentti oli 42,4. Annetut äänet jakaantuivat puolueittain seuraavasti:

Kansallinen Kokoomus 986 ääntä (27,6 %), Vasemmistoliitto 623 ääntä (17,5 %), Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 554 ääntä (15,5 %), Suomen Keskusta 495 ääntä (13,9 %), Vihreä liitto 386 ääntä (10,8 %), Perussuomalaiset 279 ääntä (7,8 %), Suomen Kristillisdemokraatit (KD) 145 ääntä (4,1 %), Suomen ruotsalainen kansanpuolue 41 ääntä (1,1 %) ja muut ryhmät yhteensä 60 ääntä (1,5 %).

Lisäksi annettiin 4 mitätöntä ääntä (0,1 %), eli äänet yhteensä 3573.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	70		70	61	- 9	86,6 %	20	-12,9 %
Toimintakulut	- 62		- 62	- 59	3	94,9 %	- 26	41,3 %
Toimintakate/jäämä	8		8	1	- 6	17,4 %	- 5	-207,0 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	8		8	1	- 6	17,2 %	- 5	-207,0 %
(1 000 €) ulkoiset								
Toimintatuotot	70		70	61	- 9	86,6 %	20	-12,9 %
Toimintakulut	- 62		- 62	- 57	5	91,3 %	- 22	40,3 %
Toimintakate/jäämä	8		8	4	- 4	50,1 %	- 2	-132,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	8		8	4	- 4	49,9 %	- 2	-132,3 %
(1 000 €) sisäiset								
Toimintatuotot								
Toimintakulut				- 3	- 2	681,9 %	- 3	48,8 %
Toimintakate/jäämä				- 3	- 2	681,9 %	- 3	48,8 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä				- 3	- 2	681,9 %	- 3	48,8 %

2.1.3. Kaupunginhallitus

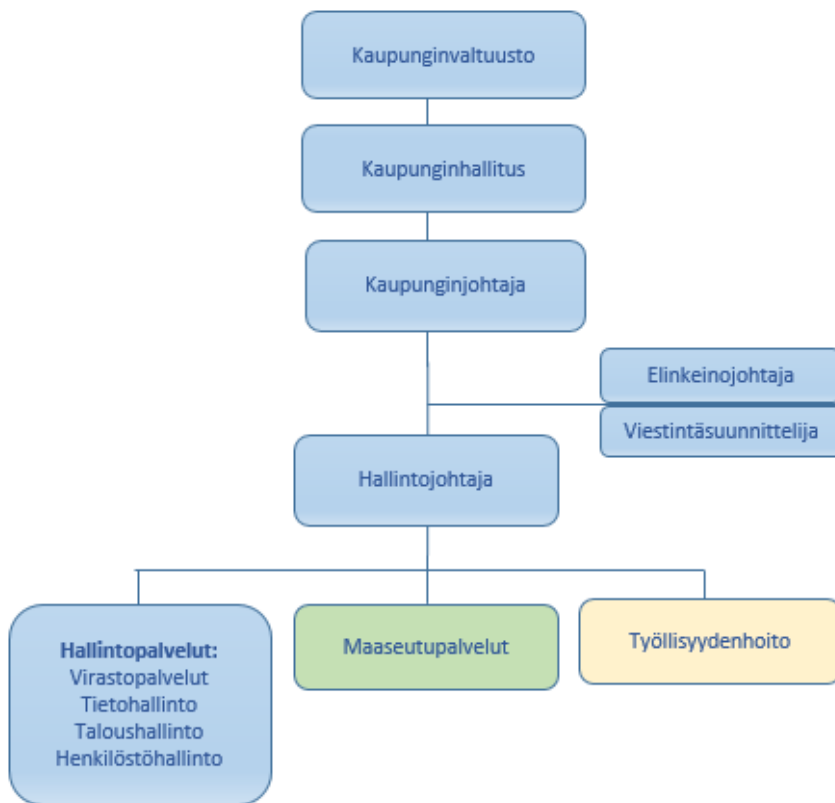
KAUPUNGINHALLITUS			
Kokoonpano			
- kokouksia 23	2024	Puolue	Läsnäolokerrat
Kaarlela Markus	puheenjohtaja	Kok.	22
Kallio Nina	varajäsen	Kok.	1
Virta Timo	I varapuheenjohtaja	SDP	21
Ristilä Pasi	varajäsen	SDP	2
Hyssälä Tuomas	II varapuheenjohtaja	Kesk.	21
Määttänen Markku	varajäsen	Kesk.	2
Ansio Sanna-Maija	jäsen	Kok.	15
Särvä Joonas	varajäsen	Kok.	8
Ilola Timo	jäsen	Kok.	22
Berg Rauno	varajäsen	Kok.	1
Kerola Saara	jäsen	Vihr.	16
Mäkiö Sari	varajäsen	Vihr.	2
Nieminen Tomi	jäsen	Vas.	19
Simola Lauri	varajäsen 14.2.2024 asti	Vas.	-
Rautio Rauno	varajäsen 14.2.2024 lähtien	Vas.	4
Rannikko Sari	jäsen	SDP	20
Murto Sari	varajäsen	SDP	3
Reponen Terhi	jäsen	Kesk.	23
Karlsson Kristina	varajäsen	Kesk.	-
Tuominen Annica	jäsen	PS	22
Lehto Sami	varajäsen	PS	-
Lindberg Mikko	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	Kesk.	22
Salminen Samu	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	Kok.	21
Laitinen Seppo	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	SDP	16
Jalonen Kimmo	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	KD	22
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja, esittelijä		23
Hölsö Jaana	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä		21
Laine Heidi	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä		2

Toiminnan kuvaus

Kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluu kolme valtuustoa sitovaa tulosaluetta:

- konsernijohto ja hallintopalvelut
- maaseutupalvelut ja
- työllisyydenhoito.

Alla olevassa kuvassa kaupunginhallituksen kokonaisuus. Konsernijohton ja hallintopalveluiden toiminnot ovat organisaatiokaaviossa pirstaloituneet moneen eri lokeroon. Alla olevassa kaaviossa kaikki paitsi maaseutupalvelut ja työllisyydenhoito kuuluvat konsernijohton ja hallintopalveluiden tulosalueelle.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	3 238	191	3 430	3 489	60	101,7 %	3 153	23,2 %
Toimintakulut	- 5 724	- 470	- 6 193	- 6 303	- 110	101,8 %	- 5 962	14,6 %
Toimintakate/jäämä	- 2 485	- 279	- 2 764	- 2 814	- 50	101,8 %	- 2 809	6,3 %
Poistot ja arvonalennukset	- 87		- 87	- 90	- 3	103,9 %	- 91	9,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 488	- 279	- 2 767	- 2 821	- 54	102,0 %	- 3 352	26,9 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 699	191	1 890	1 956	66	103,5 %	1 958	54,9 %
Toimintakulut	- 5 355	- 470	- 5 825	- 5 933	- 109	101,9 %	- 5 622	14,6 %
Toimintakate/jäämä	- 3 656	- 279	- 3 935	- 3 978	- 43	101,1 %	- 3 664	0,6 %
Poistot ja arvonalennukset	- 87		- 87	- 90	- 3	103,9 %	- 91	9,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 3 659	- 279	- 3 938	- 3 985	- 47	101,2 %	- 4 208	15,6 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 540		1 540	1 534	- 6	99,6 %	1 195	-7,7 %
Toimintakulut	- 369		- 369	- 370	- 1	100,2 %	- 340	14,4 %
Toimintakate/jäämä	1 171		1 171	1 164	- 7	99,4 %	855	-14,2 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	1 171		1 171	1 164	- 7	99,4 %	855	-14,2 %

Arvio olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset (operatiiviset) riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Strategiset		
Lyhytnäköinen ja tempoileva elinkeinotyö ja -politiikka.	Todennäköisyys 1	Vaikutus 3
Syyt:	Ei sitouduta pitkäjänteiseen yli vaalikausia kestävään kehitystyöhön, vaan haetaan "pikavoittoja" tai lyhytaikaisia ratkaisuja.	
Seuraukset:	Riskin toteutuessa kaupunki ei pysty ennakoimaan tai hallitsemaan omaa kehitystään, vaan joutuu jatkuvasti reagoimaan muiden toimijoiden ratkaisuihin.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuhenkilöt: Kaupunginhallitus Elinkeinotmk Paimion Kehitys Oy:n hallitus kokouksissaan Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Markkinointiryhmä Viestintäsuunnittelija	
Elinvoiman kehittämiseen liittyvien strategisten tavoitteiden huolellinen pragmaattinen määrittely ja toimijoiden sitouttaminen yhteisiin päämääriin yhdenmukaisilla toimintatavoilla.		

Työvoimapolitiikan ennakoimattomuus.		Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt:	Valtion työvoimapalveluiden lyhytjänteinen kehittäminen vaikeuttaa pysyvien ja toimivien rakenteiden luomista.		
Seuraukset:	.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Pyritään luomaan omia toimintamalleja, jotka eivät suoranaisesti ole riippuvaisia valtion toimista.	Vastuhenkilöt: Kaupunginhallitus Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Työvoimapalvelujen päällikkö	
Arviointi:	Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille vuoden 2025 alusta. Valtion rahoitus siirtyvienvastuiden ja tehtävien kattamiseksi ei toteudu lupauksista huolimatta täysimääräisenä.		
Toiminnalliset			
Ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys. Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen.		Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt:	<p>Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä.</p> <p>Henkilöstön vaihtuvuus on toiminnallinen riski osassa kaupungin työtehtävissä.</p> <p>Hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen jälkeen kaupungin vastuulle on jäänyt ennaltaehkäisevä toiminta, mikä lisää osan henkilökunnan työmäärää samalla kun suurin osa aiemmin tehtäviä hoitaneesta henkilökunnasta on siirtynyt hyvinvointialue Varhan palvelukseen.</p> <p>Lainsäädännön ym. muutokset lisäävät kuntien velvoitteita ja tehtävämäärää ja asettavat haasteen sekä osaamiselle että henkilöstöressurssien riittävyydelle.</p> <p>Osa työtehtävistä on talouden sopeuttamisen, henkilöstön saatavuuden haasteiden ym. syiden vuoksi liitetty joko pysyvästi tai tilapäisesti muihin tehtäviin, jolloin osaaminen keskittyy yhden tai vain harvojen työntekijöiden tehtäviin. Tämä voi aiheuttaa toiminnallisen riskin. Työmäärän lisääntyminen ja tehtävien keskittyminen voivat heikentää henkilöstön työssäjaksamista ja lisätä henkilöstön haitallista työkuormitusta ja sairaspöissaoloja.</p>		
Seuraukset:	.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	<p>Henkilöstön riittävyyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä sekä muuttuvien työtilanteiden ja tehtävän muutoksien yhteydessä.</p> <p>Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutuksen tarjoaminen. Huolehditaan, että henkilökunta pääsee osallistumaan koulutus suunnitelman mukaisesti koulutuksiin jokaisella työpaikalla.</p> <p>Tasapuolisesta työnjaosta huolehtiminen.</p> <p>Koko henkilökunnan perehdyttäminen läpi työuran.</p> <p>Työn kuormittavuutta, työhyvinvointia ja työkykyyn liittyviä riskejä seurataan ja arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.</p> <p>Työnantaja käynnistää tarvittavia toimenpiteitä työhyvinvoinnin, työilmapiirin ja työkyvyn ylläpitämisen tukemiseksi.</p> <p>Henkilöstön palkitseminen hyvästä työsuorituksesta (kaupungin palkitsemisen ohje).</p>	Vastuhenkilöt: Toimialajohtajat Henkilöstöpäällikkö Työsuojelu Kaupunginjohtaja Esihenkilöt	
Arviointi:	<p>Ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus ja vaihtuvuus on toiminnallinen riski osassa kaupungin työtehtävissä.</p> <p>Osa työtehtävistä on talouden sopeuttamisen, henkilöstön saatavuuden haasteiden ym. syiden vuoksi liitetty joko pysyvästi tai tilapäisesti muihin tehtäviin, jolloin osaaminen keskittyy yhden tai vain harvojen työntekijöiden tehtäviin. Tämä aiheuttaa toiminnallisen riskin.</p> <p>Työmäärän lisääntyminen ja tehtävien keskittyminen voivat heikentää henkilöstön työssäjaksamista ja lisätä henkilöstön haitallista työkuormitusta ja sairaspöissaoloja.</p> <p>Näitä riskejä on toteutunutkin.</p>		

Kyky vastata ulkopuolelta syntyviin tarpeisiin ja kehityksen rytmiiin riittäväillä resursseilla ja osaamisella.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 3
<p>Syyt: Kaupungin elinkeino- ja elinvoimatyöskentelyn ydin on ulkopuolisten osallistaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi. Parhaiten tämä toteutetaan siten, että ulkopuoliset tahot (yhtiöt, ry:t tai kunnalliset toimijat) ajavat omaa tavoitettaan, jonka onnistumme liittämään Paimion tavoitteen toteutumiseen. Riskinä on, että emme onnistu löytämään sopivia kumppaneita, koska ilman kumppaneita elinkeino/elinvoimaorganisaatiomme on liian ohut.</p> <p>Seuraukset: .</p>		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Verkostotyöskentely kaiken toimintamme ytimenä. Osallistamisen korostaminen ja vastaavasti siiloutumisen välttäminen niin sisäisesti kuin ulkoisesti.	Vastuuhenkilöt: Elinkeinojohtaja	
Tietoteknisten järjestelmien toimimattomuus. Tietosuoja ja tietoturva-riski.	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
<p>Syyt: Kaupungin tuottamat palvelut ovat yhä riippuvaisempia ICT- laitteista, tietojärjestelmistä sekä niissä käsiteltävästä tiedosta. Laitteiden ja järjestelmien toimimattomuus aiheuttaa vakavan uhan kaupungin palveluiden tuotantokyvylle. Laiterikkojen ja inhimillisten erehdysten lisäksi julkinen sektori on enenemässä määrin ollut myös tahallisten vahingontekoyritysten kohteena. Edellä mainituista syistä riski alla mainituille skenaarioille on kasvanut:-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tieto ei ole saatavissa silloin kun sen pitäisi olla. - Tieto on sellaisten henkilöiden saatavissa, jolla ei ole siihen oikeutta. - Tieto on korruptoitunutta tai väärää. <p>Seuraukset: .</p>		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Laiterikkoutumisriskiä pienennetään tärkeitä järjestelmiä kahdentamalla sekä kriittisten palveluiden ylläpitoja ulkoistamalla. Inhimillisten erehdysten riskejä pienennetään koulutuksen avulla. Kuukausittain kokoontuva tietosuoja- / tietoturvaryhmä arvioi toteutuneiden uhkien syitä ja kehittää kokonaisvaltaisesti Paimion kaupungin tietosuojaa ja -turvaa. Tietoturvaan liittyvää dokumentaatiota täydennetään riskiperusteisesti niin että korkeimman riskin ohjeistus tehdään ensin.	Vastuuhenkilöt: Tietosuoja- /tietoturvaryhmä Johtoryhmä	
Vahinkoriskit		
Suuronnettomuudet, tulipalot ym. valmiuteen vaikuttavat tapahtumat.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
<p>Syyt: Normaalilojen häiriötilanteet aiheuttavat äkillisen palvelutarpeen kasvun, johon on reagoitava nopeasti.</p> <p>Seuraukset: .</p>		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Ajantasainen varautumissuunnitelma, koulutus.	Vastuuhenkilöt: Kaupunginjohtaja Toimialajohtajat Esihenkilöt	
Työpaikkojen terveellisyys ja turvallisuus.	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
<p>Syyt: Työtilojen ja työympäristön turvallisuus ja työergonomia</p> <p>Seuraukset: .</p>		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Perehdytys turvallisiin ja ergonomisiin työtapoihin Sisäilmaan liittyvät havainnot tuodaan esille. Kaupungin sisäilmatyöryhmä käsittelee sisäilma-asioita moniammatillisesti yhteistyössä työsuojelun, työterveyshuollon ja kiinteistönhoidon kanssa (selvitykset ja ratkaisut).	Vastuuhenkilöt: Sisäilmatyöryhmä Työsuojelu Toimialajohtajat Esihenkilöt	

Taloudelliset		
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 3
Syyt: Riittämätön rahoitus haittaa kehitystyötä ja heikentää Paimion kaupungin statusta. Sisäisten ja ulkoisten yhteistyörakenteiden hiipussa elinvoimaa kehittävät toiminnot vähenevät. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Riittävän budjettiosuuden varmistaminen, ulkopuolinen hankerahoitus, yhteistyökumppanuudet	Vastuuhenkilöt: Kaupunginhallitus Elinkeinotmk ja Paimion Kehitys Oy:n hallitus kokouksissaan Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja	
Lainamäärän kasvu.	Todennäköisyys 4	Vaikutus 3
Syyt: Kaupungin velkamäärä on suuri. Menojen ollessa tuloja suuremmat ja investoitaessa, lainamäärä kasvaa edelleen. Mahdollisten rahamarkkinoiden häiriö- tai poikkeustilanteiden, esim. rahoituksen saatavuuden tai korkojen nousun, aiheuttamat ongelmat. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Menojen karsinta, tulojen lisäys, toiminnan tehostaminen, omaisuuden realisointi. Lyhytaikaisen kuntatodistuslainan muuttaminen pitkäaikaiseksi, korkosuojaukset vaihtuvakorkoisiin lainoihin.	Vastuuhenkilöt: Kaupunginjohtaja Hallintojohtaja	
Arviointi: Ennätysuurista investoinneista johtuen lainamäärä kasvoi vuoden aikana 7,4milj. eurolla, lainaa oli vuoden lopulla 60,9 milj. euroa. Lainan saatavuudessa ei ole ollut häiriöitä. Vuosina 2022-2023 jatkunut korkojen nousu kääntyi laskuun vuoden 2024 aikana, joka alensi vaihtuvakorkoisten lainojen korkokustannuksia. Kaupungin pitkäaikaiset lainat ovat kiinteäkorkoisia, eikä korkojen nousulla ole vaikutusta niihin. Korkoriskiltä on suojauduttu koronvaihtosopimuksilla, suojausaste vuoden 2024 lopulla oli noin 70%.		
Pandemia.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt: . Seuraukset: Pandemian vaikutukset sekä taloudellisia että toiminnallisia. Toiminnalliset (suorat) vaikutukset merkittävimpiä koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluissa, taloudelliset vaikutukset suoraa (lisäkustannukset) ja välillisiä (yritysten toimintaedellytykset, lomautukset, työttömyys -> verotulot)		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Käytännön järjestelyt tartuntavaaran minimoiseksi työyhteisössä ja reagointi tilanteen vaatiessa.	Vastuuhenkilöt: Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Työsuojelu Esihenkilöt	
Arviointi: Ei toteutunut		

Riskin todennäköisyys:
 1 = erittäin epätodennäköinen
 2 = epätodennäköinen
 3 = todennäköinen
 4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:
 1 = vähäinen
 2 = kohtalainen
 3 = vakava
 4 = erittäin vakava

Tulosalue **Konsernijohto ja hallintopalvelut**
Vastuhenkilö kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki / hallintojohtaja Jaana Hölsö

Toiminta-ajatus

Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenpidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Lisäksi kaupunginhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, kunnan toiminnan omistajaohjauksesta sekä huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluu kolme valtuustoa sitovaa tehtäväaluetta: konsernijohto ja hallintopalvelut, maaseutupalvelut ja työllisyydenhoito. Konsernijohdon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Konsernijohdon alaisuudessa on myös kaupungin elinvoimapalvelut. Hallintopalveluihin kuuluu: virastopalvelut, talous-, henkilöstö- ja tietohallinto. Talous- ja henkilöstöhallinnossa on niukka (1,4 htv) resurssi, jolla pyritään kehittämään ko. toimintoja, pitämään toimintamallit yhtenäisinä ja lakien ja suositusten mukaisina. Kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelut hankitaan Tiilikunta Oy:sta, joka on Turun itäisten kuntien (Paimio, Kaarina, Lieto ja Sauvo) perustama yhtiö. Virastopalvelut vastaa mm. palvelupisteen ja puhelinvaihteen toiminnasta, valmistele kaupunginhallituksen ja valtuuston päätettävät asiat sekä vastaa ja ohjeistaa kaupungin arkistointia. Tietohallinto tuottaa palvelut Paimion kaupungille ja joillekin konserniyhteisöille.

Hyväksytyt kuntastrategian mukaisesti kaupunki panostaa elinvoimapalveluiden kehittämiseen, josta tarkemmin edempänä omassa kappaleessaan.

Kaupunkikonsernin ohjaus kuuluu kaupunginhallitukselle, siitä tarkemmin edempänä omassa kappaleessaan.

Resurssimuutokset

Vuoden 2024 lopussa henkilöstöä on 18,6 htv, joista neljä on määräaikaista. Määräaikaista kolme on kotoutumispalveluihin SILTA: vastaanottokeskuksesta kotiin-hankkeen rahoituksella palkattuja osa-aikaisia maahanmuuttajien ohjaajia. Hanke on Kaarinan, Sauvon ja Paimion yhteinen, Paimion ollessa vastuukunta. Hanke kestää 1.8.2024 - 31.7.2025. Maahanmuuttokoordinaattorin työpanoksesta 80% ostetaan Kaarinan kaupungilta.

Virastopalveluiden vahvuus on 5,2 htv, josta palvelupisteen vakinaisen henkilökunnan työaika on yhteensä 1,55 htv. Tietohallinnon vahvuus on 5 htv. Taloushallinnon 1,4 htv vahvuus koostuu taloussuunnittelijasta ja 40% hallintojohtajan työajasta. Henkilöstöhallinnon (1,4htv) resurssiin on laskettu henkilöstöpäällikkö, joka on myös työsuojelupäällikkö ja 0,4 htv tiedonhallinnan asiantuntijan työajasta. Tietohallinnon vahvuus on 5htv: tietohallintopäällikkö, kolme ict-suunnittelijaa ja yksi ict-työntekijä.

Toiminalliset tavoitteet

Henkilöstövoimavarat ovat riittävät ja oikein kohdistetut

Laadukkaan palvelutoiminnan keskeisin osatekijä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Henkilökunnan pitkäkestoiseen työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään huomiota eri osa-alueilla. Vaikuttavia

kehityskeskusteluita käydään kerran vuodessa. Johtamisen edellytyksiä pyritään parantamaan yhteisillä koulutuksilla ja henkilöstöhallinnon tukipalvelulla. Vuoden 2025 talousarviossa on määräraha kokoaikaisen henkilöstöasiantuntijan palkkaukseen henkilöstöpäällikön työtaakkaa jakamaan.

Työterveyshuollon painopistettä pyritään siirtämään ennaltaehkäiseviin toimintoihin ja erityisesti pitkien sairauspoissaolojen määrää seurataan työterveyshuollon kuntoutusryhmässä. Työterveyshuollon kuntoutusryhmä muodostettiin 2018 ja siihen kuuluvat nimetty työterveyslääkäri, työterveyshoitaja ja henkilöstöpäällikkö. Työterveyshuollon palvelujen nykyinen sopimuskausi alkoi 1.4.2020 ja meneillään on toinen optiovuosi.

Osana kaupungin työhyvinvointitoimintaa kaupungin henkilöstöllä uimahallin ja sen kuntosalin käyttöoikeus, mahdollisuus osallistua yhdelle Paimion opiston liikunnan kurssille. Vuoden 2024 aikana otettiin uusina etuina käyttöön henkilökunnan liikunta- ja kulttuurisetelit (100€/hlö) ja työsuohdepolku-pyöräetu osana työntekijän palkkaa.

Paimion kaupungin prosessien kehittäminen

Kuntastrategian mukaisesti prosesseja pyritään digitalisoimaan. Uusien järjestelmien, kuten asiantuntijajärjestelmä, myötä toimintojen sähköistäminen on jatkunut mm. kokousjärjestelmän sähköisellä allekirjoituksen ja sopimushallinnan käyttöönotolla ja sähköisen arkiston käyttöönotolla. Uudistuksilla vastataan uusien säädösten, kuten esimerkiksi tiedonhallintalaki, vaatimuksiin. Kuntastrategian mukaisesti vuosilla 2024 - 2025 painopisteenä on tiedolla johtamisen kehittäminen ja työkalujen käyttöönotto, mm. vuoden 2025 aikana otetaan käyttöön luottamushenkilöiden asiointiportaali

Varsin Digi- hanke

Valtiovarainministeriö myönsi kesäkuussa 2022 Paimion vetämälle viiden kunnan digitalisaatiohankkeelle 604 350 euron avustuksen, hankkeen omavastuuosuus on 15%, joten hankkeen arvonlisäveroton kokonaiskustannus 711 000 euroa. Hankkeen toteutusaika oli 1.8.2022 - 30.9.2024. Paimion lisäksi hankkeessa olivat mukana Naantali, Parainen, Raisio ja Salo. Hankeavustus jaettiin tasan kuntien kesken eli 120 870 euroa/kunta. Kuntien yhteisesti valitsevat hankkeen osa-alueet olivat tiedonhallintamallin valmistelu, integraatiot ja migraatiot (sähköiseen arkistoon), paperiaineiston kartoitus ja digitointi sekä asiantuntijapalvelut ja koulutus. Hanke onnistui hyvin, se edisti asiantuntijoiden verkostoitumista ja vertaistukea, mahdollisti ulkopuolisen lisäresurssin ja osaamisen hankinnan meneillään oleviin lakisääteisiin tehtäviin ja kehittämiskohteisiin.

Paimio 700 -juhlavuosi vuonna 2025

Paimion kaupunki viettää 700-vuotisjuhlavuottaan vuonna 2025. Juhlavuosivalmistelut on aloitettu jo syksyllä 2022, kun kaupunginhallituksen nimittämä juhlavuositöimikunta aloitti toimintansa. Pääosa juhlavuoden toteutukseen liittyvistä kustannuksista ja toimenpiteistä ajoittuvat vuosille 2024 (kulut 72 529€) ja 2025 (arvioitujen kulut 94 025€). Juhlavuosi aloitettiin 31.12.2024, jolloin Jokipuistossa järjestettiin juhlavuoden avajaistapahtuma, jossa pyromusikaalin eli avajaisilotulituksen ohella esiteltiin juhlavuoden ohjelmasisältöjä.

Elinvoimaprojekti 2022-2026

Toiminnan kuvaus ja tavoitteet

Paimion kaupungin elinkeinotoimen tavoitteena on luoda hyvät edellytykset yritystoiminnalle ja vaikuttaa positiivisen yrittäjyysilmapiiriin ja veto- ja pitovoimaisen imagon säilymiseen ja kehittymiseen. Paimion kaupungin brändiä kehitetään määrätietoisesti pitkällä aikavälillä. Näihin tavoitteisiin pääs-

tään laadukkaalla ja aktiivisella yhteistyöllä yritysten ja yrittäjien kanssa, suunnitelmallisella ja oivaltavalla markkinoinnilla ja viestintään panostaen.

Työllisyysasteen korkea taso, veropohjan vahvistaminen ja yleisen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito ja parantaminen koko yhteisössä ovat keskeiset tavoitteet elinvoiman säilyttämiseksi.

Kaupunki panostaa elinkeinotoiminnan kehittämiseen uudella nelivuotisella elinkeino-ohjelmalla (08.2022 – 07.2026) palkkaamalla elinkeinojohtajan ja jatkamalla elinkeinotoimikunnan ja Paimion Kehitys Oy:n valmiuksien kehittämistä.

Kaupunki osallistuu ja jatkaa seudullista elinvoimayhteistyötä Business Turku Oy:n (Turun Seudun Kehitys Oy) kanssa, joka tuottaa monipuolisesti Turun seudun 11 kunnalle suunnattuja elinkeino- ja yrityspalveluja. Green Industry Park osana Business Turun kokonaisuutta on kaupungille uusi mahdollisuus hyödyntää verkostoja erityisesti kiertotalouden kehittämisen osalta.

Nopea ja joustava toiminta ja päätöksenteko mm. kaavoituksessa, tonttimyynnissä, rakennus- ja ympäristölupa-asioissa on kilpailuvaltti, kun yritykset miettivät investointeja ja sijoittautumista kuntaan. Paimiota markkinoidaan sijoittumista pohtiville yrityksille tulevaisuuden kohteena, jossa yritys pääsee itse osallistumaan ekosysteemin rakentamiseen ja vaikuttamaan ympäristöönsä. Kiertotalous tulee olemaan jatkossa merkittävä osa Paimion identiteettiä.

Paimion kaupunki valmistelee strategiansa pohjalta elinvoimapolitiittisen ohjelman, joka tukee tavoitteiden saavuttamista. Elinvoimaohjelma rakennetaan seuraavien osa-alueiden ympärille:

Elinvoimapolitiikka ja sen resurssit, seudullinen kehittämissyhteistyö ja yhteistyö yritysten ja yrittäjien kanssa
Kaupungin sidosryhmien ja toimielinten keskinäinen tiivis yhteistyö yhdessä tunnistettujen tavoitteiden eteen: elinkeinotoimi, elinkeinotoimikunta, Paimion Kehitys Oy, kaupungin markkinointiryhmä, yrittäjäyhdistys
Kaupungin päätöksenteon yritys- ja yrittäjämönteisyys
Kaupungin markkinointi, viestintä, tiedottaminen ja osallistaminen
Kaupungin organisaation osaaminen ja palveluhenkisyys
Kiertotalous aitona osana Paimion kaupungin identiteettiä ja tulevaisuutta

Erityisesti huomioitava:

1) Paimion Parantolan ympärille kehittyvä turismi ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet alueen sisäisten markkinoiden kasvuun ja kehittymiseen. Parantolan alue tavoittelee 50 000 vuosittaisen matkailijan kävijämäärää ja kehittää matkailuliiketoimintaa erityisesti majoitus- ja tapahtumapalveluiden osalta. Paimion kaupungille Parantola on merkittävä nähtävyys valtakunnallisesti ja globaalisti. Kaupungin tiivis yhteistyö Paimion Parantola -säätiön kanssa on tärkeä osa kilpailukykyämme.
2) Elinkeinoelämän ja elinvoiman kehitystyön keskiössä on kiertotalouden vakiinnuttaminen Paimioon. Paimion alueelle on sijoittunut ensimmäisiä kiertotalouden teollisen kokoluokan toimijoita. Paimio on jo nyt saavuttanut näkyvyyttä ja huomiota kiertotalouteen panostavana kaupunkina ja yhteisönä. Kiertotalouden jatkumoa ja vihreän siirtymän toteuttamista tuetaan suunnitelmallisella ja määrätietoisella toiminnalla keskittyen kaupunkilaisten ja paikallisten yritysten arjen konkretiaan.

Matkailutyö

Paimion matkailuneuvonnan työtehtävät on sisällytetty viestintäsuunnittelijan työnkuvaan. Matkailuneuvonpisteinä toimii kesäkuukausin Paimion Sähkämuseo, muulloin Paimion kaupungintalo. Matkailumarkkinointi tapahtuu pääosin Paimion Kehitys Oy:n kautta toteutettavan kaksikielisen VisitPaimio-sivuston välityksellä sekä samannimisen kaksikielisen esitteen avulla. Myös Paimion parantolan

aulassa sijaitsevassa esittelyhuoneessa markkinoidaan kaupungin matkailupalveluja. Paimion kaupunki on jäsenenä Aallon arkkitehtuuri- ja muotoiluperinnön matkailureitti ry:ssä. Paimio on lisäksi jäsenenä Kuninkaantie ry:ssä, joka organisoii Kuninkaantie-matkailutien markkinointia ja yhteistyötä.

Viestintä

Kaupungin viestinnässä toimitaan voimassa olevan kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa kaupungille sekä viestintäsuunnitelman että viestintäohjeen vuodelle 2025. Kaupungin keskeisiä viestintävälineitä vuoden 2024 aikana olivat verkkosivut, Facebook-kanava, Instagram-kanava, Youtube-tili, LinkedIn-tili, ePressin uutishuone sekä paikallislehti Kunnallislehden välissä kuusi kertaa vuodessa ilmestynyt Paimion kaupunki tiedottaa -liite. Sisäisen viestinnän pääkanavana on toiminut PaSI-intrasivusto. Kaupungin markkinointia suunnitteli ja toteutti markkinointityöryhmä, jonka yhtenä keskeisenä projekteja vuoden aikana oli Paimion kaupungin osasto Rakenna ja Sisusta -messuilla Turun Messukeskuksessa.

Ystävyyskuntatoiminta

Kaupunginhallitus nimeää toimikaudekseen ystävyystoimikunnan. Paimion kaupungilla on neljä ystävyyskuntaa: Ljungby Ruotsissa, Ås Norjassa, Pärnu Virossa ja Odenthal Saksassa.

Ystävyyskuntatoiminnan tarkoituksena on edistää kuntien välistä yhteistyötä (mm. kulttuurivaihtoa, kuntalaisryhmien yhteydenpitoa ja elinkeinoelämän yhteistyötä). Tapaamiset, nuorten leirikoulu ja muu nuorisotoiminta ovat keskeisellä sijalla ystävyyskuntatoimintaa edelleen kehitettäessä.

Vuonna 2024 Paimion ja ystävyyskaupunki Odenthalin toiminta oli erityisen aktiivista.

Huhtikuussa jatkui Paimion lukiolaisten mahdollisuus tehdä lukion työharjoittelu Odenthalissa. Kolme lukion opiskelijaa oli viikon ajan tetissä Odenthalissa, kaksi nuorta oli paikallisessa vakuutusyhtiössä ja yksi tutustui strutsifarmin toimintaan. Syksyllä kolme Odenthalin lukion opiskelijaa tuli työskentelemään viikoksi Paimioon. Yksi oli tietohallinnossa ja kaksi Jokelan koulussa. Kaikki nuoret olivat erityisen tyytyväisiä mahdollisuuteen suorittaa työharjoittelu ulkomailla ja työn ohella tutustua arkielämään, kulttuuriin, kieleen sekä uusiin ihmisiin. Toiminta on ollut niin onnistunutta, että se saa jatkoa heti seuraavana vuonna.

Toukokuussa Odenthalista saapui nuorten jalkapallojoukkue vieraaksi Paimioon ja he pelasivat paimiolaisia joukkueita vastaan muutaman ottelun. Vieraat pääsivät isäntien kanssa tutustumaan pelien jälkeen tarkemmin Paimioon ja Turkuun sekä viettivät yhteistä iltaa saunomisen ja grillauksen merkeissä.

Syyskuussa toteutui koronan takia keväällä 2020 peruuntunut yrittäjien vierailu. Yhdeksän yrittäjää ja neljä kaupungin edustajaa vieraili Odenthalissa. Ohjelma oli erittäin tiivis, mutta mielenkiintoinen ja monipuolinen. Vierailun aikana tutustuttiin mm. jätteidenkäsittelylaitokseen, Elinkeinokeskukseen, elementtitalotehtaaseen, metallisorvaamoon, vedenkäsittelylaitokseen, arkkitehtitoimistoon, Kölnin tuomiokirkkoon sekä Leverkusenin jalkapallostadioniin. Vieraille järjestettiin mm. grillijuhla ja oma pieni urkukonsertti Altenbergin kirkossa. Bussimatkojen aikana isännät kertoivat paikallisesta kulttuurista sekä miten heillä hoidetaan byrokratiaa. Isäntien lämminhenkinen ystävällisyys sekä erinomaiset järjestelyt jäivät kaikilla mieleen. Matkan jäljiltä on alkanut erilaisia yhteistyöprojekteja Odenthalin ja Paimion yrittäjien välillä sekä monia uusia ystävyysuhteita.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Elinkeino toiminnan tuloksellisuus				
Aktiivisten yritysten määrä		1 410	1 480	1 456
Uusien yritysten määrä			80	80
Yritysten henkilöstömäärä			2 000	2 100
Maksetut yhteisöverot			5 500 000	5 000 000
Yritysten liikevaihto			400 000 000	420 000 000
Sijoittuminen maakunnallisessa yrittäjäkyselyssä	2	3,5	1	3
Yritys- ja yrittäjätapahtumien määrä		15	25	20
Luovutettujen yritystonttien määrä	0	1	3	3
Tehokas tonttimarkkinointi				
Myytyjen omakotitonttien määrä	8	1	10	8
Vuokrattujen ok-tonttien määrä	9	4	25	12
Tietohallinnon toiminnan kehittäminen				
Tukipalvelun tuottaminen suunnitellulla SLA-tasolla (toteuma%)s)	82	89	82	94
Projektisalkun valmistuneet hankkeet (kpl)	18	9	15	5
Työhyvinvointitoimenpiteet ovat vaikuttavia				
Sairauspoissaolojen määrä pv / htv	16,8	13,2	14	15,4
Työterveyshuollon palvelun painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin palveluihin (Kela I korvausten %osuus)	38,9	35	40	44
Henkilöstökyselyt (0=ei, 1=kyllä)	0	0	0	0
Verkkolaskutuksen käyttöaste				
Verkkolaskujen osuus myyntilaskuista (%)	52	59	57	71
Verkkolaskujen osuus ostolaskuista (%)	90	89	93	93

Konserniohjaus

Vuoden 2024 aikana konsernirakenteessa tapahtui muutoksia. Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa syksyllä 2022 päätettiin yhtiö purkaa selvitysmenettelyssä ja yhtiö asetettiin selvitystilaan. Yhtiöllä ei ollut toimintaa selvitystilan aikana. Prosessi saatiin loppuun maaliskuussa 2024, kun viimeinen yhtiökokous totesi yhtiön purkautuneeksi ja yhtiön varat jaettiin osakkaille.

Vuoden 2024 lopulla tytäryhteisöasemassa konserniin kuuluvat

- Paimion Lämpöyhtiö Oy
- Paimion Vesihuolto Oy
- Paimion Yrityskiinteistöt Oy
- Paimion Kehitys Oy
- Portti työhönvalmennus Oy
- Lyyli Tuomolan säätiö

Hallintosäännön 4 luku käsittelee konserniohjausta. Siinä todetaan:

§19 Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

§20 konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta:

Kaupunginvaltuusto

- 1) määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset
- 2) päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- 3) hyväksyy konserniohjeen

Kaupunginhallitus

- 1) vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
- 2) vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- 3) käsittelee puolivuositain yhtiöiden ja yhteisöjen raportit tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.
- 4) arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutuksen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
- 5) nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
- 6) nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa yhtiöiden ja yhteisöjen hallintoon ja toimintaan. Kaupunginjohtaja seuraa ja arvioi yhtiöiden ja yhteisöjen tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle sekä antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.

Kaupungin konserniohjeet ovat vuodelta 2011 ja niiden päivittäminen näyttää jääneen odottamaan uutta kaupunginjohtajaa. Konserniohjeilla luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeiden etuna on yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen, toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen ja kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	2 681	196	2 877	2 916	39	101,4 %	2 623	20,0 %
Toimintakulut	- 4 425	- 494	- 4 919	- 5 024	- 105	102,1 %	- 4 762	11,4 %
Toimintakate/jäämä	- 1 744	- 298	- 2 042	- 2 108	- 66	103,2 %	- 2 139	2,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 87		- 87	- 90	- 3	103,9 %	- 91	9,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 747	- 298	- 2 045	- 2 115	- 70	103,4 %	- 2 683	28,4 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 154	196	1 350	1 398	48	103,5 %	1 440	59,4 %
Toimintakulut	- 4 176	- 494	- 4 670	- 4 774	- 105	102,2 %	- 4 533	11,0 %
Toimintakate/jäämä	- 3 022	- 298	- 3 320	- 3 377	- 57	101,7 %	- 3 093	-2,8 %
Poistot ja arvonalennukset	- 87		- 87	- 90	- 3	103,9 %	- 91	9,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 3 025	- 298	- 3 323	- 3 384	- 61	101,8 %	- 3 636	14,3 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 527		1 527	1 519	- 8	99,5 %	1 183	-7,7 %
Toimintakulut	- 249		- 249	- 250	- 1	100,2 %	- 229	20,8 %
Toimintakate/jäämä	1 278		1 278	1 269	- 9	99,3 %	954	-12,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	1 278		1 278	1 269	- 9	99,3 %	954	-12,7 %

Poikkeamat: Konsernijohdon ja hallintopalveluiden ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion hie-man (48t€/3,5%) ja toimintakulut ylittivät talousarvion (+105t€/2,2%) huolimatta tilikauden aikana tehdyistä talousarviomuutoksista: kesäkuussa oli talouden tasapainottamismuutoksia ja marras-kuussa lisämäärärahoja mm. työterveyshuoltoon ja "keskitetysti budjetoitujen sairausvakuutusten nollaus".

Toimintatuottojen ylitystä selittää Varhan ennakoitua suurempana ja pidempään jatkunut tietohallin-non palveluiden tarve.

Tilinpäätökseen jääneeseen toimintakulujen ylitykseen (105t€/2,2%) ei ole yhtä isoa selittävää teki-jää vaan se kertyy mm. Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän ja kaupungin sotepalveluiden laskutusten luottotappiokirjauksista, markkinointiin kohdistuneista ennakoimattomista kustannuk-sista ja Tilikunnan arvioitua suuremmasta palveluiden laskutuksesta.

Tulosalue **Maaseutupalvelut**
Vastuhenkilö maaseutupäällikkö Taina Wirberg

Toiminta-ajatus

Maaseutuhallinto pyrkii huolehtimaan maaseudun elinolosuhteiden tasapuolisesta kehittämisestä ja säilyttämisestä Paimion, Kaarinan, Kemiönsaaren, Paraisten ja Sauvon kunnissa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Tavoitteena on turvata EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen, huolehtia riistavahinkojen ja pe-toeläinvahinkojen arvioinneista, pitää eläinrekisteriasiat ajan tasalla sekä tehdä hukkakaurakatselmuksia.

Maaseutuhallinto huolehtii myös viljelijöiden VAP-varauksista. VAP-viljelijät on vapautettu Aseellisesta Palveluksesta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen eli alkutuotannon turvaamiseksi poikkeusoloissa, järjestelmä on osa Suomen huoltovarmuutta.

Maaseutupalvelut on kaupungin konsernijohtoon ja toimialojen johtosäännössä nimetty paikalliseksi maaseutuelinkeinoviranomaiseksi, joka hoitaa valtion kunnalle määräämät maataloushallinnon tehtävät.

Maaseutupalvelujen henkilöstö: maaseutupäällikkö ja 3 maaseutuasiantuntijaa.

Virkanimikkeet muutettiin sukupuolineutraaleiksi. Sukupuolineutraalit virkanimikkeet lisäävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Uudet nimikkeet ovat *maaseutupäällikkö ja maaseutuasiantuntija*. Nimikkeet otettiin käyttöön syyskuussa. Virkanimikkeiden muutoksilla ei ole vaikutusta palkkaukseen. Pitkäaikainen viranhaltija Taina Wiberg jää eläkkeelle vuoden 2025 helmikuussa. Hänen tilalleen valittiin maatalouspäälliköksi agrologi (AMK) Elina Yrjövuori. Kaupunginhallitus hyväksyi valinnan 4.12 pidetyssä kokouksessa.

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa on velvoittanut kuntia muodostamaan suurempia alueellisia yhteistyöyksiköitä. Vuoden 2013 alusta ovat yhteistyöalueen muodostaneet Kaarina, Kemiönsaari, Parainen, Paimio ja Sauvo. Paimion kaupunki toimii allekirjoitetun sopimuksen mukaan isäntäkuntana. Paimiossa työskentelee maaseutupäällikkö, Kemiönsaarella, Paraisilla sekä Sauvossa omat toimipisteet. Kaikilla on mahdollisuus tehdä etätöitä. Asiakaspalvelua saa konttoreilla ajanvarauksella.

Resurssimuutokset

Maaseutupalveluiden henkilökunta on toiminut neljän henkilön voimin (3,1 htv). Uusi ohjelmakausi alkoi vuoden 2023 alussa, joten Työtehtävien hoidossa tarvitaan kolmen kokoaikaisen maaseutu-asiamiehen työpanosta maaseutupäällikön lisäksi. Työtehtävien vaihtoa tai tarvittaessa ostoa tehdään Vehmaan yhteistoiminta-alueen kanssa, mikä mahdollistaa kaikkien eriyttämistä vaativien tehtävien suorittamisen kaikissa tilanteissa.

	Tilaluku			Ympäristötuikiin sitoutuneet tilat			Sähköisesti tukea hakeneet		
	2022	2023	2024	2023 %	2024 Ymp. %	2024 Eko%	2022 %	2023 %	2024 %
Kaarina	70	66	64	77	76	97	94	100	100
Kemiönsaari	149	141	139	84	86	96	94	100	100
Paimio	128	122	119	90	90	98	95	100	100
Parainen	220	216	215	74	72	95	98	100	100
Sauvo	119	110	105	92	92	97	96	100	100
Yhteensä	683	655	642				96	100	100

Maaseutupalveluiden maksuosuudet 2024:

	2024 jakaja*	2024 %-osuus	2024 maksuosuus
Kaarina	66	10,1 %	24 113
Kemiönsaari	141	21,5 %	51 515
Paimio	122	18,6 %	44 573
Parainen	216	33,0 %	78 916
Sauvo	110	16,8 %	40 189
	655	100,0 %	239 306

*30.4.2023 tilojen lukumäärä

Toiminnalliset tavoitteet

Tiedottamisella ja koulutuksilla pyritään vaikuttamaan siten, että viljelijät osaavat täyttää hakemukset oikein ja palauttavat ne määräaikaan mennessä. Tulevana ohjelmakautena kaikki hakemukset tulevat käsittelyyn sähköisesti, paperivaihtoehtoa ei enää ole. Hallinnolliset tehtävät hoidetaan annettuina määräaikoina ja maksut viljelijöille mahdollisimman nopeassa aikataulussa. Maatilojen lukumäärä on laskenut hieman vuosittain ja sama kehitys jatkunee.

Koulutuksia järjestetään sekä kunnittain että koko yhteistoiminta-alueen viljelijöille yhteisesti. Osa koulutuksista järjestetään netin kautta ja tallennetaan. Tallennukset ovat nähtävillä kaikille. Vuoden 2024 aikana koulutuksia järjestettiin kolme erillistä tilaisuutta. Koulutuksista kaksi oli suomenkielistä ja yksi ruotsinkielinen. Tilaosuuksissa oli paikan päällä yhteensä noin 250 henkilöä, samanlaisia tilaisuuksia tullaan järjestämään myös vuonna 2025. Sähköisten koulutusten Teams kyselytunnit olivat myös suosittuja, joten niidenkin järjestämistä suomen ja ruotsin kielellä jatketaan.

Maaseutuasiantuntijoiden koulutuksissa huomioidaan henkilökunnan yksilölliset tarpeet sekä osallistutaan valtakunnallisiin koulutustapahtumiin. Useimmat koulutukset suoritetaan teamsin kautta, joten näin saavutetaan koko henkilökunta helposti ja taloudellisesti.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	205		205	197	- 8	96,3 %	188	35,6 %
Toimintakulut	- 263	4	- 260	- 239	21	92,0 %	- 242	24,1 %
Toimintakate/jäämä	- 58	4	- 55	- 41	13	75,7 %	- 54	-4,2 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 58	4	- 55	- 41	13	75,7 %	- 54	-4,2 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	205		205	197	- 8	96,3 %	188	35,6 %
Toimintakulut	- 247	4	- 244	- 223	21	91,6 %	- 229	25,8 %
Toimintakate/jäämä	- 42	4	- 39	- 26	13	66,7 %	- 41	-5,5 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 42	4	- 39	- 26	13	66,7 %	- 41	-5,5 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 16		- 16	- 15		97,9 %	- 13	0,3 %
Toimintakate/jäämä	- 16		- 16	- 15		97,9 %	- 13	0,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 16		- 16	- 15		97,9 %	- 13	0,3 %

Tulosalue **Työllisyyden hoito**
Vastuuhenkilö työvoimapalveluiden päällikkö Johannes Joutsenlahti

Toiminta-ajatus

Työllisyydenhoidon tavoitteena on ylläpitää Paimion kaupungin hyvää työllisyyden kehitystä.

Henkilökohtaisella palveluohjauksella, aktivointitoimenpiteillä ja tiiviillä yhteistyöllä eri toimijoiden kesken, on edelleen saavutettavissa hyviä tuloksia niin työllisyysasteeseen kuin työmarkkinatukimaksuihin. Tehtäväalueen tavoitteena on aktiivisen työllisyyden hoidon keinoin parantaa työnhakijoiden työllistymismahdollisuuksia ja lisätä työttömien yhteiskunnallista osallistumista. Toimenpiteiden onnistumisella on merkittävä vaikutus asiakkaiden syrjäytymisen ehkäisyssä ja työllisyysasteen positiivisessa kehittämisessä.

Paimio oli mukana uudessa työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa, joka alkoi 1.3.2021 ja päättyi toimintavuoden lopussa 31.12.2024. Paimio osallistui myös edelliseen työllisyyskokeiluun vuosina 2017-2018.

Päättyneellä kokeilulla tavoiteltiin tietoa siitä, miten kokeilun asiakasryhmän työllisyyspalvelujen vaikuttavuus ja asiakastyytyväisyys kehittyvät, kun palvelut järjestää valtion sijasta kunnan tai usean kuntaryhmän muodostama kokeilualue. Valtion ja kuntien työllisyyden edistämisen resurssien yhdistämisellä ja päällekkäisen toiminnan poistumisella tavoitellaan työllisyyspalvelujen tehostumista, työttömien tehokkaampaa työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja työttömyyden julkiselle taloudelle aiheutuvien kokonaiskustannuksien laskua.

Kokeilu oli kaikkiin suomalaisiin kokeilulakeihin nähden poikkeuksellisen laaja. Kokeilun piiriin kuului ensi vaiheessa 71 % työ- ja elinkeinotoimistojen työttömistä työnhakija-asiakkaista. Kokeilukunnille siirtyneet vastuut ja tehtävät olivat paljon edellistä kokeilua laajemmat. Kokeiluja seurattiin jatkuvan tilasto-seurannan avulla sekä arvioitiin erillisen tutkimusperusteisen vaikuttavuusarvioinnin avulla. Kokeilun yksi tärkeä tavoite oli selvittää mahdollisuudet siirtyä pysyvämpiin kunnallisiin työllisyydenhoidon rakenteisiin. Kokeilulaki oli määräaikainen, mutta sen voimassaoloa jatkettiin siihen asti, että voimaan astui TE-palvelut 2024-uudistus. Uudistuksen tuli voimaan 1.1.2025.

Varsinais-Suomeen muodostui kaksi työllisyysaluetta, toinen Salon seudulle ja toinen Turun seudulle, johon Paimiokin kuuluu. Työllisyysalue on myös järjestämisalue ja vastuullinen työvoimaviranomainen. Valmistelu käynnistyi vuoden 2022 syksyllä ja yhteistoimintasopimus hyväksyttiin loka-kuun 2023 loppuun mennessä. Tämän jälkeen alkoi palvelusuunnittelu ja siinä tehtiin lopulliset, yksityiskohtaiset ratkaisut. Suunnittelun lopputuloksena Paimioon perustettiin oma alueellinen toimipiste, joka tarjoaa palvelut myös Sauvon kunnan työnhakijoille.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Vastuualue jakaantuu seuraaviin osa-alueisiin: työvoiman palvelukeskus, työmarkkinatuen kuntaosuus, Toimintakeskus Apila ja palkkatukityöllistäminen.

Työvoiman palvelukeskus

Paimion tavoitteena on pitää maakunnan kärkipaikka työmarkkinatuki-asiakkaiden aktivoinnissa. Aktiivinen rooli työnhakijoille tarjottavissa palveluissa ja oma innovatiivinen palvelutuotanto antavat jatkossakin mahdollisuuden korkeaan aktivointiasteeseen ja alhaiseen työttömyysasteeseen. Aktivointisuunnitelmien ja monialaisten työllistymissuunnitelmien ripeään laadintaan ja yksilölliseen sisältöön kiinnitetään jatkossakin huomiota. Palvelun painopiste pidetään henkilökohtaisen palvelun tarjoami-

nessa. Työn etsintä, työn tarjoaminen, koulutuspolulle ohjaaminen ja urasuunnittelu pysyvät palvelun keskiössä. Yrityspalvelujen osalta tavoitteena on toimivien yritysytteyksien ylläpitäminen ja uusien luominen. Kuntakokeilun asiakastyö tehtiin pääasiassa työvoiman palvelukeskuksessa. Ja sen pohjalle rakennettiin myös Paimion uusi aluetoimipiste.

TE-palveluiden tuottamisessa siirryttiin vuonna 2022 toteuttamaan Pohjoismaista työvoimapalvelumallia, joka oli iso muutos asiakkaiden sekä palveluntuottajan näkökulmasta. Asiakkaille tarjottaviin palveluihin tuli tarkasti määritelty ja aikataulutettu palvelujärjestelmä. Uusi palvelumalli asettaa palvelun vaatimuksia henkilökunnan osaamiselle ja määrälle.

Paimio ja Sauvo olivat tehneet sopimuksen viranomaistehtävän hoitamisesta, jonka nojalla Paimio vastasi työllisyyden kuntakokeilun toteuttamisesta myös Sauvon kunnan puolesta. Kuntien välillä oli solmittuna myös Työllisyydenhoidon yhteistoimintasopimus, jonka perusteella Paimio tuotti Sauvon kunnalle kaiken muunkin työllisyydenhoidon palvelun.

Työmarkkinatuen kuntaosuus

Työmarkkinatuen kuntaosuuden määräytymisperusteet säilyivät ennallaan vielä vuodet 2023 ja 2024, mutta kuntien keinot vaikuttaa maksujen kehittymiseen heikkenivät selvästi vuoden 2023 alusta alkaen. Vuoden 2023 alussa aloittaneet hyvinvointialueet ottavat osaa aktivointisuunnitelmien laadintaan. Hyvinvointialueen organisointi ja resurssien riittävyys olivat keskeinen huolenaihe vuosina 2023 ja 2024. Vuoden 2023 aikana yhteistyön käynnistämässä hyvinvointialueen kanssa oli joitakin ongelmia ja Varha ei pystynyt tarjoamaan asiakkaille heidän tarvitsemiaan palveluja.

Kunnat rahoittivat puolet omien kuntalaistensa työmarkkinatukikuluista sen jälkeen, kun työmarkkinatukipäiviä oli kertynyt 300. Kun päivien kertymä ylitti 1000, kunnan maksuosuus oli 70 prosenttia. Asiakkaan ollessa työllistymistä edistävän toimenpiteen piirissä, kuntaosuuden maksuvelvollisuus väistyi. Työllistymistä edistäviä palveluja ovat mm. työvoimakoulutus, kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu. Asiakkaan ollessa aktivoituna tällaiseen toimenpiteeseen kunta säästi työmarkkinatukimenoissa keskimäärin 350-470 euroa kuukaudessa henkilöä kohti (4200-5600 eur/vuosi).

Kun asiakas onnistui työllistymään 6-8 kuukauden työsuhteeseen, päivät nollautuivat ja kertymien laskenta alkoi alusta. Työssäoloehdon täyttäneet henkilöt saivat uudestaan työttömiksi joutuessaan ensin 300-500 päivää peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa ja, jos työttömyys vielä jatkui, siirtyvät takaisin työmarkkinatuella.

Paimion kuntaosuuden maksut ovat olleet useiden vuosien ajan maakunnan selvästi pienimmät, kun maksut suhteutetaan kuntien asukaslukuun.

Rahoitusmekanismi muuttui 1.1.2025 merkittäväällä tavalla ja kunnan maksuvelvollisuus laajeni kaikkiin työttömyysturvamaksuihin 100 päivän työttömyyden jälkeen.

Toimintakeskus Apila

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen koki ison muutoksen vuonna 2023. Kunnat eivät voineet enää järjestää eivätkä tuottaa kuntouttavaa työtoimintaa. Tähän sisältyi suuri riski aktivointiasteiden putoamisesta sekä Kelan laskuttamien työmarkkinatukimaksujen kuntaosuuksien kohoamisesta.

Paimion kaupunki jatkoi Toimintakeskus Apilan ylläpitoa ja otti yhteistyökumppanikseen kuntouttavaa työtoimintaa tuottamaan oman yhdistyksensä Varsinais-Suomen Työllistämisen Tuki Vartti ry:n. Yhdistys on hyväksytty yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajaksi. Yhdistyksen avulla Paimio vältti pahimmat uhkakuvat.

Kohderyhmään kuuluvat asiakkaat saivat näin jatkossakin nopeasti työllistymistä edistäviä toimenpiteitä ja kaupunki pystyi vaikuttamaan työmarkkinatukimaksujen kehittymiseen. Yhdistys pyrki pitämään ennallaan myös asiakkaiden sijoittumisen kaupungin muihin toimipisteisiin tarjoamalla heille riittävän tuen ja ohjauksen työtoiminnan aikana. Työtoiminta on sovitettava asiakkaan työ- ja toimintakyvyn mukaisesti siten, että se on työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekästä ja riittävän vaativaa. Työtoiminnan sisällön on oltava sellainen, että se parantaa asiakkaan elämänhallintaa ja tarjoaa jatkossa edellytyksiä työllistyä avoimille markkinoille. Työtoiminnan suunnittelu rakentuu aina asiakkaan yksilöllisten tarpeiden pohjalta ja sen vuoksi tarjottavan työtoiminnan valikoiman on oltava laaja.

Vuoden 2024 lopussa Hyvinvointialue oli onnistunut ajamaan alas kaiken kuntouttavan työtoiminnan sekä Sauvossa että Paimiossa. Paimiossa otettiin käyttöön työkokeilujaksot sekä Työllistymistä tukeva palvelu. Näiden toimintamuotojen avulla saatiin asiakkaille tarjottua heidän tarvitsemaansa työtoimintaa.

Palkkatukityöllistäminen

Palkkatukilainsäädäntö muuttui oleellisesti vuonna 2023. Uudistus astui voimaan 1.7.2023. Palkkatukijaksojen kestot lyhenivät ja malli muuttui monimutkaisemmaksi. Seuraava uudistus astui voimaan 2.9.2024 ja sen jälkeen palkkatukityö ei kerryttänyt työssäoloa kuin poikkeustapauksissa ja koko työssäoloehdon laskentasääntö muuttui. Tämä johti käytännössä siihen, että Paimion kaupunki ei enää jatkanut palkkatukityöllistämistä.

Palkkatukityösuhteiden tarjoaminen ja välittäminen kohderyhmään kuuluville asiakkaille oli aiemmin tehokkain tapa edistää heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Pitkään jatkuneessa työttömyysjaksossa muodostuu haasteeksi työttömyyden katkaiseminen. Lyhyelläkin työsuhteella voidaan edistää asiakkaan jatkotyöllistymistä ja kohennetaan hyvinvointia sekä tulotasoa.

Yleistä

Työllisyydenhoidon vastuualue on ollut isojen muutosten kohteena ja muutokset jatkuvat suurina myös tulevaisuudessa. TE-palvelut 2024-uudistus on historiallisen suuri muutos, jonka valmisteluun kunnissa panostettiin paljon.

Paimio on menestynyt työllisyydenhoidossa useiden vuosien ajan, kaikilla mittareilla ja kaikissa vertailuissa. Tulossa olevat muutokset ovat kuitenkin poikkeuksellisen suuria ja vaikutukset ennalta arvaamattomia. Paimion vahvuusiksi voidaan tulevinakin vuosina lukea hyvät toimintaresurssit, vahva osaaminen ja oma työpaja.

Paimio on saanut nauttia vuosien ajan alhaisista työttömyyslukuista, korkeasta aktiivointiasteesta ja matalista työmarkkinatukimaksuista. Ensisijaisena tavoitteena on pitää edelleen kiinni näistä menestystekijöistä sekä kehittää uusia palveluja ja toimintatapoja tarpeen mukaan.

Työllisyystilanteen kehitys koko maassa ja etenkin Varsinais-Suomessa on vuoden 2023 aikana kehittynyt hyvin vaikeiden koronavuosien jälkeen. Vuoden 2024 lopulla uusien työpaikkojen syntyminen on kuitenkin kääntynyt laskuun ja talouden näkymät muuttuneet taas epävarmoiksi. Pidemmällä aikavälillä toimivien työmarkkinoiden suurimmaksi esteeksi uhkaa kuitenkin muodostua osaavan työvoiman saatavuus ja avoimien työpaikkojen hidas täyttäminen. Ensisijaisena tavoitteena on jatkossakin pitää Paimion työttömyysaste selvästi maakunnan keskiarvon alapuolella, mutta huomio on suunnattava myös laajemmalle ja pyrittävä vaikuttamaan koko työssäkäyntialueen menestymiseen.

Paimion työttömyysaste oli heinäkuussa 2024 6,3% (2023 5,1%, 2022 5,3%).

Maakunnan keskiarvo oli 10,9%. Paimion työttömyysaste oli maakunnan kolmanneksi matalin.

Resurssimuutokset

Ei resurssimuutoksia

Olennaiset toiminnalliset riskit

Talouskehitykseen ilmaantuneet pienet taantuman merkit, meneillään oleva Ukrainan sota ja kuluttajien epävarmuus oman taloutensa suhteen luovat suuria epävarmuustekijöitä myös työllisyyskehityksen osalta. Etenkin vuoden 2024 lopussa työttömyyskehitys näytti synkältä.

Epävarmuuden jatkuessa taloudellinen toimeliaisuus ei lähde kasvuun ja se vaikuttaa ikävällä tavalla työllisyysnäkyymiin. Silloin pitkäaikaistyöttömien motivointi ja poluttaminen takaisin työmarkkinoille tulee olemaan vaikeaa.

Jatkuvan kouluttautumisen ja uudelleen kouluttautumisen merkitys korostuu tämän päivän työmarkkinoilla. Kannustimien luominen työhön ja koulutukseen hakeutumiseen on tärkeää, jotta yhteiskuntaan ei muodostu pysyviä rakenteita työttömien ja työssä käyvien välille. Erytystä huomiota on kiinnitettävä työttömyysjaksojen lyhentämiseen, nuorille tarjottaviin palveluihin ja sukupolvet ylittävän työttömyyden ehkäisyyn.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Työvoiman palvelukeskus pienentää työttömyysprosenttia (työttömyysaste-% vuoden viimeinen neljännes)	4,4	5,2	5,1	6,23
Työttömyysturvan kuntaosuus, maksu per asukas. Vuosittainen maksuosuus alle 50 euroa asukasta kohden	52 027	73 000	70 000	170 101
Palkkatukityöllistäminen. Tarjota työsuhde mahd. usealle tarvitsevalle ml. velvoitetyöllistetyt				
Määrärahalta palkatut henkilöt, yhteensä vuoden aikana	12	17	40	14
Työkuukausia yhteensä	69	130	175	114
Toimintakeskus Apila. Asiakkaiden nopea aktivoiminen ja ohjaaminen toimenpiteiden piiriin sekä aktivointias-teen kohottaminen				
Aktivointiaste-% kaikki joulukuun luvut (tmt-tukea saaneet)	68,5	62,3	65	42,2
300-499 pv	88,1	66,7	60	46,3
500-999 pv	84,2	55	80	22,2
yli 1 000 pv	83,3	75	85	50

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	353	- 5	348	375	28	108,0 %	342	45,9 %
Toimintakulut	- 1 035	21	- 1 015	- 1 040	- 25	102,5 %	- 958	31,0 %
Toimintakate/jäämä	- 683	16	- 667	- 665	3	99,6 %	- 615	24,0 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 683	16	- 667	- 665	3	99,6 %	- 615	24,0 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	340	- 5	335	360	26	107,7 %	331	48,6 %
Toimintakulut	- 932	21	- 911	- 936	- 25	102,7 %	- 861	35,0 %
Toimintakate/jäämä	- 592	16	- 576	- 575	1	99,8 %	- 530	27,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 592	16	- 576	- 575	1	99,8 %	- 530	27,7 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	13		13	15	2	117,4 %	12	-4,2 %
Toimintakulut	- 104		- 104	- 104	- 1	100,6 %	- 97	3,5 %
Toimintakate/jäämä	- 91		- 91	- 90	2	98,3 %	- 85	4,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 91		- 91	- 90	2	98,3 %	- 85	4,7 %

2.1.4. Koulutuslautakunta

KOULUTUSLAUTAKUNTA			
Kokoonpano			
			Läsnäolo- Puolue kerrat
- Kokouksia 10			
Kallio Nina	puheenjohtaja	Kok.	10
Ylihonko Markku	varajäsen	Kok.	-
Virtanen Melina	varapuheenjohtaja	SDP	9
Salo Tapani	varajäsen	SDP	1
Pirhonen Henna	jäsen	Kesk.	10
Tuominen Satu	varajäsen	Kesk.	-
Toivonen Jarmo	jäsen	PS	8
Hyrkkänen Siiri	varajäsen	PS	-
Hemmilä Markus	jäsen	Kok.	7
Backman Rami	varajäsen	Kok.	2
Simola Lauri	jäsen (14.2.2024 asti)	Vas.	-
Pekkarinen Marko	jäsen (15.2.2024 alkaen)	Vas.	6
Henninen Jonna	varajäsen	Vas.	1
Hermonen Aleks	jäsen	Vihr.	6
Kuosmanen Tiina	varajäsen	Vihr.	2
Aro Toini	jäsen	Kok.	8
Vairinen-Salmela Johanna	varajäsen	Kok.	2
Uotila Antti	jäsen	Kesk.	6
Heimo Jarmo	varajäsen	Kesk.	2
Virta Timo	kaupunginhallituksen edustaja		9
Kujala Saara	nuorisovaltuuston edustaja (19.1.24 asti)		1
Tranberg Pinja	nuorisovaltuuston varaedustaja (19.1.24 asti)		-
Rinne Tuuli	nuorisovaltuuston edustaja (5.3.24 alkaen)		7
Tuominen Inkeri	nuorisovaltuuston varaedustaja (5.3.24 alk.)		1
Kaarlela Markus	kaupunginhallituksen puheenjohtaja		4
Lumiainen Jyrki	sivistysjohtaja, esittelijä		10
Tamminen Tuulia	varhaiskasvatusjohtaja, pöytäkirjanpitäjä		10

Toiminnan kuvaus

Koulutuslautakunta on sekä henkilöstömäärältään että talouden kannalta kaupungin suurin lautakunta. Valtuustoon nähden sitovia tulosalueita on neljä: hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus sekä toisen asteen koulutus. Koulutuslautakunta vastaa yleissivistävien kasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluiden järjestämisestä. Lautakunnan vastuualueeseen kuuluu varhaiskasvatuspalvelut, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä toisen asteen koulutus (Paimion lukio).

Paimion kaupunki järjestää esiopetuksen varhaiskasvatuksen yhteydessä, joten talousarviossa ja tilinpäätöksessä esiopetus sisältyy varhaiskasvatuksen tulosalueeseen. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy perusopetuksen tulosalueeseen. Lisäksi lautakunnan vastuualueelle kuuluvat sivistyspalvelujen yhteiset hallinto- ja tukipalvelut. Hallinnon henkilöstö (sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, palvelusihteri, toimistosihteri, hallinnon asiantuntija, TVT-koordinaattori ja digitutor) tukevat sivistystoimialan molempien lautakuntien (koulutuslautakunta sekä hyvinvointilautakunta) toimintaa. Vuoden 2024 aikana Vistan koulun rehtorin virka muutettiin johtavan rehtorin virraksi. Tämän myötä perusopetuksen johtamisen vastuuta on jaettu koko toimialaa johtavan sivistysjohtajan ja johtavan rehtorin kesken.

Koulutuslautakunnan vastuulle kuuluvien tehtävien tulorahoitus perustuu pääasiassa valtionvarainministeriön hallinnoimiin peruspalvelujen valtionosuuteen ja vieraskuntalaisten opetuksen järjestämiseen liittyviin esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksiin, sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuteen (mm. lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä esi- ja perusopetuksen vammaisopetuksen rahoitus). Näistä vain kotikuntakorvaukset näkyvät koulutuslautakunnan käyttötaloudessa; muut valtionosuustulot sisältyvät kaupungin saamiin valtionosuuksiin.

Tavanomaisen budjettirahoituksen rinnalla koulutuslautakunnan vastuualueeseen liittyy myös erillisrahoitettua hanketoimintaa. Valtion rahoitus kuntien sivistystoimelle tulee osittain erilaisten kohdentujen hankerahoitusten kautta. Erikseen haettavien valtionavustusten määrärahat kohdentuvat tiettyihin toimintoihin ja rahojen käytöstä on raportoitava, sen sijaan, että rahoitus tulisi yleiskatteellisena valtionosuutena, jonka käytöstä kunnat voivat päättää vapaasti. Paimio on hakenut hankerahoituksia aktiivisesti, ja osa kehittämishankkeista on usean koulutuksenjärjestäjän yhteisiä verkostohankkeita.

Vuoden 2024 aikana päättyivät hankerahoitukset kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun, varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseen vuosille 2022-2024 sekä yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamisen hanke. Paimio on ollut mukana myös kuntien yhteishankkeissa mm. myönteisen kouluun kiinnittymisen ja koulupoissaolojen alueellisesta koordinaatiosta, oppimisanalyttikan kehittämisessä avuksi oppimiseen sekä innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseen esi- ja perusopetuksessa. Määrällisesti erilaiset varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen hankerahoitukset ovat vähentyneet. Lukion osalta erillisrahoitettuja hankkeita ovat olleet mm. vuonna 2024 päättynyt rahoitus koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin, lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämisen hanke, oppimisen tuen kehittämisrahoitus sekä Erasmus+ -rahoituksia kansainvälisyyden toteuttamiseen. Erillisrahoitettujen hankkeiden toteutus menee lähes poikkeuksetta vähintään kahdelle tilikaudelle. Hankkeet budjetoidaan talousarvioon niin, että vaaditut omarahoitusosuudet tulevat hankkeen toteutuksen viimeiselle tilikaudelle.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 544		1 544	1 584	39	102,5 %	1 710	-19,2 %
Toimintakulut	- 28 668	82	- 28 586	- 27 822	764	97,3 %	- 26 375	9,2 %
Toimintakate/jäämä	- 27 123	82	- 27 041	- 26 238	803	97,0 %	- 24 665	11,9 %
Poistot ja arvonalennukset	- 125		- 125	- 126	- 1	101,0 %	- 144	-6,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 27 248	82	- 27 166	- 26 365	801	97,1 %	- 24 812	11,8 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 544		1 544	1 584	39	102,5 %	1 710	-19,2 %
Toimintakulut	- 25 077	82	- 24 995	- 24 223	772	96,9 %	- 23 270	10,1 %
Toimintakate/jäämä	- 23 533	82	- 23 451	- 22 640	811	96,5 %	- 21 560	13,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 125		- 125	- 126	- 1	101,0 %	- 144	-6,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 23 658	82	- 23 576	- 22 766	809	96,6 %	- 21 707	13,2 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								-100,0 %
Toimintakulut	- 3 590		- 3 590	- 3 598	- 8	100,2 %	- 3 105	2,7 %
Toimintakate/jäämä	- 3 590		- 3 590	- 3 598	- 8	100,2 %	- 3 105	2,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 3 590		- 3 590	- 3 598	- 8	100,2 %	- 3 105	2,7 %

Arvio olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Strategiset		
Varhaiskasvatuksen yksityistämisen laajuus. Palveluiden kysynnän ennakoinnattomuus.		Todennäköisyys 2
		Vaikutus 1
Syyt:	Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat varhaiskasvatuksessa ja muutokset varhaiskasvatuksen palvelutarjonnassa	
Seuraukset:	Yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan jatkuvuus; riskinä, ettei kaikille palveluntuottajille ole asiakaita tarpeeksi (palvelusetelin myöntämisen ehdot tiukentuneet, laatuvaatimukset toiminnalta entistä suuremmat), yritysvaiikutukset ja niiden vaikutukset tulevaan yksityisen varhaiskasvatuksen kapasiteettiin.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuhenkilöt:	
Ennakointi ja henkilöstön koulutus.	varhaiskasvatusjohtaja	
Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.		
Arviointi:		

Oinilan kunnallisen päiväkodin valmistuminen vuoden 2024 lopulla sekä alle kouluikäisten lasten määrän väheneminen ovat johtamassa tilanteeseen, jossa kaupungilla on omana toimintana riittävät resurssit vastata palvelutarpeeseen. Tapiolan päiväkodin 2. kerroksen määräaikaisesti luvitetuista tiloista on siirrytty pois, ja Tapiolan päiväkodin läheisyyteen on rakennettu myös kota ulkoryhmän toimintaa varten. Preitilän päiväkodin toiminta ostopalvelupäiväkotina päättyi, ja elokuusta 2024 alkaen ko. päiväkotia on kaupungin ylläpitämä kunnallinen päiväkotia. Palvelusetelimuotoisen varhaiskasvatuksen tarve on myös vähentynyt.

Lukion houkuttelevuuden turvaaminen		Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt:	Lukiossa taloudelliset leikkaukset resursseihin voivat vaikuttaa nuorten haluun hakeutua omaan lähiluki-oon, koska toisen asteen opinnoissa säilyy jatkossakin vapaa hakeutumisoikeus haluamaansa oppilaitokseen. Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus koskee myös matkoja kotiin ja lukion välillä, kun matkaa on yli 7 km.		
Seuraukset:	Opiskelijamäärän väheneminen vaikuttaa suoraan kaupungin saamaan lukiokoulutuksen valtionrahoitukseen.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Lukiotoiminnan uudistaminen, markkinointi ja näkyvyyden lisääminen, houkuttavan kurssitarjonnan ylläpito ja riittävä oppimisen tuki myös tukea tarvitseville lukiolaisille.		Vastuhenkilöt: lukion rehtori	
Toiminnalliset			
Pandemia		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Kasvatus- ja opetuspalvelut perustuvat ihmisten väliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen. Pandemia voi rajoittaa ja jopa estää tämän. Pandemia voi aiheuttaa myös henkilöstön jäämistä normaalia herkemmin pois töistä (esim. oireileva lapsi jää kotiin, huoltaja ei pääse töihin). Pandemian aikana työskentely lähikontaktissa lasten ja nuorten kanssa voi aiheuttaa henkistä kuormitusta ja huolta omasta terveydestä.		
Seuraukset:	Varhaiskasvatusta ei pystytä järjestämään tarvittavassa laajuudessa, yksiköitä voidaan joutua sulkemaan ja toimintaa keskittämään, henkilöstön poissaoloista johtuen opetusryhmien koot ovat ylisuuria ja varhaiskasvatuksessa osa lapsista jää toiminnan ulkopuolelle.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Henkilöstö valmiuden ylläpito siitä, että etätööhön voidaan tarvittaessa siirtyä nopeasti. Uuden henkilöstön perehdytys myös etätöskentelyyn. Käytännön järjestelyt, joilla minimoidaan tartuntavaaraa.		Vastuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat	
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen		Todennäköisyys 3	Vaikutus 4
Syyt:	Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä. Erityinen haaste on ollut varhaiskasvatuksessa, jossa muita tehtävälajeita enemmän myös henkilöstön vaihtuvuutta.		
Seuraukset:	Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot sekä mm. kelpoisten hakijoiden puuttuessa epäpätevän henkilöstön rekrytoinnista johtuvat määräaikaiset palvelussuhteet ja sisäiset järjestelyt kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Kaikki avoinna olevat virat/toimet pyritään täyttämään toistaiseksi voimassa olevina. Palkkausjärjestelmää ja -tasoa arvioitava varhaiskasvatuksessa. Esihenkilöiden lähijohtamistyöhön panostaminen – hyvä ihmiset yksilöinä kohtaava henkilöstöjohtaminen; sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti Säännölliset kehityskeskustelut; aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.		Vastuhenkilöt: päiväkodinjohtajat rehtorit sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja	
Palveluissa ei ole riittävästi vaihtoehtoja eikä osa-aikaisessa erityisopetuksessa erityisopettajaresursseja vähentämään tarvetta erityisluokille.		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2

<p>Syyt: Tukea tarvitsevien lasten suhteellinen määrä on kasvussa. Opetustoimintaa tulee resursoida ja toteuttaa niin, että välttyttäisiin oppilaiden sijoittelulta ja kuljettamiselta kaupungin ulkopuolella oleviin kouluihin. 1. vuosiluokalla oppimisen tuen kehittämissuunnitelmaa toteutetaan jo lukuvuodesta 23-24, mutta resursseja tarvitaan lisää myös tulevina lukuvuosina em. suunnitelman mukaisesti, jotta opetuksen järjestämisen muutos ja riittävä tuki toteutuu ylemmilläkin vuosiluokilla ja opetuksen järjestämisen tapa on looginen jatkumo.</p> <p>Seuraukset: Opetuksen järjestämisessä oppilaat eivät saa heille subjektiivisena oikeutena kuuluvaa lakisääteistä oppimisen tukea riittävästi omassa lähikoulussaan. Oppilaiden kuljettaminen eri kouluihin lisää kustannuksia ja on inhimillisestä näkökulmasta väärin vain siksi, että lapsi tarvitsee oppimiseensa enemmän tukea.</p>		
<p>Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Oman toiminnan riittävät resurssit erityisopetuksen koordinoitiin ja konsultaatioon resurssien uudenlainen käyttö (mm. yhteisopettajuus samanaikaisopettajuus lisäys osa-aikaiseen erityisopetukseen uudenlaiset opetusryhmäjärjestelyt) ja oppimisen tuen kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet 2022-26. Tämän lisäksi perustettu Poiju-luokka; tämän toiminnan vakinaistaminen vuoden 2025 aikana</p>	<p>Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja rehtorit koordinoiva erityisopettaja</p>	
<p>Hallinnon ja esimiestyön organisaation rakenteet</p>	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
<p>Syyt: Koulutuslautakunnan hallinnossa organisaation ohuus sekä isot vastuut sekä sivistysjohtajalla että varhaiskasvatusjohtajalla, koulunjohtaja-rehtorien tehtävänkuvat sekä em. johtavien esimiesten työmäärä saattavat lisätä työn kuormittavuutta liaksi, heikentää työssä jaksamista, pitkittää päätöksentekoa ja käsitteilyaikoja sekä heikentää toiminnan suunnittelua ja johtamista.</p> <p>Seuraukset: Työuupumus, keskeisten ja olennaisten työtehtävien jääminen hoitamatta, kun sijaistamisen resurssit ovat vähäiset; sijaisten uupuminen hoitaessaan myös poissaolevan tehtäviä.</p>		
<p>Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Organisaatorakenteen toimivuutta ja tehtävänkuvia arvioitava ja kehitettävä organisaatiota suuntaan, jossa johtamiselle ja kehittämistyölle jäisi riittävästi aikaa. Määräaikaiset lisäykset organisaatiossa vuoden 2025 alusta lukuvuoden 2025-26 loppuun, jotta lakisääteisten uudistusten täytäntöönpano turvataan. Varhaiskasvatuksessa johtamisen rakenteita kehitetään eteenpäin. Tehdyt muutokset vuonna 2024</p>	<p>Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja koulutuslautakunta</p>	
<p>Arviointi: Koordinoivan erityisopettajan tehtävä päätettiin marraskuussa 2024 päätetyn vuoden 2025 talousarvion yhteydessä muuttaa määräaikaisesti kokopäiväiseksi tehtäväksi. Perusteena perusopetuslain uudistus (lakimuutos hyväksytty 30.12.2024) jolla on isot vaikutukset esi- ja perusopetuksen kokonaisuuteen. Vistan koulun rehtorin virka muutettiin 1.8.2024 alkaen johtavan rehtorin viraksi, jolla järjestelyllä on pyritty saamaan lisätukea perusopetuksen hallintaan. Varhaiskasvatuksessa perustettiin ja täytettiin loppuvuodesta 2024 Oinilan päiväkodin johtajan virka, kun päiväkodin toiminta käynnistyi tammikuussa 2025. Elokuussa 2024 kunnallistetun Preitilän päiväkodin johtaminen yhdistettiin Lempilän ja Hanhijoen päiväkodin johtajan viran tehtäviin, ja tähän kolmen päiväkodin johtamisen kokonaisuuteen on palkattu nyt määräaikaisesti myös apulaisjohtaja. Vakituisten päiväkodinjohtajien viroista yksi vapautunee vuoden 2025 aikana ja muutosta on valmisteltu.</p>		
Vahinkoriskit		
<p>Ulkopuolisen toimijan aiheuttamat vaaratilanteet</p>	Todennäköisyys 2	Vaikutus 4
<p>Syyt: Päiväkodeissa tai oppilaitoksissa mahdolliset ulkopuolisen tekijän aiheuttamat väkivallanteot tai vahingot</p> <p>Seuraukset: Välittömät henkeen ja terveyteen liittyvät uhat, tapahtumien vaikutukset turvallisuudentunteeseen, stressi- ja traumareaktiot</p>		
<p>Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Ajantasaiset turvallisuussuunnitelmat ja varautumissuunnitelmat, henkilöstön perehdytys ja ohjeistus turvallisuusasioihin, koulutus, säännölliset harjoitukset, moniammatillinen yhteistyö ja mahdollisimman varhainen puuttuminen</p>	<p>Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat turvallisuusvastaavat varhaiskasvatusjohtaja</p>	

Työtilat eivät ole turvalliset		Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt:	Kasvatus- ja opetuspalveluiden järjestäminen tapahtuu monissa eri kiinteistöissä ja rakennuksissa, joiden ikä ja kunto ovat vaihtelevia. Osassa toimipaikoista rakennus on alunperin tehty muuhun käyttötarkoitukseen. Peruskorjauksia on tehty ja uudisrakentamistakin toteutetaan, mutta edelleen on varauduttava siihen, että kiinteistöjen ikääntyessä niissä voi ilmetä ongelmia, joiden vuoksi työtilat eivät ole turvalliset.		
Seuraukset:	Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja. Toimintojen siirto sisäilmaongelmien vuoksi väistötiloihin, joita ei välttämättä löydy nopeasti.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Kiinteistöjen kuntoon kiinnitetään huomiota ennakollisesti ja investoidaan myös uusia toimitiloja.		Vastuhenkilöt: sivistysjohtaja tekninen johtaja ja kiinteistöpäällikkö muut esihenkilöt toimialalla työsuojelupäällikkö	
Arviointi: Työtilojen turvallisuusriskit liittyvät vähenevässä määrin rakennusteknisiin ongelmiin (esim. sisäilmaongelmat), koska suuri osa toimipaikkojen saneerauksista on tehty viimeisten n. 10 vuoden sisällä. Turvallisuusriskit liittyvät enemmänkin tilojen turvallisuuteen mm. lukituksen ja tiloihin pääsyn osalta.			
Suuronnettomuudet, luonnonilmiöt ja infrakatkot		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Kaikissa toimintaympäristöissä tarvitaan sähköä ja lähes kaikissa myös tietoverkkoa ja toimivia tietoliikenneyhteyksiä. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäminen on lakisäätteistä myös poikkeusoloissa. Tulipalot, sähkökatkot, yms. haittaavat kohtuuttomasti toimintaa (mm. ylioppilaskirjoitukset kokonaan sähköisesti, keskeisten tietojärjestelmien (mm. Wilma) toimivuus)		
Seuraukset:	Kaupungin tehtävänä on pyrkiä turvaamaan keskeisten ydinpalveluiden jatkuvuus myös poikkeusoloissa. Toiminta ilman sähköä on mahdollista lyhytaikaisesti. Tietoliikenneyhteyksien puuttuminen hankaloittaa työtä merkittävästi ja asioiden kirjaaminen sähköiseen järjestelmään jää odottamaan olosuhteiden palautumista normaaliksi.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Ajantasainen varautumissuunnitelma. Yhteistyö eri toimialojen kesken.		Vastuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat johtoryhmä	
Taloudelliset			
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen. Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu.		Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt:	Palveluiden järjestämisen tarve ja lakisääteinen velvollisuus ei poistu tai vähene, mutta kaupungin taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikentyneet. Toiminnan laadun heikentäminen, tarjonnan supistaminen sekä koulutuspalveluiden sisällölliset leikkaukset. Jos toimintaedellytykset laskevat päätöksenteossa voimakkaasti, riskien vaikutus ja todennäköisyys nousevat vielä suuremmiksi.		
Seuraukset:	Jos toimintaedellytykset laskevat päätöksenteossa voimakkaasti, riskien vaikutus nousee 4:n ja riskien todennäköisyys myös nousee erittäin todennäköiseksi (4). Varhaiskasvatuksen ostopalvelutoiminta on vähentynyt huomattavasti Preitilän päiväkodin ostopalvelutoiminnan päätyttyä. Esiopetuspaikkojen ostojen näiden paikkojen hinnannousu on suurentuva riski (esioppilaat ovat siirrettävissä kaupungin yksiköihin jatkossa jos ostopalveluhinnat voimakkaasti nousevat ja taloudellinen riskitaso kasvaa)		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsittelyssä säännöllisesti. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia. Hankerahoitusten aktiivinen hankkiminen kehittämistyön mahdollistamiseksi.		Vastuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat	
Arviointi:			

Kaupungin taloudellisten toimintaedellytysten osalta on syytä varautua talouden niukkuuteen tulevaisuudessa. Yksityisen päiväkodin ostopalvelut osoittautuivat kalliimmiksi kuin miten ko. yksikössä päiväkotitoiminta saatiin järjestettyä omana toimintana. Ruokapalveluiden kustannuskehitys sekä kuljetuspalveluiden hinnan kehitys ovat koulutuslautakunnan menojen osalta suurimpia riskejä.

Riskin todennäköisyys:

1 = erittäin epätodennäköinen

2 = epätodennäköinen

3 = todennäköinen

4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

1 = vähäinen

2 = kohtalainen

3 = vakava

4 = erittäin vakava

Tulosalue **Hallinto**
Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Toiminta-ajatus

Paimion kaupunki edistää kaupunkilaistensa kehitystä, oppimista, henkistä kasvua ja hyvinvointia tarjoamalla varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukion koulutuspalveluja. Lakisääteisiä ja lasten sekä nuorten tarpeiden mukaisia palveluja tuottaessa huolehditaan erityisesti laadusta, oikeudenmukaisuudesta, joustavuudesta sekä lapsi- ja nuorisokeskeisyydestä.

Koulutuslautakunnan alaisuudessa toimiva sivistyspalveluiden hallinto huolehtii sivistysosaston molempien lautakuntien – koulutuslautakunnan sekä hyvinvointilautakunnan – hallinnosta. Hallinnon vastuulla on mm. sivistyspalveluiden kirjaamo, asia- ja tiedonhallinta, arkistointi, esityslistat, pöytäkirjat, päätösten täytäntöönpano, talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut, hankkeiden hallinnointi ja seuranta, asiakaspalvelu, oppilasrekisterin ylläpito ja valtakunnallisten VARDAn ja KOSKI-tietovarantojen edellyttämät tehtävät sekä toimialan tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön kehittäminen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävä on jatkuvaa kehittämistyötä erilaisissa verkostoissa, alati muuttuvan lainsäädännön seuranta, hankerahoitusten hakemista, kehittämishankkeiden koordinoitua, yhteistyön rakentamista eri toimijoiden välille, uudistusprosessien johtamista sekä ”siiloutuneiden” rakenteiden purkamiseksi, jotta yli hallintokuntarajojen ulottuvat palvelut ja prosessit saadaan toteutettua sekä toiminnallisesti järkevällä että kustannustehokkaalla tavalla.

Hallinnon henkilöstö (sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja (sivistysjohtajan sijainen), toimistosih-teeri, palvelusih-teeri, hallinnon asiantuntija, TVT-koordinaattori ja digitutor) tukevat osaltaan sivistyspalveluiden molempien lautakuntien (koulutuslautakunta ja hyvinvointilautakunta) vastuualueiden toimintaa.

Sivistyspalveluissa jatkuva tavoite on yhteistyön lisääminen yli toimialue- ja hallintokuntarajojen. Eri hallinnonaloilla on yhtenäinen käsitys siitä, että ennakoiva toimintatapa olisi toiminnallisesti ja taloudellisesti oikea tapa toimia. Vuonna 2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) aloitettua toimintansa ja oppilashuollollisissa asioissa vuoden 2024 aikana hallinnon tehtävissä verkostoyhteistyötä pyrittiin edistämään maakunnallisesti. Seudullisessa yhteistyössä keskeinen toimija on ollut Varsinais-Suomen opetustoimen foorumi, jonka ohjausryhmän muodostavat kuntien sivistys-/opetusjohtajat. Vuonna 2024 tämän maakunnallisen verkoston toisena puheenjohtajakuntana oli Paimio ja sivistysjohtaja toisena ohjausryhmän pj:na pyrki rakentamaan yhteistyötä ja hakemaan ratkaisuja maakunnallisiin ongelmakohtiin kuntien sivistystoimen ja Varhan välisissä asioissa. Työ on edelleen kesken, johtuen osittain ristiriitaisesta muodostuneesta lainsäädännöstä, joka joissakin yhdyspinta-asioissa nähdään ja tulkitaan eri tavoin riippuen siitä, tarkastellaanko asiaa kuntien vai hyvinvointialueen näkökulmasta.

Vuoden 2024 yhdeksi tehtäväksi määriteltiin se, että saataisiin luotua yhteisiä strategisia toimintamalleja ja entistä aukottomampaa yhteistyötä oppilaiden ja lasten tietosuoja-asiat laillisesti huomioiden. Lainsäädännön tulkintaerot ja erilaiset toimintakulttuurit ja näkemykset värittivät vuotta 2024, eikä näissä asioissa ole löydetty maakunnallisesti yhteneviä ratkaisuja.

Painopisteenä sivistystoimen hallinnon toiminta-ajatuksessa on jatkossakin yhteisöllisen hyvinvointityön tukeminen. Hyvinvoiva lapsi ja nuori oppii koulussa ja viihtyy siellä. Tähän ajatukseen pohjautuvaa toimintakulttuuria on toimintayksiköissä kehitettävä yhä eteenpäin, ja otettava myös varhaiskas-

vatuksessa ja kouluissa aiempaa enemmän lapsi ja perhe toiminnan keskiöön yleisten sekä yksilökohtaisten pedagogisten tavoitteiden rinnalle. Kouluissa ProKoulu-toiminnan edistäminen on ollut yksi keskeisiä asioita yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Oppimisen tuen järjestämisen kehittäminen on edennyt vuoden 2024 aikana, kun koordinoivan erityisopettajan työpanosta on kohdennettu esiopetuksen ja perusopetuksen kehittämiseen, ja lisätukea työhön on tullut jo päättyneen hanketoiminnan jäljiltä toimivaksi yhteistyön verkostoksi jääneessä yhdeksän kunnan yhteisessä KONSTI-verkostossa. Hallinnon vastuulla on mahdollistaa kehittämistoiminta johtamalla ja koordinoimalla tehtäväluerajat ylittävää hanketyötä, tukemalla ko. toimintaa kouluissa johtavia rehtoreita heidän työssään, sekä aktiivisella yhteistyöllä myös ylikunnallisesti pitää Paimio mukana seudullisissa kehittämisverkostoissa, seurata haettavissa olevia uusia kehittämisrahoituksia ja tukea käynnissä olevien hankkeiden toteutusta hankehallinnon ja loppuraportoinnin osalta.

Monet hankerahoitukset ulottuvat useammalle kuin yhdelle tilikaudelle, joten talousarvioon on budjetoitu jo käynnissä olevat 2- tai 3-vuotiset hankkeet vuodelle 2024 niiden arvioiden mukaan. Hankkeiden määrärahat ovat pääasiassa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen hankkeiden kustannuspaikoilla, mutta hankehallinnon henkilöstöresurssit on budjetoitu keskitetysti hallinnon tehtävälueella, ja monissa hankerahoituksissa hankehallinnon kustannuksia ei ole mahdollistakaan kohdentaa hankkeiden menoiksi.

Hallinnon tehtävälueelle kuuluu myös tieto- ja viestintätekniikan käytön kehittäminen. Kehittämistyötä on viety eteenpäin koulutuslautakunnan 22.4.2021 § 41 hyväksymän pedagogisen TVT-suunnitelman 2021-2025 mukaisesti TVT-koordinaattorin sekä digitutorin johdolla. Perusopetuksessa ja lukiossa digitutor-toiminta on jo vakiintunutta, ja esiopetuksen sekä varhaiskasvatuksen digitutor-toiminta on saatu käyntiin erillisellä hankerahoituksella, ja tätä työtä jatketaan omarahoitteisesti. TVT-suunnitelman päivistytyö käynnistettiin vuoden 2024 lopulla.

Suurimmat investointihankkeet koulutuslautakunnan vastuualueilla liittyvät kasvavan kaupungin tilatarpeisiin niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa kuin liikuntatilojen riittävyteen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, peruskoulujen ja lukion tarpeisiin. Uusi kunnallinen päiväkotitoiminta valmistui Oinilaan vuoden 2024 lopulla. Kriivarin koulun laajennushanke käynnistyi ja uudet tilat on tarkoitus ottaa koulun käyttöön seuraavan lukuvuoden alkaessa. Urheilupuistoon on kesän 2025 jälkeen valmistumassa uusi sisäliikuntahalli, joka tuo kaivattua lisätilaa koulujen ja lukion liikunnan opetukseen sekä muihin liikunta- ja urheilutoimintaan myös koulutuslautakunnan vastuualueen ulkopuolella.

Resurssimuutokset

Sivistyksen hallinnon henkilöstössä ei tapahtunut varsinaisia resurssimuutoksia eikä henkilövaihdoksia vuoden 2024 aikana. Perusopetuksen tulosalueella Vistan koulun rehtorin virka muutettiin johtavan rehtorin viraksi, ja esihenkilövastuu muiden koulujen rehtorien osalta siirtyi johtavalle rehtorille. Järjestelyllä on voitu jakaa perusopetuksen johtovastuuta kahdelle viranhaltijalle ja osittain keventää toimialajohtajan vastuualueen kokonaisuutta. Lisäksi oppimisen tuen uudistuksen toteuttamiseksi tehtiin vuoden 2024 lopulla päätös talousarvion yhteydessä muuttaa koordinoivan erityisopettajan tehtävä kokopäiväisesti esi- ja perusopetuksen tehtäviin, ja hoitaa aiemmin ko. viranhaltijan toimenkuvasta toisen puolikkaan muodostava lukion erityisopettajan tehtävä muilla järjestelyillä.

Toiminnalliset tavoitteet

- Oppivelvollisuuden pidentämisen aiheuttamien koulutuksen järjestäjän sekä asuinkunnan valvontaja ohjausvastuiden selkeyttäminen ja riittävien resurssien turvaaminen oppilaanohjaukseen toteutui, kun työpajaohjaaja nimettiin Valpas-rekisterin seuraajaksi ja selvittelyvastuuseen rekisteriin

tulleiden nuorten asioista. Sivistysjohtaja toimii tarvittaessa hallintopäätösten tekijänä. Oppilaanohjauksen lakimuutoksesta aiheutuneet tarvittavat lisäresurssit (n. +0,2 htv) huomioitiin Vistan koulussa opinto-ohjaajien työjärjestelyissä jo lukuvuodesta 2023-2024 alkaen. Järjestelyllä on saatu myös opinto-ohjaajan työhön kelpoisten opettajien resurssia kohdennettua sekä ilman opiskelupaikkaa olevien jatko-opinto-ohjaukseen että myös Hanhijoen koulun pienluokkaoppilaille, jotka ovat päättämässä peruskoulua ja siirtymässä jatko-opintoihin.

- Hallinto on turvannut toimialan rahoitusta ja kehittämistyötä hanketoiminnan avulla. Mahdollisia hankerahoituksia on haettu yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa (koulunuorisotyö, Pa-HaMa) ja hallinto tukee toimialojen omia hankehakuja (mm. varhaiskasvatuksen ja lukion hankkeet) ja hankehallintoa. Kokonaisuutena arvioiden hankerahoitusten määrä ja painoarvo on vähentynyt ja huomio kiinnittyy enemmän perusrahoitukseen ja omaan perustoimintaan. Kehittämishankkeiden mahdollisuuksia pyritään edelleen kuitenkin hyödyntämään sekä hankerahoituksella käyntiin saatujen toimintojen jatkuvuuden turvaamiseksi että uusien tärkeiksi katsottujen toimintamuotojen ja kehittämiskohteiden edistämiseksi.
- Johtamisen vahvistaminen erityisesti varhaiskasvatuksessa, mutta myös perusopetuksen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä on prosessi, joka etenee vähitellen. Virkarakenteita on kehitetty ja rekrytointien sekä toimenkuvien ja vastuunjakojen kehittämisellä työtä pyritään selkeyttämään. Erityisasiantuntijuutta vaativiin tehtäviin oppiminen ei kuitenkaan tapahdu nopeasti ja organisaation ohuus haastaa jatkuvasti, kun työtehtävien määrä on resursseja suurempi.
- Paimion varhaiskasvatuksen ja opetustoimen TVT-suunnitelman 2021–2025 toimenpiteiden täytäntöönpano on edennyt ja TVT-suunnitelman päivitystyö vuosille 2025-2029 käynnistyi vuoden 2024 lopulla koulutuslautakunnassa.
- Oppimisen tuen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden täytäntöönpano 2022-2026 on edennyt ja perusopetuslain uudistukseen (toteutui 30.12.2024) on valmistauduttu.
- Tulevien investointihankkeiden valmistelu on edennyt sivistystoimen näkökulmasta. Keskeisimpiä ovat olleet vuoden 2024 lopulla valmistunut Oinilan uusi päiväkotikoti sekä Kriivarin koulun laajennus- ja peruskorjaushanke, josta 1. vahe on valmistumassa kesällä 2025.
- Verkostotyöskentely sote-uudistuksen toteuduttua. Kaupungin oman opiskeluhuollon ohjausryhmätyöskentelyn kehittäminen ja osallistuminen maakunnalliseen ja lähikuntien kanssa yhteiseen alueelliseen kehittämiseen eteni johtavan rehtorin nimeämisen myötä, ja opiskeluhuollon ohjausryhmätyöskentelyn vetovastuu sekä vastuu Paimion edustamisesta alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä on siirretty johtavan rehtorin tehtäviin.
- Toimialan hallinnon sisäisten prosessien kehittäminen (sähköinen arkistointi, sähköinen allekirjoitus, tiedonhallintalain vaatimukset, digitaaliset palveluprosessit) ja hallinnon asiantuntijan resurssin kohdentaminen osittain koko kaupungin tason kehittämistyöhön.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot							9	
Toimintakulut	- 534	2	- 532	- 542	- 9	101,8 %	- 556	-90,5 %
Toimintakate/jäämä	- 534	2	- 532	- 542	- 9	101,7 %	- 547	-46,4 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 534	2	- 532	- 542	- 9	101,7 %	- 547	-41,8 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot							9	
Toimintakulut	- 497	2	- 495	- 503	- 9	101,8 %	- 508	-90,5 %
Toimintakate/jäämä	- 497	2	- 495	- 503	- 9	101,8 %	- 499	-48,4 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 497	2	- 495	- 503	- 9	101,8 %	- 499	-43,7 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 38		- 38	- 38	- 1	101,4 %	- 48	-10,3 %
Toimintakate/jäämä	- 38		- 38	- 38	- 1	101,4 %	- 48	-10,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 38		- 38	- 38	- 1	101,4 %	- 48	-10,3 %

Tulosalue **Varhaiskasvatus**
Vastuhenkilö varhaiskasvatusjohtaja Tuulia Tamminen

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on järjestää kaupungissa lapsiperheiden tarpeita vastaavia laadukkaita palveluja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan perheiden kasvatustehtävää. Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin sekä tuetaan heidän persoonallisuutensa ja taitojensa tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. Lapsella on mahdollisuus tutkia asioita ja ilmiöitä sekä hankkia tietoja, taitoja, kokemuksia ja elämyksiä sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallisessa kasvatusympäristössä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimiossa toimi alkuvuonna 2024 kuusi kunnallista päiväkotia, jotka sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Preitilän yksityinen ostopalvelupäiväkoti lopetti toimintansa 31.7.2024, jonka jälkeen päiväkodin operointivastuu siirtyi kaupungille. Koko 2024 vuoden ajan rakennettiin kunnallisena uudisrakennuksena aloittavaa Oinilan päiväkotia, Oinilan asuinalueelle. Oinilan päiväkotia avautuessaan 7.1.2025 oli kaupungin kahdeksas toiminnassa oleva päiväkotia. Hoitajan kotona toimivia aktiivisia perhepäivähoitoryhmiä on 14 (20.9.2024). Lempilän päiväkodin, ns. Pikku-Lempilän tiloissa toimi perhepäivähoidon varahoitoryhmä juhannukseen 2024 asti kunnes toiminta siirrettiin kokonaan Lempilän päiväkodin tiloihin Keskitalon kiinteistöön. Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun piirissä oli neljä päiväkotia, joista yksi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö. Paimiolaisia lapsia on myös muissa kunnissa sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen piirissä on 87% paimiolaisista vuosina 2018-2023 syntyneistä lapsista. Kotihoidontuen piirissä oli vuoden 2024 aikana ollut keskimäärin 71 lasta. Kaupunki tuki MLL:n perhekeskuksen toimintaa kevyempien varhaiskasvatuspalvelujen tarjoamisessa. MLL:n toiminta on avointa varhaiskasvatusta ja täydentää siten Paimion kaupungin varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille.

Valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen toimintaympäristöä on kuluvana vuonna kuvastanut yhä pula koulutetusta henkilökunnasta. Paimion varhaiskasvatus on veto- ja pitovoimansa vuoksi pystynyt kasvattamaan kelpoisuusehtojen täyttävien varhaiskasvatuksen opettajien määrää. Vuoden 2024 aikana palkattiin monta pätevää opettajaa varhaiskasvatukseen. Henkilöstön hyvinvoinnista, työskentelyolosuhteista ja palkkauksesta on huolehdittu vuoden aikana entistä paremmin ja vuodelle 2025 on suunniteltu toteutettavan Paimion koko varhaiskasvatukselle suunnattu työhyvinvoinnin koulutuskokonaisuus.

Preitilän päiväkodin kannatusyhdistyksen ylläpitämän ostopalvelupäiväkodin ostopalvelusopimus päättyi 31.7.2024. Kannatusyhdistys päätti olla jatkamatta toimintaa palvelusetelipäiväkotina ja päiväkodin toiminta kunnallistettiin 1.8.2024 alkaen. Preitilän päiväkotia aloitti toimintansa kaupungin päiväkotina ja kunnallistui varhaiskasvatuksen järjestelmien, sopimusten ja käytäntöjen osalta alkusyksyn aikana. Osa päiväkodin vakiintuneesta henkilökunnasta aloitti työsuhteen kaupungin uusina työntekijöinä. Koko henkilöstö palkattiin avoimen rekrytointiprosessin kautta mahdollistaen myös siirrot kaupungin päiväkodeista ja kaupungin ulkopuolelta.

Päiväkodin johtajien rekrytoinnissa avattiin keväällä 2024 päiväkodin johtajan virka Preitilän - Hanhiojen - Lempilän päiväkotien johtotehtäviin. Samalla avattiin myös määräaikainen apulaisjohtajan tehtävä päiväkodin johtajan työparina, vastualueenaan myös puolet perhepäivähoidosta sekä perhepäivähoidon varahoitoyksikön johtaminen. Molemmat esihenkilöt aloittivat tehtävässään 1.8.2024.

Loppuvuodesta 2024 avattiin Oinilan päiväkodin johtajan virka vastualueenaan Oinilan päiväkotia. Oinilan päiväkodin johtaja aloitti tehtävässään joulukuussa 2024 valmistautuen avaamaan uuden päiväkodin syksyllä rekrytoitun henkilöstön kanssa alkuvuodesta 2025. Oinilan päiväkotia valmistui

uudisrakennuksena Oinilan asuinalueelle 19.12.2024, jonka jälkeen päiväkodin kalustus-, asennus- ja valmistelutyöt jatkuivat vuodenvaihteen yli siten, että päiväkotitoiminta avautuu toiminnalle ti 7.1.2025. Oinilan päiväkotitoimintaan suunniteltiin siirtyvän kaksi ryhmällistä lapsia henkilökuntineen. Henkilöstövalinnat ja lasten sijoittautuminen Oinilaan siirtyviin ryhmiin tehtiin alkusyksystä 2024 alkaen. Tapiolan päiväkodin yläkerran väliaikaisina toimintatiloina toiminneista tiloista voitiin luopua vuodenvaihteessa 2024.

Tapiolan päiväkodin luontotoimintaryhmä perustettiin virallisesti alkusyksystä 2024. Ryhmä toimi syksyn ajan väliaikaisissa ulko-opetuspuiteissa kotatelttaan tukeutuen kunnes ennen joulua 2024 valmistunut kotarakennus valmistui. Kota otettiin lapsiryhmän käyttöön heti alkuvuodesta 2025.

Kunnallisissa päiväkodeissa oli osassa saatavilla hajanaisia päiväkotipaikkoja ja myös yksityisissä päiväkodeissa. Syksyllä 2024 hakijamäärät varhaiskasvatukseen vähenivät ja Oinilan päiväkotitoimintaan suunniteltiin otettavan käyttöön kolme päiväkotiryhmää alkuvuodesta 2025.

Vieraskielisten lasten määrä varhaiskasvatuksessa pysyi vuonna 2024 edellisen vuoden tasolla. Vieraskielisistä lapsista suurin osa oli ukrainalaisia. Yhteisen kielen puuttuminen on haastanut varhaiskasvatuksen ja kodin välistä yhteistyötä ja tulkkipalveluita on yhä tarvittu. Hanke varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024 on sekä perusopetuksen että varhaiskasvatuksen osalta kohdistettu resurssiopettajien palkkaamiseen. Varhaiskasvatuksessa resurssiopettajan tehtäviin kuului hankkeen loppuun asti (6/2024) muun muassa lasten kielellisen kehityksen tukeminen ja S2-opetus.

Varhaiskasvatuksen lasten tuen tarpeisiin on vastattu vuoden 2024 aikana monin tavoin. Kaikissa kunnallisissa päiväkodeissa on ollut konsultoivan erityisopettajan ja varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajan resurssia sekä lapsen tarpeen mukaan vielä avustajaresurssia. Jossain päiväkotiryhmissä on pienennetty lapsimäärää suhteessa varhaiskasvatukseen mahdollistaen entistä vähemmän sosiaalisia suhteita päivän aikana. Jokelan päiväkodissa on toiminut integroitu erityisryhmä kokoikäisen erityisopettajan ja lasten tuen tarpeiden mukaisen henkilöstön avustamana. Vuoden 2024 on toteutettu ja edistetty inklusiivisen toimintakulttuurin kehittymistä. Kaupunki on tukenut yksityisen varhaiskasvatuksen erityisvarhaiskasvatusta korottamalla lasten palvelusetelin arvoa tuen ohjauksryhmän arvion ja varhaiskasvatusjohtajan päätöksellä. Tällä toimella ollaan mahdollistettu lasten entistä tasavertaisempi kohtelu tarvittavan tuen suhteen.

Paimion varhaiskasvatus otti käyttöön Karvin varhaiskasvatuksen valtakunnallisen Valssi-arviointijärjestelmän. Koko kunnallisen varhaiskasvatuksen teemaksi valikoitui leikkipedagogiikka, jota arviointiin ja kehitettiin vuoden aikana eri tavoin eri päiväkotiympäristöissä teeman ja arviointikohteen jatkuessa keväälle 2025 asti.

Asiakasmaksujen valtakunnalliset indeksikorotukset 1.8.2024 alkaen ja paikalliset palvelusetelin arvon päivitykset 1.8.2024 merkitsivät varhaiskasvatustoimiston laskutuksen merkittävää lisätyötä. Kunnallinen laskutus oli keväällä 2024 ajantasaisessa aikataulussaan ja alkusyksynä 2024 jälleen huoltajien tuloseselvitysprosessin vuoksi jäljessä. Laskutus oikea-aikaistui jälleen joulukuussa 2024.

Resurssimuutokset

Päiväkoteihin oli palkattuna kuusi varhaiskasvatuksen ryhmäavustajaa tai kohdennettua avustajaa sellaisiin ryhmiin, joissa esiintyy vaativaa tuen tarvetta. Kaikki edellä mainitut avustajan tehtävät olivat määräaikaista ja niitä on hyödynnetty vain erityisen tarpeen perusteella. Osa avustajaresurssista rahoitettiin pidennetyn oppivelvollisuuden kautta valtion tuen lisärahoituksella.

Pikku-Lempilän tilapäinen lapsiryhmä oli budjetoitu jatkamaan koko toimintavuoden 2024 ajan, mutta lopulta ison esiopetusikäisten ikäluokan siirtyessä kouluun sekä perhepäivähoidon

varahoito että Leppäkertut-ryhmä siirtyivät kokonaan Lempilän päiväkodin tiloihin. Pikku-Lempilän päiväkotitiloista luovuttiin. Lempilän päiväkotiin kolmanteen mahdollisesti avattavaan lapsiryhmään ei lasten määrän vähentyessä tarvinnutkaan hankkia henkilökuntaan ja täten Lempilän päiväkodin talousarvio jäi ennakoitua ylijäämäisemmäksi.

Varhaiskasvatushallinnon tehtävät ovat valtakunnallisesti ja paikallisesti laajentuneet, joka on lisännyt varhaiskasvatuksen palveluohjauksen ja varhaiskasvatusohjaajan työmäärää. Osa varhaiskasvatushallinnon palkoista voitiin rahoittaa kaksivuotisen esiopetuskokeilun rahoituksella, joka näkyy tilinpäätöksessä varhaiskasvatuksen hallinnon kulujen ylijäämäisyytenä.

Preitilän päiväkodin ostopalvelutoiminnan päätyttyä 31.7.2024 kaupunki rekrytoi uutta henkilökuntaa Preitilän päiväkotiin, jossa yksityinen yhdistys oli irtisanonut henkilökuntansa työsopimukset toiminnan päättyessä. Päiväkotiin rekrytoitiin tai siirrettiin kaupungin muista päiväkodeista kolme varhaiskasvatuksen opettajaa, kolme varhaiskasvatuksen hoitajaa ja yksi varhaiserityiskasvatuksen hoitaja (velho). Päiväkodin henkilöstö täydentyi myöhemmin myös osa-aikaisella laitosapulaisella sekä johtajuusjärjestelyiden myötä päiväkodin johtajalla ja apulaisjohtajalla, jotka tehtävässään vastaa Lempilän ja Hanhijoen päiväkodeista sekä osin perhepäivähoidon johtamisesta.

Oinilan päiväkodin uudisrakennuksen valmistumista ennen päiväkodin johtajan virka avattiin kyseiseen tehtävään. Päiväkodin johtaja rekrytoitiin ja palkattiin joulukuun puolivälissä valmistelemaan ja suunnittelemaan toiminnan aloittamista yhteistyössä päiväkotiin siirtyvän henkilöstön ja varhaiskasvatustoimiston viranhaltijoiden kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Paimion varhaiskasvatuspalveluiden vetovoimaisuuden ja pitovoiman säilyttäminen työnantajana

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan siten, että koulutettu ja osaava henkilökunta pysyy päiväkodeissa ja uutta henkilöstöä palkataan. Rekrytoinnissa kilpaillaan Paimion vahvuuksilla, jotta kaupunkiin saa edelleen osaavia varhaiskasvatuksen ammattilaisia.

Varhaiskasvatuksen inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen lapsille tarjottavan tuen varmistamiseksi Velho-hankkeen päättyessä

Ylläpidetään olemassa olevaan lasten tarvitsemaan tukeen kohdistettua henkilöstöresursseja. Tarjotaan varhaiskasvatuksen henkilöstölle lisäkoulutusta erityispedagogisissa taidoissa.

Osallistutaan aktiivisesti Paimion kirjaston Lukutaidon palikat-hankkeeseen ja edistetään lasten kielellisiä taitoja sekä kirjastoaktiivisuutta monin eri tavoin.

Tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatuspalveluiden veto- ja pitovoima

Työnantajat kilpailevat koulutetusta henkilöstöstä sekä palkkaan että työhyvinvointiin liittyvien tekijöiden avulla. Vuoden 2024 aikana avoinna oleviin opettajan tehtäviin palkattiin useita kelpoisuusehtojen täyttäviä varhaiskasvatuksen opettajia lisää, kaksi päiväkodin johtajaa sekä määräaikaisen varhaiskasvatusalueen apulaisjohtajan. Kaupungin varhaiskasvatus näkyi positiivisessa valossa rekrytoinnissa ja sai merkittävän määrän hakemuksia rekrytoinneissaan.

Kaupunki tuki työsuhteessa olevia varhaiskasvatuksen opettajaksi opiskelevia lastenhoitajia palkallisilla täydennyskoulutuspäivillä (5pv/lukukaudessa). Työnantaja mahdollisti myös opiskelun osa-aikatyöntekoon liittyviä järjestelyjä ja jousti tarvittaessa myös muissa veto- ja pitovoimaan liittyvissä

asioissa. Uusille työntekijöille luotiin entistä toimivampia mentorointi- ja perehdytysmahdollisuuksia ja kaupunki mahdollisti työhyvinvointia tukevaa toimintaa sekä tyhy-toiminnalla, liikuntamahdollisuuksilla, hoitajien vaaterahalla, virikeseteleillä sekä tuoreimpana etuna työsuhdepolkupyöräedun. Tavoitteena oli, että varhaiskasvatuksen väki voi edelleen pitää Paimion kaupungia hyvänä työnantajana ja varhaiskasvatuspalvelumme hyvinvoivana työpaikkana.

Syksyllä 2024 päätettiin vuoden 2025-2026 koulutusta koko varhaiskasvatuksen osalta panostaa työhyvinvoinnin kehittämiseen ja työyhteisöjen sekä tiimien yhteishengen luomiseen. Koulutus sopimus tehtiin Open Minds-koulutusyrityksen kanssa. Koko varhaiskasvatuksen toiminnankulttuuria vietiin entistä yhteisöllisempään suuntaan kehittämällä yhteispäivystystä lomien aikana, lisäämällä henkilöstön välistä yhteissuunnittelua sekä luomalla johtotiimin yhteistä näkemystä koko varhaiskasvatuksen johtamiseen.

Karvin Valssi-arviointijärjestelmän koulutukset ja käyttöönotto tapahtuivat henkilöstön osalta keväällä 2024 ja teema jatkui läpi syksyn. Loppuvuonna anottu Opetushallituksen hankeavustus Valsin kehittämistyölle sai myönteisen lopputuloksen kun kaupungin varhaiskasvatus sai 35 000 euron hankeavustuksen Valssi-arviointitoiminnan jalkauttamiseksi ja kehittämiseksi.

Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen

Velho-hankkeen jälkeen varhaiskasvatuksen inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämistä edistettiin velho-toiminnan jatkuvuudella ja erityisopettajien tiimityön edistämällä. Korona-korjaamo hankkeen toimintaa suunnattiin syksystä 2023 kesään 2024 erityisesti lasten kielen kehityksen ja suomen kielen opettamiseen. Hankkeessa toimineen varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kuului auttaa ja tukea maahanmuuttajataustaisten lasten kotoutumista ja rikastaa suomen kielen käyttöä myös muilla tavoilla päiväkotiarjessa.

Paimion varhaiskasvatuksessa ylläpidettiin olemassa olevaa lasten tarvitsemaan tukeen kohdistettua henkilöstöresurssia. Henkilöstölle tarjottiin lisäkoulutusta erityispedagogisissa taidoissa, sujuvamman kommunikoinnin edistämässä sekä haastavan käyttäytymisen tilanteiden hallitsemisessa. Koko henkilöstöä koulutettiin hätäensiavun antamiseen ja osaa henkilöstöstä alkusammutusosaamiseen. Mini-Verso kouluttautumista ylläpidettiin ja laajennettiin.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	477		477	478	2	100,3 %	641	-14,3 %
Toimintakulut	- 10 886		- 10 886	- 10 704	182	98,3 %	- 10 561	13,0 %
Toimintakate/jäämä	- 10 410		- 10 410	- 10 226	184	98,2 %	- 9 920	15,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 22		- 22	- 26	- 4	117,0 %	- 29	53,9 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 10 432		- 10 432	- 10 252	180	98,3 %	- 9 949	15,4 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	477		477	478	2	100,3 %	641	-14,3 %
Toimintakulut	- 9 865		- 9 865	- 9 694	170	98,3 %	- 9 669	13,3 %
Toimintakate/jäämä	- 9 388		- 9 388	- 9 216	172	98,2 %	- 9 028	15,9 %
Poistot ja arvonalennukset	- 22		- 22	- 26	- 4	117,0 %	- 29	53,9 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 9 410		- 9 410	- 9 242	168	98,2 %	- 9 057	16,0 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								-100,0 %
Toimintakulut	- 1 022		- 1 022	- 1 010	12	98,8 %	- 892	9,9 %
Toimintakate/jäämä	- 1 022		- 1 022	- 1 010	12	98,8 %	- 892	9,9 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 022		- 1 022	- 1 010	12	98,8 %	- 892	9,9 %

Poikkeamat:

Positiivista kaupungin varhaiskasvatuksen tulojen kannalta oli alkuvuoden 2024 aikana OKM:n mahdollistama hankerahoitus Koronakorjaamo-hankkeelle sekä varhaiskasvatuksen hallintoon kohdistettu valtion rahoitusavustus kaksivuotisen esiopetuskokeilun järjestämiseksi päättyessä.

Tulosalue **Perusopetus**
Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen korkea laatu on keskeisellä sijalla. Erityistä huomiota voimavarojen kohdentamisessa kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat mahdollisimman tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja oppimisen tukeen koko kaupungin alueella. Opetus edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion perusopetukseen kuuluu neljä peruskoulua, jotka antavat yleisopetusta. Vistan koulu on vuosiluokkien 1-9 yhtenäiskoulu ja kolme muuta peruskoulua antavat yleisopetusta vuosiluokilla 1-6. Kahdessa koulussa annetaan tällä hetkellä myös luokkamuotoista erityisopetusta, joista Hanhijoen koulun erityisluokat on varattu vaativaa tukea tarvitseville oppilaille vuosiluokilla 1-9. Vistan yhtenäiskoulun alaisuudessa on kaksi sivutoimipistettä Paimiossa toimivien lastensuojeluyksiköiden yhteydessä.

Vuodesta 2014 vuoteen 2020 jatkunut oppilasmäärän melko voimakas ja sittemmin tasaantunut kasvu on kääntynyt hienoiseen laskuun, kun syksyn 2024 tilastointipäivänä peruskoululaisia oli 12 vähemmän kuin vuotta aiemmin (20.9.2023).

Syksyllä 2024 perusopetuksen 1. luokalla aloittavien ikäluokalle tarvittiin edelleen seitsemän opetusryhmää, jotta opetusryhmien koko pysyi n. 20 oppilaan suuruisena. Kriivarin koulun oppilasmäärän suunnitelmallinen kasvattaminen eteni niin, että alkuopetuksen osalta koulu oli syksyllä 2024 jo kaksisarjainen. Lisäksi oppilasmäärän kasvussa huomionarvoista on ollut yläkoulun (lk 7-9) oppilasmäärän kasvu, joka on haastanut sekä Vistan koulun opetustilojen riittävyyttä että opetusresurssien ja opinto-ohjauksen riittävyyttä. Tulevien vuosien oppilasennuste kasvattaa vielä yläkouluikäisten määrää.

Paimiossa tulee turvata opetusryhmien kokoa myös siltä osin, että kaupunkiin muuttaa uusia oppilaita kesken peruskouluvuosien. Viime vuosien aikana ikäluokkien kasvu on ollut noin 1-2 oppilasta per ikäluokka per vuosi. Koulun aloittavien 1.-luokkalaisten oppilaiden opetusryhmät pyritään pitämään riittävän pieniä, jotta oppimisen tuen järjestäminen onnistuisi mahdollisimman hyvin heti koulunkäynnin alkuvuosiin, ja jotta ko. opetusryhmiin voitaisiin ottaa myös tulevina vuosina uusia oppilaita.

Vistan koulun rehtorin tehtävä muutettiin 1.8.2024 alkaen johtavan rehtorin viraksi.

Tilastotietoa oppilaiden määrästä
TILASTOINTI 20.9.2024

Koulu	lk	lk	lk	lk	lk	lk	lk	lk	lk	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Hanhijoki, yleisopetus	18	20	18	20	19	23				118
Hanhijoki, pienryhmät	1	3	3	2	1	2	2		4	18
Jokela, yleisopetus	41	44	41	39	48	44				257
Jokela, pienryhmät										0
Kriivari, yleisopetus	41	36	21	24	21	18				161
Vista, yleisopetus	46	57	62	62	55	65	131	150	130	758
Vista, pienryhmät				11	8	9	7	12	10	57
Vista, Veikkarin pienryhmä							2	3	3	8
Vista, Paimiomarkin pienr.							2	3		5
Yleisopetus yhteensä	146	157	142	145	143	150	131	150	130	1294
Pienryhmät yhteensä	1	3	3	13	9	11	13	18	17	88
Yhteensä	147	160	145	158	152	161	144	168	147	1382

Yläkoululaiset yhteensä	459
--------------------------------	-----

Perusopetus yhteensä	1382
-----------------------------	-------------

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien määrä

Aamukerho	10
Hanhijoki	23
Jokela	22
Kriivari	37
Vista	23
Yhteensä	115

Erityisluokkaopetuksen sijasta osa erityistä tukea tarvitsevista lapsista on voinut käydä koulua tuetusti yleisopetuksen ryhmissä. Perusopetuksessa aloitettu oppimisen tuen kehittämissuunnitelman mukaiset erityisopettajien lisäykset perusopetukseen toteutettiin 1.8.2024 alkaen neljän laaja-alaisen erityisopettajan lisäresursoinnilla. Jokelan koulussa erityisluokanopettajan tehtävä jätettiin kuitenkin säästösyistä täyttämättä.

Vuonna 2023 alkanut ProKoulu-toiminta jatkuu ja on laajentunut kaikkiin Paimion peruskouluihin. ProKoulu on tutkimustietoon perustuva käyttäytymisen ongelmien ennaltaehkäisemiseen kehitetty koko koulun toimintamalli, jota on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopiston sekä Niilo Mäki Instituutin yhteistyönä.

Opetuksen perinteisten ”peruspuitteiden” eli rakennusten ja henkilökunnan lisäksi huomiota on kiinnitettävä opetus- ja oppimisympäristön digitalisaatiokehitykseen. Kehityskulkua vietiin eteenpäin niin, että 6. vuosiluokan aloittavat oppilaat saivat käyttöönsä henkilökohtaiset päätelaitteet syksyllä 2024, kuten on toimittu jo vuosina 2022-2023. Opetus siirtyy enemmän digitaalisiin ympäristöihin ja myös oppimisanalytiikka ja oppimistulosten seuranta tukevat oppilaiden arviointia, jonka tulee entistä vahvemmin perustua perinteisten kokeiden sijaista ”jatkuvaan näyttöön”. Tavoitteena on jat-

kossa kehittää myös oppimisen arvioinnista saatavaa tietoa tiedolla johtamisen välineeksi opetuksen järjestäjän päätöksiin resurssien määrittelyssä ja kohdentamisessa. Oppilaiden edelleen digitalisoituvampi opiskelu on edellyttänyt pedagogisen osaamisen lisäämistä opetushenkilökunnalta ja henkilöstöresursseja esimerkiksi digitutoreilta. Säästöyistä vuoden 2024 aikana tehtiin kuitenkin päätökset siitä, että jatkossa henkilökohtaiset päätelaitteet jaetaan perusopetuksen oppilaille vasta 9. vuosiluokalla, ja tätä aiemmilla vuosiluokilla käytetään yhteiskäyttöisiä laitteita.

Paimion perusopetuksessa on ollut aiemmin useita hankkeita, joista kaikissa on harkittu vakavasti hankkeeseen lähtö ja resurssointi. Valtionavustusta on saatu koronaepidemian vaikutusten tasoittamisen-hankkeelle vuosille 2022–2024 ja käyttöaika oli 31.7.2024 saakka. Tämän hankkeen puitteissa palkattiin määräaikaista resurssiopettajia, mutta tämän jälkeen hankerahoitukset ovat vähentyneet. Vuonna 2024 keskeiset perusopetukseen liittyvät hankkeet olivat hyvinvointikoutsihanke yhteisölliseen opiskeluhoitoon sekä sen jälkeen koulunuorisotyön kehittämisen valtionavustus. Lisäksi perusopetuksen oppilaiden koulupäivien yhteyteen jatkettiin harrastusmahdollisuuksien järjestämistä Paimion harrastamisen mallin (PaHaMa) hanketoiminnalla.

Resurssimuutokset

Oppimisen tuen kehittämissuunnitelman mukaisesti 1.8.2024 alkaen palkattiin uudet laaja-alaiset erityisopettajat kaikkiin peruskouluihin. Toimenpiteellä vahvistettiin laaja-alaista erityisopetusta, samanaikaisopetusta ja lähikouluperiaatetta, jotta oppilaat saavat riittävän lakisääteisen oppimisen tuen omassa lähikoulussaan.

Vistan koulun suunnitellusta resurssista irrotettiin yksi laaja-alainen erityisopettaja, jotta saatiin 1.1.2024 käynnistettyä Poiju-ryhmän toiminta tukemaan oppilaita, joilla on mm. kouluakäymättömyyttä.

Vistan koulun on palkattu ruotsin tuntijaon muutoksista johtuen väliaikainen tuntiopettaja lukuvuodeksi 2024-2025. Lisäksi Vistalle on palkattu S2-opettaja.

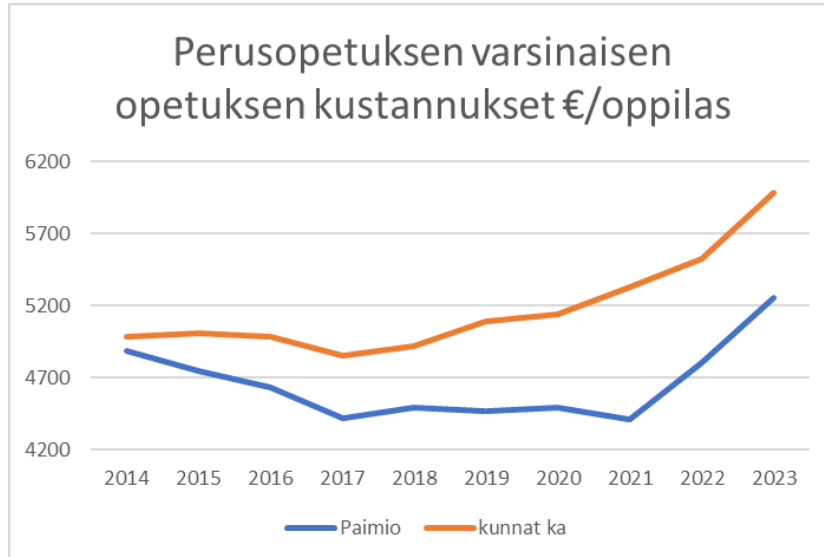
Jokelan kouluun lisättiin virkarehtorijärjestelmän mukana tuoman tarpeen johdosta päätoimisen tuntiopettajan (luokanopettaja) virka.

Toiminnalliset tavoitteet

- Perusopetuksessa aloittavien oppilaiden opetusryhmien koko pysyi maltillisena
- Laaja-alaisen erityisopetuksen ja oppimisen tuen vahvistamista jatkettiin. Oppimisen tuen kehittämissuunnitelman toteutusta muokattiin vastaamaan nykytilannetta ja kaupungin kiristyvää taloustilannetta. Muokatun toteutussuunnitelman mukaisesti 1.8.2024 lisättiin yhden laaja-alaisen opettajan resurssi jokaiseen kouluun. Lisäksi Jokelan koulussa ollut erityisluokanopettajan toimi jätettiin täyttämättä lukuvuodeksi 2024-2025.
- Opinto-ohjauksen vahvistaminen oppivelvollisuuden pidentämisestä johtuvien lisävelvoitteiden hoitamiseksi toteutui vuoden 2023 budjetin yhteydessä.
- Henkilökohtaisten päätelaitteiden (PC) käyttöönotto 6.-luokkalaisille jatkui myös syksyllä 2023 kuu-dennen luokan aloittaneille oppilaille.
- Oppilaiden osallisuuden ja kouluviihtyvyyden lisääminen on jatkuva kehittämiskohde. Hankerahoituksilla saatiin Vistan kouluun palkattua määräaikaaisesti hyvinvointikoutsin lukuvuodeksi 2023-24 sekä koulunuorisotyöntekijän lukuvuodeksi 2024-2025.

9-vuotisen perusopetuksen opetuksen kustannukset €/oppilas OPH:n tilastoista (Paimio ja kuntien keskiarvokustannus, uusimmat tilastointiluvut vuodelta 2023):

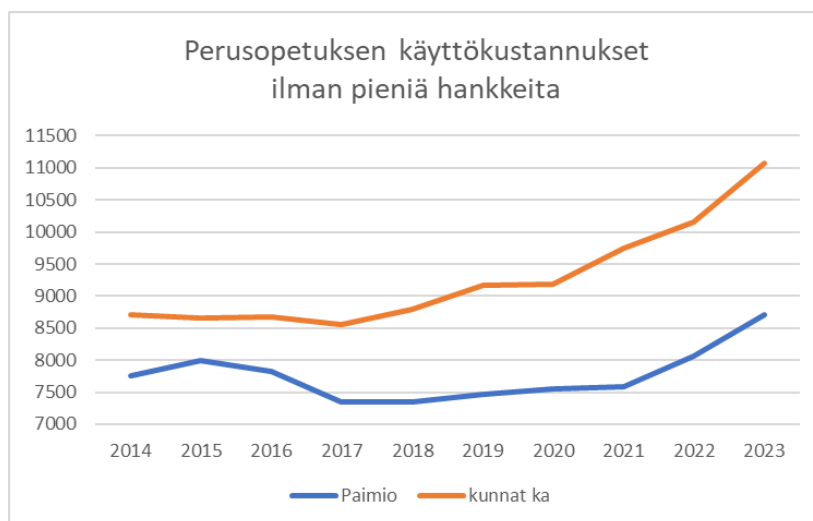
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Paimio	4888	4750	4633	4419	4491	4468	4497	4409	4804	5257
kunnat ka	4987	5011	4988	4859	4923	5096	5141	5330	5528	5982

Perusopetuksen kustannukset pysyivät edelleen valtakunnallisen keskiarvon alapuolella, vaikka perusopetuksen järjestämiseen on satsattu ja erityisopettajien lukumäärää on suunnitelmallisesti kasvatettu.

Käyttökustannukset yhteensä €/oppilas (ei sis. pieniä hankkeita) OPH:n tilastoista (uusimmat tilastointiluvut vuodelta 2023):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Paimio	7753	7 999	7 830	7 352	7 350	7 462	7 560	7 593	8 068	8 701
kunnat ka	8 706	8 655	8 681	8 555	8 801	9 175	9 185	9 754	10 146	11 073

Tavoitteena on pitää perusopetuksen kokonaiskustannukset jatkossakin hallittuina, kuitenkin ei laadun kustannuksella.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	956		956	996	40	104,2 %	975	-17,4 %
Toimintakulut	- 15 176	70	- 15 106	- 14 508	598	96,0 %	- 13 344	12,3 %
Toimintakate/jäämä	- 14 220	70	- 14 150	- 13 512	639	95,5 %	- 12 368	15,6 %
Poistot ja arvonalennukset	- 78		- 78	- 71	7	90,5 %	- 87	-22,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 14 298	70	- 14 228	- 13 583	646	95,5 %	- 12 458	15,3 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	956		956	996	40	104,2 %	975	-17,4 %
Toimintakulut	- 13 062	70	- 12 992	- 12 372	620	95,2 %	- 11 539	13,9 %
Toimintakate/jäämä	- 12 106	70	- 12 036	- 11 376	660	94,5 %	- 10 564	18,1 %
Poistot ja arvonalennukset	- 78		- 78	- 71	7	90,5 %	- 87	-22,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 12 184	70	- 12 114	- 11 447	667	94,5 %	- 10 654	17,6 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 2 114		- 2 114	- 2 136	- 22	101,0 %	- 1 804	3,2 %
Toimintakate/jäämä	- 2 114		- 2 114	- 2 136	- 22	101,0 %	- 1 804	3,2 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 114		- 2 114	- 2 136	- 22	101,0 %	- 1 804	3,2 %

Tulosalue **Toisen asteen koulutus**
Vastuhenkilö lukion rehtori Olli-Pekka Lehtonen

Toiminta-ajatus

Paimion lukion tavoitteena on tarjota opiskelijoille laadukasta ja monipuolista opetusta, jotta heillä olisi mahdollisuudet menestyä oppimisedellytystensä mukaisesti. Paimion lukion opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella myös yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Oppimisympäristö on laadukas, turvallinen ja ajanmukainen.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion lukiossa opiskeli syyslukukauden 2024 alkaessa yhteensä 238 opiskelijaa, joista lukion aloitti 82. Sauvolaisia opiskelijoita on yhteensä 33 ja turkulaisia tai kaarinalaisia yhteensä 8. Paimion liittyttyä Föliin, julkiset kulkuyhteydet Kaarinan kautta Turkuun paranivat. Lukiossa aineopintoja suorittaa lisäksi kaksi koulutus kuntayhtymä Livian opiskelijaa. Lukiossa on rehtori, 16 opettajaa sekä hallintohenkilökuntaa yksi henkilö. Lisäksi on palkattu lukuvuodeksi erityisopettaja valtionavustuksen turvin. Opettajia on edellä luetellun lisäksi kolme yhteistä Vistan koulun kanssa.

Paimion lukio on yleislukio, joka lukioden ensisijaisen tehtävän mukaisesti pyrkii antamaan opiskelijoilleen hyvän yleissivistyksen. Lukion tarjoama kurssien ja opintojaksojen valikoima on niin laaja, että opiskelijoilla on mahdollisuus painottaa opintojaan esimerkiksi luonnontieteissä tai muissa reaalilaineissa. Lukiossa on mahdollista suorittaa lukiodiplomeja taito- ja taideaineissa. Yhteistyö yliopiston kanssa mahdollistaa opintoja tietojenkäsittelyssä, kemiassa ja fysiikassa sekä fysiikassa ja tietojenkäsittelyssä ns. suoravalintaväylän yliopistoon. Muissakin aineissa tehdään pienimuotoista yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Musiikkiopiston suorituksia voidaan hyväksyä myös lukion kursseina ja lisäksi muita Paimion opistossa suoritettuja kursseja voidaan hyväksyä lukion kursseiksi, mikäli ne vastaavat lukion vaatimuksia. Kaikkia kerhoja ei tarjota jokaisena vuonna. Matematiikan opintoja tuetaan viikoittaisen ”Matikkapajan” avulla.

Paimion lukio on kilpailukykyinen ja hyvätasoinen lukio, joka toimii yhteistyössä alueen muiden lukioden kanssa. Ylioppilaskirjoitusten tuloksissa on tavoitteena olla Suomen lukioden keskitason yläpuolella, joka onkin onnistunut.

Lukiossa on käytössä sähköinen oppimisympäristö. Henkilöstön osaamisen lisääminen, painottaen erityisesti uusia opetusmenetelmiä sekä tieto- ja viestintätekniikan opetus käytön lisäämistä, on edelleen jatkuva kehityskohde. Henkilöstön osaaminen sekä toimintaympäristö ovat ajantasaisia. Opiskelijoiden valmiuksia aloittaa lukio-opinnot edistetään kaikille aloittaville yhteisellä orientaatio-opintojaksolla.

Paimion lukiolla on käynnissä EU:n Erasmus+ -hanke yhdessä eurooppalaisten kumppanien kanssa. Kaikki kulut maksetaan EU-rahoituksella. Tämän lisäksi on muutakin kansainvälistä toimintaa esimerkiksi Paimion kaupungin ystävyyskuntatoiminnan (Odenthal) sekä lukion teemaopintojen puitteissa, sekä uutena Nordplus -yhteistyötä norjalaisen lukion kanssa.

Markkinoinnin jalkauttaminen on kohdistettu Paimion ja Sauvon 9. -luokkalaisiin sekä heidän huoltajiinsa. Näistä kunnista tulee suurin osa lukion opiskelijoista. Markkinointia sosiaalisen median kautta kehitetään edelleen sekä pidettiin avoimien ovien päivä 2024 tammikuussa.

Lukion laatu työtä kehitettiin siihen myönnetyn erillisen valtionavustuksen (49 050 €) turvin. Oppimisen tukeen myönnetyn valtionavustuksen (57 780 €) avulla palkkasimme lukuvuodeksi erityisopettajan edelleen kehittämään ja jalkauttamaan tukitoimia käytännössä. Resurssinlisäys oli hyvä myös siksi, että lukiossa aloitti aiempaa enemmän vieraskielisiä tai S2- opiskelijoita.

Resurssimuutokset

Lukio sai 49 050€ valtionavustusta laatutyöhön, joka oli käytössä vuoden 2024 ajan, ja jossa oli 10 % omavastuuosuutta. Toinen saatu valtionavustus oppimisen tuen kehittämiseen (57 780 €) on käytössä 30.6.2025 saakka, ja sisältää myös 10 % omarahoitusosuutta. Muut resurssilisäykset liittyvät kasvaneeseen opiskelijamäärään, joka vastaavasti lisää koulutuksenjärjestäjän saamaa valtonosuusrahoitusta.

Toiminnalliset tavoitteet

- Lukion opiskelijoiden tuen malli on kehitetty ja vakiinnutettu osana laatutyötä.
- On varauduttu vieraskielisten tai S2 -opiskelijoiden määrän kasvuun esimerkiksi kieli- ja kulttuuri-tietoiseen opetukseen perehtymällä
- Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on jatkuva painopiste
- Henkilöstön osaamisen lisääminen painottaen erityisesti uusia opetusmenetelmiä sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä.
- Sähköisen ylioppilastutkinnon poikkeamiin on varauduttu
- Yritys- ja korkeakouluysteistyön on pyritty kehittämään edelleen.
- Markkinointia kehitetty uuden markkinointitiimin työllä

Taloudelliset tavoitteet:

Opetuskustannukset €/oppilas OPH:n tilastoista

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Paimio	5 419	5 399	5 609	5 293	5 449	5 393	5 498	5 327	4 848	5 738
muutos-% vuodessa	-1,6	-0,4	+3,9	-5,6	+2,9	-1,0	+1,9	-3,1	-9,0	+18,4
kunnat ka	5 174	5 011	5 077	4 986	4 980	5 144	5 111	5 554	5 553	5 869
muutos-% vuodessa	+2,7	-3,1	+1,3	-2,1	-0,1	+4,8	-0,6	+8,7	0	+5,7

Käyttökustannukset yhteensä €/oppilas OPH:n tilastoista:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Paimio	7 686	8 193	8 467	8 550	8 401	8 317	9 483	8 654	8 373	9 178
muutos-% vuodessa	+2,2	+6,6	+3,3	+1,0	-1,7	-1,0	+14,0	-8,7	-3,2	+9,6
kunnat ka	7 746	7 862	7 786	7 732	7 832	8 035	8 072	8 668	9 208	9 950
muutos-% vuodessa	+0,6	+1,5	+1,0	-0,7	+1,3	+3,5	+0,5	+7,4	+6,2	+8,1

Lukiokoulutuksen käyttökustannukset ovat Paimiossa edelleen valtakunnan keskitason alapuolella. Taloudellisissa tavoitteissa keskeistä on jatkossakin järjestää koulutusta kustannustehokkaasti, pitää Paimion lukio puitteiltaan houkuttelevana ja markkinoinnin kautta saada houkutelua riittävästi opiskelijoita toiminnan rahoittamiseksi. Kokonaiskustannusten nosu johtuu osittain haetuista ja saaduista hankeavustuksista sekä myös opiskelijamäärän lisääntymisestä johtuneesta opetuksen määrän lisäämisestä, joka on kompensoitunut lisääntyneenä valtionrahoituksena.

Tavoitteiden toteutuminen:

- Erityisopetuksen sekä tuen toimintamallien vakiinnuttaminen opiskelijoille on käynnissä. Valtionavustuksella palkattu erityisopettaja tukee tätä.
- Opiskelijoiden hyvinvointiin sekä kuulemiseen on panostettu. Tavoite toteutunut esim. opintokamukyselyn perusteella
- Henkilöstön osaamista lisättiin esimerkiksi hyvien käytänteiden välittämisessä henkilökunnan sisällä sekä yhteydenpidolla kumppanilukioihin (yhteinen veso).
- Sähköisen ylioppilaskokeen varmuutta kehitettiin edelleen ja varauduttiin myös mahdollisiin poikkeusoloihin (sähkökatko).
- Yritysyhteistyön kehittäminen jatkui. Suunniteltiin yhdessä paikallisen yrittäjähdistyksen kanssa esim. rekrymessut
- Markkinointiin panostettiin sekä sosiaalisessa mediassa että avoimien ovien päivässä.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	112		112	109	- 3	97,6 %	85	-5,2 %
Toimintakulut	- 2 070	10	- 2 060	- 2 068	- 7	100,4 %	- 1 914	1,1 %
Toimintakate/jäämä	- 1 959	10	- 1 949	- 1 959	- 10	100,5 %	- 1 830	1,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 25		- 25	- 30	- 5	119,4 %	- 28	20,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 984	10	- 1 974	- 1 989	- 15	100,8 %	- 1 858	1,7 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	112		112	109	- 3	97,6 %	85	-5,2 %
Toimintakulut	- 1 654	10	- 1 644	- 1 653	- 10	100,6 %	- 1 554	4,7 %
Toimintakate/jäämä	- 1 542	10	- 1 532	- 1 544	- 12	100,8 %	- 1 469	5,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 25		- 25	- 30	- 5	119,4 %	- 28	20,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 567	10	- 1 557	- 1 574	- 17	101,1 %	- 1 498	5,6 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 417		- 417	- 414	2	99,4 %	- 360	-12,0 %
Toimintakate/jäämä	- 417		- 417	- 414	2	99,4 %	- 360	-12,0 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 417		- 417	- 414	2	99,4 %	- 360	-12,0 %

2.1.5. Hyvinvointilautakunta

HYVINVOINTILAUTA-KUNTA			
Kokoonpano			
- Kokouksia 6		Puolue	Läsnäolokerrat
Ristilä Pasi	puheenjohtaja	SDP	5
Olander Jouko	varajäsen	SDP	1
Kuosmanen Sari	varapuheenjohtaja	Kesk.	6
Karlsson Kristina	varajäsen	Kesk.	0
Backman Rami	jäsen	Kok.	6
Seppälä Mikko	varajäsen	Kok.	0
Haanpää Klaus	jäsen	Kok.	6
Launto, Tommi	varajäsen	Kok.	0
Havuaho Jarmo	jäsen	Kesk.	6
Sillanpää Sami	varajäsen	Kesk.	0
Hyrkkänen Olli-Pekka	jäsen	PS	1
Toivonen Jarmo	varajäsen	PS	2
Hyrkkänen Siiri	jäsen	PS	1
Lehto Sami	varajäsen	PS	1
Jätinvuori Marita	jäsen	Kok	6
Vairinen- Salmela Johanna	varajäsen	Kok	0
Koriseva Piia	jäsen	Kesk.	6
Pirhonen Henna	varajäsen	Kesk.	0
Kuisma Petri	jäsen, 22.8. kokoukseen saakka	SDP	2
Niemi Mikko	varajäsen, 22.8. kokoukseen saakka	SDP	2
Niemi Mikko	jäsen, 26.9. kokouksesta alkaen	SDP	2
Salo Tapani	varajäsen, 26.9. kokouksesta alkaen	SDP	0
Rantanen Riitta	jäsen	SDP	5
Rannikko Sari	varajäsen	SDP	1
Sivonen Susanna	jäsen	SDP	3
Vuorela Heli	varajäsen	SDP	3
Tiittanen Katja	jäsen	Kok.	5

Aro Toini	varajäsen	Kok.	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA			
Kokoonpano			
- Kokouksia 6		Puolue	Läsnäolokerrat
Rannikko Sari	kaupunginhallituksen edustaja		4
Tuominen Annica	kaupunginhallituksen varaedustaja		1
Louhi Miisa	nuorisovaltuuston edustaja 20.1. saakka nuorisovaltuuston varaedustaja 20.1.		0
Metsälä Laura	saakka		1
Mulari Kalle	nuorisovaltuuston edustaja 29.2. alk.		5
Mönkäre Maija	nuorisovaltuuston varaedustaja 29.2. alk.		0
Kaarlela Markus	kaupunginhallituksen puheenjohtaja		2
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja		0
Lankinen Laura	kirjasto- ja kulttuurijohtaja, esittelijä		6
Lumiainen Jyrki	sivistysjohtaja		5
Lund, Pauliina	hallinnon asiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		6

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatus

Sivistyspalveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Hyvinvointilautakunnan alaisien toimijoiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita vapaa-ajan palveluita, edistää kaupungin sisäistä yhteistyötä eri tehtäväalueiden välillä ja sitä kautta lisätä monipuolista palvelutarjontaa kaupunkilaisille. Tavoitteena on myös toteuttaa kuntastrategiaan kirjattuja suunnitelmia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäämiseksi. Osa tuotettavista palveluista on lakisääteisiä.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Kunnat saavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (= HYTE) valtionosuuden lisäosan eli HYTE-kertoimen tuoman taloudellisen lisärahoituksen. Sivistys ja vapaa-aikapalveluilla on suuri merkitys ennaltaehkäisevien hyvinvointipalvelujen tuottajana. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään kaikissa hyvinvointilautakunnan alaisissa palveluissa.

Hyvinvointilautakunta käyttää ylintä päätösvaltaa vastuualueella. Sen alaisuudessa toimivien tehtäväalueiden henkilöstö valmistelee asiat lautakunnalle ja huolehtii päätösten täytäntöönpanosta. Hyvinvointilautakunnan alaisien palveluiden vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja, jonka alaisuudessa työskentelevät tehtäväalueiden tilivelvolliset vastuuhenkilöt: kirjasto- ja kulttuurijohtaja, Paimion opiston rehtori sekä vapaa-aikatoimen päällikkö.

Kullakin vastuualueella (kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä Paimion opisto) on laissa omat rahoitussäännökset. Toiminnassa hyödynnetään voimassa olevien lakien luomat mahdollisuudet. Kustannukset katetaan osallistumismaksuilla, muilla myyntituotoilla, valtionosuuksilla, muilla avustuksilla sekä kaupungin omalla rahoituksella. Toimielimen talous on nettobudjetoitu.

Toiminnalliset tavoitteet

Resursointi tehdään siten, että lautakunnalla on todellinen mahdollisuus järjestää ne palvelut, joihin kaupunki saa rahoitusta, sekä panostaa asemansa lujittamiseen kunnassa. Yhteistyötä tiivistetään ja kehitetään sekä hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköiden että muiden kaupungissa toimivien ja seutukunnallisten organisaatioiden kesken. Tapahtumia pyritään jatkossa tuottamaan enemmän paikallisena tai seutukunnallisena yhteistyönä kuin yksittäisten lautakunnan alaisten toimijoiden järjestämänä. Järjestöparlamentin roolia vahvistetaan tukemalla sen toimintaa.

Vuoden 2024 tavoitteena on tuottaa laajempia ja saavutettavampia palveluja ja vakiinnuttaa sote-uudistuksen tuomat uudet toimintamuodot osaksi perustehtäviä. Tavoitteena on, että jo olemassa olevia palveluja voidaan tuottaa vähintään nykyisessä laajuudessa ja lisäksi tehostetaan ja monipuolistetaan toimintatilojen käyttöä.

Paimion hyvinvointisuunnitelmaan (2021–2025) on kirjattu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren ja toimenpidesuunnitelmaan on kirjattu lähipalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen. Kaupunginjohtajan talousarviokäsittelyssä lautakunnan alaisten tulosaluiden vuoden 2024 uudeksi, yhteiseksi toimintamuodoksi ehdotettu liikkuva kuntalaisten kohtaamispaikka Hyte-paku poistettiin talousarviosta. Samoin poistettiin Kolinan vuokrasopimuksen jatkaminen matalan kynnyksen kohtaamispaikkana sekä hyvinvointijohtajan viran perustaminen.

Yhteistyössä hyvinvointilautakunnan alaisten toimijoiden ja teknisten palveluiden kanssa toteutettiin ensimmäistä kertaa Paimiossa **Asukasbudjetointi (AsBu)**. Asbu lisää kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa asuinympäristönsä viihtyvyyteen. AsBu:lla toteutettiin toimintavuonna mm. Pop-artistin esiintyminen Harrastusmessuilla, kuntosali Kolinan ohjaustoiminta, uimahallin viihtyvyyden parantaminen erilaisilla välinehankinnoilla ja nopeuspelikone nuorisotalo Tillintuvalle.

Yhteistyössä toteutettiin myös **Harrastusmessut Jokipuistossa** yhdessä eri järjestöjen kanssa, ja kävijöitä oli noin 2 500. Uusi Järjestöparlamentti valittiin ajalle 2025–2026.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	673	15	688	818	130	119,0 %	554	7,6 %
Toimintakulut	- 3 619	53	- 3 566	- 3 744	- 179	105,0 %	- 3 029	2,6 %
Toimintakate/jäämä	- 2 946	68	- 2 878	- 2 926	- 48	101,7 %	- 2 475	1,5 %
Poistot ja arvonalennukset	- 25		- 25	- 15	10	60,4 %	- 5	
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 971	68	- 2 903	- 2 941	- 38	101,3 %	- 2 480	1,5 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	670	15	685	751	66	109,7 %	545	8,3 %
Toimintakulut	- 2 492	53	- 2 439	- 2 373	66	97,3 %	- 2 307	15,6 %
Toimintakate/jäämä	- 1 823	68	- 1 754	- 1 622	132	92,5 %	- 1 762	18,0 %
Poistot ja arvonalennukset	- 25		- 25	- 15	10	60,4 %	- 5	
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 848	68	- 1 779	- 1 637	142	92,0 %	- 1 767	17,9 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	3		3	67	64	2 231,4 %	8	-21,7 %
Toimintakulut	- 1 127		- 1 127	- 1 371	- 244	121,7 %	- 722	-24,6 %
Toimintakate/jäämä	- 1 124		- 1 124	- 1 304	- 180	116,0 %	- 713	-24,6 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 124		- 1 124	- 1 304	- 180	116,0 %	- 713	-24,6 %

Arvio olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Strategiset		
Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta	Todennäköisyys 4	Vaikutus 3
Syyt: Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti		
Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Hyte-resurssien lisääminen Palvelujen ja palvelurakenteen ylläpitäminen laadukkaina ja riittävinä, vaatii lisää henkilöstöresursseja. Kuntalaisten tarpeiden kasvaessa ja henkilökunnan siirtyessä hyte-alueelle, mutta järjestämisvastuun jäädessä kuntiin, tarvitaan lisäresursseja suunnittelemaan ja johtamaan uudenlaista palvelurakennetta. Samoin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa tulee taata riittävät henkilöstöresurssit palveluiden säilyttämiseksi.	Vastuuhenkilöt: Paimion opiston rehtori ja apulaisrehtori vapaa-aikatoimen päällikkö kirjasto- ja kulttuurijohtaja kulttuurituottaja	

Arviointi:

Tilanne pysynyt ennallaan.

Palveluiden kysynnän ennakoimaton vaihtelu

 Todennäköisyys
2

 Vaikutus
2

Syyt: Palveluiden kysyntää on joskus vaikea arvioida. Palveluiden tarjonta ei vastaa kysyntään (kurssit, tapahtumat, retket), palveluita tarjotaan kysyntään nähden väärään aikaan tai kysyntä vaihtelee (esimerkiksi kilpailevan toiminnan vuoksi).

Seuraukset: .

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Henkilöstön koulutus.
Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.
Hyvien käytänteiden jakaminen ja tiedolla johtaminen.

Vastuuhenkilöt:

Paimion opiston rehtori ja apulaisrehtori
vapaa-aikatoimen päällikkö
kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Arviointi:

Tilanne pysynyt ennallaan.

Toiminnalliset
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen

 Todennäköisyys
4

 Vaikutus
4

Syyt: Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä.

Seuraukset: .

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Henkilöstön riittävyyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutus. Tasapuolinen työnjako. Palvelujen ja palvelurakenteen ylläpitäminen laadukkaina ja riittävinä, vaatii lisää henkilöstöresursseja. Hyte-työn koordinointi ja hyte-alueelle siirtyneen henkilöstön tehtävien uudelleenjärjestelyt tulee sopia ja järjestää lisäkuoritamatta työntekijöitä.

Vastuuhenkilöt:

Sivistysjohtaja ja muut esihenkilöt

Arviointi:

Tilanne ennallaan.
Henkilöstöresurssit yhä jäljessä kasvavan kaupungin tarpeista.

Puutteellinen sijaisjärjestelmä ja vaikeus saada tilapäisiä sijaisia. Työ- ja toimintaympäristön muutokset sekä säädösmuutokset vaikuttavat henkilöstön osaamisen heikentymiseen

 Todennäköisyys
4

 Vaikutus
4

Syyt: Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia. Monet toiminnot ovat pitkälti henkilöriippuvaisia, jolloin sairaspoissaolot heikentävät toiminnan laatua. Joskus palveluita ei pystytä järjestämään, kun sijaista ei saada tai toimintaa on mahdotonta järjestää yhden ihmisen voimin.

Seuraukset: Jos osaavaa henkilökuntaa ei ole riittävästi, lisääntyy työstä poissaolot ja henkilökunnan työuupumus.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Toimiva sijaisrekrytointi. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.

Vastuuhenkilöt:

Sivistysjohtaja ja muut esihenkilöt

Arviointi:

Tilanne yhä edelleen kriittinen, sijaisia ei ole saatavilla

Liian vähäinen henkilöstöresurssi.

 Todennäköisyys
4

 Vaikutus
3

Syyt: Riittämättömät henkilöstöresurssit vaikuttavat heikentävästi toiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen.

Seuraukset: Toimintoja joudutaan keskeyttämään (esim. kirjaston tilapäinen sulku) tai jättämään toteuttamatta.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:
Vastuuhenkilöt:

Toimintoja joudutaan keskeyttämään (esim. kirjaston tilapäinen sulkua) tai jättämään toteuttamatta (esim. opiston kurssit). Kunnan palvelujen uudelleen muotoutuminen ja sote-henkilöstön siirtyminen hyte-alueille on lisännyt kuormittamista. Pitkittyneen sijaispulan ja työvoiman saatavuuden aiheuttama kuormitus lisääntyy. Työmäärien kasautuminen työntekijöille.		Sivistosjohtaja ja muut esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne pysynyt ennallaan. Henkilöstöresurssien vähäisyys vaikuttaa tarjottujen palveluiden määrään ja laatuun sekä henkilöstön jaksamiseen. Resurssilisäykset suhteessa kasvavan kaupungin tarpeisiin niukat.			
Tietohallinnon toimimattomuus		Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojärjestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa. Tietojärjestelmien toimimattomuus vai-kuttaa useaan eri tekijään. Se heikentää mm. tiedon-kulkua ja maksuliikennettä sekä lamauttaa osan palveluista kokonaan.			
Seuraukset: .			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Sujuva yhteistyö sekä kaupungin tietohallinnon että ohjelmistotoimittajien kanssa. Tietojärjestelmien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on varauduttu.		Vastuuhenkilöt: Vastuualueiden vastuuhenkilöt / nimetyt vastuuhenkilöt	
Arviointi: Tilanne pysynyt ennallaan.			
Tilojen puute		Todennäköisyys 4	Vaikutus 3
Syyt: Asianmukaisten varastotilojen puute. Kaikilla työntekijöillä ei ole omaa asianmukaista työpistettä. Kansalaisopistolla ei ole omia toimitiloja, joten esim. kiinteistöjen remontit vaikeuttavat opiston toimintaa, kun korvaavia tiloja ei ole aina saatavilla. Kirjaston palvelujen laajeneminen vaatii toimivat ja muunneltavat tilat.			
Seuraukset: .			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Havaitut puutteet tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Ennakoidaan tulevat remontit ja kartoitetaan vaihtoehtoiset tilat etukäteen.		Vastuuhenkilöt: Vastuualueiden vastuuhenkilöt	
Arviointi: Erityisesti päivätoimintaan tilantarve kasvaa.			
Vahinkoriskit			
Henkilöstöön kohdistuvan väkivallan uhka		Todennäköisyys 4	Vaikutus 4
Syyt: Asiakaspalvelutyössä häiriötilanteet ovat lisääntyneet ja joskus syntyy riskitilanteita.			
Seuraukset: .			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Yksin työskentelyn välttäminen, koulutus, vartiointipalvelu		Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne ennallaan. Asiakaskäyttäytymisen voimakas muutos lyhyen ajan sisällä kasvattanut riskiä.			
Työtilat eivät ole turvalliset		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2

Syyt: Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja. Seuraukset: Kirjastossa työhuoneen sisäilman ongelmat mm. ajoittain riittämätön ilmastointi sekä työtilojen ahtaus. Joissakin opetustiloissa puutteita sekä museoiden varastotiloissa, joissa ajoittain myös työskennellään.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut.	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne pysynyt ennallaan.		
Palo- tai vesivahingot	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Museo- ja kirjastoaineistoihin liittyvät vahingot. Toimitiloihin liittyvät vahingot. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: EA- ja alkusammutuskoulutukset, kiinteistöjen ennakkoiva kunnossapito	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne erityisesti puutteellisten varastotilojen osalta riskitekijä. Museoiden kokoelmat ja kirjastoaineisto nostavat paloriskiä.		
Henkilövahingot	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Asiakasturvallisuudesta huolehtiminen. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Säännölliset turvakävelyt ja pelastussuunnitelmien läpikäynnit.	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne pysynyt ennallaan.		
Force majeure tilanteet	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt: Esim. pandemia, luonnonkatastrofit Seuraukset: Toiminta keskeytyy, siirtyy etätoiminnaksi tai toteutetaan korvaavia toimintoja.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Varautumissuunnitelma, viranomaisten ohjeiden ja määräysten noudattaminen	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Arviointi: Tilanne pysynyt ennallaan.		
Taloudelliset		
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen	Todennäköisyys 4	Vaikutus 4

Syyt: Valtionosuuksien väheneminen tai peruspalveluiden valtionosuusrahoituksen kohdentaminen sivistyspalveluiden sijaan kaupungin muuhun palvelutuotantoon. Kaupungin rahoituksen väheneminen. Yleisen hintatason nousu, joka nostaa palvelutuotannon hintaa. Uusien palveluiden (esim kirjaston e-aineistojen) korkeat hinnat voivat estää palvelutarjonnan kehittämisen kysyntää vastaavaksi. Force majeure -tilanteet esim. pandemia voi heikentää toimintaedellytyksiä ja vähentää tuloja	
Seuraukset: .	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta ja tarvittaessa toiminnan sopeuttaminen tai määrärahojen uudelleenresursointi. Tilastointi ja laskutus ovat ajantasaiset. Synergiaetujen hakeminen yhteistoimintamuodoilla. Uusien palvelumuotojen kehittäminen.	Vastuuhenkilöt: Vastuualueiden vastuuhenkilöt
Arviointi: Tilanteen uhka kasvanut. Hintakehitys oli ennakoituakin jyrkempi eikä ole suhteessa käytössä oleviin resursseihin. Valtion tulevat säästölinjaukset vaikuttanevat erityisesti hyvinvointilautakunnan alaiseen toimintaan.	

Riskin todennäköisyys:

- 1 = erittäin epätodennäköinen
- 2 = epätodennäköinen
- 3 = todennäköinen
- 4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

- 1 = vähäinen
- 2 = kohtalainen
- 3 = vakava
- 4 = erittäin vakava

Tulosalue **Kirjasto- ja kulttuuripalvelut**
Vastuhenkilö kirjasto- ja kulttuurijohtaja Laura Lankinen

Toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tehtäviin kuuluu tuottaa kaupunkilaisten hyvinvointia lisääviä helposti saavutettavia palveluja. Palveluja tuotetaan kaikille kaupunkilaisille sekä matkailijoille.

Yleisen kirjaston lakisääteinen (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 6§) tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja taidetapahtumia ja tekevät museo- ja kotiseututyötä sisältäen perinteen taltiointin ja rakennuskulttuurin vaalimisen. Kulttuuripalvelujen tuottamisessa on ensisijaista laaja-alainen yhteistyö eri toimijoiden kesken, niin paikallisesti kuin seudullisesti. Tasa-arvoisen ihmiskäsityksen mukaisesti erilaiset väestö- ja ikäryhmät huomioidaan palveluita suunniteltaessa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kirjasto tarjoaa palveluita ja aineistoja sekä verkossa että kirjaston fyysisissä tiloissa. Kirjasto kuuluu Vaski-kirjastojen kirjastoverkoston. Henkilökuntaan kuuluu kuusi vakituista työntekijää: kirjasto- ja kulttuurijohtaja, jonka työnkuvaan sisältyy myös kulttuuripalveluiden tehtäviä n. 10 % sekä kaksi kirjastonhoitajaa ja kolme kirjastovirkailijaa. Kirjastoavustajan tehtäviä hoidetaan määräaikaisten tilapäistyöntekijöiden toimesta.

Kaikkien lakisääteisten palveluiden toteuttaminen on kirjaston tärkein tehtävä. Aineistotarjonnan sisältöjen avaaminen asiakkaille ja monilukutaidon edistäminen ovat kirjaston toiminnassa keskeistä. Saavutettavuutta Paimiossa lisää omatoimikirjasto, mikä lisää kirjaston käyttöaikoja. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä alueen koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa lasten ja nuorten lukuinnostuksen herättämiseksi ja tiedonhankintataitojen kehittämiseksi. Kirjasto tarjoaa ohjattuja kirjastokäyntejä, kirjavinkkausta ja tiedonhaun opetusta suunnitelmallisesti esikoululaisista lukiolaisiin.

Perusopetuksen ja kirjaston välille on solmittu vuosiksi 2021- 2025 yhteistyösopimus, jossa määritellään minimitaso kirjastopalveluista, joihin kaikki perusopetuksen oppilaat tutustuvat kouluvuosiensa aikana. Perusopetuksen kanssa yhteistyössä tuotetaan palveluja lukutaitoa edistäviin ja lukemisen kulttuuria vahvistaviin toimenpiteisiin. Kirjastolla on vuosina 2023–2025 toteutettava hanke: Lukutaidon palikat - Paimion kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteinen toimintamalli lukutaitotyöhön. Hankkeen tavoitteena on luoda yhteistyösopimus varhaiskasvatuksen ja kirjaston yhteiseen lukutaitotyöhön ja hyviä käytäntöjä pyritään luomaan osaksi molempien perustoimintaa. Peruskoulun 9.-luokkalaisille ja lukion ensimmäistä luokkaa käyville järjestetään vuosittain ammattimessut, missä eri ammattien edustajat esittäytyvät.

Vaski-kirjastoilla on yhteinen palvelujärjestelmä sekä yhteiset fyysiset ja sähköiset kokoelmat, joiden kartuttamiseen jokainen jäsenkirjasto osallistuu. Kirjastoyhteistyöstä saadaan synergiaetua, kun esimerkiksi hankintojen kilpailutus, sähköisten palveluiden hallinnointi ja aineiston luettelointi tehdään keskitetysti. Aineistohankinnoissa Paimion kirjasto antaa oman panoksensa Vaski-kirjastojen yhteisiin kokoelmiin. Lisäksi henkilökunta osallistuu erilaisten työryhmien työskentelyyn. Paimion kirjaston osuus Vaski-kirjastojen yhteisistä kuluista on asukasluvun suhteessa 2,63 %.

Vuonna 2024 toimintansa aloittaa Kuntien yhteinen e-kirjasto, mikä osittain korvaa Vaski-kirjastojen yhteiset e-aineistot. Tämän uuden palvelun käyttöönotto ja käyttäjäopastukset tulevat työllistämään asiakapalvelua. Myös e-aineistokulut nousevat.

Kulttuuripalveluiden henkilökuntaan kuuluu kulttuurituottaja (100 %) sekä kirjasto- ja kulttuurijohdaja, joka työajasta n. 10 % on kulttuuripalveluissa sekä opintosihteerin (5 %). Opintosihteerin osa-aikaisuuden vuoksi kulttuuripalveluilla ei ollut vuonna 2024 käytettävissä opintosihteerin työpanosta eikä palkkakulut toteutuneet. Kulttuurituottajan työtehtäviin sisältyy Lyyli Tuomolan säätiön sekä Paimion Sähkämuseosäätiöön liittyviä tehtäviä n. 20 % työajasta.

Kulttuuripalvelujen alaisuuteen kuuluvat August Pyölniitun museo ja Paimion kotiseutumuseo (seitsemän museorakennusta ja kaksi varastotilaa) ja kaupungintalolla sijaitsevan kotiseutuarkiston toiminta. Lisäksi kulttuuripalvelujen työntekijöiden kautta hoidetaan Paimion Sähkämuseosäätiön ja Lyyli Tuomolan säätiön ylläpitämän Käsityö museo Miilan toimintaa. Kulttuuripalvelut vastaa myös noin 500 teosta käsittävän kaupungin taidekokoelman ylläpidosta sekä kouluille suunnatun Kulttuuripolku-toiminnan suunnittelusta yhteistyössä koulujen kanssa. Kulttuuripalvelut organisoivat poikkialinnollisena yhteistyönä toteutettavaa kulttuurihyvinvoinnista kiinnostuneille suunnattua Kulttuurikammari-ryhmän toimintaa. Lisäksi kulttuuripalveluilla on merkittävä rooli Järjestöparlamentin toiminnassa sekä harrastusmessujen toteutuksessa. Muihin toimintamuotoihin kuuluvat erilaisten tapahtumien, kulttuurimatkojen ja näyttelyiden järjestäminen. Lisäksi neuvontaa annetaan erilaisiin hankkeisiin, avustuksiin ja tukiin liittyvissä kysymyksissä.

Resurssimuutokset

Kirjasto

Vaskikirjastojen yhteinen kokoelma, aineistokuljetukset ja omatoimikirjasto ovat lisänneet logistiikka- ja järjestelytyön määrää. Samoin oppivelvollisuusiän nosto on laajentanut kouluyhteistyötarpeen määrää ja tarvetta sekä työikäisten ja ikäihmisten digitaalipalveluiden tarve on kasvanut.

Paimion kirjaston henkilökunnalla (5,9 työntekijää = 0,52 htv/ 1000 asukasta) pystytään tuottamaan nykyiset palvelut, mutta kasvan kaupungin palveluntarpeen tai kirjastopalveluiden palvelutarjonnan kasvamiseen ei ole resursseja. Sijaispula on kirjastossa tällä hetkellä huomattava, minkä vuoksi on jouduttu supistamaan kirjaston palveluaikoja sekä kaikkia suunniteltuja tapahtumia esim. asiantuntijaluentoja ja koulutuksia ei pystytty järjestämään. Kirjaston Lukutaidon palikat -hanke on toteutettu osa-aikaisen n. 30 % työnpanoksen avulla. Kirjastoon budjetoitu siviilipalvelun suorittajan korvaukset eivät toteutuneet, koska siviilipalveluksen suorittajaa ei saatu syyskaudelle.

Erityisesti aineistohankinnoissa ja aineistokuljetuksissa kustannukset ovat kohonneet nopeasti. Samoin vuonna 2024 aloittava uusi, kuntien yhteisen e-kirjaston kustannukset kohottavat e-aineistokuluja 6800 eurosta n. 11 200 euroon. Kirjaston tavoitteena on pitää kokoelma ajantasaisena, monipuolisena ja riittävänä. Lainaus- ja kävijämäärän kasvaessa aineistomäärän kysyntä kasvaa, aineistojen hintojen kohotessa voidaan nykyinen taso säilyttää n. 5300 euron lisäpanostuksella. Tämä varaus poistui kaupungin lisäsäästötoimenpiteiden yhteydessä. Osa aineistohankinnoista jäi toteuttamatta vuoden 2024 aikana ja siirtyi vuoteen 2025. Kirjastotilan kalustuksessa ja asiakkaiden oleskelutiloissa on tarvetta ajanmukaistamiselle, jotta lakisääteinen tehtävä tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan, täyttyy. Talousarviossa on tähän budjetoitu 25 000 euron investointivaraus mm. neuvottelukuutioiden hankintaan, jotka ovat sekä asiakas- että henkilökunnan käyttöön suunniteltuja. Suunnitelma vuosiksi 2025 ja 2026 on investointivaraus 10 000 euroa kirjaston vähintään 20 vuotta vanhojen aineistonsäilytysjärjestelmien osittaiseen uusimiseen.

Kulttuuripalveluissa

Koko taloussuunnitelmakauteen vaikuttaa vuonna 2025 vietettävä Paimio 700-juhlavuosi, jonka valmisteluun on suunniteltu kulttuuripalvelujen puolelta keskeistä työpanosta jo vuoden 2024 aikana.

Paimio on mukana Uudet polut - Taiteesta hyvinvointia ikäihmisille -hankkeessa, 3000 euron omara hoitusosuudella, jossa tuotetaan räätälöityjä taidesisältöjä ikäihmisille taideammattilaisten tuottamina. Opintosihteerin 5%työpanosta ei ollut kulttuuripalveluiden käytössä vuonna 2024.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Kirjasto				
Lainat (fyysiset + e-lainat)	196 444	221 556	195 000	231 278
Käynnit	76 438	86 793	76 500	88 949
Aukiolotunnit	4 669	4 777	5 000	3 190
Henkilötyövuodet	5,3	6,2	6	6,29
Kehittäminen. Hanketuki	0	2 567	20 000	17 139
Lapset ja nuoret painopistealueena. Kirjaston koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyöllä tavoittamat lapset ja nuoret	4 103	4 171	4 600	4 532
Kustannukset/asukas (brutto)	54,2	53,89	53,65	55,3
Kustannukset/asukas (netto)	53,5	52,87	52,54	53,14
Kulttuuri				
Kulttuuripalvelut €/as (netto)	11,7	11,1	11,67	11,98
Paikallisen kulttuuritoiminnan tukeminen. Kulttuurin kohdenneetuet, €/asukas	1,97	2,03	2,04	2,08
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Museoiden aukiolotunnit/v.	722	831	730	938
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Museoiden kävijämäärä/v.	3 649	4 332	3 000	3 869
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Tapahtumat/v.	30	56	35	39
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Tapahtumien kävijämäärä/v		10 050	6 500	11 098
Kulttuurin osallistumisen kynnyistä madaltava vertais-toiminta. Osallistujat/vuosi			5	0
Kulttuurikasvatussuunnitelman osallistujat/vuosi				767

Kirjaston tavoitteena on vuoden 2024 tuottaa monipuolisesti kaikenikäisille lukutaitoa edistäviä ja lukemiseen kannustavia lakisääteisiä palveluja. Pääpaino kirjaston perustyössä on ajantasaisen aineiston hankinnassa ja kokoelman ylläpitämisessä. Kasvava kaupunkilaisten ja erityisesti lasten ja nuorten määrän kasvu on lisännyt koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävän yhteistyön laajentamisen tarvetta. Lisäksi oppivelvollisuusiän nosto on laajentanut koulu yhteistyötärpeen määrää

ja tarve lukutaidon ja monilukutaidon ylläpitämisen, lukuinnostuksen kasvattamiseen ja opetusta tukevaan lukutaitotyöhön kasvaa. Perusopetukselle tarjottavia kirjastopalveluja laajennetaan. Kirjastolla on Lukutaidon palikat - hanke, jossa yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään vuosina 2024–2025. Hankkeen aikana tuotetaan yhteistyösopimus, jolla taataan tasapuolinen ja ammattitaitoinen monilukutaitoon kannustava varhaiskasvatus kaikille lapsille.

Tavoitteena on jatkaa omatoimikirjastokonseptin saavutettavuutta Paimiossa. Omatoimikirjaston vuosittaiset ylläpitokulut (järjestelmä + vartiointi) ovat noin 17 000 euroa ja vartiointikulujen osuus jatkuvasti lisääntyy. Asiakkaiden asioimiskäyttäytymisen muutos on yhä lisännyt myös kirjaston logistiikkatyötä. Asiakkailta on mahdollisuus varata aineistoa verkkokirjaston kautta minkä tahansa Vaski-kirjaston kokoelmasta suoraan oman kirjastonsa varaushyllyyn noudettavaksi. Lisääntynyt vauruspalvelun käyttäminen lisää järjestely- ja logistiikkatyötä entisestään. Samoin kirjastotilan kalustusta ja asiakkaiden oleskelutiloja ajanmukaistetaan kirjastolainmukaisesti mm. kokoontumiseen ja etätyöhön sopivammaksi, näihin on varattu investointivaraus talousarvioon.

Kulttuuripalvelujen keskeisenä tavoitteena on kulttuurihyvinvoinnin lisääminen ja kolmannen sektorin tukeminen kulttuurihyvinvointityössä. Yhtenä toimintamuotona on koko elinkaaren kestävä kulttuurikasvatussuunnitelman jatkokehitys. Osana tätä on jo käynnistetty koulujen kulttuuripolkutoiminta sekä varttuneemman väen Kulttuurikammari -toiminta.

Yhteistyössä Järjestöparlamentin ja kaupungin vapaa-aikapalveluiden kanssa järjestetään edellisvuosien tapaan Harrastusmessutapahtuma. Rahallisesti tapahtuman järjestelyihin on varattu kulttuurin talousarviossa 12 000 euroa, jolloin tapahtuma voidaan järjestää vuoden 2023 laajuisena.

Suunnitelmakauden aikana jatketaan monipuolisten kulttuuritapahtumien tukemista sekä tukemalla Paimion teatterin talvi- ja nuorisoteatteritoimintaa, Paimion Sähkämuseosäätiön toimintaa sekä elokuvateatteritoiminnan tukemista. Lisäksi tuetaan kulttuuriyhdistysten perustoimintaa sekä kulttuuritapahtumia kohdennetulla tuella. Kulttuuritoiminnan tukiin on varattu yhteensä 23 300€ määräraha. Lyyli Tuomolan säätiön (kuuluu kaupunkikonserniin) ja Paimion Sähkämuseosäätiön (kaupunki taustayhteisö) kanssa jatketaan yhteistyömuotojen kehittämistä. Tavoitteisiin kuuluu myös säätiöpohjaisten ja kaupungin alaisten museoiden toimintojen kehittäminen kokonaisuutena.

Seutukunnan muiden kuntien kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyötä jatketaan ja kehitetään Kulttuuria kunnissa – verkoston kautta synergiaetujen saavuttamiseksi. Kulttuuripalvelut ovat mukana ikäihmisten taiteen saavutettavuutta parantavassa -hankkeessa. Paimio 700 -juhlavuoden suunnittelu ja juhlavuoden valmistelevat toimet ovat merkittävässä osassa kulttuuripalveluiden toimintaa koko vuoden ajan. Vuoden 2024 aikana saataneen loppuun jo vuonna 2022 alkanut museoiden koelmatietokannan migraatio Aina-järjestelmään.

Investoinneissa budjetoitu neuvottelukuutioiden hankinta kirjastoon toteutui vuoden 2024 aikana suunnitellusti.

Tavoitteiden toteutuminen

Kirjastopalveluissa vuonna Paimion kirjastossa 2024 lainattiin jälleen aineistoa enemmän kuin koskaan tilastointihistorian aikana. Samoin kävijämäärä kasvoi edelleen aiemmista vuosista.

Omatoimikirjaston käytön lisääntymisen myötä lisääntynyt ilkeä ja käytöshäiriöt aiheuttivat oma-toimiaikojen pysyvän supistamisen, mikä on vähentänyt kirjaston käyttötunteja huomattavasti (-520 h). Lisäksi käyttöaikojen supistuksia on aiheutunut sijaispulan vuoksi. Asiakkaat ovat kuitenkin löytäneet erityisesti kirjaston lasten ja varttuneemman väen tapahtumat, työkäisille suunnatuissa tapahtumissa kävijöitä oli niukemmin.

Paimio on mukana **Vaski-kirjastojen yhteishankinnoissa**, jossa Paimion osuus on väkilukuun suhteutettu 2,63 % kokonaiskuluista. Vaski-kirjastojen yhteinen aineiston varaus ja kuljetuspalveluiden muutos on odotetusti lisännyt aineiston käsittelymääriä. Henkilöstöpulan vuoksi logistiikka- ja asiakaspalvelun perustoiminnot ovat vieneet valtaosan henkilökunnan työajasta, ja osa suunnitelluista muista toiminnoista on jouduttu jättämään toteuttamatta. Osa- ja määräaikaiset kirjastoavustajat ovat auttaneet osan vuotta aineistokäsittelyssä.

Koulu yhteistyötä ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä jatkettiin, ja entistäkin aktiivisempaan yhteistyösopimuksen puitteissa. Varhaiskasvatuksen kanssa aloitettiin Lukutaidon palikat -hanke lukuinnostamisen kehittämiseksi varhaiskasvatuksen piirissä olevilla lapsilla, heidän perheilleen sekä henkilökunnalle. Uutena toimintamuotona aloitettiin päiväkotien yhteydessä olevat matalankynnyksen kirjjanlainaamiseen suunnitellut **Eteiskirjastot**.

Kirjasto oli mukana Vaski-kirjastojen yhteisessä Vaskiyhteisöstä voimaa -hankkeessa ja tuotti PaHaMa-hankkeelle **roolipeli- ja mediakerhon** kaudelle 2023–2024. Aikuisväestölle toteutettiin kirjastoesityksiä sekä kirjaston henkilökuntaa vieraili senioreiden tilaisuuksissa kertomassa palveluista. Lasten viikoittaiset aamu- ja iltasatuhetket jatkuivat vapaaehtoisvoimin, samoin lukulemmikkitoiminta, jossa lapset voivat varata lukuhetken lemmikin kanssa ja siten harjoitella lukemista. Aikuisien lukupiiri jatkui, samoin vapaaehtoisvoimin toteutettava Runopiiri. Uutena toimintamuotona on Paimion Pride ry:n vapaaehtoisten toteuttama **Sateenkaari-lukupiiri** aikuisille.

Kulttuuripalvelut järjestivät Järjestöparlamentin ja vapaa-aikapalveluiden kanssa yhteistyössä **Harjastusmessut Jokipuistossa**. **Kulttuurikammari-ryhmä** toteutettiin poikkihallinnollisena yhteistyönä, jota koordinoi kulttuuripalvelut. Myös museotoiminta toteutui näyttely- ja asiakaspalveluiden osalta suunnitellusti. Kulttuuritoiminnan tukeminen Paimiossa toteutui myönnettävien tukien osalta. Samoin ikäihmisille suunnattu hanke **Uudet polut – taiteesta hyvinvointia Varsinais-Suomessa 2023–2025** toteutui Paimion osalta suunnitellusti taiteilijoiden kotikäynneillä sekä kaikille avoimilla tilaisuuksilla.

Uutena toimintamuotona aloitti perusopetuksen kanssa yhteistyössä suunniteltu paikallinen **kulttuurikasvatussuunnitelman** mukainen toiminta, mitä organisoii ja suunnittelee kulttuurituottaja. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus kouluilla alkoi syyslukukaudella, eli vuonna 2024 toteutui puolet suunnitellusta kulttuuritarjonnasta kouluille. Paimio 700 -juhlavuoden toiminnan suunnittelu- ja valmistelu työllisti suunniteltua enemmän, joten kaikkia suunniteltuja tapahtumia ja asiantuntijaluentoja ei pystytty toteuttamaan. Museoiden Aina-järjestelmän siirtyminen toteutui suunnitellusti, mutta vapaaehtoisten kanssa yhteistyössä toteuttava kulttuurikaveritoiminnan aloitus siirtyi vuoteen 2026. Kulttuuripalveluiden tuottamien tapahtumien ja palveluiden käyttäjämäärät kasvoivat edellisvuodesta.

Yhteistoiminta paikallisesti ja alueellisesti jatkui tiiviinä. Paimiolla oli edustus Varsinais-Suomen liiton koordinoimassa alueelliseen kulttuurin kehittämistehtävän VarKu-hankkeessa, sekä ohjausryhmässä että työnyrkissä. Lisäksi Paimio osallistui Kulttuuria kunnissa -verkoston toimintaan ja Paimiolla oli hallitusedustus Varsinais-Suomen Museot ry:ssä.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	38		38	41	3	108,9 %	25	-22,6 %
Toimintakulut	- 828	7	- 821	- 771	50	94,0 %	- 740	9,2 %
Toimintakate/jäämä	- 790	7	- 783	- 730	53	93,2 %	- 715	10,8 %
Poistot ja arvonalennukset	- 5		- 5	- 5		101,6 %	- 5	
Tilikauden yli-/alijäämä	- 795	7	- 788	- 735	53	93,2 %	- 719	10,7 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	38		38	41	3	108,8 %	25	-22,6 %
Toimintakulut	- 621	7	- 614	- 562	53	91,4 %	- 538	18,7 %
Toimintakate/jäämä	- 583	7	- 576	- 520	56	90,2 %	- 513	21,9 %
Poistot ja arvonalennukset	- 5		- 5	- 5		101,6 %	- 5	
Tilikauden yli-/alijäämä	- 588	7	- 581	- 525	57	90,3 %	- 517	21,6 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 207		- 207	- 210	- 3	101,6 %	- 202	-9,9 %
Toimintakate/jäämä	- 207		- 207	- 210	- 3	101,6 %	- 202	-9,9 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 207		- 207	- 210	- 3	101,6 %	- 202	-9,9 %

Poikkeamat

Menojen alitukset johtuvat pääosin siitä, että kulttuurituottajan työaikaa kului Paimio 700 -juhlavuoden suunnittelu ja valmistelutöihin sekä kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen arvioitua enemmän, mikä vähensi muiden tapahtumien ja tilaisuuksien ostopalvelujen hankintaa. Palkkakuluissa jäi toteutumatta myös opintosihteerin palkkaa varattu osuus. Kulttuurikasvatussuunnitelman suuremmat maksulliset tapahtumat aikataulutettiin kevätkauteen. Samoin kirjastossa sijaispula vähensi suunniteltuja asiantuntijatilaisuuksien ja tapahtumien järjestämistä sekä palkkakuluja. Kuluja vähensi myös se, ettei syyskaudelle saatu siviipalveluksen suorittajaa kirjastoon. Aineistohankinnassa kaikkia suunniteltuja hankintoja ei pystytty toteuttamaan, koska työaikaa kului kirjaston perustyöhön suunniteltua enemmän ja osa loppuvuonna tilastusta aineistosta saapuu vasta vuoden 2025 puolella.

Tulosalue **Paimion opisto**
Vastuuhenkilö Rehtori Satu Lehtisalo

Toiminta-ajatus

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Paimion opisto käsittää kansalaisopiston ja musiikkiopiston, jotka yhdessä tavoittavat toiminnallaan käytännössä kaikenikäiset kuntalaiset, vauvamuskarilaisista ikäihmisiin.

Kansalaisopisto tarjoaa alueensa asukkaille lähipalveluna kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen, itsensä kehittämiseen sekä vireytensä ylläpitämiseen. Se pyrkii vastaamaan niin perinteisiin kuin tulevaisuuden tuomiin kansalaistaitoihin. Opisto antaa tarpeen mukaan myös vieraskielisille opiskelijoille suomen kielen opetusta sekä tutustuttaa paikkakunnan kulttuuriin.

Musiikkiopisto tarjoaa lähipalveluna korkeatasoista taiteen perusopetusta musiikissa ensisijaisesti lapsille ja nuorille mutta myös kaikenikäisille aikuisille. Musiikkiopisto nivoutuu oleelliseksi osaksi Paimion kulttuurielämää edistämällä musiikkikulttuuria monipuolisesti. Musiikkileikkikoulun tehtävänä on herättää lapsissa ja heidän perheissään myönteinen asenne musiikkia kohtaan ja antaa viikkoita jatkuvan musiikin harrastuksen syntyä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kansalaisopistossa on opetusta vuosittain noin 5 300 tuntia, kurssilaisia noin 3 500 ja tuntiopettajia noin 60. Kansalaisopiston rehtori on samalla koko Paimion opiston rehtori, eli vastuualueeseen kuuluu myös musiikkiopisto. Päätoimiseen henkilökuntaan kuuluu rehtorin lisäksi osa-aikainen opintosihteeri (70 %) ja kokoaikaiset musiikin suunnittelijaopettaja ja liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin suunnittelijaopettaja, joille kuuluu opetuksen lisäksi myös toimistotyötä.

Paimiolla ja Sauvolla on sopimus Paimion opiston opetuksen järjestämisestä Sauvossa, mistä Sauvon kunta suorittaa korvauksen. Opiston pianon- ja kitaransoitonopetus toimii opiston omissa tiloissa, ja pääasiassa muu toiminta toteutetaan Paimion ja Sauvon koulujen tiloissa iltaisin ja viikonloppuisin. Käden taitojen kurssit pidetään myös vuokratiloissa Vahtisten koululla ja Yhteistalolla Sauvossa.

Musiikkiopisto kuuluu apulaisrehtorin vastuualueeseen, ja hänellä on myös opetusvelvollisuutta. Apulaisrehtorin lisäksi musiikkiopistossa on 2,5 viranhaltijaopettajaa, 2 päätoimista opettajaa, 2 yhteispäätoimista opettajaa sekä 1 sivutoiminen tuntiopettaja. Kansalaisopiston musiikin suunnittelijaopettajalla on myös jonkin verran opetusta musiikkiopistossa. Opetustunteja on vuosittain noin 5 000, taiteen perusopetuksen oppilaita noin 140 ja musiikkileikkikoululaista noin 50.

Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta (tpo) laajan oppimäärän mukaan eri soittimissa, yksinlaulussa ja kuorolaulussa. Musiikkileikkikouluosasto tarjoaa alle kouluikäisille lapsille varhaisen musiikkikasvatusta. Myös aikuisten on mahdollista aloittaa tavoitteellinen soitto- tai lauluharrastus. Ryhmäopetus ja paritunnit lisäävät musiikkiharrastuksen sosiaalisia ulottuvuuksia. Lukion opiskelijat voivat musiikkiopistossa aloittaa musiikkiharrastuksen tai jatkaa aiempia musiikkiopintojaan, ja heillä on mahdollisuus hyödyntää lukioikäisiä musiikkiopisto-opintojaan lukion musiikin valinnaiskursseina tai lukiodiplomissa.

Opetuksessa noudatetaan lakiin perustuvaa opetussuunnitelmaa, jolloin opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Yksilöopetuksen tehokkuus, opintojen arviointi ja päättötodistus takaavat mahdollisuuden jatkaa musiikin opiskelua, vaikka ammattiin asti. Lähiopetuksena tarjottava laadu-

kas musiikinopetus on tulevaisuudessakin yksi pienen kunnan imagoa nostava, asukkaiden viihtyvyyttä lisäävä ja uusia asukkaita houkutteleva tekijä.

Opetusministeriö myönsi Paimion kaupungille vuoden 2020 alusta lukien taiteen perusopetuksen järjestämisluvan musiikissa ja siihen kuuluvan pysyvän, opetustuntikohtaisen valtionosuuden. Tämän myötä valtio rahoittaa noin 75 % musiikkiopiston taloudesta. Valtion pysyvä tuki vakauttaa musiikkiopiston taloutta olennaisesti ja pitkäjänteisesti.

Musiikkiopistolla on omat, suhteellisen hyvin toimivat tilat Paimion lukion yhteydessä, ja osa opetuksesta tapahtuu ilta-aikaan lukion luokissa. Musiikkiopiston käytössä olevat opetustilat ovat kolmessa eri kerroksessa, osittain myös kellarikerroksessa ikkunattomissa tiloissa. Suurimmassa osassa musiikkiopiston käytössä olevista opetustiloista ei ole äänieristystä, mikä osittain hankaloittaa opetustyötä ja kuormittaa mm. opettajien kuuloa ja jaksamista.

Konsertteja ja oppilasiltoja järjestetään lukion ruokalan ja auditorion lisäksi mm. kirjastossa ja Paimiosalissa. Lisäksi musiikkiopiston oppilaille on mahdollisuus edustaviin esiintymisiin Paimion kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa (esim. itsenäisyyspäivän juhlallisuuDET, veteraanipäivän juhla).

Resurssimuutokset

Musiikkiopiston kalustomäärärahasta poistettiin 4000 euroa kaupungin lisäsäästötoimenpiteiden yhteydessä. Tällöin suunniteltuja jousi- ja puhallinsoittimia ei voitu uusia eikä hankkia musiikkiteknologian välineistöä.

Kansalaisopiston maksutuotot nousivat noin 14 000 euroa.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Kansalaisopisto				
Henkilöstö (päätoim.)	3,6	3,6	3,7	3,5
Henkilöstö (tuntiopettajat)	55	53	53	52
Työtyytyväisyys (1-5)	4,7	4,7	4,7	4,6
Asiakastytyväisyys (1-5)	4,7	4,7	4,7	4,6
Tapahtumien osallistujamäärä	1 530	1 873	5 500	1 880
Opetustunteja	5 325	5 140	5 400	4 901
€/opetustunti/brutto	89	99	101	109
€/opetustunti/netto (sis. vos:n)	- 2,5	18	27,8	28,5
€/asukas/netto (sis.vos:n)	- 1,17	8,2	13,18	12,45
Musiikkiopisto				
Henkilöstö/päätoimiset	4	4	4	4
Henkilöstö/tuntiopettajat	6	6	6	6
Työtyytyväisyys (1-5)	4	4	4	4
Asiakastytyväisyys (1-5)	4	4	4	4
Esiintymisiä ja konsertteja	28	33	25	27
tpo:n perusopinnot/syventävät opinnot suorittaneita	0	0	1	1
Opetustunteja	4 873	5 055	5 000	4 888
€/opetustunti brutto	78	68	70	67
€/opetustunti netto (sis. vos:n)	3,3	9,8	10,6	10,05
€/asukas netto (sis. vos:n)	1,46	4,3	5,9	4,4

Toiminnalliset tavoitteet, kansalaisopisto

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. **Kansalaisopisto** pyrkii toteuttamaan tätä tavoitetta tarjoamalla monipuolisia koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluja tasapuolisesti kaikille iästä, varallisuudesta tai asemasta riippumatta. Paimion kaupungin strategian mukaisesti kansalaisopisto toteuttaa ennalta ehkäisevää toimintaa, joka parantaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja vähentää kustannuksia.

Sote-uudistuksen myötä kansalaisopistolla on entistä tärkeämpi rooli tulevaisuuden hyvinvoinnin edistämisessä ja siihen kuuluvan eriarvoisuuden vähentämisessä. Niinpä panostetaan matalan kynnyksen hyvinvointikursseihin sekä työikäisille että senioreille. Liikunnan hybridikurssien määrää lisätään sillä ne mahdollistavan entistä laajemman asiakasmäärän. Uimahalli Solinan remontin valmistuttua jatketaan tauolla olleita vesijumppia. Perheiden yhdessäoloaika tuetaan lapsi-aikuinen -kursivalikoimalla. Musiikin ja liikunnan suunnittelijaopettajien yhteistyöllä tuotetaan ainerajat ylittäviä uutuuskursseja ja pieniä tapahtumia.

Yhteistyötä eri tahojen kanssa syvennetään ja laajennetaan. Yhdessä yhdistysten kanssa järjestetään retkiä ja kursseja sekä toteutetaan yhdistyksille heidän tarpeisiin sopivia täsmäkursseja ja luentoja. Tuotetaan myös yhteistyössä eri tahojen kanssa erilaisia hyvinvointia edistäviä tapahtumia senioreille (soivat korttelikahvilat, yhteislaulutilaisuudet, paukepiirit, musapajat ym.). Kieltenopiskelijoiden määrän vähennettyä toteutetaan kieltenopetusta entistä enemmän hybridi- ja verkkokursseina yhteistyössä muiden opistojen kanssa. Yrityksille räätälöidään tyky-paketteja. Paimion kaupungin ja Sauvon kunnan työntekijöille suunnatun tykyliikunnan lisäksi suunnitellaan työntekijöille myös hyvinvointikursseja.

Opistossa alettiin syksyllä 2023 tarjota osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joista on mahdollista saada opintopisteitä. Osaamisperusteisuutta ja opintopisteitystä viedään eteenpäin aloittamalla yhteistyö lukion kanssa, jolloin lukion oppilailla olisi entistä parempi mahdollisuus hyväksilukea opiston kursseja osana lukio-opintoja ja saada niistä opintopisteitä. Tuntiopettajien työhyvinvointiin panostetaan, millä saadaan heidät paremmin sitoutettua opiston toimintaan. Heitä kannustetaan myös mukaan markkinointiin tarjoamalla heille mm. mainoksenteke koulutusta.

Tavoitteiden toteutuminen, kansalaisopisto

Aktiivisella markkinoinnilla saatiin yli 200 kurssilaista enemmän kuin edellisvuonna, minkä johdosta kurssimaksutuotot lisääntyivät. Liikunnan, käden taitojen sekä lasten ja aikuisten yhteiskurssit olivat erityisen suosittuja. Lähes kaikki käden taitojen koko lukuvuoden sekä lasten ja aikuisten yhteiskurssit olivat täynnä. Liikunnan etä- ja hybridikurssien osallistujamäärät kasvoivat merkittävästi. Joillakin kursseilla tarjottiin myös tallenne etätunneista, jolloin mm. vuorotyöläisten osallistuminen helpottui. Paimion kaupungin ja Sauvon kunnan työntekijöiden osuus tykyliikunnan kursseilla kasvoi aiempaan verrattuna.

Kansalaisopistossa saatiin ensimmäisten opintopisteitä ansaitsevien opiskelijoiden arviointitulokset vietyä Koski -tietovarantoon. Opisto tarjosi 13 osaamisperusteista kurssia, joista viidellä oli opintopisteitä tavoittelevia opiskelijoita. Opintopisteitä saaneita opiskelijoita oli 14.

Kansalaisopisto oli mukana eri tapahtumissa yhdistysten, yritysten, Paimion kaupungin ja Sauvon kunnan toimijoiden kanssa. Lisäksi opisto osallistui Suomen harrastamisen mallin kerhojen toteuttamiseen. Yhteistyötä lähiseudun opistojen kanssa tiivistettiin lisäämällä yhteisiä kielten etä- ja hybridikursseja, mikä mahdollisti kielikurssien toteutumisen entistä paremmin. Etäkursseilla laajennettiin asiakaspiiriä, sillä kurssilaisia tavoitettiin ympäri Suomen. Lisäksi opisto myi aiempaa enemmän liikunnan etäkurssipalvelua muille opistoille. Tuntiopettajille järjestettiin tyhyilta ja mainoksenteke koulutusta.

Opintosihteerin siirryttyä 50 % työaikaan hänen kokonaistyöaikansa väheni 20 %. Syyskaudella 2024 kolme opiston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluvaa oli samanaikaisesti pitkään poissa töistä. Henkilöstövajeesta johtuen kaikkiin asetettuihin tavoitteisiin ei pystytty pääsemään. Muuan muassa senioreiden hyvinvointitapahtumat, tykypaketit yrityksille ja yhteistyö lukion kanssa opintopistekurssien osalta jäivät toteutumatta. Kesken vuotta 2024 tullut talousarvion lisäsäästövaatimus johti palkkakulujen pienenemiseen, mikä vaikutti tuntimäärän vähenemiseen. Maksutuloja saatiin kaikesta huolimatta arvioitua enemmän.

Toiminnalliset tavoitteet, musiikkiopisto

Musiikkiopistossa opiskelun tavoitteena on soitto- ja laulutaitojen oppimisen lisäksi lasten ja nuorten kasvaminen ja kehittyminen kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Oppimistilanteiden vuorovaiikutuksessa opitaan paljon muitakin kuin soitto- ja laulutaitoja.

Musiikkiopistossa jatketaan tiivistä ja monipuolista yhteistyötä koulujen, päiväkotien, kirjaston, kansalaisopiston ja muiden kaupungin toimijoiden sekä Paltanpuiston palvelukeskuksen kanssa. Varhaisiän musiikkikasvatusta kehitetään edelleen niin, että se tavoittaa yhä laajemmin toiminta-alueen lapsiperheitä, perhepäivähoitajia ja kotiäitejä. Musiikkiteknologiaan liittyvän opetuksen osalta käynnistetään yhteistyön selvittäminen Varsinais-Suomen kansanopiston kanssa.

Musiikkiopistossa opiskelu etenee lukuvuosittain ja oppilaiden keskimääräinen opiskeluaika on noin kymmenen vuotta. Uusia yksilöoppilaita otetaan vuosittain toukokuussa ja elokuussa saman verran kuin keväisin on lopettaneita oppilaita. Covid19-pandemian jälkimainingit, taloustilanteen yleinen heikentyminen ym. näkyvät edelleen musiikkiopistossa siten, että hakijoiden määrä on jäänyt pie-neksi ja myös musiikkileikkikouluryhmissä on ollut tavallista vähemmän lapsia. Vuoden 2024 tavoitteena onkin lisätä musiikkiopiston näkyvyyttä ja houkuttelevuutta markkinoinnin tehostamisella, koululaiskonsertein, pop up -muskarein, soitinesittelytapahtumin, perustamalla eskarilaisten bändi ym. ja siten houkutella uusia oppilaita.

Puhallinsoitinten opetus toimii edelleen väistötiloissa lukion C-siivessä. Musiikkiopiston puolella oleva käyttämätön huone tarvitsee äänieristyksen (kustannukset noin 10 000 euroa). Nopeita ratkaisuja ei ole tiedossa, sillä kiinteistöpalvelujen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää isompia investointi- tai korjausmenoja kuin vasta usean vuoden kuluttua. Lisäksi kiinteistöpalvelut katsovat, että musiikkiopiston tilojen korjaustarpeet on tarkoituksenmukaista liittää koko lukiorakennuksen päivittämiseen, joka on tarkoitus jossain vaiheessa tulevaisuudessa toteuttaa.

Määrärahat kalustoa ja sen kunnossapitoa varten ovat keskeinen osa musiikkiopiston taloutta. Musiikkiopistolla on 11 pianoa, jotka täytyy virittää 2 - 4 kertaa vuodessa. Osa pianoista on myös sen verran loppuun käytettyjä, että jossain vaiheessa lähitulevaisuudessa on välttämätöntä hankkia muutama uusi piano. Lisäksi musiikkiopistolla on useita pienikokoisia jousi- ja puhallinsoittimia, joita vuokrataan opintojensa alussa oleville oppilaille ja siten osaltaan madalletaan kynnystä aloittaa soittoharrastus. Näitä soittimia täytyy huoltaa vähintään parin vuoden välein, ja toisinaan niitä täytyy hankkia lisää. Uutena kohteena kalustomäärärahaa on tarkoitus käyttää myös lasten bändisoitintien hankkimiseen.

Teknologiaa pyritään hyödyntämään yhä enemmän, kuten musiikkioppilaitoksissa uusien opetussuunnitelmien mukaan nykyään on tavoitteena. Säveltämisen ja sovittamisen perusteet kuuluvat nykyään musiikin teoriaopintoihin. Musiikkiteknologista laitteistoa ei kuitenkaan musiikkiopistolla ole käytössä. Jos laitteistoa olisi, voisi koko opisto (sekä musiikkiopisto että kansalaisopisto) lisätä kursitarjontaa musiikkiteknologian, säveltämisen, sovittamisen, äänittämisen ym. merkeissä.

Kokonaisuutena musiikkiopiston taloudellinen tilanne on opetusministeriön vuonna 2020 myöntämän opetustuntiperusteisen valtiosuuden ansiosta vakaa. Musiikkiopiston nettobudjetista suurin osa tulee valtiolta (v. 2024 opetustuntiperusteinen vos 199 367 € + taiteen perusopetuksen asukasperusteinen vos n. 15 200 €). Loppuosa rahoitetaan lukukausimaksuilla, Sauvon kunnan maksamalla kuntaosuudella sekä Paimion kaupungin omarahoituksella.

Tavoitteiden toteutuminen, musiikkiopisto

Musiikkiopiston perustoiminta eli yksilö- ja ryhmätunnit sekä yhteissoitto- ja konserttitoiminta toteutuivat normaalisti. Kaikki keväällä vapautuneet oppilaspaikat saatiin täytettyä ja jonoon jääneillekin löytyi oppilaspaikka syksyn aikana. Yhteistyötä tehtiin mm. kirjaston, lukion ja Paimion-Sauvon seurakunnan kanssa. Sauvossa järjestettiin musiikkileikkikoulutoimintaa kevätlukukauden ajan. Lisäksi musiikkiopisto osallistui helmikuussa Sauvon lasten kulttuuritapahtumaan.

Musiikkiopisto on alusta alkaen osallistunut Suomen harrastamisen mallin Paimiossa järjestettävän kerhotoiminnan (PaHaMa) toteuttamiseen. Vuonna 2024 musiikkiopisto järjesti keväällä puhallinkerhon Hanhijoen koululla ja kitarakerhon Kriivarin koululla ja syksyllä puhallinkerhon Kriivarin koululla ja bändikerhon Hanhijoen koululla.

Musiikkiopiston ja tietohallinnon yhteisen "Soiva matka" -projektin kehittäminen eteni mm. testamalla sähköisen opintokirjan rakentamista ja käyttöä kahden erilaisen järjestelmän avulla. Musiikkiteknologiaan liittyvän opetuksen osalta oli suunniteltu selvitettäväksi yhteistyötä Varsinais-Suomen kansanopiston kanssa. Tätä ei pystyttykään toteuttamaan VSKO:n hallinnossa tapahtuneiden yllätyksien henkilömuutosten takia.

Musiikkiopiston näkyvyyttä lisättiin markkinointia tehostamalla. Musiikkiopiston toimintaa tuotiin näkyväksi mm. somettamalla, koululaiskonsertein, soitinesittelytapahtumin ja perustamalla eskarilaisten Vekarabändi.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	209	11	220	227	7	103,1 %	222	11,0 %
Toimintakulut	- 947	20	- 927	- 932	- 5	100,6 %	- 915	6,3 %
Toimintakate/jäämä	- 737	31	- 707	- 705	1	99,8 %	- 693	4,9 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 737	31	- 707	- 705	1	99,8 %	- 693	4,8 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	206	11	217	223	6	102,6 %	219	11,2 %
Toimintakulut	- 758	20	- 738	- 736	2	99,7 %	- 759	8,7 %
Toimintakate/jäämä	- 552	31	- 521	- 513	8	98,5 %	- 540	7,8 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 552	31	- 521	- 513	8	98,5 %	- 540	7,7 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	3		3	4	1	137,5 %	3	1,4 %
Toimintakulut	- 189		- 189	- 196	- 7	103,9 %	- 156	-4,2 %
Toimintakate/jäämä	- 186		- 186	- 192	- 6	103,4 %	- 153	-4,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 186		- 186	- 192	- 6	103,4 %	- 153	-4,3 %

Tulosalue **Nuoriso- ja liikuntapalvelut**
Vastuhenkilö Vapaa-aikatoimen päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalveluiden (liikunta- ja nuorisopalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) tarkoituksena on tuottaa kaupunkilaisille mahdollisimman monipuolista ja laadukasta kaikille avointa vapaa-ajan toimintaa huolehtimalla kaupungin asukkaiden psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista.

Liikuntalain 5 § mukaan yleisten edellytysten luominen paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Lisäksi kunnan tulee tukea kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Nuorisolain 8 § mukaan kunnan tehtävänä on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä järjestää nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja. Kuntalain 1 § mukaan kunta edistää asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia, alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti sekä ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Paimion kaupungin sivistyspalveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Paimion kaupungin vapaa-aikapalveluita tuotetaan 14 vakituisella ja neljällä määräaikaisella työntekijällä ja yhdellä tuntityöntekijällä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupungin liikuntapalveluiden tarjoamaa liikuntatoimintaa järjestää liikuntasuunnittelija, soveltavan liikunnan ohjaaja (50%) ja liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori, jonka työnkuvasta on 1.1.2024 lähtien 80% hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Lisäksi Paimion kaupungin Uimahalli Solinassa ja kuntosali Kolinassa on viisi vakituista työntekijää.

Kaupungin liikuntapalvelut tarjoavat ohjattua toimintaa kaikenikäisille asukkailleen ottaen myös erityisryhmät huomioon. Laaja ja kattava liikuntapaikkaverkosto kunnassa takaa hyvät mahdollisuudet niin kaupunkilaisten omaehtoiseen, kuin ohjattuun toimintaan. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen ja -tilojen vuorojen jakamisesta paikallisille yhdistyksille ja vuokraamisesta yksityisille, yrityksille ja ulkopaikkakuntalaisille yhdistyksille. Liikuntaympäristöä kehitetään taloudellisten resurssien puitteissa yhteistyössä kaupungin teknisten palveluiden kanssa. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestetään vuosittain erilaisia liikunnallisia tapahtumia ja mestaruuskilpailuja eri lajeissa. Ohjattua toimintaa järjestetään myös mm. Paltanpuiston palvelukeskuksessa, Iskun talolla ja koulujen liikuntasaleissa. Yhteistyössä mm. kulttuuripalveluiden kanssa liikuntapalvelut järjestävät myös retkiä eri kohteisiin. Liikuntapalvelut päivittää elintapaohjauksen palvelutarjotinta ja ikääntyvien ja soveltavan liikunnan opasta.

PaHaMa (Paimion Harrastamisen Malli) -hanke käynnistyi uutena hankkeena syksyllä 2021. Hankkeen tarkoituksena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton ja mieluisa harrastus koulupäivien yhteyteen. Paimion kaupunki sai hankkeen neljänteen kauteen myös avustusta aluehallintovirastolta ja hankkeeseen on palkattu osa-aikainen ja määräaikainen hanketyöntekijä heinäkuun 2025 loppuun.

Paimion uimahalli Solinan ja kuntosali Kolina aukaisivat ovensa peruskorjausremontin jälkeen yleisölle 8.1.2024. Viidennen vakituisen työntekijän työsuhde alkoi tammikuussa 2024. Liikkumaan aktiivointia ja omatoimista liikkumista tuetaan myöntämällä 65+ seniorikortteja sekä BMI-kortti henkilöille, joiden painoindeksi on yli 40, sekä Houkutin-kortteja eri tukea saaville kuntalaisille.

Paimion kaupungin nuorisopalvelut tarjoaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille monipuolista, yhteisöllistä ja mielekästä yhdessäoloa vapaa-ajalla erilaisten toimintojen, tekemisen ja kokemisen kautta. Kaupungin tarjoamaa nuorisotoimintaa järjestää kaksi nuorisoohjaajaa, etsivä nuorisotyöntekijä ja pajaohjaaja työparinaan ohjaaja sekä tuntipalkkainen ohjaaja mopotalilla.

Nuorisopalveluiden painopistealueena on lasten ja nuorten aktivoiminen. Kaupungin nuorisopalvelut järjestävät lapsille ja nuorille avointa nuorisotalotoimintaa, leirejä, retkiä ja erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Toisena painopistealueena on nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä siihen liittyen ehkäisevä päihdetyö, jossa monialainen yhteistyö ja erilaisten teemallisten tapahtumien merkitys korostuu. Perusnuorisotyö mahdollistaa nuorille toimintaa, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, ohjausta sekä turvallisen toimintaympäristön itsensä ilmaisemiseen. Lisäksi Paimion kaupungin nuorisopalvelut työllistää kesäisin noin kymmenen paimiolaista nuorta kesätöihin pääsääntöisesti leirien apuohjaajiksi. IP-nuokkaritoimintaan saadaan vuosittain avustusta Lounais-Suomen aluehallintovirastolta. Mopotallitoiminta on avoinna pääsääntöisesti nuorisotalon aukioloaikoina kolmesti viikossa.

Koulunuorisotyö-hanke "Nuorisotyötä kaikille!" sai Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta (AVI) jatkohankeavustusta ja hanke kestää marraskuun 2025 loppuun. Koulunuorisotyöhankeen päätehtävänä on nuorten kasvun, kehityksen ja yksilöllisyyden tukeminen sekä nuorten sosiaalinen vahvistaminen. Hankkeen tavoitteena on oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen.

Paimion nuorisovaltuusto (PaiNuva) on nuorten ensisijainen vaikuttamiskanava kaikkiin nuoria kaupunkilaisia koskeviin asioihin. Paimion nuva perustaa toimintansa siitä perusideasta, että nuorisolain mukaan nuoria kuullaan heitä koskevissa asioissa. Nuva edustaa nuorten mielipiteitä ja nuoria Paimion kaupungin hyvinvointi-, koulutus-, teknisessä- ja ympäristölautakunnassa sekä kaupunginvaltuustossa että eri työryhmissä. Nuorisovaltuuston edustajat saavat kokouksistaan kokouspalkkiot ja heillä on oma toimintarahansa.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten pajatoiminta ovat erityisnuorisotyötä, joiden tarkoituksena on tavoittaa palveluiden ulkopuolelle jääneet 15-28 -vuotiaat paimiolaiset ja sauvolaiset nuoret. Etsivän nuorisotyön toimintamalli koostuu yksilö- ja ryhmäohjauksesta, kenttätöistä, väkkekahvilatoiminnasta, yhteistyöstä eri viranomaistahojen kanssa, sometyöstä ja Olkkari-toiminnasta. NuortenTuvan pajajakson kesto on keskimäärin kuusi kuukautta ja se koostuu mm. kädentaidoista, liikunnasta ja kulttuurista, kierrätyksestä, työnhakuun liittyvistä asioista sekä tutustumiskäynneistä eri yrityksiin ja oppilaitoksiin. NuortenTuvan nuoret ovat pajalla pääsääntöisesti työkokeilu- tai koulutussopimuksilla. Nuorten pajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuutta mitataan sovarilla (sosiaalisen vahvistamisen mittarilla). Nuorten pajatoiminta on myös mukana Työpajatoiminnan opinnollistamisen-hankkeessa. Etsivään nuorisotyöhön ja pajatoimintaan saadaan vuosittain AVI:lta avustusta työntekijöiden palkkakuluihin.

Paimion nuorisopalvelut on mukana myös mm. Nuorisotyön maakunnallinen koordinaatio ja Nuorten kuuleminen -hankkeissa, joiden palkkakulut AVI ja kunnat maksusuudellaan rahoittavat. Hankkeiden tavoitteena on mm. maakunnan hyvien käytänteiden ja kokemusten jakaminen alueellisesti, nuorisotyön ajankohtaisten tietojen välittäminen, maakunnallisten verkostojen ja arviointivälineiden kehittäminen ja nuorten kuuleminen.

Nuorisopalveluiden nuorisotyötä tehdään nuorisotalo Tillintuvalla, mopotalilla, NuortenTuvalla, alakouluissa, Vistan yhtenäiskoulussa, lukiossa sekä Sauvon nuokkarilla ja kerhotalossa sekä Karunan Kalliorannassa leirien muodossa. Nuorille järjestetään myös retkiä, teatterielämyksiä ja tutustumiskäyntejä eri kohteisiin Paimiossa ja lähiseudulla. Myös katupäivystys Parkki on osa nuorisotyötä. NuortenTupa ja etsivä nuorisotyö sijaitsevat Kirjakujalla, muu nuorisotyö kaupungintalolla ja Vistan yhtenäiskoulussa.

Paimion kaupungin HYTE-palveluita järjestää hyvinvointiohjaaja (100%) ja liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori 80% työpanoksellaan. Hyvinvointiohjaaja organisoii ja ohjaa ikääntyneille suunnattua Ystäväpiiri-toimintaa, koordinoi vapaaehtoistoimijoita ja järjestää ikääntyneille virkistystoimintaa mm. Paltanpuiston palvelukeskuksessa, Iskun talolla. Paimion kaupungin hyvinvointipalveluiden keskeisin tehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja tätä työtä tehdään kaikilla hallinnonaloilla ja yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Tavoitteeseen pyritään kaventamalla väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja, ylläpitämällä ja parantamalla hyvinvointia, terveyttä, mielen-terveyttä, turvallisuutta, viihtyvyyttä sekä osallisuutta. Hyvinvointijohtamisen välineitä on hyvinvointikertomus sekä -suunnitelma, joiden perusteella arvioidaan kuntalaisten hyvinvoinnin tila ja tehdään tarvittavat kehittämistavoitteet sekä -toimenpiteet. Hyviä HYTE-työn toimintamalleja ovat kaikille kuntalaisille tarkoitetut hyvinvointi-illat eri teemoin sekä HYTE-tuet eri yhdistyksille.

Paimion vanhus- ja vammaisneuvostot ovat lakisääteisiä toimielimiä. Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää ikääntyneiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin päätöksenteossa, suunnitteluissa ja palveluissa sekä edistää kohderyhmän kokonaisvaltaista hyvinvointia. Vammaisneuvoston tehtävänä on edistää vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin päätöksenteossa sekä edistää yhdenvertaisuutta, esteettömyyttä sekä saavutettavuutta.

Resurssimuutokset

Valtuuston talousarviokäsittelyssä **liikunta- ja hyvinvointikoordinaattorin hyte-osuus nostettiin 80:een prosenttiin**. **Soveltavan liikunnan ohjaajan** vakituinen 50% toimi perustettiin vuoden 2024 alussa.

Uimahalli Solinan kahden uinninvalvojen nimikkeiden muutokset vesiliikunnanohjaajiksi tehtiin 1.1.2024 lähtien, jonka myötä myös palkantarkastus tehtiin tehtävän vaativuutta vastaavaksi. Viidennen vakituisen työntekijän (vesiliikunnanohjaaja) työsuhde alkoi tammikuussa 2024.

Asukasbudjetointi (AsBu) on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja sen osuus oli 20 000€, josta kaupungin lisäsäästötoimenpiteiden vuoksi 10 000 euroa otettiin Unto Vainion rahastosta.

AVI vaatii myös **NuortenTuvan** pajaohjaajalle työparia, mutta ei avusta kuin yhden pajaohjaajan palkkakustannuksia. Määräaikaisen pajaohjaajan palkkakustannukset maksettiin toiselta kustannuspaikalta.

Paimion kaupunki sai aluehallintovirastolta **PaHaMa-hankkeen** neljänteen kauteen avustusta 80 000 euroa, omavastuuosuuden ollessa 30%. Koulunuorisotyöhanke "**Nuorisotyötä kaikille jatkuu**" sai AVI:n avustusta 35 000 euroa, omavastuuosuuden ollessa 10%.

Lasten ja nuorten kesäleiritoiminnan jatkui Karunan Kalliorannassa uudella sopimuksella Karunan Urheilijoiden kanssa vuoteen 2025 asti.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
HYTE-palvelut				
Ryhmät/osallistujaa			100	137
Tapahtumat/osallistujaa			600	5 738
HYTE-järjestöjen tukeminen/euro/as (netto)			0,72	0,73
Liikuntapalvelut				
Liikuntaryhmät/osallistujaa	784	8 676	1 300	8 524
Tapahtumat/osallistujaa	928	4 053	1 700	3 759
Harrastamisen Suomen malli /osallistujaa	506	638	400	688
Uimahallin kävijämäärä	28 136	13 060	90 000	85 594
Kortit uimahalliin	73	152	200	653
Liikuntavälineiden lainamäärä	104	195	250	182
Liikuntajärjestöjen tukeminen/euro/as	4,13	4,07	4,12	4,18
Liikuntapalvelut €/as (netto)	82,1	81,7	79,1	69,9
Nuorisopalvelut				
Avoin nuorisotyö/käyntiä	6 500	7 000	7 000	6 014
Kesäleirit ja retket	258	387	444	382
Etsivä nuorisotyö/tavoitetut	38	37	41	42
Pajatoiminta/osallistujaa	13	12	16	18
Nuorisojärjestöjen tukeminen/euro/as	1	1	0,9	1
Nuorisopalvelut €/as (netto)	28,5	32,3	35,4	35

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. **Liikuntapalvelut** pyrkivät tätä tavoitetta saavuttamaan siten, että yhteistyössä eri tahojen ja toimijoiden kanssa madalletaan kuntalaisten osallistumista liikuntapalveluihin. **Nuorisopalveluissa** lapsille ja nuorille monipuolisten ja ajankohtaisten vapaa-aikatoimintojen tarjoamisen lisäksi varhaiseen puuttumiseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota monialaisen yhteistyön kautta. **HYTE-palvelut** edistävät hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla kuntalaisille hyvinvointia ja osallisuutta lisääviä tapahtumia sekä jalkauttamalla yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa tutkitusti todettuja toimintamalleja. Tavoitteena on osallistaa kuntalaisia ja hyödyntää sitä asiantuntijuutta, mitä kuntalaisissa on sekä vähentää eriarvoisuutta. Asukasbudjetointi lisää kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa asuinympäristönsä viihtyvyyteen.

Liikuntapalveluissa toiminnallisina tavoitteina on kuntalaisten hyvinvoinnin ja liikunta-aktiivisuuden lisääminen tapahtumien ja liikuntamahdollisuuksien markkinoinnin kautta. Tavoitteena on jatkaa liikuntapaikkojen ja -tilojen kehittämistä ja ylläpidon koordinoitua yhdessä kaupungin teknisten palveluiden kanssa. Liikuntapalveluiden asiantuntijuutta hyödyntämällä saadaan kaupungin sisä- ja ulko-liikuntapaikat laajoja kohderyhmiä palveleviksi. Tärkeää on etenkin huomioida esteettömyysasiat kaikessa toiminnan kehittämisessä, jotta liikunnan tuoma ilo olisi kaikkien kuntalaisten saavutettavissa. Lisäresurssointi käytännön ohjaustyöhön mahdollistaa monipuolisen toimintojen järjestämisen

ja aktiivisen kuntalaisten liikuttamisen eri ryhmätoimintojen muodossa.

Uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan toiminta käynnistetään tammikuussa 2024. Kaikki ennen peruskorjausremonttia toteutettavat ryhmäohjaustoiminnat jatkavat entisellään. Lauantaiaamupäivisin järjestetään lasten alkeisuiமாகouluja ja sunnuntaiaamuisin järjestetään ostopalveluna vauvauin-teja. Arkipäivisin uimahallin vesiliikunnanohjaajat toteuttavat alakoululaisten uinninopetuksia siten, että jokainen luokka käy uimahallilla kolme kertaa lukukauden aikana. Esikoululaisten, yläkoululaisten ja lukion uinninopetuksia koordinoivat kyseisten ryhmien ohjaajat ja liikunnanopettajat. Kuntosali Kolinassa jatketaan aamupäivisin kaupungin omien sekä eläkeläisjärjestöjen ohjattuja ja osin myös omatoimisia kuntosaliryhmiä.

Nuorisopalveluissa toiminnallisena tavoitteena on tiivistää entisestään yhteistyötä koulupalveluiden sekä seurakunnan ja eri järjestöjen kanssa. Koulunuorisotyön "Nuorisotyötä kaikille!"- hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäisevä toiminta, jossa tuetaan nuorta yksilöllisesti eri työmuotojen avulla, mm. välkkäkahvilat, yksilötapaamiset, pienryhmätoiminta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Etsivän nuorisotyön ja NuortenTuvan pajatoiminnan tavoitteena on saada kontakti mahdollisimman moneen 16-29 -vuotiaaseen saavolaiseen tai paimiolaiseen tuen ja neuvonnan tarpeessa olevaan nuoreen, ohjata heidät oikeiden palveluiden piiriin ja tarjota heille matalankynnyksen palveluita. Toiminnan markkinointia ja näkyvyyttä lisätään entisestään ja yhteistyötä eri tahojen, mm. koulupalvelut, seurakunnan diakoniatyö sekä ympäristökuntien etsivän nuorisotyön ja pajatoiminnan kanssa. Tavoitteena on myös tarjota ukrainalaisille nuorille säännöllistä avointa ryhmätoimintaa NuortenTuvan tiloissa. Panostamalla työparitoimintaan huomioidaan työturvallisuus sekä se mahdollistaa laadukkaan pienryhmätoiminnan kehittämisen.

HYTE-palveluiden yhtenä tavoitteena on osallistaa ja aktivoida kuntalaisia. HYTE-työtä tehdään hallinnon eri aloilla ja HYTE-työn tärkeitä tehtäviä on yhteistyön lisääminen eri alojen välillä, palveluiden kehittäminen ja kuntalaisten tiedottaminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jolla pyritään vastaamaan tunnistettuihin hyvinvointihaasteisiin ja asetettuihin tavoitteisiin siirtämällä toiminnan painopistettä kohti ennakoivempia palveluja. Kolinan vuokrasopimuksen jatkaminen, liikuntapalveluiden resurssien lisääminen ja hyte-pakun vuokraaminen mahdollistaa matalankynnyksen toiminnan järjestämisen ja kohtaamispaikan eri ikäisille kuntalaisille.

Vapaa-aikapalveluissa toiminnallisena tavoitteena tulevaisuudessa on hyödyntää entistä enemmän digitalisaatiota asiakaspalvelun parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Sosiaalisen median käyttöä niin perustoimintojen kuin tapahtumatuotannon markkinoinnissa kehitetään edelleen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää liikunta- ja nuorisotyöhön valtionosuusrahoitusta, ja vuodelle 2023 liikuntatoimen yksikköhinta on 12 euroa/ asukas ja nuorisotoimen 15 euroa/ alle 29-vuotias.

Lautakunta tukee sen talousarvioon kohdennetuista varoista vuosittain Paimiossa tapahtuvaa liikunta-, nuoriso- ja HYTE-toimintaa myöntämällä erilaisia tukia. Tuen saaneita paimiolaisia liikunta-, nuoriso- ja HYTE-järjestöjä on vuosittain noin 23-25. Lisäksi liikuntapalveluiden talousarvioon on varattu yhteensä 8 000 euron määräraha Paimion Rastin kartta-avustukseen ja Paimion Urheilijoiden Varasvuoren mäkihyppyalueen kunnossapitoa varten.

Talousarviokäsittelyssä **sisäliikuntahalliin saatiin 70 000€** investointiraha irtaimistohankintaan, joka pitää sisällään eri lajien välineitä ja varusteita sekä kokoustilan ja kahvion kalusteita.

Tavoitteiden toteutuminen

Vapaa-aikapalveluille vuodelle 2024 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin.

Liikuntapalvelut aktivoivat kuntalaisia ja kaupungin työntekijöitä mm. kävely- ja pyöräily- ja talviliikuntakampanjoihin osallistumisella sekä kannustettiin osallistumaan erilaisiin tapahtumiin ja eri lajien kaupungin mestaruuskilpailuihin. Lomaviikoilla on ollut aktiivista toimintaa tarjolla lapsille, nuorille ja koko perheille mm. uima- ja jäähallissa, liikuntasaleissa ja kentillä sekä hiihtoputkessa.

Liikuntapalvelut teki tiivistä yhteistyötä kaupungin teknisten- ja ympäristöpalveluiden kanssa liikunta- paikkarakentamisessa edustaen käyttäjien näkökulmaa. Sisäliikuntahallin rakentaminen aloitettiin kesäkuussa. Liikuntapalvelut on ollut, yhdessä Seuraparlamentin edustajista kootun pienemmän hallityöryhmän kanssa, vahvasti mukana suunnittelemassa mm. tulevan hallin välineistöä, lattiviivoja ja järjestyssääntöjä.

PaHaMa-hankkeen tarkoituksena on ollut tarjota mahdollisimman monelle lapselle ja nuorelle mielekäs ja maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Paimion kaupunki palkittiin Harrastaminen koulupäivän yhteydessä -palkinnolla Varsinais-Suomen Urheilugaalassa pitkäjänteisestä ja innovatiivisesta työstä lasten ja nuorten parissa. Palkinnon myönsivät Liikkuva koulu, Suomen Olympiakomitea ja Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry.

Liikuntaneuvonta-hankehaku LiPaKe Peimari 2.0 käynnistettiin loppuvuonna 2024 yhteistyössä Sauvon kanssa.

Remontoidun **uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan** avajaisia vietettiin 5.1.2024. Ensimmäinen toimintavuosi Solinassa ja Kolinassa oli vauhdikas. Koko vuoden kävijämäärä oli 85 594, joka on reilu 10 000 kävijää enemmän, mitä aiempina aukiolovuosina. Ohjatut toiminnot vesijumppien, uimakoulujen, vauvauintien sekä koulu-uintien osalta jatkuivat entiseen tapaan, joiden lisäksi uimahallilla ja kuntosalilla järjestettiin paljon erilaisia tapahtumia. Seniori-, houkutin ja BMI -korttien myynti oli myös vilkasta kuluneena vuonna.

Nuorisopalveluissa toiminnalliset tavoitteet yhteistyön lisäämiseksi koulupalveluiden, seurakunnan, poliisin ja eri järjestöjen kanssa toteutuivat hyvin ja **Koulunuorisotyö-hanke** on löytänyt paikansa kouluympäristössä: ennaltaehkäisevää toimintaa, jossa tuetaan nuorta yksilöllisesti eri työmuotojen avulla, mm. välkkäkahvilat, yksilötapaamiset, teemapäivät. **NuortenTuvalla** tarjottiin myös kaikille avointa toimintaa kerran kuukaudessa viikonloppuisin, ukrainalaisille nuorille säännöllistä avointa ryhmätoimintaa ja yksilöohjausta sekä avointa taidepajaa 15-28-vuotiaille nuorille, joka huipentui "Ajatusten virrassa" taidenäyttelyn kaupungintalolla. Turvallisuuden lisäämiseksi nuorisotalo Tillintuvalla otettiin käyttöön Securitas-turvajärjestelmä.

HYTE-palveluiden tavoitteena oli edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta erilaisien tapahtumien ja toimepiteiden keinoin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Ikäänntyneiden hyvinvointia edistettiin mm. ystäväpiirien, Voimaa Vanhuuteen -ohjelman, omaishoitajien säännöllisten tapaamisten sekä teemaviikkojen yhteydessä. Hyte-työtä tehtiin myös laajasti muiden ikäryhmien parissa, kuten Vanhemmuudenviikolla ja EPT-viikolla. Myös vapaaehtoistoimijoita koulutettiin ja heidän hyvinvointia ja jaksamista edistettiin tarjoamalla heille ilmainen teatteriesitys.

Vapaa-aikapalveluissa toiminnallisena tavoitteena tulevaisuudessa on hyödyntää entistä enemmän digitalisaatiota asiakaspalvelun parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Perus- ja koulunuorisotyössä otettiin käyttöön NuoDo-tilastointijärjestelmä. Sosiaalisen median käyttöä niin perustoimintojen kuin tapahtumatuotannon markkinoinnissa kehitetään edelleen.

Nuoriso- ja hytepalveluiden jakamatta jäänyt tuki (2423,85€) käytettiin lasten ja nuorten terveellisiin välipaloihin sekä Peuhis-tapahtumien pomppulinnaan.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	426	4	430	550	120	128,0 %	307	8,7 %
Toimintakulut	- 1 845	27	- 1 818	- 2 041	- 223	112,3 %	- 1 374	-2,9 %
Toimintakate/jäämä	- 1 419	31	- 1 388	- 1 491	- 103	107,4 %	- 1 067	-5,8 %
Poistot ja arvonalennukset	- 20		- 20	- 10	10	50,1 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 439	31	- 1 408	- 1 501	- 93	106,6 %	- 1 068	-5,8 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	426	4	430	487	58	113,4 %	302	9,8 %
Toimintakulut	- 1 113	27	- 1 086	- 1 076	11	99,0 %	- 1 010	19,5 %
Toimintakate/jäämä	- 688	31	- 657	- 589	68	89,6 %	- 709	24,2 %
Poistot ja arvonalennukset	- 20		- 20	- 10	10	50,1 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 708	31	- 677	- 599	78	88,5 %	- 709	24,0 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot				63	63		5	-32,0 %
Toimintakulut	- 731		- 731	- 965	- 233	131,9 %	- 364	-36,2 %
Toimintakate/jäämä	- 731		- 731	- 902	- 171	123,3 %	- 359	-36,2 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 731		- 731	- 902	- 171	123,3 %	- 359	-36,2 %

Poikkeamat:

Remontoidun Uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan arvioidut tulot vuodelle 2024 olivat 200 000€, mutta tulot ylittyivät reilu 62 000€. Alkuvuoden ruuhkaksiin viikonloppuihin palkattiin sijaisia kiireavuksi, jonka myötä uimahallin sijaiskulut ylittyivät reilulla 11 000€.

2.1.6. Tekninen lautakunta

TEKNINEN LAUTAKUNTA			
Kokoonpano 1.1.-31.12.2024			
10 kokousta		Puolue	Läsnäolokerrat
Määttänen Markku	puheenjohtaja	Kesk.	10
Viljanen Marko	varajäsen	Kesk.	-
Berg Rauno	varapuheenjohtaja	Kok.	10
Wikman Joonas	varajäsen	Kok.	-
Mulari Marika	jäsen	Vihr.	10
Hermonen Aleks	varajäsen	Vihr.	-
Kuisma Petri	jäsen	SDP	6
Pajala Matti	jäsen	SDP	2
Olli Koivukangas	varajäsen	SDP	1
Lujala Tanja	jäsen	Kesk.	8
Silver Vertti	varajäsen	Kesk.	1
Lehto Sami	jäsen	PS	10
Kyynäräinen Ulla	varajäsen	PS	-
Tommila Liisa	jäsen	Kok.	10
Rannikko Piia	varajäsen	Kok.	-
Kuusela Mervi	jäsen	SDP	8
Huhtala Päivi	varajäsen	SDP	2
Taipale Ville	jäsen	Kesk.	9
Kuopila Juha	varajäsen	Kesk.	1
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja		1
Kaarlela Markus	kaupunginhallituksen puheenjohtaja		5
Reponen Terhi	kaupunginhallituksen edustaja		9
Ansio Sanna-Maija	kaupunginhallituksen varaedustaja		-
Järvinen Erika	nuorisovaltuuston edustaja		6
Salo Nooa-Rasmus	nuorisovaltuuston varaedustaja		1
Saarinen Juha	tekninen johtaja, esittelijä		10
Aaltonen Tero	asiantuntija		3
Taipale Anu	asiantuntija		3

Salonen Kaisa	asiantuntija	2
Oinas Kirsi	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä	10
Lindvall Virpi	asiantuntija	1

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastasi vuonna 2024 nettona noin kymmenen miljoonan euron talonrakennuksen investoinneista sekä noin kahden miljoonan euron julkisen käyttöomaisuuden sekä irtaimen omaisuuden investoinneista. Investointitaso oli poikkeuksellinen ja jatkuu poikkeuksellisena tulevana vuosina sisäliikuntahallin ja Kriivarin koulun hankkeiden jatkuessa vuodelle 2025. Lautakunta vastasi noin sadan asian käsittelystä ja toimeenpanosta sekä noin 50 miljoonan euron käyttöomaisuuden yllä- ja kunnossapidosta. Toimialan tärkeä tehtävä kaupungin vetovoiman, viihtyisyyden ja turvallisuuden ylläpitäjänä ja lisääjänä kyettiin täyttämään huolimatta sopeutustoimista.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	5 666	48	5 714	6 044	330	105,8 %	5 200	7,7 %
Toimintakulut	- 5 956	93	- 5 863	- 6 081	- 218	103,7 %	- 5 666	10,6 %
Toimintakate/jäämä	- 290	141	- 149	- 37	112	25,0 %	- 466	56,7 %
Poistot ja arvonalennukset	- 2 463	- 305	- 2 768	- 2 833	- 65	102,3 %	- 2 644	12,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 753	- 164	- 2 917	- 2 870	47	98,4 %	- 3 110	17,5 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 667	48	1 715	1 799	84	104,9 %	1 774	65,4 %
Toimintakulut	- 5 587	93	- 5 493	- 5 665	- 172	103,1 %	- 5 288	10,4 %
Toimintakate/jäämä	- 3 920	141	- 3 778	- 3 866	- 88	102,3 %	- 3 514	-5,5 %
Poistot ja arvonalennukset	- 2 463	- 305	- 2 768	- 2 833	- 65	102,3 %	- 2 644	12,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 6 383	- 164	- 6 546	- 6 699	- 152	102,3 %	- 6 158	1,5 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	3 999		3 999	4 244	245	106,1 %	3 426	-8,7 %
Toimintakulut	- 370		- 370	- 416	- 46	112,5 %	- 378	13,3 %
Toimintakate/jäämä	3 629		3 629	3 828	199	105,5 %	3 048	-10,9 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	3 629		3 629	3 828	199	105,5 %	3 048	-10,9 %

Arvio olennaisista riskitekijöistä

Strategiset

Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta. Palveluiden kysynnän ennakoimaton vaihtelu.

Todennäköisyys
3

Vaikutus
2

Syyt:	Teiden sekä rakennusten korjausvelan kasvu ja sen myötä toteutuvan palveluiden tason ylläpitäminen. Henkilökunnan ikääntyminen ja siihen tuomat haasteet sekä resurssien vajaus. Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti.	
Seuraukset:	Palvelutasoa ei säily eikä se ole muokattavissa.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuuhenkilöt:	
Henkilöstön koulutus. Prosessikuvausten avulla pyritään kohdentamaan resurssit oikein sekä kehittämään palveluita vastaamaan lisääntyneeseen palvelutarpeeseen.	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö	
Pandemia tai muu luonnonkatastrofi	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Pandemia, äärimmäiset sää-ilmiöt tai muu luonnonkatastrofi.	
Seuraukset:	Palveluiden tai palvelurakenteen nopea muutos, johon ei olemassa olevilla resurseilla pystytä vastaamaan. Ostopalvelun osuuden lisääntyminen omien resurssien ollessa estyneenä. Laajamittaiset poissaolot ja karanteenit. Mahdollisia terveyshaittoja aiheuttavat joukkoaltistumiset työtiloissa.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuuhenkilöt:	
Etätyö, muut ennaltaehkäisevät käytänteet. Aktiivinen yhteistyö terveysviranomaisten kanssa. Oman tuotannon säilyttäminen kriittisiltä osin.	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö ja muut esimiehet	
Operatiiviset		
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt:	Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä. Henkilöstön ikäjakauma ja sen myötä tulevat terveydelliset haitat. Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia.	
Seuraukset:	Töiden jakaminen sekä työmäärä saattavat lisätä työn kuormittavuutta, heikentää työssä jaksamista sekä pitkittää päätöksentekoa ja käsittelyaikoja.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuuhenkilöt:	
Henkilöstön riittävyys. Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutus. Koulutus-suunnitelma toteutuu kaikissa työyksiköissä. Tasapuolinen työnjako. Kaikki avoinna olevat virat/toimet saadaan täytettyä. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktiivinen yhteistyö työterveys-huollon kanssa.	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö ja muut esimiehet	
Tietohallinnon toimimattomuus	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt:	Resurssipula, sähkökatkot, kyberhyökkäykset	
Seuraukset:	Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojärjestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa. Toimimattomuus vaikuttaa useaan eri tekijään. Se heikentää mm. tiedonkulkua, kiinteistöjen automaatiota, kameravalvontaa sekä maksuliikennettä.	
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Vastuuhenkilöt:	
Sujuva yhteistyö sekä kaupungin tietohallinnon kanssa. Tietojärjestelmien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on varauduttu.	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö ja muut esimiehet	
Vahingolliset		
Suuronnettomuudet, tulipalot, myrskyt, tulvat, sähkökatkot ym. valmiuteen vaikuttavat tapahtumat	Todennäköisyys 2	Vaikutus 3

Syyt:	Luonnonkatastrofit, sään ääri-ilmiöt, tahallinen sabotaasi.		
Seuraukset:	Vahinkojen korjausten pitkittyminen. Toimintojen siirto kiinteistöistä toiseen sekä uusien korvaavien laitteiden ja koneiden saatavuus. Myrskyvaurioiden korjaukseen ei riittävästi resursseja, korjaukset pimeässä.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Ajantasainen varautumissuunnitelma, koulutus. Yhteistyön tärkeys eri toimialojen kesken.	Vastuuhenkilöt:	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö ja muut esimiehet.
Työtilat eivät ole turvalliset		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja.		
Seuraukset:	Työtilojen turvallisuus ja käytettävyys alenee. Väistötilojen tarve kasvaa.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut ja korjaavat toimenpiteet.	Vastuuhenkilöt:	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö ja muut esimiehet.
Taloudelliset			
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Tietotekniset ongelmat. Ostopalveluiden tarve kasvaa ennakoimattomasti, johtuen korjausvelasta. Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä. Myynti ja vuokratulojen kutistuminen. Koneiden ja laitteiden rikkoutuminen ja uusien hankinta.		
Seuraukset:	Lakisääteiset palvelut tulee turvata taloudellisista toimintaedellytyksistä huolimatta. Palvelutaso kärsii.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:	Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsittelyssä neljä kertaa vuodessa. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia.	Vastuuhenkilöt:	Tekninen johtaja Yhdyskuntainsinööri Kiinteistöpäällikkö Palvelupäällikkö

Riskin todennäköisyys:

- 1 = erittäin epätodennäköinen
- 2 = epätodennäköinen
- 3 = todennäköinen
- 4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

- 1 = vähäinen
- 2 = kohtalainen
- 3 = vakava
- 4 = erittäin vakava

Tulosalue **Tekninen hallinto**
Vastuhenkilö Tekninen johtaja Juha Saarinen

Toiminta-ajatus

Hallinnon toiminta-ajatuksena on tehokkaasti ja taloudellisesti toimiva, asiakkaiden tarpeet huomioiva organisaatio.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Toiminnan kuvaus

Hallinnon tehtäväalue organisoi, johtaa ja valvoo palvelutuotantoa sekä järjestää näihin liittyvät asiakirjapalvelut. Tehtäväalue vastaa lautakunnan talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä asiakkaiden palvelusta ja neuvonnasta.

Hallintoon sisältyy kaksi osatehtäväaluetta: yksityistiehallinto, joka valmistelee kaupungin myöntämät yksityisavustukset perustetuille tiekunnille sekä vesihuoltolaitoksen hallinto, joka pääasiassa myy palveluja Paimion Vesihuolto Oy:lle, mutta myös ostaa palveluja yhtiöltä.

Toiminnan resurssit koostuvat 2,2 henkilöstä: tekninen johtaja toimii tekniset ja ympäristöpalvelut toimialan toimialajohtajana, teknisen lautakunnan esittelijänä sekä Paimion Vesihuolto Oy:n toimitusjohtajana. Viheralueemestarin palkkamenoista 20 % sisältyy yksityistiehallinnon osatehtäväalueelle. 50 % suunnitteluinsinöörin ja hallintosihteerin sekä 20 % teknisen johtajan palkkamenoista kirjautetaan vesihuoltolaitoksen hallinnon osatehtäväalueelle ja laskutetaan vesiyhtiöltä. Vastaavasti osatehtäväalue ostaa toimistosihteerin työpanosta 50 % vesiyhtiöltä.

Ympäristöanalyysi

Eläköitymiset ja vapautuvien virkojen / toimien täyttö sekä alati kiristyvät lainsäädännölliset velvoitteet asettavat toimialalle mittavan haasteen tarjota jatkossakin kuntalaisille ja käyttäjille nykytasoisia palveluja. Toimiala on viime vuosikymmenellä sopeuttanut henkilömääränsä minimitasoon muun muassa jättämällä täyttölupia hakematta poislähteneiden henkilöiden tilalle.

Suurin yksittäinen toimialaan vaikuttava tekijä on 1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislakien kokonaisuus uudistus, joka haastaa organisaatiota lain toimeenpanossa. Uudistuksen kokonaisvaikutusta ei vielä kyetä täysin hahmottamaan mutta valmistautuminen lakimuutoksiin käynnistettiin vuonna 2024 muun muassa hallintosääntömuutoksilla.

Lähivuosien investointitaso on noin nelinkertainen keskimääräiseen investointitasoon suhteutettuna, joka haastaa organisaatiota tilaajaresurssien säilyessä ennallaan. Investointiohjelma on poikkeuksellisen suuri ja merkittävimpinä talonrakennuksen investointeina toteutettiin vuoden 2024 aikana Oinilan päiväkotit sekä Apilan muutostyöt TE-palveluita varten sisäliikuntahallin ja Kriivarin koulun hankkeiden jatkuessa tuleville vuosille. Julkisen käyttöomaisuuden puolella merkittävin hanke oli Koivulinnan asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen.

Kuitenkin keskimääräisesti viime vuosien investointitaso kaupungilla on kokoon sekä käyttöomaisuuden arvoon nähden ollut matala, joka yhdessä kaupungin toiminnan kannalta kriittisten sekä taloudelliselta arvoltaan suurien hankkeiden kanssa kerryttää perustoimintojen kunnossa- ja ylläpidon korjausvelkaa. Kaupungin taloudellisesta tilanteesta huolimatta tulisi sekä talo- että infraomaisuudesta pitää huolta siten, että korjausvelkaa ei kohtuuttomasti siirtyisi tulevaisuuteen ja, että kaupunki pysyisi houkuttelevana ja turvallisena asuinpaikkana ja yritysten toimipaikkana jatkossakin.

Resurssimuutokset

Teknisen hallinnossa ei vuoden 2024 aikana ollut resurssimuutoksia.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Palvelutason säilyttäminen (Asiakaspalvelukysely 0-5) (vähemmän kuin)	3,79	3,78	3,5	3,84
Sijoituslupa- ja käyttöoikeuspäätösten taksat (tarkistettu/tarkastetaan=1, tarkistamatta=0)	0	0	0	0

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	92	34	126	146	20	115,9 %	107	9,5 %
Toimintakulut	- 448		- 448	- 462	- 14	103,1 %	- 471	0,6 %
Toimintakate/jäämä	- 356	34	- 322	- 316	6	98,1 %	- 364	-1,7 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 356	34	- 322	- 316	6	98,1 %	- 364	-1,7 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	92	34	126	145	19	114,7 %	107	9,5 %
Toimintakulut	- 412		- 412	- 424	- 12	102,9 %	- 437	1,0 %
Toimintakate/jäämä	- 320	34	- 286	- 279	7	97,7 %	- 330	-1,4 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 320	34	- 286	- 279	7	97,7 %	- 330	-1,4 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot				2	2			
Toimintakulut	- 36		- 36	- 38	- 2	105,6 %	- 34	-4,5 %
Toimintakate/jäämä	- 36		- 36	- 37	- 1	101,5 %	- 34	-4,5 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 36		- 36	- 37	- 1	101,5 %	- 34	-4,5 %

Poikkeamat: Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat talousarviota paremmin johtuen lisätystä yhdyskuntapalvelun lupamaksuista sekä vesiyhtiöltä perittävien hallintokulujen kasvusta. Menojen osalta talousarvion pieni ylitys johtui ohjelmistojen lisenssimaksuista, joiden poikkeavaa laskutusyhtä (3 vuotta) ei oltu huomioitu talousarviossa. Katteen osalta hallinnon kustannuspaikalla toteuma oli talousarviota parempi.

Tulosalue **Infrapalvelut**
 Vastuuhenkilö infrapäällikkö Anu Taipale

Toiminta-ajatus

Infrapalvelut tuottavat yhdyskunnan tarvitsemat ja lain edellytykset täyttävät liikenneväylien ja niihin kuuluvien laitteiden sekä muiden alueiden kunnossapitopalvelut mahdollisimman hyvätasoisina, kokonaistaloudellisuus ja turvallisuus huomioon ottaen. Lisäksi kaupunkilaisille ylläpidetään monimuotoisia ja viihtyisiä yleisiä alueita, jotka muodostuvat puistoista, leikkikentistä, uimapaikoista, ulkoliikuntapaikoista, puistometsistä, pelloista ja talousmetsistä. Palvelut tuotetaan omana työnä ja ostopalveluna.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Keskeisenä toimintana on kaupungin hallussa ja hoidossa olevien liikenneväylien ja yleisten alueiden ylläpito, kunnossapito sekä uusien rakentaminen. Kaupunki huolehtii asemakaava-alueen väylien kunnosta, niiden liikenteenohjauslaitteistosta ja liikenneturvallisuudesta. Vakituista henkilökuntaa tehtäväalueella syksyllä 2024 on infrapäällikön ja viheraluemestarin (0,8) lisäksi kuusi henkilöä.

Liikenneväylien kunnossapitoluokitus sekä viheralueiden hoitoluokitus ohjaavat toimintaa. Puistoja, leikkikenttiä, liikuntapaikkoja ja uimarantoja ja muita alueita kunnossapidetään säännöllisesti ympäri vuoden. Ympärivuotisia työtehtäviä ovat mm. yleisen siisteyden ylläpito. Väylien ja liikuntapaikkojen talvikunnossapitoon tarvittavat resurssit ovat riippuvaisia sääolosuhteista. Vuonna 2024 kilpailutettiin talvikunnossapidon urakoitsijat. Sula-aikana tehtäviin töihin, mm. nurmikon leikkuu, niittotyöt ja istutukset, tarvitaan kausityövoimaa.

Katuvalaistusta uusitaan vuosittain energiatehokkaampiin valaisimiin ja ylläpidetään 4- 5 kertaa vuodessa säännöllisesti tehtävillä huoltokierroksilla. Työ tapahtuu ostopalveluna. Lisääntyneet rankkasateet ja kovat tuulet ovat vaikuttaneet äkillisiin töihin. Tuulen kaatamia puita ja niiden aiheuttamia tuhoja on korjattu ja tulvivia hulevesireittejä on kunnostettu. Vuoden aikana on myös tehty asfaltti-paikkauksia ja pieniä korjauksia teiden päällysteisiin sekä uusittu teiden ajoratamaalauksia.

Leikkikentille, ulkoliikunta- ja uimapaikoille asetetut turvallisuusmääräykset lisäävät edelleen alueiden kunnossapito- ja uudistamistarvetta. Myös esteettömyyteen tullaan jatkossakin kiinnittämään huomiota. Vuonna 2024 tehtiin leikkipaikkojen kunnostustöitä ja tehtiin Rivomäen reitin kunnostus. Kiehkuravesiruton torjunta vaati ja vaatii edelleen resursseja ja Ankkalampi on ollut pois uimakäytöstä 2024. Jokipuistoon wc siivous ja ikivalta kasvattivat hieman kuluja. Vuonna 2024 toteutettiin ensimmäistä kertaa asukasbudjetin kautta tulleita kohteita.

Kaupungin hallinnoimat lumen- ja maankaatopaikat tarjoavat paikan huolehtia asianmukaisesti näiden loppusijoituksesta. Vastaanotosta saaduilla tuloilla saadaan paikkojen hoitokustannuksia katettua.

Tavoite ja keinot	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Arvio 2025
Tiepituuudet km								
- kadut	73,4	74,1	77	77	77	77	79,7	79,7
- kevytväylät	31,5	32,9	33,8	37,1	37,1	38,6	43,2	43,2
- rakennetut polut (talvikp:a)		4,7	5,1	5,1	5,1	5,1	11,9	11,9
- muut tiet	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
yhteensä	108	114,8	119,0	122,3	122,3	123,8	137,9	137,9

Tievalaistus, km	91,4	95,9	95,9	95,9	97,7	99,2	109	109
Talvikunnossapito, ko.vuonna								
päättynyt talvi								
- liukkaudentorjunta materiaali, t	627	593	565	227	590	465	841	-
- aurouskierroksia	12	20	3	14	24	19	18	-
Leikkikentät kpl	21	20	19	18	18	18	18	18
Uimapaikat kpl	3	3	3	2	2	2	2	2
Lähiliikuntapaikat kpl	2	2	2	3	4	4	5	5
A2-luokan puistoa ha	26	26	26	26	26	26	26	26
Maisemaniittyjä ha	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Puisto-/ taajamametsiä ha	286	286	286	286	286	286	286	286
Talousmetsiä ha	225	225	225	225	225	225	225	225
Peltoa ha	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5
Luistinkentät kpl	6	6	6	6	6	6	6	6
Valaistut kuntoreitit/ m (sis.Joki-puisto)	5720	5720	7120	8760	8760	8760	8760	8760

Resurssimuutokset

Vuoden 2025 talousarviossa ei ole esitetty resurssimuutoksia.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Jaksava, motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilökunta				
Kehityskeskustelut käydään (toteuma %)	100	100	100	100
Yleisten alueiden turvallisuus ja hyvä ympäristökuva				
Liikennealueittain ylläpitomittari (palvelukysely 1-5)	3,42	3,42	3,5	3,48
Talvihoitomittari (palvelukysely 1-5)	3,6	3,6	3,5	3,57
Puistojen hoitomittari (palvelukysely 1-5)	3,66	3,66	3,5	3,84
Leikkipaikkojen ylläpitomittari (palvelukysely 1-5)	3,82	3,82	3,5	3,84
Taajamametsien hoitomittari (palvelukysely 1-5)	3,66	3,66	3,5	3,5
Huonokuntoiset päällysteet uusitaan (m ² /vuosi)	22 030	11 380	10 000	34 000
Vanhan katuvalaistuksen saneeraus (valopisteitä/a)	82	215	100	174
Vanhojen asuntoalueiden hulevesiviemärointi (m/hv+kaapelointi)	0	0	0	0

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	62	9	71	96	25	134,5 %	154	-10,4 %
Toimintakulut	- 1 491	48	- 1 444	- 1 643	- 199	113,8 %	- 1 646	17,4 %
Toimintakate/jäämä	- 1 429	57	- 1 372	- 1 546	- 174	112,7 %	- 1 492	21,3 %
Poistot ja arvonalennukset	- 883	- 35	- 918	- 981	- 63	106,9 %	- 907	5,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 312	22	- 2 290	- 2 528	- 238	110,4 %	- 2 400	14,8 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	62	9	71	96	25	134,5 %	154	-10,4 %
Toimintakulut	- 1 406	48	- 1 358	- 1 526	- 168	112,3 %	- 1 536	15,7 %
Toimintakate/jäämä	- 1 343	57	- 1 287	- 1 430	- 143	111,1 %	- 1 382	19,6 %
Poistot ja arvonalennukset	- 883	- 35	- 918	- 981	- 63	106,9 %	- 907	5,5 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 226	22	- 2 205	- 2 411	- 206	109,3 %	- 2 289	13,5 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 85		- 85	- 117	- 32	137,0 %	- 110	48,3 %
Toimintakate/jäämä	- 85		- 85	- 117	- 32	137,0 %	- 110	48,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 85		- 85	- 117	- 32	137,0 %	- 110	48,3 %

Poikkeamat: Toteuman ylitys johtuu pääsääntöisesti seuraavista seikoista: puunmyyntituloa saatiin ennakoitua vähemmän. Osaa suunniteltua puunkaatoa ei voitu säiden puolesta toteuttaa, lisäksi moni puunmyyntituotto kirjautui myös investoinneille. Menopuolella talvikunnossapidon kustannukset ovat olleet vuonna 2024 viime vuosien keskiarvoa suuremmat, etenkin hiekoitukseen ja liikkau-dentorjuntaan meni vaihtelevien keliin johdosta suuri määrä kuluja varsinkin aivan loppuvuodesta. Myös talvikunnossapidon kilpailutuksen takia kulut ovat nousseet. Lisäksi puistojen ja yleisten alueiden kunnossapito- ja ylläpitokustannuksia on lisännyt puhtaanapito sekä ilki-valta ja hajonneiden paikkojen siistiminen ja korjaus sekä loppusyksyllä kovien tuulten aiheuttamien puiden kaatumisten siivoaminen ja siihen liittyvät ennakoivat työt. Myös yllättäviä hulevesien parantamiskohteita jouduttiin toteuttamaan aivan loppuvuodesta. Loppuvuodesta tehtiin ojankaivuu- ja hulevedenohjaustöitä sekä jouduttiin puhdistamaan tukkeutuneita hulevesiviemäreitä, jotka olivat kiireellisiä.

Tulosalue **Kiinteistöpalvelut**
Vastuhenkilö Kiinteistöpäällikkö Tero Aaltonen

Toiminta-ajatus

Kiinteistöpalvelut tuottavat kaupungin kiinteistöpalveluja niin, että tiloissa on kaikkien terveellistä ja turvallista työskennellä ja toimia. Kiinteistöpalvelut muodostuvat rakennusteknisistä ja kunnossapitotoista sekä kiinteistönhuollon monipuolisista palveluista. Kiinteistöpalveluiden tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella toiminnallaan pyritään takaamaan hyvän kiinteistöjen kunnan sekä rakennusten elinkaaren pitenemisen.

Kiinteistötoimen toiminta-ajatuksena on käyttäjiä palvelevien tilojen yllä- ja kunnossapito sekä tilojen osoittaminen käyttötarkoitukseen ja kokonaistaloudellisuus huomioiden. Palveluun kuuluu myös hankkia kaupungin tarpeisiin ruoka- ja siivouspalvelut. Kiinteistönhoito, -huolto ja kunnossapito tuotetaan sekä omana että alihankintatyönä. Ruoka- ja siivouspalvelut tuotetaan ISS Palvelut Oy:n toimesta

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kiinteistöpalvelut tuottavat kiinteistön ylläpitopalveluita, joista aiheutuvat kustannukset peritään suoraan toimialoilta ja niiden yksiköistä sisäisten ylläpitovuokrien muodossa. Ateriapalvelut sekä osa siivouspalveluiden tuottamisesta läpilaskutetaan suoraan toimialalta. Kiinteistöpalveluiden tavoitteena on myös vuokrata tyhjiillään olevat tilat, jotta koko kiinteistömässä olisi tehokkaassa käytössä. Varsinais-Suomen Hyvinvointialueelle on vuokrattu yhteensä 10 kohdetta ja näin olleen merkittävä vuokralainen Paimion kaupungille. Toteutuneiden kustannusten yksityiskohtaisempaa kohdentamista oikeille tahoille tarkennetaan edelleen. Uusia tilikohtaisia litteroita luodaan ja laskujen jakopuusteita tarkennetaan edelleen jo tiliöintivaiheessa. Kunnossapito- ja kiinteistöhoitohenkilöstön tunti-kirjanpitoa ylläpidetään.

Kiinteistöhoitotöitä ovat mm. tekninen huolto, piha-alueiden hoito, käyttäjäpalvelut, energiankulutuksen seuranta ja kiinteistöjärjestelmien sekä huoltokirjojen ylläpito.

Kiinteistöjen kunnossapitotehtäviä on mm. erilaiset korjaus-, rakentamis- ja asennustyöt sekä käyttäjäpalveluiden avustaminen.

Kiinteistöpalveluiden kuluneen vuoden hallinnoima kiinteistömässä on ollut on ~65 700 k-m². Kaupungin kiinteistökokonaisuuteen saatiin uusi kohde nimeltä Oinilan päiväkotitoiminta, joka valmistui joulukuussa sekä otettiin käyttöön heti vuoden vaihteen jälkeen. Lisääntyvän kiinteistömässä myötä kiinteistöpalveluiden talousarvioon menoihin oli arvioitu noin 56t€ lisäys vuodelle 2024. Kiinteistönkanta koostuu muuten pitkälti koulu- ja päiväkotirakennuksista. Energiamarkkinoiden kustannusten nousupaineet ovat kiinteistöpalveluissa jatkuvassa seurannassa. Energian kulutukseen ja kustannuksiin on vaikuttanut huomattavasti sää, energiatehokkuuden korotukset sekä myös vuoden 2024 alusta käyttöön palautunut uimahalli. Energiansäästötoimet ovat oleellinen osa toimintaa ja niihin panostaminen on jatkuvaa. Myös HINKU- ja KETS-sopimuksen myötä kaupungin tulee panostaa enemmässä määrin energiatehokkuuteen. Kuluneen vuoden aikana KETS toimenpiteenä suoritettiin Paimion Lukion valaistuksen muuttaminen pääosin led-valaistukseen. Kaupungintalon, Yläkoulun, Toimintakeskus Apilan, Tapiolan päiväkodin ja Oinilan päiväkodin katoilla olevat aurinkopaneelit tuottivat sähköä vuoden aikana noin 158,5MWh.

Kiinteistöpalvelut hankkivat palvelua kasvaessa määrin ulkopuolelta. ISS Palvelut Oy:n kanssa on laadittu siivouksen ja ruokapalveluiden palvelusopimus, jonka sopimuskausi alkoi 30.6.2021. Kiinteistöpalvelut hankkivat siivousta 44 rakennukseen, joka tarkoittaa noin 39 113 h-m². ISS palvelut tuottavat vuodessa aterioita noin 579 153 kpl, joka sisältää lounaat, aamupalat, välipalat, päivälliset ja iltapalat. Palvelusopimus on voimassa 30.6.2026 asti ja tätä on mahdollista jatkaa kahdella yhden

vuoden optiolla. Kiinteistöpalvelut tilaa sekä hankkii käsisaippuat, wc- ja käsipaperit omalla sopimuksellaan. Talvisin piha-alueiden aurauksissa ja hiekoituksissa turvaudutaan palveluntuottajiin, koska kiinteistöpalveluilla ei ole kalustoa eikä resurssia huolehtia suurista piha-alueista omin voimin. Tästä syntyvät kustannukset vaihtelevat olosuhteiden mukaan. Myös kiinteistönhoitopalvelua hankitaan kiinteistöjen hoitamiseen.

Pienempien kohteiden rakennuskannan ikääntyminen on tuonut mukanaan omat haasteensa. Suurin osa tästä kiinteistömässasta on alkuperäiskuntoista ja niihin ei ole vuosien aikana investoitu tai tehty laajempia korjaustöitä. Myös käyttäjän tekemät kohteiden käyttöön liittyvät muutokset sekä muutoshalut edellyttävät kiinteistöpalveluiden koko henkilöstöltä nopeaa ratkaisuhakuisuutta. Nämä myös vaikuttavat suuresti palveluhankintaa, koska muutokset liittyvät yleisesti tilojen käyttöön. Muutoksiin joudutaan hankkimaan suunnittelupalvelua, koska muutokset koskevat rakenteita, sähköä sekä LVIA asioita. Näiden myötä myös asennus- ja rakennuspalveluiden hankinnassa turvaudutaan enemmissä määrin ulkopuoliseen palveluun, joka näkyy kuluneen vuoden palveluhankinnoissa. Kustannusten nousu, rakennuskannan ikääntyminen ja lisääntyminen, käyttäjien vaateet, käyttötalous sekä resurssit on tuottanut haasteen ylläpitää kiinteistöt käyttökunnossa.

Kiinteistöt ovat olleet kuluneen vuoden aikana hyvin ulosvuokrattuna niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. VARHA on edelleen yksi suurimmista vuokralaisista terveyskeskuksen, sosiaalitoimiston, perheneuvolan sekä oppilashuollon tilojen myötä. ISS Palvelut Oy:lle on vuokrattu kaupungin valmistus- ja jakelukeittiöt ruokapalveluiden tuottamiseksi. Sopimukseen kuuluu Vistan- ja Lukionpadan valmistuskeittiöt sekä Hanhijoen ja Kriivarin koulujen, Tapiolan, Ala-Vistan, Jokelan, Lempilän ja Oinilan päiväkotien jakelukeittiöt. Vuokrasopimukset ovat voimassa kuten palvelusopimuskin.

Kiinteistöjen käytössä tapahtuvat loma-ajat ovat edelleen olleet ajanjakso, jolloin kunnossapidon on mahdollista tehdä suurempia korjaustöitä kiinteistöissä. Kiinteistönhoidossa on jouduttu muovaan korjaamiset ja huollot käyttäjien mukaan, jotta käyttäjien arki pysyy häiriöttömänä. Tämä haastaa ylläpitämään kiinteistöjä. Kiinteistönhoidon sekä kunnossapidon työajasta käyttäjien palvelemiseen kului vuoden 2024 aikana noin 17 %, ja sen arvioidaan olevan vuoden 2025 aikana jo 20 %. Vuosittain lisääntyvät käyttäjäpalvelut työllistävät enemmissä määrin ja sen vaikutus kiinteistön ylläpitoon ja korjausvelkaan on ilmeinen.

Kiinteistöpalveluiden henkilökuntaan kuuluu kiinteistö- ja palvelupäällikön lisäksi kahdeksan kiinteistöhoitajaa, neljä kunnossapidon rakennusammattimista ja kiinteistömestari. Kuluneen vuoden aikana kunnossapidosta ja kiinteistönhoidosta eläköityi kolme henkilöä. Vaikka eläköitymiset ovat sijoittuneet vuoden loppupuolelle on henkilöstöresurssien riittävyys ollut suuri haaste, koska käytettävistä työajasta on ollut sairauspoissaoloa 19 %. Koska sijaisjärjestelmää ei ole, ovat sairauspoissaolot rasittaneet entisestään olemassa olevaa minimiresurssia ja aiheuttaneet huomattavaa ylikuormitusta henkilöstössä. Myös investointihankkeiden laajuus ja suuren palvelusopimuksen haasteet ovat ylikuormittaneet kiinteistöpalveluiden hallintoa ja tämän vuoksi palveluiden kehittäminen ei ole ollut mahdollista. Henkilöstön jaksaminen ja työkyvyn säilyttäminen ovat olleet kiinteistöpalveluiden suurin haaste.

Toimintaa kuvaavia lukuja	2023	2024	arvio 2025
Rakennuksia (kpl)	97	98	101
Rakennuksia (r-m3)	n. 264 475	n. 268 950	n. 301 960
Rakennuksia (k-m2)	n. 64 151	n. 65 700	n. 70 845
Kaukolämpöön liitetty (kpl/r-m3)	39 /n. 226 309	43 /n.229 607	46 /n. 264 477
Sähkölämmitteisiä rakennuksia (kpl)	9	10	9
Aurinkovoimaloiden sähköntuotto (kpl/MWh)	3/132,3	5/158,5	7/244,4
Öljylämmitys (kpl/r-m3)	4 /n. 3270	1 /n. 250	0 / 0
Sähkö (kWh / r-m3)	17,4	16,4	16,9
Vesi (m3v /r-m3)	0,031	0,093	0,065
Kiinteistöjen käyttökulut (lämpö+sähkö+vesi) (€/v)	1 270 777€/v	1 446 771 €/v	1 394 930 €/v
Siivottavaa lattiapinta-alaa (h-m2)	37 758	39 113	41 846
Ateriapalveluiden tuotetut ateriat (kpl/v)	561 336	579 153	624 000
Palvelupyyntöjen määrä sekä jakautuminen:	2041 kpl	2293 kpl	2050 kpl
Kunnossa- ja Ylläpito %	43,6%	45,0%	40%
Käyttäjäpalvelut %	36,8%	39,7%	42%
ISS-Siivouspalvelu palautteet %	19,6%	15,3%	18%

Resurssimuutokset

Kunnossapidon yksi pitkäaikainen työntekijä jäi eläkkeelle heinäkuussa 2024. Kyseisen toimen täyttölupaa anottiin elokuussa 2024, mutta sitä ei myönnetty kaupungin taloudellisiin syihin vedoten. Tästä syystä kunnossapidon työryhmässä on yhden henkilön vaje, joka kuitenkin toivotaan saada täytetyksi mahdollisimman nopeasti.

Kiinteistönhoidossa on myös tapahtunut eläköitymistä kahden henkilön verran. Kummankin henkilön eläköitymiset ajoittuivat vuoden vaihteeseen. Toimiin haettiin täyttölupa sekä rekrytointiprosessi saatiin käynnistetty marraskuussa. Henkilöiden valinta saatiin päätökseen 17.12.2024.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Jaksava, motivoitunut ja osaava henkilöstö				
Henkilöstöä koulutetaan (kurssit/hlö/v)	1	2	2	1
Kehityskeskustelut käydään vuosittain (toteuma-%)	100	70	100	100
Kaupungin hankkima ruokapalvelu vastaa palvelusopimusta				
Ruokapalvelun laatukierrokset (kpl/kohde/vuosi)	2	1	2	2
Ruokapalvelun asiakastyytyväisyyskysely (Palveluntuottaja tekee, arvostelu 1-5)	3,29	3,07	3,4	2,65
Ruokapalveluiden palautteet (kpl/v)	28	29	20	51
Kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja palvelevat käyttäjiä				
Kiinteistöt kuntokartoitetaan kunnostustarpeen kartoittamiseksi. (valmius-%/r-m3)	70	70	60	60
Palaverit käyttäjien kanssa. (kpl/v)	68	85	80	88
Palaverit palveluntuottajien kanssa (kpl/v)	35	38	38	36
Siivouspalvelun asiakastyytyväisyyskysely (palveluntuottaja tekee. Arvostelu 1-5)	2,83	2,6	2,9	2,68
Siivouspalvelun laatukierrokset (kpl/kohde/vuosi)	4	4	3	3
Siivouspalveluiden palautteet (kpl/v)	245	397	280	358
Investointihankkeiden toteutuminen %	80	90	100	88,8

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	5 511	5	5 516	5 801	285	105,2 %	4 938	8,4 %
Toimintakulut	- 4 017	46	- 3 971	- 3 976	- 5	100,1 %	- 3 549	9,1 %
Toimintakate/jäämä	1 495	51	1 545	1 825	280	118,1 %	1 390	6,7 %
Poistot ja arvonalennukset	- 1 580	- 270	- 1 850	- 1 851	- 1	100,1 %	- 1 736	16,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 85	- 219	- 305	- 26	278	8,6 %	- 347	85,7 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	1 513	5	1 518	1 559	41	102,7 %	1 513	88,5 %
Toimintakulut	- 3 769	46	- 3 723	- 3 716	8	99,8 %	- 3 315	9,4 %
Toimintakate/jäämä	- 2 256	51	- 2 206	- 2 157	49	97,8 %	- 1 802	-19,1 %
Poistot ja arvonalennukset	- 1 580	- 270	- 1 850	- 1 851	- 1	100,1 %	- 1 736	16,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 3 836	- 219	- 4 056	- 4 009	47	98,8 %	- 3 538	-4,8 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	3 999		3 999	4 243	244	106,1 %	3 426	-8,7 %
Toimintakulut	- 248		- 248	- 260	- 13	105,1 %	- 234	4,5 %
Toimintakate/jäämä	3 751		3 751	3 982	231	106,2 %	3 192	-9,6 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	3 751		3 751	3 982	231	106,2 %	3 192	-9,6 %

2.1.7. Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA			
Kokoonpano, - Kokouksia 10, asioita 88		Puolue	Läsnäolokerrat
Mäkelä Timo	puheenjohtaja	Kok.	10
Backman Rami	varajäsen	Kok.	-
Koivukangas Olli	varapuheenjohtaja	SDP	10
Ristilä Pasi	varajäsen	SDP	-
Alander Eira	jäsen	Kesk.	10
Koriseva Piia	varajäsen	Kesk.	-
Mäkelä Matti	jäsen	PS	8
Kyynäräinen Ulla	varajäsen	PS	1
Särvä Joonas	jäsen	Kok.	9
Wikman Joonas	varajäsen	Kok.	-
Sipilä Salla	jäsen	Vihr.	7
Oinonen Terhi	varajäsen	Vihr.	-
Tukia Ismo	jäsen	Kesk.	9
Uotila Antti	varajäsen	Kesk.	1
Rannikko Piia	jäsen	Kok.	7
Tiittanen Katja	varajäsen	Kok.	2
Henninen Jonna	jäsen	Vas.	8
Toukonen Henri	varajäsen	Vas.	-
Pelkonen Peetu	nuorisovaltuuston edustaja 11.2.2025 asti		1
Salo Nooa-Rasmus	nuorisovaltuuston edustaja 12.2.2025 alkaen		2
Könnölä Leea	nuorisovaltuuston varaedustaja 12.2.2025 alkaen		6
Kerola Saara	kaupunginhallituksen edustaja		9
Ilola Timo	kaupunginhallituksen varaedustaja		1
Kaarlela Markus	kaupunginhallituksen puheenjohtaja		5
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja		5

Lindvall Virpi	Esittelijä	10
Vuorinen Anita	Pöytäkirjanpitäjä	10

Toiminnan kuvaus

Ympäristöpalveluiden toiminta-ajatuksena on paimiolaisten tarpeiden mukaisesti ja siihen osoite-
tuilla resursseilla taata kestävä kehityksen periaatteiden mukainen, viihtyisä, virikkeinen, turvalli-
nen, laadukas ja taloudellinen yhdyskunnan elinympäristö ohjaamalla alueiden käyttöä ja rakenta-
mista, harjoittamalla ennaltaehkäisevää ympäristöhuoltoa ja laatimalla luotettavaa rekisteri- ja paik-
katietoaineistoa.

Lautakunnan alaisen vakinaisen henkilökunnan määrä oli 31.12.2024 yhteensä 10.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per ta- lousarvio	TA-muu- tokset	TA muu- tosten jäl- keen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	512	4	516	405	- 111	78,5 %	173	-23,8 %
Toimintakulut	- 1 275	11	- 1 264	- 1 112	152	87,9 %	- 903	5,5 %
Toimintakate/ jäämä	- 763	15	- 748	- 707	41	94,5 %	- 730	16,2 %
Poistot ja arvон- alennukset								-100,0 %
Tilikauden yli-/ali- jäämä	- 763	15	- 748	- 707	41	94,5 %	- 730	15,7 %
(1 000 €) ulkoiset	Alk.per ta- lousarvio	TA-muu- tokset	TA muu- tosten jäl- keen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	512	4	516	405	- 111	78,4 %	172	-24,1 %
Toimintakulut	- 1 192	11	- 1 181	- 1 026	154	86,9 %	- 822	5,7 %
Toimintakate/ jäämä	- 680	15	- 664	- 622	43	93,5 %	- 649	18,0 %
Poistot ja arvon- alennukset								-100,0 %
Tilikauden yli-/ali- jäämä	- 680	15	- 664	- 622	43	93,5 %	- 649	17,5 %
(1 000 €) sisäiset	Alk.per ta- lousarvio	TA-muu- tokset	TA muu- tosten jäl- keen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024 /Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot							1	155,0 %
Toimintakulut	- 83		- 83	- 85	- 2	102,4 %	- 81	3,7 %
Toimintakate/ jäämä	- 83		- 83	- 85	- 2	102,1 %	- 80	3,0 %
Poistot ja arvon- alennukset								
Tilikauden yli-/ali- jäämä	- 83		- 83	- 85	- 2	102,1 %	- 80	3,0 %

Poikkeama: OSKaTi-hankkeen kustannuksista ja tuloista noin 135 000 euroa siirtyvät vuo-
delle 2025.

Arvio olennaisista riskitekijöistä

Strategiset		
Maankäytön suunnittelun hidas eteneminen.	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Erialaisten selvitysten puutteellisuudet tai kaavoihin kohdistuvat valitukset. Seuraukset: Selvitysten puutteellisuudet hidastavat kaavoitustyötä ja valitukset estävät kaavan voimaantulon. Tällöin vaikutukset heijastuvat kunnallistekniikan rakentumiseen, tontin myyntiin, rakennuslupamaksuihin ja uusien asukkaiden saamiseen.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Selvitysten tarjouspyynnöt tulee laatia huolella ja riittävän aikaisessa vaiheessa. Prosessin tulee olla kuvattu.	Vastuuhenkilöt: Kaavoituspäällikkö	
Arviointi: Maankäytön suunnittelu on pysähdyksissä ison osan vuodesta henkilöstössä tapahtuneiden muutosten takia. Tilannetta paikattiin ostopalveluilla ja valmistelevilla tehtävillä. Aloitettavia hankkeita siirrettiin eteenpäin.		
Toiminnalliset		
Henkilöstön jaksaminen	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot. Päteviä sijaisia on hankala löytää tai sijaista ei saa palkata. Seuraukset: Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisön hyvinvointia. Tehtävät on jaettu niin, että pääsääntöisesti yksi ihminen vastaa hänelle asetetuista työtehtävistä. Poissaolotilanteissa näistä tehtävistä selviytyminen työtehtäviä jakamalla aiheuttaa pitkittyessään työssä uupumista. Sijaisen puuttuessa kuormitus kasaantuu.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Kaikki avoinna olevat virat/toimet pyritään täyttämään. Esimiestyöhön panostaminen; säännölliset keskustelut, herkkä puuttuminen, työtehtävien jakaminen uudelleen. Tarvittaessa kehityskeskustelut.	Vastuuhenkilöt: Kaavoituspäällikkö Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja Ympäristönsuojelusihteri	
Arviointi: Pitkät poissaolot ovat selvästi kuormittaneet tiettyjä työntekijöitä ja esihenkilöitä. Töitä on priorisoitu voimakkaasti ja niiden aloittamista on siirretty eteenpäin. Välttämättömät työtehtävät on saatu kuitenkin hoidettua.		
Tietovuoto henkilöstömuutosten myötä	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Tiedon poistuminen henkilöstövaihdosten myötä ja ammattitaitoisen työvoiman löytämisen vaikeus. Kunta-alan palkat eivät juuri houkuttele yksityisiltä markkinoilta työntekijöitä. Seuraukset: Pitkäaikaiset työntekijät vievät mukanaan paljon hiljaista tietoa. Tiheään vaihtuvat työntekijät kuormittavat pitkäaikaisempaa henkilöstöä vähentäen työn tuottavuutta.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Työntekijöiden työsuhteiden limittäminen. Riittävät dokumentointivälineet ja rekisterit. Työn houkuttelevuuden lisääminen muilla kuin rahallisin keinoin.	Vastuuhenkilöt: Kaavoituspäällikkö Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja Ympäristönsuojelusihteri	
Arviointi: Poistuvaa tietoa yritettiin siirtää mahdollisimman paljon taloon jääville työntekijöille. Tässä auttoi selkeät tiedon tallennussijainnit ja sovitut toimintatavat.		
Esimiestyön organisaation rakenteet.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt: Esimiehillä on hyvin vähän aikaa paneutua johtamiseen työtehtäviensä ohella.		

Seuraukset: Delegoitavat tehtävät kasaantuvat esimiehille, vaikka työtehtävä olisi mahdollista hoitaa työntekijän toimesta. Työtapojen kehittäminen jää tekemättä, kun tehtävät kasaantuvat. Osaamisen jakamisen puuttuminen ei edistä työyhteisön kehittymistä.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Johtamiselle ja kehittämistyölle tulisi saada riittävästi aikaa esimerkiksi työtehtäviä delegoimalla tai lisäresursseilla.	Vastuuhenkilöt: Kaavoituspäällikkö Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja Ympäristönsuojelusihteri	
Arviointi: Esimiestyölle on ollut ajoittain aikaa. Työntekijöiden itseohjautuvuus helpottaa töiden esitymistä.		
Vahinkoriskit		
Ulkopuolisen toimijan aiheuttamat vaaratilanteet.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Ympäristövahingot ja onnettomuudet.		
Seuraukset: Pohjavesialueen, maaperän tai vesistön pilaantuminen voivat olla seurauksiltaan hyvin vakavia ja kustannuksiltaan suuria. Myös henkilöstön riittävyys muodostuu ongelmaksi.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Toimintamallit vahinkojen varalle luotava.	Vastuuhenkilöt: Ympäristönsuojelusihteri	
Arviointi: Ulkopuolisen toimijan aiheuttamia vaaratilanteita ei tapahtunut.		
Tietohallintoriskit	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt: Tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyvät riskit vaikuttavat olennaisesti alalla. Osaamisen poistuminen henkilömuutosten myötä lisää häiriöiden kestoja ja korjaustoimenpiteet kustannuksia.		
Seuraukset: Työn teko estyy käytännössä kokonaan. Kaikki rekisteri- ja paikkatietojärjestelmät ovat riippuvaisia verkosta ja palvelimista.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Toiminnan häiriöttömyyteen on varauduttu mahdollisimman hyvin rekisteri- ja paikkatietojärjestelmien osalta käyttämällä omaa palvelinympäristöä. Mitauslaitteissa käytetään sekä omaa tukiasemaa että laitetoimittajan tarjoamaan virtuaaliverkkoa, jolloin toimintavarmuus kasvaa. Häiriötilanteita varten tulee valita konsultti, joka pystyy korjaamaan laaja-alaisesti järjestelmien toiminnan.	Vastuuhenkilöt: Paikkatietopäällikkö	
Arviointi: Häiriöitä tietoliikenteessä ilmeni poikkeuksellisen paljon syksyllä 2024. Joinakin päivinä työnteko oli mahdotonta toimimattomien järjestelmien ja internetyhteyksien vuoksi.		
Taloudelliset		
Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 1
Syyt: Tietojärjestelmien kehitystyö on kallista, eikä siihen ole pystytty ennakoimaan.		
Seuraukset: Päivittämättömät tietojärjestelmät altistavat tietoturvamurroille ja työnteon tehokkuuden heikentymiselle.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Hintojen nousun arvion pyytäminen ICT-palveluja toimittavilta yrityksiltä ennen talousarvion valmistelua.	Vastuuhenkilöt: Paikkatietopäällikkö.	
Arviointi: Ostopalveluissa oli huomioitu kustannusten nousu.		

Riskin todennäköisyys:

1 = erittäin epätodennäköinen

2 = epätodennäköinen

3 = todennäköinen

4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

1 = vähäinen

2 = kohtalainen

3 = vakava

4 = erittäin vakava

Vastuualue **Kaavoitus**
Vastuuhenkilö Kaavoituspäällikkö Iiris Koivula

Toiminta-ajatus

Kaavoituksen tehtävänä hallintosäännön mukaisesti on maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen valmistelutyöt tavoitteenaan kaupungin kehitystä tukeva, toimiva ja edullinen yhdyskuntarakenne sekä ajan tasalla oleva kaavoitustilanne (ajantasa-asemakaava). Kaavoitusta ja maankäytön suunnittelua ohjaavat alueidenkäyttölaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus. Lain yleisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen siten, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Toiminta sisältää yleis- ja asemakaavojen sekä kaavamuutosten laatimisen sekä näihin liittyvien maankäytön suunnitelmien, selvitysten ja sopimusten valmistelutyön. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus hoidetaan pääosin omana työnä. Tarvittaessa käytetään myös ostopalveluja pääasiassa kaavaselvitysten tekemiseen. Valmistelussa olevia kaavahankkeita on vuosittain 4-6 kpl.

Henkilöstön määrä 31.12.2024 oli kaksi: kaavoituspäällikkö ja suunnitteluavustaja.

Kaavoitus valmistelee alueidenkäyttölain mukaisesti joka vuosi kaavoituskatsauksen. Siinä kerrotaan tarkemmin kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä ja suunnitteilla olevista kaava-asioista. Ympäristölautakunta hyväksyi 23.1.2024 kaavoituskatsauksen 2024.

Vuoden 2024 aikana eri käsittelyvaiheissa olevia kaavoja olivat Keskustan rata-alueen asemakaava, asemakaavan muutos ja kumoaminen, Teollisuustie-Apilatie- asemakaavan muutos sekä Koivulinnan asemakaava ja asemakaavan muutos.

- Valtuuston 7.6.2023 hyväksymä Koivulinnan asemakaava ja asemakaavan muutos tuli koko alueeltaan voimaan kuulutuksella 19.4.2024.
- Keskustan rata-alueen asemakaava, asemakaavan muutos ja kumoaminen oli luonnoksena nähtävillä 15.12.2023-4.1.2024 sekä ehdotuksena nähtävillä 4.6.-9.8.2024 ja hyväksyttiin valtuustossa 13.11.2024.
- Teollisuustie- Apilatie - asemakaavan muutos oli luonnoksena nähtävillä 5.3.-5.4.2024.

Kaavoituspäällikön tehtäviin kuului kaavojen laatimisen ohella mm. lausuntojen antaminen rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvissä lupa-asioissa sekä alueiden käyttöön, kaavojen tulkintaan ja rakentamiseen liittyvä neuvonta. Kaavoituspäällikkö osallistui Paimion edustajana seudulliseen yhteistyöhön Varsinais-Suomen liiton ja Turun kaupunkiseudun kuntien kanssa. Suunnitteluavustajan tehtäviin sisältyi kaavoituksen lisäksi kaupungin maaomaisuuteen liittyvien paikkatietojen ja rekisterien ylläpito sekä mm. kauppakirjojen ja vuokrasopimusten valmistelu.

Paimion kaavoitus oli mukana OsKaTi- (Kumppanitestaustietomallimuotoisen kaavan tuottamisesta) hankkeessa. Hanke jatkuu vuoden 2025 puolella. Hankkeessa kehitetään QGIS-ohjelmaa kansallisen kaavatietomallin mukaiseen kaavoitukseen.

Maapolitiikka sisältää kaupungin maanhankintaan ja kaavojen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset yhdyskuntien ja kaupungin kehittämiseksi. Paimion kaupungin ensimmäinen maapoliittinen ohjelma 2019 - 2021 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.6.2019. Ohjelma on strateginen asiakirja, jonka keskeinen päämäärä on varmistaa, että kaupunki voi suunnitella ja ohjata maankäyttöä ja rakentamista tarkoituksenmukaisesti. Maapoliittisen ohjelman päivitys on tullut ajankohtaiseksi.

Paimion kaupungissa maapolitiikan toteutumista seuraa kaupunginhallituksen asettama maapoliittinen toimikunta, joka kokoontui 3 kertaa vuonna 2024. Toimikunnassa ovat mukana eri valtuustoryhmien edustajat, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajat, kaupunginjohtaja, tekninen johtaja sekä paikkatietopäällikkö. Toimikunnan puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja sihteerinä kaavoituspäällikkö. Toimikunnassa tarkasteltiin mm. kaupungin tonttivarantoa ja maaomaisuutta sekä valmisteltiin kaavoitettavan maan hankintaan maapoliittisen ohjelman mukaisesti.

Riittävän ja oikea-aikaisen maanhankinnan varmistamiseksi sekä asemakaavoituksen ohjelmointia varten seurataan mm. seuraavia muuttujia:

- Kaupungin maanomistus Vistan osayleiskaavan asemakaavoittamattomilla keskustatoimintojen sekä asuin- ja työpaikkarakentamiseen varatuilla alueilla (ha).
- Kaupungin myyntivalmiit pientalorakentamiseen (AO/AP) tarkoitetut tontit (kpl).
- Kaupungin muut asuinrakentamiseen (AR/AK/AL) tarkoitetut tontit (kpl).
- Kaupungin myyntivalmiit yritysrakentamiseen (KTY/KLT/PL/Y) tarkoitetut tontit (kpl).
- Kaupungin kaavoitetut, asuinrakentamiseen tarkoitetut tontit (AO, AP, AR, AK, AL), joilla ei ole kunnallistekniikkaa (kpl).
- Lisäksi seurataan vastaavia em. tonttien lukumääriä myös yksityisten, yritysten ja yhteisöjen omistamilla alueilla.

Resurssimuutokset

Ei muutoksia resursseissa.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö				
Koulutuspäivät (pv/v)	8	6	6	5
Kehityskeskustelut käydään (toteut. %)	100	100	100	100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat				
Sisäiset kaavoituspalaverit (kpl/v)	7	11	8	10
Kaavoituskatsaus (laadittava), (laaditaan=1, ei laadita=0)	1	1	1	1
Kaupungin maanomistus Vistan osayleiskaavan asemakaavoittamattomilla alueilla				
Asumiseen tarkoitettua aluetta (AO, AP, AR, AK) (ha)	48	25	40	40
Työpaikka-aluetta (T, TP) (ha)	1,55	1,55	5	5
Monipuolinen tonttitarjonta kysyntää vastaavasti				
Kaupungin tonttivaranto (myyntivalmiit) (kpl/v)	40	37	60	54
Kaupungin tonttivaranto (kunn.tekn. puuttuu) (kpl/v)	9	9	40	9
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja turvallinen elinympäristö				
Kaavakkeiden/lomakkeiden ylläpito/kehittäminen (päivitys tehty 1=kyllä, 0=ei)	1	1	1	0
Hinnaston ajan tasalla pitäminen (päivitys tehty 1=kyllä, 0=ei)	1	1	1	0

Vastuualue **Paikkatieto**
Vastuhenkilö Paikkatietopäällikkö Virpi Lindvall

Toiminta-ajatus

Paikkatietopalvelut toimii tukipalveluna ympäristöpalveluiden alaisille toiminnoille, mutta myös teknisten palveluiden ja koko kaupungin toiminnoille tuottaen luotettavaa mittaus-, rekisteri- ja paikkatietoaineistoa päätöksenteon pohjaksi ja sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden tarpeisiin. Rajapintarakaisujen rakentaminen, työvälineiden tarjoaminen ja digitaalisten palveluiden kehittäminen ovat merkittävä osa paikkatietopalveluiden toimintaa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paikkatietopalvelut palvelee kaupunkilaisia ja kaupungin eri hallintokuntia rekisteri-, paikkatieto- ja mittausasioissa. Paikkatietopalvelujen keskeisiä tehtäviä ovat pohja- ja johtokartan ylläpito, suunnitelmiin ja kiinteistökauppoihin liittyvät arkistointityöt, kaupungin maaomistukseen liittyvät valmistelutyöt, lainhuudatus sekä rekisteri-, ja paikkatiedollinen ylläpito, kiinteistöjen muodostamiseen, rakennuslupiin ja kunnallistekniikan rakentamiseen liittyvät mittaukset, paikkatietoaineistojen ylläpito, taloushallinnon osatehtävät sekä rekisteri- rajapinta- ja karttapalveluiden ylläpito- ja kehitystehtävät. Paikkatietopäällikkö toimii kaupanvahvistajana, josta tuloutus paikkatietoon.

Henkilöstön määrä oli 31.12.2024 kolme henkilöä: paikkatietopäällikkö, paikkatietokäsittelijä ja kartoittaja.

Kiinteistöihin, paikkatietoaineistoihin ja eri rekistereihin liittyvän tiedon tuottamista ja hallintaa tehtiin yhteistyössä omien hallintokuntien, valtion viranomaisten ja muiden alueen kuntien kanssa. Yleisten alueiden lohkonomia ei valmistunut.

Paikkatietokäsittelijä suoritti KiRa-projektin toimenpiteitä oman työnsä ohessa, joihin kuuluvat mm. rakennus-, osoite- sekä katurekisterin ylläpito, kunnallistekniikkaan ja hankkeisiin liittyvien suunnitelmien kokoaminen ja arkistointi.

Kartoittaja vastasi rakennusluvassa määrättyjen rakennuspaikan merkinnöistä, tonttien lohkomismaastotöistä, vesihuollon aineistojen sekä pohjakartan mittaamisesta sekä kaupungin omana työnä tehtävien kunnallistekniikan rakentamisen mittaus- ja merkintätöistä. Koivulinnan ensimmäisen vaiheen lohkominen rekisteröitiin ja toisen vaiheen pyykitysmaastotyöt tehtiin syksyllä työelämään tutustujan avustuksella.

Paimio oli mukana yhteishankkeessa Kunnan infrapalvelujen digitalisointi sekä koulutusmateriaali kunnan kriittisen infran hallinnointiin Valtionvarainministeriön avustuksella. Hankkeessa toteutettu kriittisen infran hallinnointiohje tullaan jakamaan kaikkiin kuntiin Kuntaliiton välityksellä.

Paimio toteutti hankkeen aikana mm. vesi- ja jätevesiasukkaiden sijoittamisen paikkatiedoksi, kuituverkon digitoinnin, pohja- ja johtokartan kääntämisen tietokannasta FME-ohjelmistolla Autocadin dwg-muotoon sekä kaivokorttien siirron automatisoinnin palvelimelle. Lisäksi tuotettiin omana työnä RAMS-luokituksen mukainen uusi viheralueiden paikkatietoaineisto ja periaatteet luokituksen käyttöön Paimiossa.

Hankkeeseen palkattu projektityöntekijä mittasi puolen vuoden aikana 382 hulevesikaivoa, 251 jätevesikaivoa ja 381 puhtaan veden venttiiliä. Kesätyöntekijä päivitti Paimion katuverkon tietoja Digiroadiin, teki pohjakartan kohteiden tarkastusta ja kartoitti liikennemerkkejä maastossa. Merkkien kartoittamiseen luotiin ylläpitoprosessi.

Merkittävänä kokonaisuutena ostettiin aineistojen turvaamiseen tähtäävä ETL-prosessi, jonka avulla paikkatietoaineistoa voidaan suodattaa ja karkeuttaa kansallisten ohjeistusten mukaisesti sekä tallentaa varmuuskopioiksi poikkeusolosuhteiden varalle.

Ympäristöministeriöltä saatua avustusta kaavatietomallin mukaisen kaavatiedon tuottamiseen sekä sen siirtoformaatin testaamiseen RYHTI-järjestelmään (OSKaTi-hanke, Open Source KaavaTieto) päästiin tekemään Joensuun, Tyrnävän, Asikkalan, Heinäveden ja Sulkavan kanssa. Hankkeeseen valittu ohjelmistokehittäjä Gispo Oy loi toimintaympäristön, jossa asema- ja yleiskaavaa voidaan laatia RYHTI-lain vaatimassa tietomallimuodossa ja toimittaa RYHTI-järjestelmään. Hankkeessa ehdittiin testausvaiheeseen ja hanke päättyi 2025. Paimio kulkee etujoukoissa kaavoitusprosessien kehitystä edistäen.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä aloitti toimintansa 1.1.2024, jonne kuntien tulee toimittaa jatkossa rakentamisen ja maankäytön tietoja. Tietojen tuottaja on vastuussa tietojen ylläpitämisestä ja ne tulee julkaista valtakunnalliseen järjestelmään yhteisesti sovitussa koneluettavassa muodossa. Järjestelmien välille ollaan rakentamassa tarvittavia rajapintoja. Paimio oli Lupapiste/Louhi-kuntana mukana myös rakennusvalvonnan ohjelmistojen kehityksessä.

Luodut tietokannat ja kartta-aineistot pidettiin ajan tasalla jatkuvalla täydennystyöllä. Järjestelmien kehittäminen ja ongelmatilanteet ratkaistiin konsultin avulla.

Resurssimuutokset

Rakennuspaikan merkinnät ja sijaintikatselmukset tuloutetaan vasta vuonna 2025 rakennusvalvonnan sijaan paikkatietoon. OSKaTi-hankkeen maksatus ei ehtinyt vuodelle 2024.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö				
Koulutuspäivät (pv/v)	10	10	12	20
Kehityskeskustelut käydään (toteut. %)	100	100	100	100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat				
Lähikuntien mittaushenkilöiden väliset palaverit (kpl/v)	1	2	2	2
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu ajantasainen ja informatiivinen toimintaympäristö				
Rakennusrekisterin päivitys (kiinteistöä/v)	221	162	200	45
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu ajantasainen ja informatiivinen toimintaympäristö				
Yleisten alueiden lohkominen (alue/v)	0	1	1	0

Vastuualue **Rakennusvalvonta**
Vastuuhenkilö Rakennustarkastaja Petri Vastamäki

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvontapalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntalaisten tarpeiden mukaisesti ja osoite-
tuilla voimavaroilla edistää kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisen, viihtyisän, virikkeisen, tur-
vallisen, laadukkaan ja taloudellisen asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön rakentamista. Tätä toteu-
tetaan ohjaamalla rakentamista ja valvomalla rakennettua ympäristöä.

Rakennusvalvonnan toimintaa sääteli Maankäyttö- ja rakennuslaki, asetukset ja kunnan rakennus-
järjestys.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Rakennusvalvonta käsitteli 125 rakentamiseen liittyvää lupa-asiaa. Rakennuslupahakemuksia käsi-
teltiin 57 kpl, toimenpidelupahakemuksia 20 kpl ja ilmoitushankkeita 27 kpl.

Uusien omakotitalojen lupahakemuksia käsiteltiin 15 kpl. Rivitalohankkeita käsiteltiin 2 kpl. Uusien
asuntojen määrä lupahankkeissa oli 26.
Yhteensä rakennusluvilla on myönnetty lupa 10700 m2 uuden kerrosalan rakentamiseen ja tilavuus-
deltaan 46000 m3 rakentamiseen.

Valmistuneiden rakennusten uusi kerrosala oli 4700 m2 ja tilavuus 18400 m3. Valmistuneita omako-
taloja oli 8 kpl, paritaloja 2 kpl ja rivitaloja 2 kpl.

Rakentamiseen liittyviä katselmuksia rakennusvalvonta suoritti 184 kpl, joista aloituskokousten
osuus oli 22 kpl.

Rakennusvalvonta huolehtii, että rakennus tai rakennuskohde täyttää käyttötarkoituksen edellyttä-
mällä tavalla rakenteiden lujuuden, paloturvallisuuden, hygienian, terveyden ja ympäristön, käyttö-
turvallisuuden, meluntorjunnan sekä energiatalouden perusvaatimukset.

Rakennusvalvonnan tehtäväkenttään kuului lupa- ja ilmoitusasioiden käsittely ja valmistelu sekä
päätöksenteko, lupien valvonta katselmusten avulla sekä valmiiden rakennusten ja niiden ympäris-
töjen jatkuva valvonta. Rakentajien ohjauksella ja neuvonnalla on merkittävä osuus rakennusval-
vonnan työkentässä. Kaavoilla määrättyjen asioiden toteuttamisen valvonta. Jätevesiasetuksen mu-
kaisten lupien päättäminen ja valvonta sekä maisematyölupien päättäminen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki painotti entistä enemmän ympäristönsuojelullisia ja energiataloudellisia
seikkoja. Viranomaisvalvonta painottuu hankkeen aloitus- ja valmistumisvaiheisiin, jolloin rakennut-
tajan vastuu on kasvanut.

Rakennusjärjestyksen ajan tasalla pitämisellä pyritään soveltamaan lainsäädännössä ja muissa
määräyksissä tapahtuvat muutokset Paimion olosuhteita vastaavaksi. Rakennusvalvonta on osallis-
tunut kuntaliiton vetämän rakennusjärjestysohjelman kokouksiin, jossa on valmisteltu rakentamis-
lakiin perustuvan rakennusjärjestyksen laadintaa.

Rakentamislakiin perustuvat rakennusvalvonnan maksuperusteet on uusittu ja ne tulivat voimaan
1.1.2025.

Henkilöstön määrä oli kolme, rakennustarkastaja, tarkastusinsinööri ja lupasihteeri.

Resurssimuutokset

Ei resurssimuutoksia.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö				
Koulutuspäivät (pv/v)	10	6	15	8
Kehityskeskustelut käydään (toteut. %)	100	100	100	100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat				
Kuntien väliset palaverit (kpl/v)	0	5	1	0
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja turvallinen elämänympäristö				
Rakennusvalvonnan taksat tarkistetaan säännöllisesti (tarkistettu), (tarkistetaan=1, tarkastamatta=0)	1	1	1	1
Vanhentuneet luvat, lopputarkastus pitämättä (kpl/v)	177	170	150	200
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja turvallinen elämänympäristö				
Rakennusluvan käsittelyaika (vko/lupa)	3	3	3	3

Vastuualue **Ympäristönsuojelu**
Vastuhenkilö Sinikka Koponen-Laiho

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelun tehtävänä on ylläpitää ja edistää Paimiossa kestäväen kehityksen periaatteiden mukaista, luonnonympäristöltään monimuotoista, terveellistä, viihtyisää ja virikkeitä antavaa elinympäristöä. Tätä toteutetaan harjoittamalla ennaltaehkäisevää ympäristönsuojelutyötä, edistämällä paikallistasolla ilmastonmuutosta hillitseviä toimenpiteitä, vahvistamalla ja ylläpitämällä luonnon monimuotoisuutta kunnassa, valvomalla luvanvaraisia toimintoja ja jakamalla tietoa asukkaille ja toiminnanharjoittajille.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä Paimiossa hoitaa ympäristölautakunta.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Ympäristönsuojelun tulosalueeseen kuuluu mm. ympäristönsuojelu-, maa-aines- ja jätelain mukaisien lupien ja ilmoitusten käsittely ja valvonta; jätehuollon valvontatehtävät ja mm. roskaantumiseen liittyvät tarkastukset; vesihuoltolain mukaisten vapautushakemusten käsittely; hajajätevesiasetuksen mukaisten lupien valmistelu-, valvonta- ja neuvontatehtävät; maisematyölupien valmistelu; ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen tähtäävien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus paikallistasolla; kestäväen kehityksen edistäminen kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaa toteuttamalla; luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja edistäminen; ympäristön tilan seuranta (esim. vesistöjen tilan seuranta tutkimuksin, kasvihuonekaasupäästöseuranta); vieraslajien torjunnan edistäminen ja jatkaminen, ns. nitraattiasetuksen valvonta (eläinsuojat ja lantalat) sekä tiedotus ja neuvonta kaupungin tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vuonna 2024 myönnettiin 2 ympäristölupaa ja yksi muutos ympäristölupaan. Erilaisia viranhaltijapäätöksiä tehtiin 10 kpl. Öljysäiliön maaperään jättämistä koskevien hakemusten määrä väheni huomattavasti verrattuna vuoteen 2023.

Paimion kaupunki oli mukana Valonian koordinoimassa Helmikunnat 2 -yhteishankkeessa (2023-2024), jonka tarkoituksena on vauhdittaa kunnissa tapahtuvaa ympäristötyötä ja edistää luonnonhoitotöiden suunnittelua ja toteutusta. Vähäjokipolun ja Jokelan koulun laidunalueet saatiin suunniteltua ja aitaukset rakennettua. Hanke päättyi vuonna 2024. Avustusta saatiin hankkeen kuluista 80 % eli noin 27 300 €.

Vesistötkarkkailuja jatkettiin edellisvuosien malliin Paimionjoella, Vähäjoella ja Paimionlahdella konsultin toimesta. Paimionjoen tuoma ravinne- ja kiintoainekuormitus Saaristomereen muodostuu kaikkien jokivarren kuntien aiheuttamista päästöistä, joten joen yhteistarkkailu on erittäin tärkeää. Marraskuun 2024 tulvavedet aiheuttivat Paimionjokeen huomattavan ravinnekuorman.

Maaumala Ankkalammen kiekkuravesiruton torjuntahankkeen työosuus saatiin päätökseen teknisen toimen työnä, jota ympäristönsuojelu valvoi. Hiekkahelmen kiekkuravesiruton seuranta jatkettiin kesällä 2024 sukeltajatyönä ja lisäksi ruttoa kartoitettiin ja torjuttiin pohjavesialueen muissakin lammissa. Hiekkahelmen ja muiden lampien torjuntaa koskeva hanke (haettu Kainuun Ely-keskuksesta) päättyi vuonna 2024. Myös kaupunkilaisia osallistettiin vieraslajien torjuntaan mobiilipelin avulla, jossa asukkaat kartoittavat ja torjuvat vieraslajeja Paimion kaupungin alueella. Pelin avulla saatiin torjuttua 25 000 m²:n alueelta lupiinia.

Paimio jatkoi edelleen Hiilineutraalit kunnat (Hinku) -verkostossa. Hinku-kuntana Paimio sitoutuu tavoittelemaan 80 % hiilidioksidipäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2007 verrattuna. Vuoden 2023 käyttöperäiset päästöt tulevat Syken ennakkotiedon mukaan olemaan -43 %, joka on 6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2022. Päästötiedot laahaavat jäljessä.

Paimion kasvihuonekaasupäästöseurantaa jatkettiin myös CO2-raportilla. Tulokset laahaavat perässä, joten vuotta 2022 ja vuoden 2023 ennakkoa vertaillen asukaskohtaiset päästöt tulisivat laskemaan. Kun em. kuntien asukaskohtaisia päästöjä tarkasteltiin ilman läpiajoliikennettä (moottoritie), maataloutta ja teollisuutta, Paimio sijoittuisi pienipäästöisimpien kuntien joukkoon.

Vuonna 2024 piti toteuttaa hankeavustuksen puitteissa "Paimio pyöräilee päästöt pois" -hanke, jonka pyrkimyksenä oli vähentää tieliikenteen päästöjä Paimiossa. Avustushanketta ei kuitenkaan saatu.

Ympäristönsuojeluasioista tiedotettiin mahdollisimman paljon. Paimion kaupunki osallistui Yle:n Miljoona roskapussia -kampanjaan ja Toimintakeskus Apilan kanssa järjestettiin yhdessä perinteikäs linnunpönttötapahtuma. Lisäksi liikuntapalveluiden kanssa järjestettiin asukkaille polkupyörien huoltotapahtuma.

Henkilöstön määrä oli 2,8: ympäristönsuojelusihteeri, ympäristöinsinööri ja määräaikainen projektisuunnittelija 80 % mm. hankkeiden avustushakuihin ja koordinointiin.

Resurssimuutokset

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö				
Koulutuspäivät (pv/v)	10	14	9	10
Kehityskeskustelut käydään (toteut. %)		100	100	100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat alueellisesti				
Kuntien väliset palaverit ympäristönsuojelutehtävissä (kpl/v)	2	4	3	4
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja terveellinen elinympäristö				
Lupien ja ilmoitusten laadukas ja joutuisa käsittely (käsittelyaika /lupa), (kk)	3	3	3	3
Osallistuminen mm. Kunta-Helmi -hankkeisiin, kasvihuonekaasupäästöjen seurantaan, vieraslajien seurantaan esim. mobiilipelin avulla ja HINKU-hankkeeseen (osallistuminen), (osallistua=1, ei osallistu=0)	1	1	1	1
Valvontaohjelman laatiminen (kyllä=1, ei =0)		1	1	1

2.2. Yhteenvedo käyttötalouden toteutumisesta

Vuoden 2024 käyttötalouden toteutuminen tehtävittäin mukaan lukien sisäiset erät

	Alk.per TA	TA-muutos	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-37 469		-37 469	-38 125	-656	101,8 %
Toimintakate/ jäämä	-37 469		-37 469	-38 125	-656	101,8 %
KESKUSVAALILAUTA- KUNTA						
Toimintatuotot	70 000		70 000	60 634	-9 366	86,6 %
Toimintakulut	-62 495		-62 495	-59 325	3 170	94,9 %
Toimintakate/ jäämä	7 505		7 505	1 308	-6 196	17,4 %
KAUPUNGINHALLITUS						
Toimintatuotot	3 238 469	191 100	3 429 569	3 489 229	59 660	101,7 %
Toimintakulut	-5 723 827	-469 620	-6 193 447	-6 303 162	-109 715	101,8 %
Toimintakate/ jäämä	-2 485 358	-278 520	-2 763 878	-2 813 932	-50 054	101,8 %
Konsernijohto ja hallintopal- velut						
Toimintatuotot	2 680 965	196 100	2 877 065	2 916 397	39 332	101,4 %
Toimintakulut	-4 425 279	-493 700	-4 918 979	-5 024 204	-105 225	102,1 %
Toimintakate/ jäämä	-1 744 314	-297 600	-2 041 914	-2 107 807	-65 892	103,2 %
Maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	205 000		205 000	197 421	-7 579	96,3 %
Toimintakulut	-263 144	3 500	-259 644	-238 796	20 848	92,0 %
Toimintakate/ jäämä	-58 144	3 500	-54 644	-41 375	13 269	75,7 %
Työllisyyden hoito						
Toimintatuotot	352 504	-5 000	347 504	375 411	27 907	108,0 %
Toimintakulut	-1 035 404	20 580	-1 014 824	-1 040 162	-25 338	102,5 %
Toimintakate/ jäämä	-682 900	15 580	-667 320	-664 751	2 569	99,6 %
KOULUTUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	1 544 395		1 544 395	1 583 658	39 263	102,5 %
Toimintakulut	-28 667 566	82 000	-28 585 566	-27 821 767	763 799	97,3 %
Toimintakate/ jäämä	-27 123 171	82 000	-27 041 171	-26 238 109	803 062	97,0 %
Hallinto						
Toimintatuotot				86	86	
Toimintakulut	-534 308	2 000	-532 308	-541 667	-9 359	101,8 %
Toimintakate/ jäämä	-534 308	2 000	-532 308	-541 581	-9 273	101,7 %
Varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	476 600		476 600	478 266	1 666	100,3 %
Toimintakulut	-10 886 379		-10 886 379	-10 704 259	182 120	98,3 %
Toimintakate/ jäämä	-10 409 779		-10 409 779	-10 225 994	183 786	98,2 %
Perusopetus						
Toimintatuotot	956 095		956 095	996 296	40 201	104,2 %
Toimintakulut	-15 176 479	70 000	-15 106 479	-14 508 143	598 336	96,0 %
Toimintakate/ jäämä	-14 220 384	70 000	-14 150 384	-13 511 847	638 537	95,5 %
Toisen asteen koulutus						
Toimintatuotot	111 700		111 700	109 011	-2 689	97,6 %
Toimintakulut	-2 070 400	10 000	-2 060 400	-2 067 698	-7 298	100,4 %
Toimintakate/ jäämä	-1 958 700	10 000	-1 948 700	-1 958 687	-9 987	100,5 %

	Alk.per ta- lousarvio	TA-muutos	Ta muutos- ten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %
HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	672 905	15 000	687 905	818 314	130 409	119,0 %
Toimintakulut	-3 619 104	53 400	-3 565 704	-3 744 265	-178 562	105,0 %
Toimintakate/ jäämä	-2 946 199	68 400	-2 877 799	-2 925 952	-48 153	101,7 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	37 900	200	38 100	41 487	3 387	108,9 %
Toimintakulut	-827 563	6 600	-820 963	-771 356	49 608	94,0 %
Toimintakate/ jäämä	-789 663	6 800	-782 863	-729 869	52 994	93,2 %
Paimion opisto						
Toimintatuotot	209 200	11 000	220 200	226 922	6 722	103,1 %
Toimintakulut	-946 689	19 800	-926 889	-932 253	-5 364	100,6 %
Toimintakate/ jäämä	-737 489	30 800	-706 689	-705 331	1 358	99,8 %
Nuoriso- ja liikuntapalvelut						
Toimintatuotot	425 805	3 800	429 605	549 905	120 300	128,0 %
Toimintakulut	-1 844 851	27 000	-1 817 851	-2 040 656	-222 805	112,3 %
Toimintakate/ jäämä	-1 419 046	30 800	-1 388 246	-1 490 752	-102 505	107,4 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	5 666 089	48 000	5 714 089	6 043 705	329 616	105,8 %
Toimintakulut	-5 956 394	93 305	-5 863 089	-6 081 013	-217 924	103,7 %
Toimintakate/ jäämä	-290 305	141 305	-149 000	-37 308	111 691	25,0 %
Tekninen hallinto						
Toimintatuotot	92 250	34 000	126 250	146 289	20 039	115,9 %
Toimintakulut	-448 400		-448 400	-462 282	-13 882	103,1 %
Toimintakate/ jäämä	-356 150	34 000	-322 150	-315 993	6 157	98,1 %
Infrapalvelut						
Toimintatuotot	62 475	9 000	71 475	96 158	24 683	134,5 %
Toimintakulut	-1 491 214	47 653	-1 443 561	-1 642 635	-199 074	113,8 %
Toimintakate/ jäämä	-1 428 739	56 653	-1 372 086	-1 546 477	-174 391	112,7 %
Kiinteistöpalvelut						
Toimintatuotot	5 511 364	5 000	5 516 364	5 801 257	284 893	105,2 %
Toimintakulut	-4 016 780	45 652	-3 971 128	-3 976 096	-4 967	100,1 %
Toimintakate/ jäämä	1 494 584	50 652	1 545 236	1 825 162	279 926	118,1 %
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	512 350	4 000	516 350	405 117	-111 233	78,5 %
Toimintakulut	-1 275 284	11 350	-1 263 934	-1 111 627	152 307	87,9 %
Toimintakate/ jäämä	-762 934	15 350	-747 584	-706 510	41 074	94,5 %
	Alk.per ta- lousarvio	TA-muutos	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Toimintatuotot	11 704 208	258 100	11 962 308	12 400 656	438 349	103,7 %
Toimintakulut	-45 342 139	-229 565	-45 571 704	-45 159 254	412 450	99,1 %
Toimintakate/ jäämä	-33 637 932	28 535	-33 609 397	-32 758 597	850 799	97,5 %

2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alk.per ta- lousarvio	TA-muutos	TA muutos- ten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2023	Tot 2024/ Tot 2023 muutos%
Toimintatuotot	11 704 208	258 100	11 962 308	12 400 656	438 349	103,7 %	10 810 493	-20,2 %
Myyntituotot	3 198 514	42 000	3 240 514	3 597 708	357 194	111,0 %	3 425 677	-19,0 %
Maksutuotot	824 500	49 000	873 500	820 942	-52 558	94,0 %	797 078	-68,5 %
Tuet ja avustukset	1 741 655	89 100	1 830 755	1 692 640	-138 115	92,5 %	1 455 143	-18,4 %
Muut tuotot	5 939 539	78 000	6 017 539	6 289 366	271 827	104,5 %	5 132 595	2,5 %
Toimintakulut	-45 342 139	-229 565	-45 571 704	-45 159 254	412 450	99,1 %	-41 994 783	-47,6 %
Henkilöstökulut	-23 810 239	8 695	-23 801 544	-22 997 525	804 019	96,6 %	-22 381 493	-9,3 %
Palvelujen ostot	-13 538 839	-155 390	-13 694 229	-13 283 152	411 077	97,0 %	-11 801 940	-74,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 664 886	41 540	-2 623 346	-2 985 880	-362 534	113,8 %	-2 656 321	0,3 %
Avustukset	-848 853	-140 000	-988 853	-951 954	36 900	96,3 %	-870 334	-41,2 %
Muut toimintakulut	-4 479 322	15 590	-4 463 732	-4 940 743	-477 011	110,7 %	-4 284 696	-4,6 %
Toimintakate/jäämä	-33 637 932	28 535	-33 609 397	-32 758 597	850 799	97,5 %	-31 184 290	-53,2 %
Verotulot	25 790 000	-600 000	25 190 000	25 537 376	347 376	101,4 %	26 634 695	-45,6 %
Muut valtionosuudet	9 477 000	255 000	9 732 000	9 929 039	197 039	102,0 %	10 180 119	-50,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	245 000	-40 000	205 000	-136 121	-341 121	-66,4 %	-238 012	-139,1 %
Korkotuotot	1 040 000	-590 000	450 000	452 822	2 822	100,6 %	560 032	22,2 %
Muut rahoitus- tuotot	410 000		410 000	426 594	16 594	104,0 %	423 759	-24,7 %
Korkokulut	-1 200 000	550 000	-650 000	-1 010 234	-360 234	155,4 %	-1 216 665	198,9 %
Muut rahoituskulut	-5 000		-5 000	-5 304	-304	106,1 %	-5 139	-2,9 %
Vuosikate	1 874 068	-356 465	1 517 603	2 571 696	1 054 093	169,5 %	5 392 512	56,5 %
Poistot ja arvonalennukset	-2 700 000	-305 000	-3 005 000	-3 064 396	-59 396	102,0 %	-2 883 086	11,2 %
Satunnaiset erät							-156 938	
Satunnaiset tuotot								
Satunnaiset kulut							-156 938	
Tilikauden tulos	-825 932	-661 465	-1 487 397	-492 700	994 697	33,1 %	2 352 488	176,1 %
Poistoeron lisäys	84 000		84 000	84 061	61	100,1 %	84 061	0,0 %
Varausten lisäys Rahastojen li- säys/vähennys								
Tilikauden yli-/ali- jäämä	-741 932	-661 465	-1 403 397	-408 639	994 757	29,1 %	2 436 549	160,3 %

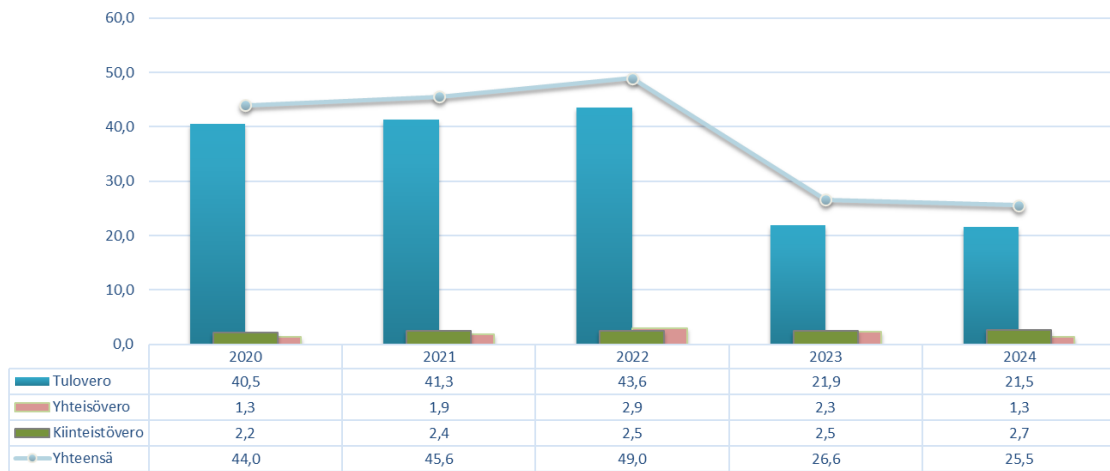
Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Verotulot	25 790 000,00	-600 000,00	25 190 000,00	25 537 376,12	347 376,12	101,4 %
Kunnallisvero	21 090 000,00		21 090 000,00	21 544 770,13	454 770,13	102,2 %
Kiinteistövero	2 700 000,00		2 700 000,00	2 658 587,79	-41 412,21	98,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 000 000,00	-600 000,00	1 400 000,00	1 334 018,20	-65 981,80	95,3 %

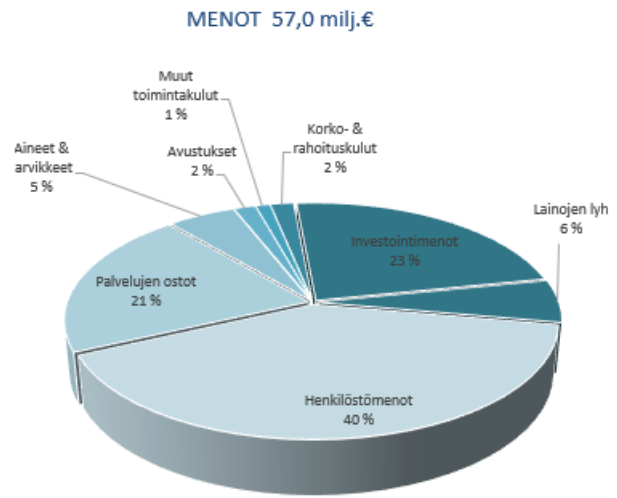
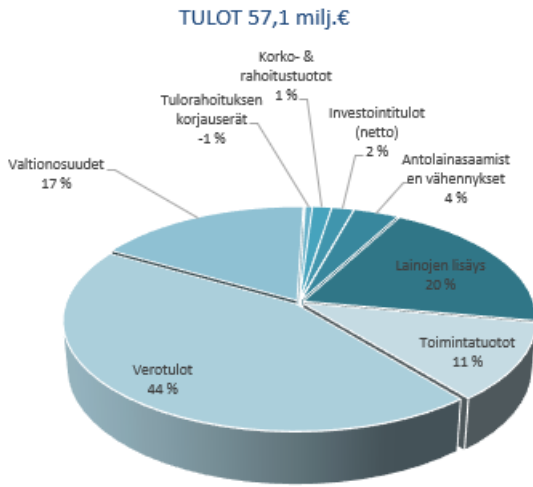
Valtionosuudet

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Muut valtionosuudet	9 477 000,00	255 000,00	9 732 000,00	9 929 039,00	197 039,00	102,0 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. tasaukset	7 781 000,00	-99 000,00	7 682 000,00	7 682 815,00	815,00	100,0 %
Veromenetysten kompensatio						
Opetus ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	80 000,00	396 000,00	476 000,00	672 484,00	196 484,00	141,3 %
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus						
Veromenetysten korvaus	1 616 000,00	-42 000,00	1 574 000,00	1 573 740,00	-260,00	100,0 %

Verotulot lajeittain 2020 - 2024, milj €

Kaupungin kokonaistulot ja -menot 2024

2.4. Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
32 KAUPUNGINHALLITUS						
9120 KIINTEÄ OMAISUUS						
UUSINVESTOINNIT						
Menot	20 000	48 000	68 000	59 168,00	8 832	87,0 %
Tulot	120 000	0	120 000	75 147,38	44 853	62,6 %
Nettomeno	-100 000	48 000	-52 000	-15 979,38	-36 021	30,7 %
9140 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	310 000	0	310 000	286 573,08	23 427	92,4 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	310 000	0	310 000	286 573,08	23 427	92,4 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	290 000	0	290 000	257 339,09	32 661	88,7 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	290 000	0	290 000	257 339,09	32 661	88,7 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	20 000	0	20 000	29 233,99	-9 234	146,2 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	20 000	0	20 000	29 233,99	-9 234	146,2 %
9170 ARVOPAPERIT						
Menot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Tulot	0	0	0	145 042,94	-145 043	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	-145 042,94	145 043	0,0 %
32 KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ						
Menot	330 000	48 000	378 000	345 741,08	32 259	91,5 %
Tulot	120 000	0	120 000	220 190,32	-100 190	183,5 %
Nettomeno	210 000	48 000	258 000	125 550,76	132 449	48,7 %
	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
35 KOULUTUSLAUTAKUNTA						
9330 IRTAIN OMAISUUS, varhais- kasvatus						
Menot	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,0 %
Nettomeno	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %

9330 IRTAIN OMAISUUS, peruskou- lut						
Menot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	0,00	0	0,0 %
9330 IRTAIN OMAISUUS, lukio						
Menot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	0,00	0	0,0 %
35 KOULUTUSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Menot	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	150 000	0	150 000	129 841,00	20 159	86,6 %
36 HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
9340 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	96,7 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	96,7 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	96,7 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	96,7 %
36 HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Menot	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	25 000	10 000	35 000	33 830,00	1 170	0,0 %
	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
38 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
9410 TALONRAKENNUS						
Menot	9 260 000	1 450 000	10 710 000	10 728 069,14	-18 069	100,2 %
Tulot	225 000	175 000	400 000	403 550,00	-3 550	100,9 %
Nettomeno	9 035 000	1 275 000	10 310 000	10 324 519,14	-14 519	100,1 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	6 150 000	1 050 000	7 200 000	7 489 147,08	-289 147	104,0 %
Tulot	225 000	0	225 000	225 000,00	0	100,0 %
Nettomeno	5 925 000	1 050 000	6 975 000	7 264 147,08	-289 147	104,1 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	910 000	0	910 000	860 442,57	49 557	94,6 %
Tulot	0	175 000	175 000	178 550,00	-3 550	102,0 %
Nettomeno	910 000	-175 000	735 000	681 892,57	53 107	92,8 %
Muu talonrakennus						

Menot	810 000	0	810 000	803 332,87	6 667	99,2 %
Tulot	0	175 000	175 000	178 550,00	-3 550	0,0 %
Nettomeno	810 000	-175 000	635 000	624 782,87	10 217	98,4 %
128 Vistan koulun peruskorjaus						
Menot	100 000	0	100 000	57 109,70	42 890	57,1 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	100 000	0	100 000	57 109,70	42 890	57,1 %
LAAJENNUSINVESTOINNIT						
Menot	2 200 000	400 000	2 600 000	2 378 479,49	221 521	91,5 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	2 200 000	400 000	2 600 000	2 378 479,49	221 521	91,5 %
9429 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS						
Menot	2 130 000	-200 000	1 930 000	1 978 374,47	-48 374	102,5 %
Tulot	0	0	0	75 000,00	-75 000	0,0 %
Nettomeno	2 130 000	-200 000	1 930 000	1 903 374,47	26 626	98,6 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	1 100 000	-200 000	900 000	736 938,19	163 062	81,9 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	1 100 000	-200 000	900 000	736 938,19	163 062	81,9 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	1 030 000	0	1 030 000	1 241 436,28	-211 436	120,5 %
Tulot	0	0	0	75 000,00	-75 000	0,0 %
Nettomeno	1 030 000	0	1 030 000	1 166 436,28	-136 436	113,2 %
	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
9460 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	50 000	0	50 000	46 660,00	3 340	93,3 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	50 000	0	50 000	46 660,00	3 340	93,3 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	50 000	0	50 000	46 660,00	3 340	93,3 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	50 000	0	50 000	46 660,00	3 340	93,3 %
38 TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Menot	11 440 000	1 250 000	12 690 000	12 753 103,61	-63 104	100,5 %
Tulot	225 000	175 000	400 000	478 550,00	-78 550	119,6 %
Nettomeno	11 215 000	1 075 000	12 290 000	12 274 553,61	15 446	99,9 %
40 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	0,00	0	0,0 %

INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Menot	11 945 000	1 308 000	13 253 000	13 262 515,69	-9 516	100,1 %
Tulot	345 000	175 000	520 000	698 740,32	-178 740	134,4 %
Nettomeno	11 600 000	1 133 000	12 733 000	12 563 775,37	169 225	98,7 %

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnanrahavirta						
Vuosikate	1 874 068	-356 465	1 517 603	2 571 695,42	1 054 092	169,46%
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0	
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-325 373,09	-325 373	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-11 925 000	-1 308 000	-13 233 000	-13 272 698,70	-39 699	100,30%
Rahoitusosuudet investointimenoi- hin	225 000	175 000	400 000	478 550,00	78 550	119,64%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	300 000	0	300 000	533 517,44	233 517	
Toiminta ja investoinnit netto	-9 525 932	-1 489 465	-11 015 397	-10 014 308,93	1 001 088	90,91%
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen lisäykset muille	0	0	0	0	0	
Antolainauksen vähennykset muilta	2 072 000	0	2 072 000	2 071 873,60	-126	99,99%
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000 000	0	11 000 000	10 000 000,00	-1 000 000	90,91%
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 378 000	0	-3 378 000	-3 378 204,00	-204	100,01%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	1 500 000,00	1 500 000	
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0,00	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	38 673,13	38 673	
Saamisten muutos	0	0	0	-1 061 445,16	-1 061 445	
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	1 656 277,79	1 656 278	
Rahoitustoiminnan kassavirta	9 694 000	0	9 694 000	10 827 175,36	1 133 175	111,69%
Kassavarojen muutos	168 068	-1 489 465	-1 321 397	812 866,43	2 134 263	-61,52%

2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta
Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
Käyttötalousosa						
Tuloarviot	11 704 208	258 100	11 962 308	12 400 656,30	438 349	103,7%
Määrärahat	45 342 139	229 565	45 571 704	45 159 254,69	-412 449	99,1%
Toimintakate	-33 637 932	28 535	-33 609 397	-32 758 598,39	850 798	97,5%
Tuloslaskelmaosa						
Verotulot	25 790 000	-600 000	25 190 000	25 537 376,12	347 376	101,4%
Valtionosuudet	9 477 000	255 000	9 732 000	9 929 039,00	197 039	102,0%
Korkotulot	1 040 000	-590 000	450 000	452 822,05	2 822	100,6%
Muut rahoitustulot	410 000	0	410 000	426 594,14	16 594	104,0%
Korkomenot	1 200 000	-550 000	650 000	1 010 233,81	360 234	155,4%
Muut rahoitusmenot	5 000	0	5 000	5 303,69	304	106,1%
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0	
Yhteensä	35 512 000	-385 000	35 127 000	35 330 293,81	203 294	100,6%
Investointiosa						
Tuloarviot	225 000	175 000	400 000	478 550,00	78 550	119,6%
Määrärahat	11 925 000	1 308 000	13 233 000	13 258 737,00	25 737	100,2%
Nettomeno	-11 700 000	-1 133 000	-12 833 000	-12 780 187,00	52 813	99,6%
Rahoitusosa						
Antolainauksen muutokset	2 072 000	0	2 072 000	2 071 873,60	-126	100,0%
Lisäykset	0	0	0	0,00	0	
Vähennykset	2 072 000	0	2 072 000	2 071 873,60	-126	100,0%
Lainakannan muutokset	14 378 000	0	14 378 000	8 121 796,00	-6 256 204	56,5%
Pitkäaikaisten lisäys	11 000 000	0	11 000 000	10 000 000,00	-1 000 000	90,9%
Pitkäaikaisten vähennys	3 378 000	0	3 378 000	3 378 204,00	204	100,0%
Lyhytaikaisten muutos	0	0	0	1 500 000,00	1 500 000	
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0,00	0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	16 450 000	0	16 450 000	10 193 669,60	-6 256 330	62,0%
Yhteensä						
Tuloarviot	61 718 208	-501 900	61 216 308	61 296 911,21	80 604	100,1%
Määrärahat (menot)	55 094 139	987 565	56 081 704	61 311 733,19	5 230 029	109,3%
Netto	6 624 068	-1 489 465	5 134 603	-14 821,98	-5 149 425	-0,3%

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut, yhteensä

Ulkoiset tuotot ja kulut, kaupunki	2024	2023
Toimintatuotot	6 555 669,36	6 180 505,39
Myyntituotot	2 001 087,27	2 224 598,50
Maksutuotot	816 817,96	793 758,39
Tuet ja avustukset	1 692 639,99	1 455 143,37
Muut tuotot	2 045 124,13	1 707 005,12
Toimintakulut	-39 314 266,93	-37 364 796,70
Henkilöstökulut	-22 997 525,24	-22 381 493,05
Palkat ja palkkiot	-18 698 753,66	-17 992 564,76
Eläkekulut	-3 769 756,63	-3 700 053,29
Muut henkilösivukulut	-529 014,95	-688 874,99
Palvelujen ostot	-11 747 433,70	-10 603 597,79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 983 651,79	-2 655 404,89
Avustukset	-951 953,89	-870 333,65
Muut toimintakulut	-633 702,31	-853 967,33
Toimintakate/ jäämä	-32 758 597,57	-31 184 291,32
Verotulot	25 537 376,12	26 634 695,01
Muut valtionosuudet	9 929 039,00	10 180 119,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-136 121,31	-238 012,15
Korkotuotot	452 822,05	560 032,44
Muut rahoitustuotot	426 594,14	423 759,24
Korkokulut	-1 010 233,81	-1 216 664,63
Muut rahoituskulut	-5 303,69	-5 139,20
Vuosikate	2 571 696,24	5 392 510,55
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 064 813,00	-2 780 003,77
Arvonalentumiset	416,62	-103 081,81
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		-156 938,22
Tilikauden tulos	-492 700,15	2 352 486,74
Poistoeron lisäys	84 060,79	84 060,79
Varausten lisäys		
Rahastojen lisäys/vähennys		
Vähemmistöosuudet		
Tilikauden yli-/alijäämä	-408 639,36	2 436 547,53

3.2. Rahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 571 695,42	5 392 509,59
Satunnaiset erät	0,00	-156 938,22
Tulorahoituksen korjauserät	-325 373,09	-18 664,01
Toiminnan rahavirta	2 246 322,33	5 216 907,36
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-13 272 698,70	-6 799 832,26
Rahoitusosuudet investointimenoihin	478 550,00	427 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	533 517,44	1 630 984,68
Investointien rahavirta	-12 260 631,26	-4 741 847,58
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 014 308,93	475 059,78
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	2 071 873,60	1 571 873,60
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00	705 144,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 378 204,00	-3 578 204,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 500 000,00	5 000 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	38 673,13	-2 436,61
Saamisten muutos	-1 061 445,16	684 958,64
Korottomien velkojen muutos	1 656 277,79	-5 824 963,24
Rahoituksen rahavirta	10 827 175,36	-1 443 627,61
Rahavarojen muutos	812 866,43	-968 567,83
Rahavarojen muutos	812 866,43	-968 567,83
Rahavarat 31.12.	2 015 949,27	1 203 082,84
Rahavarat 1.1.	1 203 082,84	2 171 650,67

3.3. Tase

VASTAAVAA	2024	2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1 Aineettomat oikeudet	28 463,08	111 374,94
2 Muut pitkävaikutteiset menot	359 921,27	151 261,65
	388 384,35	262 636,59
II Aineelliset hyödykkeet		
1 Maa- ja vesialueet	8 488 440,24	8 572 749,45
2 Rakennukset	36 323 707,43	33 191 395,06
3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 594 037,47	8 388 816,73
4 Koneet ja kalusto	331 770,62	325 573,06
5 Muut aineelliset hyödykkeet	309 444,18	299 444,18
6 Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 344 571,65	1 138 189,42
	61 391 971,59	51 916 167,90
III Sijoitukset		
1 Osakkeet ja osuudet	20 754 828,30	20 834 771,82
3 Muut lainasaamiset	13 838 802,99	15 838 802,99
4 Muut saamiset	104 654,84	104 654,84
	34 698 286,13	36 778 229,65
A PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	96 478 642,07	88 957 034,14
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1 Valtion toimeksiannot	3 406,49	8 654,46
2 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	203 905,33	206 504,52
	207 311,82	215 158,98
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2 Lainasaamiset	95 412,20	167 285,80
3 Muut saamiset	25 404,00	25 404,00
Lyhytaikaiset saamiset		
1 Myyntisaamiset	872 037,02	1 145 027,49
2 Lainasaamiset	0,00	0,00
3 Muut saamiset	1 177 720,10	551 324,40
4 Siirtosaamiset	805 496,97	97 457,04
	2 976 070,29	1 986 498,73
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 015 949,27	1 203 082,84

C VAIHTUVAT VASTAAVAT, YHTEENSÄ	4 992 019,56	3 189 581,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 677 973,45	92 361 774,69
VASTATTAVAA	2024	2023
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	15 945 761,80	15 945 761,80
V Edellisten tilikausien yli/alijäämä	16 005 393,26	13 568 846,73
VI Tilikauden ylijäämä	-408 640,21	2 436 546,53
A OMA PÄÄOMA, YHTEENSÄ	31 542 514,85	31 951 155,06
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1 Poistoero	758 732,17	842 792,96
	758 732,17	842 792,96
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1 Valtion toimeksiannot	3 406,49	8 654,46
2 Lahjoitusrahastojen pääomat	558 044,10	567 400,72
3 Muut toimeksiantojen pääomat	83 137,22	37 706,66
	644 587,81	613 761,84
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 945 532,00	23 123 736,00
	29 945 532,00	23 123 736,00
II Lyhytaikainen		
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 678 204,00	30 378 204,00
5 Saadut ennakot	205 116,57	248 152,93
6 Ostovelat	3 438 865,45	1 893 305,14
7 Muut velat	405 805,39	435 323,20
8 Siirtovelat	3 058 615,21	2 875 343,56
	38 786 606,62	35 830 328,83
E VIERAS PÄÄOMA, YHTEENSÄ	68 732 138,62	58 954 064,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 677 973,45	92 361 774,69

3.4. Konsernilaskelmat

Konsernitase

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	29 413	112 325
Muut pitkävaikutteiset menot	803 893	668 353
	833 306	780 678
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 796 416	10 880 725
Rakennukset	72 372 743	69 544 930
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 713 831	-5 866 247
Koneet ja kalusto	1 223 924	1 369 842
Muut aineelliset hyödykkeet	500 668	480 153
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 415 504	1 423 422
	86 595 424	77 832 825
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöt	0	0
Osakkeet ja osuudet	4 209 809	5 859 909
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	78 436	78 436
	4 288 245	5 938 345
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	91 716 975	84 551 848
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	110 117	138 080
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	205 982	208 618
Muut toimeksiantojen varat	216 065	296 862
	532 164	643 561
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	699 831	399 601
Valmiit tuotteet/tavarat	36 147	29 166
	735 978	428 767
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	25 404	25 404
Siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 247 918	2 542 211
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	1 348 977	768 112
Siirtosaamiset	978 237	211 522
	4 600 536	3 547 250
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	12 437	12 437
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 685 455	2 582 533
Muut arvopaperit	164 489	174 009
	2 862 381	2 768 980
Rahat ja pankkisaamiset	4 181 463	7 007 107
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 380 358	13 752 104

VASTAAVAA YHTEENSÄ	104 629 497	98 947 513
VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 945 698	15 945 698
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1 145 000	1 145 000
Arvonkorotusrahasto	1 255 328	1 255 328
Muut omat rahastot	251 385	694 402
Edell tilikausien yli-/alijäämä	2 754 085	1 804 942
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 297 412	2 571 734
	20 054 084	23 417 103
VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	90 619
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	119 683	148 599
Lahjoitusrahastojen pääomat	560 121	569 514
Muut toimeksiantojen pääomat	289 637	324 050
	969 440	1 042 164
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	33 181 129	26 647 569
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	9 631 150	8 810 150
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	31 966 443	30 666 445
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 827 252	8 273 464
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	83 605 974	74 397 628
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	104 629 497	98 947 513

Konsernin tuloslaskelma

	2024	2023
Toimintatuotot	14 130 290	14 442 863
Toimintakulut	-51 031 317	-48 295 912
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	0
Toimintakate	-36 901 027	-33 853 050
Verotulot	25 537 376	26 634 695
Valtionosuudet	16 166 217	16 082 573
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	96 119	284 093
Muut rahoitustuotot	429 578	99 924
Korkokulut	-1 184 597	-1 369 888
Muut rahoituskulut	-4 842	-11 342
Vuosikate	4 138 825	7 867 005
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 144 550	-5 008 881
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		-156 938
Tilikauden tulos	-1 005 725	2 701 185
Tilinpäätössirrot	-19	0
Tilikauden verot	-9 168	-87 016
Laskennalliset verot	-47 083	-43 532
Vähemmistöosuudet	0	1 096
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 061 995	2 571 734

Konsernin rahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 138 825	7 867 005
Satunnaiset erät	0	-156 938
Tilikauden verot	-9 168	1 514
Tulorahoituksen korjauserä	-342 794	24 261
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 786 863	7 735 841
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 944 670	-8 328 602
Rahoitusosuudet investointi menoihin	478 550	427 000
Pysyvien vastaavien luovutustulot	533 517	1 716 061
Investointien rahavirta yhteensä	-13 932 603	-6 185 541
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 145 740	1 550 300
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset		
Antolainojen vähennykset		1 574 588
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	705 144
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 660 720	-5 758 750
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 500 000	4 100 393
Oman pääoman muutokset (korjaukset)		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	38 673	-14 503
Vaihtomaisuuden muutos	-307 211	-163 433
Saamisten muutos	-685 251	1 304 844
Korottomien velkojen muutos	781 547	-4 610 427
Rahoituksen rahavirta yhteensä	7 667 038	-2 862 144
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 478 702	-1 311 843
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	7 043 845	9 345 609
Rahavarat 1.1.	9 522 547	10 657 452
	-2 478 702	-1 311 843

4. LIITETIEDOT

4.1. Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus – ja jaksotuseriaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma löytyy liitetietona 11. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2013 (§ 86) kokouksessaan poistosuunnitelman muutoksen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisia poistoja koskevan suosituksen mukaisesti. Pysyvien vastaavien poistosuunnitelma hyväksyttiin 1.1.2013 voimaan tulevaksi ja koskemaan 1.1.2013 jälkeen valmistuvia investointeja. Tekniselle johtajalle annettiin oikeus suunnitelmassa määriteltyjen poistoaikavälien puitteissa määritellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeava taloudellinen pitoaika. Pienhankintarajaksi päätettiin 10.000 euroa, paitsi teknisen lautakunnan talonrakennuksen, julkisen käyttöomaisuuden hankkeet, joiden pienhankintaraja on 20.000 euroa.

Avustukset

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseessa hankintameno tai sitä alempaan arvoon.

Vaihtuvien vastaavien saamiset

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Muut erät

Lomapalkkojen ja –rahojen sekä niiden mukaan määräytyvät eläke- ja muiden sosiaalimenojen muutos on kohdistettu tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana ovat palkat merkitään ottaen huomioon kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Lomapalkkavelan määrä on laskettu henkilötasolla.

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteena noudatetaan suoriteperustetta. Poikkeuksen tekevät verotilitykset, jotka kirjataan maksuperusteisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen ei ole erityisen merkittäviä vertailukelpoisuutta vaikeuttavia muutoksia.

Tuloslaskelmassa muiden toimintakulujen summa on 1/3 pienempi kuin edellisellä vuotena (854t€ -> 594t€). Kustannusten laskua selittää tilapäisen suojelun piirissä olevien ukrainalaisten kuntamallin mukaisen majoituksen loppuminen vuoden 2023 lopulla.

Korkokulujen puolittuminen johtuu korkotason laskusta.

Ei vaikuta vertailukelpoisuuteen, mutta maaomaisuus siirrettiin käyttöomaisuuskirjanpitoon vuoden 2024 aikana.

4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä 31.12.2024. Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy purkautui kesäkuussa 2024. Sitä ei ole yhdistelty konsernilaskelmaan edes alkuvuoden osalta, koska sillä ei ole ollut toimintaa 2023 - 2024.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Myös vesi- ja viemäri liittymismaksut on eliminoitu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuus - ja yhteisyhteisöt

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjä osakkuus- ja yhteisyhteisöjä ei tällä hetkellä ole.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäänösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa Edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Aikaisempien tilikausien poistoero ja vapaaehtoiset varaukset tyttärien osalta on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämään ja laskennallisiin verovelkoihin sekä tilikauden poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten muutos tilikauden tulokseen ja laskennallisiin verovelkoihin. Kunnan ja kuntayhtymien osalta laskennallista verovelkaa ei ole merkitty. Vertailutiedot on korjattu. Vähemmistöosuuden erottamisessa konsernin omasta pääomasta on huomioitu poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten muuttunut käsittely.

4.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6 Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset erät)

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	1 825 838	1 793 399	1 818 838	1 790 969
Sosiaali- ja terveystuotot	36 787	52 501		
Opetus- ja kulttuurituotot	3 323 663	3 368 154	2 335 031	2 255 378
Yhdyskuntatuotot	8 418 524	8 778 249	2 401 801	2 134 158
Muut palvelut	741 650	584 729		
Toimintatuotot yhteensä	14 346 462	14 577 032	6 555 670	6 180 505

Liitetieto 7 Verotulojen erittely

	2024	2023
Verotulot	25 537 376	26 634 695
Kunnallisvero	21 544 770	21 881 367
Kiinteistövero	2 658 588	2 480 640
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 334 018	2 272 688
Muut verot		

Liitetieto 8 Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7 682 815	8 515 134	7 682 815	8 515 134
Siitä: Verotuloihin perustuva valtion osuuksien taseus	2 375 112	3 462 563	2 375 112	3 462 563
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	6 909 662	6 140 117	672 484	45 231
Verotulomenetysten korvaus	1 573 740	1 619 754	1 573 740	1 619 754
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	16 166 217	16 275 005	9 929 039	10 180 119

Liitetieto 9 Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Palvelujen ostot	-13 283 152	-11 801 940
Asiakaspalvelujen ostot	-3 475 751	-3 480 899
Muiden palveluiden ostot	-9 807 400	-8 321 040

Liitetieto 11 Poistosuunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistot on määritelty valtuuston 26.9.2013 hyväksymän poistosuunnitelman perusteella. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Käytössä olevat hyödykeryhmät, niiden poistoajat ja poistomenetelmä

	KV 26.9.2013	
	menetelmä	poisto aika, vuotta
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 v.
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	
- puurakenteiset	tasapoisto	20-30 v.
- kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v.
- kirjasto-kaupungintalo	tasapoisto	50 v.
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v.
Vapaa-ajanrakennukset	tasapoisto	20 v.
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 v.
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet ja laitteet	tasapoisto	15 v.
Katujen & teiden päällystys	tasapoisto	10 v.
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v.
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v.
Ulkovalaistuslaitteet	tasapoisto	15 v.
Koneet ja kalusto		
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v.

Muu kalusto	tasapoisto	3-5 v.
Muut aineelliset hyödykkeet Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Liitetieto 12 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0	0	0	0
KVTEL:n ulkopuol.eläkkeiden eläkevastuu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
KVTEL:n ulkopuol.eläkkeiden eläkevastuu 31.12.	0	0	0	0

Liitetieto 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Luovutusvoitto, omakotitontit	260 274	13 422	260 274	13 422
Luovutusvoitto, yritystontit				
Luovutusvoitto, rakennukset				
Luovutusvoitto, koneet ja kalusto				
Luovutusvoitto, osakkeet	65 099		65 099	
Luovutusvoitto, maa- ja vesialueet		2 656		
Muut luovutusvoitot	21284	17 653		
Luovutusvoitot yhteensä	346 657	33 731	325 373	13 422
Muut toimintakulut				
Luovutustappio, omakotitontit				
Myyntitappio, muut		337 286		
Luovutustappiot yhteensä	0	337 286	0	0

Liitetieto 14 **Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely**

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Paimion-Sauvon ktky purkaminen		156 938		156 938
Satunnaiset kulut yhteensä	156 938	156 938	156 938	156 938

 Liitetieto 15 **Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely**

	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	325 000	325 000
Osinkotuotot muista yhteisöistä	91 477	87 172
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	2 326	3 219
Yhteensä	418 803	415 391

 Liitetieto 18 **Arvonkorotukset**

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	1 255 384	1 255 384		
Arvo 31.12.	1 255 384	1 255 384		
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	1 255 384	1 255 384		

4.4. Taseen liitetiedot
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT
Liitetieto 19 Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 31.12.2024

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET							Kaikki yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	111375	151262	262637	8572749	33191395	8388817	325573	299444	1138189	51916168	52178804
Lisäykset tilikauden aikana		245810	245810	-9161	5048835	1978375	111253	10000	5887587	13026889	13272699
Rahoitusosuudet tilikaudella			0		-403550	-75000				-478550	-478550
Vähennykset tilikauden aikana			0	-75148		-53053				-128201	-128201
Siirrot erien välillä			0		247437	301247	132520		-681204	0	0
Tilikauden poisto	-82912	-37150	-120062		-1760410	-946348	-237575			-2944334	-3064396
Poistamaton hankintameno 31.12.	28463	359921	388384	8488440	36323707	9594038	331771	309444	6344572	61391971	61780356

Pysyvien vastaavien sijoitukset 31.12.2024

	OSAKKEET JA OSUUDET					MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET			
	Osakkeet tytäryhteisöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset tytäryhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintamenot 1.1.	14 465 626	0	5 257 258	4 161 821	23 884 705	17 218 803	120 000	100 983	17 439 786
Lisäykset			2 237 478	33 301	2 270 779			3 672	3 672
Vähennykset			-5 317 712	-3 000	-5 320 712	-1 500 000			-1 500 000
Hankintameno 31.12.	14 465 626	0	2 177 024	4 192 122	20 834 772	15 718 803	120 000	104 655	15 943 458
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 465 626	0	2 177 024	4 192 122	20 834 772	15 718 803	120 000	104 655	15 943 458

Liitetieto 20-22 Paimion kaupungin omistukset muissa yhteisöissä

	Y-tunnus	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	voitosta (+) tappiosta (-)
Tytäryhteisöt						
Paimion Yrityskiinteistöt Oy	0301425-6	100,00	100,00	458,0	5 249,5	0,0
Paimion Lämpökeskus Oy	0136134-2	100,00	100,00	2 591,7	3 357,8	20,7
Paimion Vesihuolto Oy	2582349-2	100,00	100,00	9 022,4	18 536,5	-379,0
Portti Työhönvalmennus Oy	2979877-3	100,00	100,00	7,4	1,1	4,2
Lyyli Tuomolan Säätiö	2375609-7	määräysvalta	määräysvalta	860,8	10,9	-25,2
Paimion Kehitys Oy	2987071-2	95,00	95,00	13,9	38,8	-4,2
Kuntayhtymät						
Peimarin koulutusky	0823246-3	45,13	45,13	6 287,3	1 065,1	-171,3
Varsinais-Suomen kiinteistöky	0783597-5	8,97	8,97	101,9	65,4	-0,4
Salon seudun koulutusky	0139545-4	4,62	4,62	1 155,1	368,3	259,4
Varsinais-Suomen liitto	0922305-9	2,13	2,13	54,3	38,2	4,0
Yhdistelemättömät osakkuusyh-						
teisöt						
Paimion Palvelukeskussäätiö	0997685-1	nimeää 2/5 hallituksen jäsenistä	nimeää 2/5 hallituksen jäsenistä	1,0	3 797,0	-84,9

Liitetieto 23 Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		96 333		32 045
Lainasaamiset	95 412		167 286	
Yhteensä	95 412	96 333	167 286	32 045
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				540
Muut saamiset		2 326		3 219
Yhteensä	0	2 326	0	3 759
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	95 412	98 659	167 286	35 804

Liitetieto 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Työllist.tuet ja korvaus kuntoutt.työtoim.	23 048	51 060	23 048	51 060
Tasaerälaskutuksen lisälaskutus	2 264			
Kelan korvaus työterveyden huollosta		2 426		
Palautus verotililtä		7 200		7 200
Sv-päivärahat	19 972	23 478	19 972	23 478
Koulutuskorvaukset		200		200
Palvelusetelipalautus		9 197		9 197
KuEL, VaEL				
Muut tulojäämät	932 954	117 962	762 478	6 322
Tulojäämät yhteensä	978 237	211 522	805 498	97 457
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	978 237	211 522	805 498	97 457

Liitetieto 25 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	15 945 698	15 945 698	15 945 762	15 945 762
Peruspääoma 31.12.	15 945 698	15 945 698	15 945 762	15 945 762
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat				
1.1.	1 145 000	1 145 000		
31.12.	1 145 000	1 145 000	0	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 255 328	1 255 328		
Vähennys				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 255 328	1 255 328	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	251 385	694 402		
Lisäykset				
Vähennykset				
Muut omat rahastot 31.12.	251 385	694 402	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	2 754 085	1 804 942	16 005 393	13 568 847
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 297 412	2 571 734		2 436 547
Oma pääoma yhteensä	20 054 084	23 417 104	31 951 155	31 951 156

Liitetieto 26 Erittely poistoerosta

	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	758 732	842 793
Poistoero yhteensä	758 732	842 793

Liitetieto 27 Erittely veloista, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä olevat velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2030 tai sen jälkeen

Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 199 372	3 962 599	10 000 000	1 475 000
Julkisyhteisöiltä				
Muilta				
Yhteensä	12 199 372	3 962 599	10 000 000	1 475 000

Liitetieto 30 Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		355 789		164 915
Liittymismaksut ja muut velat				
Yhteensä		355 789		164 915
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat				1 598
Yhteensä		0		1 598
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		76 384		
Yhteensä		76 384		
Vieras pääoma yhteensä		432 173		166 513

Liitetieto 33 **Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät**

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 172 973	2 172 973	2 313 069	2 172 973
Korkojaksotukset	225 231	70 515	194 055	39 827
Palautukset jäsenkunnille				0
Eläkemaksut 12/2024	435 325	456 383	435 325	456 383
Työttömyys- ja tapaturmavak.maksut 12/2024	85 705	158 659	85 705	158 659
Muut menojäämät	875 627	1 228 588	30 461	47 502
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	3 794 860	4 087 118	3 058 615	2 875 344
Siirtovelat yhteensä	3 794 860	4 087 118	3 058 615	2 875 344

4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

 Liitetieto 38 **Vuokravastuut**

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä, vastuut 31.12.2023 asti	76 771	143 378	0	0
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	22 775	67 455		
Myöhemmin maksettavat	53 996	75 923		
Leasingvastuut yhteensä	900 598	939 553	703 528	677 946
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	365 167	339 794	287 610	246 562
Myöhemmin maksettavat	535 431	599 759	415 918	431 384
Yhteensä	977 369	1 082 931	703 528	677 946

 Liitetiedot 39-40 **Vastuusitoumukset**

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			8 026 000	8 026 000
Jäljellä oleva pääoma			3 352 795	3 629 151
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 714 365	12 360 003	8 714 365	12 360 003
Jäljellä oleva pääoma	5 576 319	5 788 873	5 576 319	5 788 873
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			97 107 316	92 398 946
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			104 206	73 552

Liitetieto 41 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnan peruste	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet*	178 000	178 000	118 000	118 000
Arvonlisäveron palautusvastuu	180 190	226 318	62 706	75 061
Yhteensä	358 190	404 318	180 706	193 061

* bruttosumma, ei ole huomioitu maanomistajan maksuosuutta

	Konserni 2024	Konserni 2023	Kaupunki 2024	Kaupunki 2023
Danske Bank/Paimion kaupunki				
Sopimus 3.7.2023 - 4.7.2033. Sopimuksella suojataan lainasalkkua.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	543 738	651 492	543 738	651 492
Korko maksetaan, kun Euribor 6kk alle 5,00%	1,48%		1,48%	
Korko maksetaan, kun Euribor 6kk yli 5,00%	Euribor 6kk - 1%-yks		Euribor 6kk - 1%-yks	
Korko saadaan	Euribor 3kk		Euribor 3kk	
Danske Bank/Paimion kaupunki				
Sopimus 10.6.2014 - 10.6.2024. Sopimuksella vaihdetaan vaihtuvakorkoinen laina kiinteäkorkoiseksi				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		200 000		200 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)		2 897		2 897
Korko maksetaan				0,916%
Korko saadaan				Euribor 3kk
OP Yrityspankki/Paimion kaupunki				
Sopimus 6.10.2023 - 5.10.2048. Sopimuksella suojataan lainasalkkua.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 810 622	1 038 028	1 810 622	1 038 028
Korko maksetaan, kun Euribor 6kk alle 5,00%	2,61%		2,61%	
Korko maksetaan, kun Euribor 6kk yli 5,00%	Euribor 6kk - 2,39%-yks		Euribor 6kk - 2,39%-yks	

Korko saadaan	Euribor 6kk		Euribor 6kk	
Yhteensä				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)	2 354 360	1 692 417	2 354 360	1 692 417

4.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42 Henkilötyövuodet

	HTV1, henkilötyövuodet		
	2023	2024	muutos
Hallintopalvelut	45	45	0,00%
Sivistyspalvelut	384	399	3,91%
Tekninen ja ympäristöpalvelut	42	41	-2,38%
YHTEENSÄ	471	485	2,97%

Liitetieto 43 Henkilöstökulut

	2024	2023	muutos
Palkat ja palkkiot	18 698 754	17 992 565	3,9%
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	3 769 757	3 700 053	1,9%
Muut henkilösivukulut	529 015	688 876	-23,2%
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	22 997 526	22 381 494	2,8%
Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	15 868	39 634	-60,0%
Henkilöstökulut yhteensä	23 013 394	22 421 128	2,6%

Liitetieto 44 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Paimion Sosiaalidemokraatit ry	4 094	3 592
Paimion Kokoomus r.y.	3 921	3 543
Keskustan Paimion kunnallisjärjestö ry	3 482	2 927
Peimarin Vihreät Ry	2 041	2 059
Vasemmistoliiton Paimion osasto ry.	961	1 068
KD Peimarin paikallisosasto ry	502	421
Paimion Perussuomalaiset ry	1 880	1 595
Yhteensä	16 880	15 205

Liitetieto 45 Tilintarkastajan palkkiot

	2024	2023
Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		9 775
Hanketarkastukset		950
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	17 038	6 343
Hanketarkastukset	1 620	399
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2 491	689
Palkkiot yhteensä	21 149	18 156

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT**Tilinpäätöksen allekirjoitus:**

Paimiossa 26. päivänä maaliskuuta 2025 / Tilinpäätöskirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Markus Kaarlela

Jari Jussinmäki

Timo Virta

Tuomas Hyssälä

Sanna-Maija Ansio

Timo Ilola

Sari Rannikko

Rauno Rautio

Sami Lehto

Terhi Reponen

Tilinpäätösmerkinnät:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Paimiossa ___/___,2025

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Kirsi Ehrlund
tilintarkastaja HT, JHT

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Tasekirja	sähköinen arkistointi
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Palkkalaskelmat	sähköinen arkistointi
Laskutusluettelot	sähköinen arkistointi

Luettelo tositelajeista

101	101 Hallintopalveluiden yleislaskut / yksityisoik.
201	201 Sosiaalipalveluiden yleislaskut /yksityisoik.
220	220 Sosiaali- ja terveystalvelujen laskut / julkisoik.
301	301 Sivistystalveluiden yleislaskut / yksityisoik.
302	302 Koulujen yleislaskut / yksityisoik.
321	321 Päivähoitolaskut /julkisoik.
322	322 Primus kerholaskutus /julkisoik.
323	323 Lukiolaskutus / julkioik.
324	324 Kansalaisopiston laskut / julkisoik.
325	325 Musiikkiopiston laskut / julkisoik.
326	326 Vapaa-ajan talvelujen laskut / julkisoik.
401	401 Teknisten talveluiden yleislaskut / yksityisoik.
402	402 Vuokrat yleislaskut / yksityisoik.
421	421 Maanvuokralaskut / yksityisoik.
422	422 Rakennusvalvonta / julkisoik.
423	423 Ympäristövalvonta Louhi / julkisoik.
AT	Käyttöomaisuuden kirjaus
EK	Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myre
GA	Konserni alkuperäistapahtumat
GB	Konserni manuaaliset eliminoinnit
GC	Konserni omistus% muutokset
HA	Pääkirjatapahtumien rekisteröinti (hyväksyttäväksi)
HB	Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)
HD	Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus
IK	Viitesuoritukset perinnästä
IP	Maksut - konekielinen tilioite
KO	Viitesuoritukset
KP	Suoritukset
L1	Saapuvien laskujen rekisteröinti
L2	Saapuvien laskujen kirjaus
LT	Luottotappiot

P03	Populus
P24	Pusatec
P26	MK-kassamasiina
P27	Opus Capita
RV	Peruutus / vastakirjaus
XL	Kirjaus Excelistä (ei työnkulkua)
YE	Alkutase